

ŞÖVKƏT ZƏRİN

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏR

III cild

Şeirlər və poemalar

Bakı – 2016

Redaktor: *Səyavuş Sərxanlı,*
İki dəfə «Qızıl qələm» və
«Məmməd Araz»
mükafatları laureatı

Şövkət Zərin «Seçilmiş əsərlər» (şeirlər və poemalar).
III cild. Bakı, «Ecoprint» nəşriyyatı, 2016, 384 səh.

Bu cilddə şair-publisist Şövkət Zərin Horovlunun müxtəlif illərdə yazdığı şeirlər və poemalar nəşr olunub. Kitabda müəllifin sovet-əfqan müharibəsi illərində məhv olan «Duyğu yarpaqları» adlı kitabından bərpa etdiyi şeirləri, söz-sənət haqqında yazdığı «İlham pərim» (1979-1997) poeması çap olunub. Eyni zamanda Milli Ordumuzun cəsur zabiti Ramil Səfərova həsr etdiyi «Haqqın harayı» və «Kənd uşaqları» poemaları oxuculara təqdim olunur.

ISBN: 978-9952-29-079-3

© Şövkət Zərin
Bakı, «MBM», 2015

MÜƏLLİFDƏN

Hörmətli oxucu! Mən rus-sovet qoşunlarının Əfqanıstan torpağında apardığı ədalətsiz müharibə vaxtında o ölkədə üç il yaşamışam. Böyük Vətən Müharibəsinin ağır-acılarını çəkən bir adam kimi əfqan-sovet müharibəsinin məşəqqətlərini də görmüşəm. Bu haqda birinci cildə çap elətdirdiyim «Açılmamış zərf» adlı povestdə ətraflı yazmışam. İlk «Duyğular çələngi» adlandırdığım kitabım işıq üzü görməmiş (1979-cu ildə) Əfqanıstanda tələf oldu. Yaradıcılığında uzun müddət durğunluq yarandı. O boşluğu doldurmaq üçün xeyli vaxt sərf elədim. Bu kitabda verdiyim «Yanmış dəftərdən yarpaqlar» başlıqlı şeirlər və «İlham pərisi» poemanın birinci hissəsi o vaxtların məhsuludur. Yaddaşımın köməyi ilə bəzi düzəlişlərlə onların bir qismini sizin ixtiyarınıza verirəm.

ŞEİRİMİZİN ARAZ QIZI

*«Sürüklənən bəşəriyyət
qadınla yüksələcək».*

H.Cavid

Horovluyam, qəmdi yüküm,—
Dolanıram büküm-büküm.
Qəzəbimi hara töküm,
Zamana, sözə, bilmirəm?!

İndi bu misraları yazıram və istər-istəməz, bu misraların müəllifi haqqında yolu daim hiss və kəmal zirvələrindən keçən ağırlı poeziya dünyasına cəsarətlə üz tutduğuna görə minnətdarlıqla düşünə-düşünə, nədənsə ağıma çoxdan unutduğum bir fikrim gəlir ki, doğrudan da, nə xoşbəxtdi öz qəlbinin ağrı işığındı yol gedənlər! İllah da ki, bu, şair ola! Özü də qadın şair: – Ana, istəkli ailə çırağı, övladlarına çinar çətiri. Vətənə, yurda təmənnəsiz fədai, könüllü şəhid... Bu adamlar daim çıraq kimi işığını öz dibinə yox, başqalarının üstünə salır, yollarına, talelərinə səpələyir. Həm də anadangəlmə, necə deyərlər, təpədən-dırnağa səmimiyyət, sadəlik, saflıq heykəli olan bu cür insanlar ömründə şöhrət haqqında düşünməyin nə olduğunu bilməzlər, şöhrət özü gələr onların ayağına:

İstəsən şərəfli ömür sürəsən,
Özünə zəhmətsiz dövlət istəmə!
Ağılla, əməllə ömrü bəzə sən,
Mənasız, ötəri şöhrət istəmə!

Oxucu yəqin ki, çoxdan tanıyıb – bu, Şövkət Horovlunun səsidir. Qeydsiz-şertsiz deyirəm ki, şeirimizin Araz qızının səsi! Nə xoşdur ki, illər-əslər boyu göynəyə-göynəyə, ufuldana-ufuldana axan göz yaşları sonda dənizə çevrilən, haqqında kişi şairlərimizin yüzlərlə bir-birindən gözəl (həm də yaralı) şeirlər yazdığı Xan Arazımızın sahilində bir şairə bacımız da dünyaya gəlib! Aşıq Pəri ruhu təzədən göyərüb, pərvazlayıb, Vətən göylərinə qərib durna qatarı kimi «qərib-qərib, qəmgin-qəmgin» misralar hədiyyə eləyib...

Araz ulu Vətən, soyumaz-səngiməz məhəbbət kimi şeirimizin həmişə baş misrası olub. Və bu misra çınqı kimi yer üzünə nə qədər müqəddəs çağrış, haray yüklü söz, fikir səpələyib. Ağsaçlı şairlərimizdən tutmuş («Araz qırağında dayandı qatar» – S.Vurğun, «Mənim o sahilsiz həyatım yoxdur, Niyə quşlar kimi qanadım yoxdur, Niyə o sahilə uça bilmirəm» – S.Rüstəm, «Araz körpüsündən qatar keçəndə, Doldurun badəmi Arazdan mənim» – Azəroğlu, «Mən bir Araz ləpəsiyəm, Suyu lilli olsa da, Daim onu axtarası, daim onu öpəsiyəm» – S.Əsəd, «İki bölünməkdən elə qorxmuşam, çöpü də ikiyə bölmərəm daha» – S.Tahir), ta bugünkü cavan yazarlarımıza qədər («Atlı qəm yolları yorur hələ də, bir Araz yası var yiyəsi qaçaq, O tabut ortada

durur hələ də, Qardaş, o tabutu kim qaldıracaq?!
dama-dama yığılıb göl olan Araz salnaməsinə hələ
öz imzasını atıb... İndi də Şövkət xanım! Şairə kimi
dərqli olan bir ana, dünyanın bəlkə də ən dərqli-
kədərli çayı olan Ana Arazdan, necə deyərlər, yan
keçə, onun ağrılarına biganə qala bilərdimi?

Dəysin qulağıma Arazın səsi,
Ovutsun qəlbimi isti nəfəsi.
Ey nəğməli söyüd, qocaman palıd,
Həyata göz açıb doğulduum yurd,
Sizinçün mən yaman qəribsəmişəm,
Qürbətdə ağlamaq olubdur peşəm.
Bu yolda, ey külək, gəl ol yoldaşım,
Apar, Xan Arazla mən qucaqlaşım...

Bəs, bu nə haraydır:

Aman, Araz! Dayan. Dinlə:
...Tələtömlü sinən üstə
Mürgüləyir Xudafərin.
O da dərqli insan kimi
Hey düşünür dərin-dərin...

Deyirlər ruh gözəgörünməzdir. Bu, qətiyyəən belə deyil. Xüsusən də söhbət yaradıcı adamdan gedirsə. Bəstəkar-bəstəsində, rəssam-fırçasının sehrində, tarzən – barmaqlarında öz ruhunu cana gətirir, qısaca desək, gözlə görüləsi, əllə toxunulası, nəfəsilə duyulası edirsə, bax, bu yönümdə, zənnimizcə, poeziya da belədir: şeir-şair ruhunun portreti, onun haradasa gizli, gözəgörünməz daxili dünyasının

işıqlarla rəsmi, təsdiqidir. Şövkət Harovlunun da «portretlərlə» zəngin poeziya dünyasının iki güclü, mənəviyyat çırpıntılı, məhəbbət, intizar, həsrət yüklü qanadı var, birincisi – Vətən, yurd dərdi xalqımızın ağrı-acılı (amma şərəfli) keçmişi və bu günü, ikincisi – məmləkətin, bəşərin mikroskopik simvolu olan ailə, valideyn, övlad dünyası. Şövkət xanımın zənnimizcə, ən xoşbəxt cəhəti ondadır ki, o, nədən yazırsa yazsın, deyimində, diktəsində, duyum tərzində həmişə sadədir, aydındır, anlaşılıqdır. O şeir xatirinə şeir yazmır, onun yazılarında sanki səninlə mehriban bir dost, uzaq yollar karvanının dünyalar görmüş sarvanı kimi ibrətli söhbət edir. Bu şeirlərə həyəcanlı könül pıçılıtları da demək olar.

Həmişə bu fikirdə olmuşam ki, misralar bütün mənəvi sərvətlərin anası olan səmimiyyətdən su içirsə, deməli, onlar fikir yükünün fəlsəfi çəkisinin azlığından-çoxluğundan asılı olmayaraq, marağ doğurur, elə-belə izsiz ötmür. Fitriyyənin ilkin-sonu yoxdur. Yəni, istedad fitridirsə, səmimidirsə – demək onda bu yaradıcılığın guya ilkin (təcrübəsiz) və yetkin dövrü olmur! Burda Səməd Vurğundan bir nümunə gətirmək istədim. (Əlbəttə, Vurğunla paralel apardığıma görə, oxucu da məni bağışlayar, elə Şövkət xanım özü də bilir ki, o, olsa-olsa dahi şairimizin yalnız istedadlı şagirdi, fədakar məhəbbət daşıyıcısı ola bilər!)... On səkkiz-on doqquz yaşlı Dəli Səməd bir vaxtlar bu imzayla şeirlər yazıb –böyük Cavidə göndərmiş yazırdı: «Dəymə, dəymə mənə, darıxdım yenə, Qoy çıxım dağla-

ra, deyim yar hanı? Fələk möhür basdı düşmən deyənə, Bəs mənim verdiyim yadigar hanı?» bu isə «yetkin» əlli yaşlı Vurğun: «Baxt məni bu yerə qonaq göndərdi, Gedirəm, yamandır ayrılıq dərdi, Demə Səməd Vurğun gəldi-gedərdi, Unutumaz bu oba, bu mahal məni!» Görürsünüz mü, elə bil bu mısraları eyni yaşda, eyni vaxtda yazıb! Həmin sadəlik, həmin intonasiya, deyim tərz, aydınlıq və səmimiyyət çaları, söz cilasası.

Elə bu yöndə Şövkət xanımın da «əvvəllər və sonralar» yazdığı iki şeir bəndinə nəzər salaq:

Yenə görəm Ziyarətin qaşını,
Xan Araza qatam gözüm yaşını.
Axtarıb, arayam yar-yoldaşımı,
...Dizin-dizin ziyarətə gələm mən.

...Səni gəzib ağlaram,
Əlim üzüb ağlaram.
Göz yaşımı misrama
Dən-dən düzüb ağlaram.

Bu kitab Şövkət xanımın birbaşa Vətənə, xalqa deyilmiş sözü, qeyrət çağırışı, vicdan yangısındır. Bu həyəcanlı notlar, dünya, həyat gözəlliklərindən öncə də köçkünlük-qaçqınlıq əzabı, doğma od-ocaq həsrəti («Küskün durma, gəl könlümü mən alım, Ay çadır evciklim, ay azca paylım, Ay kəhriz həsrətlim, torpaq haraylım, Gözün göyə dikilibdir, el qızı») oxucu qəlbini də titrədib-tərpədib cana gətirir, duyğu-düşüncələrinin yönünü qana-qan in-

tiqam bayrağının altına sarı çevirir.

Hər vərəq çevrildikcə tez-tez Xətai, Qorqud, Təbriz, Şəhriyar, Qurbani, Babək, Cavanşir, Pişəvəri, Ələsgər, Xudafərin, Diridağ, Yeddi kəhriz, Səttarxan, Cavadxan, Cavid, Əhməd Cavad, Çöhrəqani, Soltanbəy, Ziya Bünyadov, Xudu Məmmədov, Hüseyn Arif kimi tarixi adlarımıza rast gəlirik. Yox, bu müqəddəs ünvanlar gəlişi gözəllik xatirinə xatırlanmayıb, bu – müəllifin işıqlı, müqəddəs məramı, şəxsiyyət kamilliyinin aynasıdır. Nə qədər xoşdur ki, ədəbiyyat müəliməsi kimi şərəfli bir ömür yaşayan Şövkət Horovlu şagirdlərinə ruh-söz mənəviyyat xəritəsindən söz aç-aça, Azərbaycanımızın coğrafi xəritəsini də bütöv görür. Onun sərhədlərini tarixi torpaqlarımızdan keçirir: Təbriz, Dərbənd, Göyçə, vedibasar, Borçalı, Qarayazı... Bunlar hələ bir yana, dünənki halalca od-ocaqlarımızın da namərdliklə əldən verildiyinə görə şairəmizin həyəcanlı səsi köksünə darlıq eləyir, gah qəmli-qəmli:

Dillənirmi telli sazı,
Lillənirmi Xan Arazı,
Gündə min yol ölləm azı,
Bizim ellər yerindəmi?-

deyə, sual edir, gah da yaralı şir kimi:

Döndərək Qələbə bayraqlarına,
Şəhidlərin qanlı köynəklərini! –

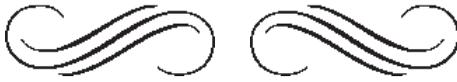
deyə bütün yurd oğullarını, namus-ar, qeyrətli fədailərini qatı döyüş səngərlərinə səsləyir...

Şeirlərinin birində «Mən Odlar qızıyam qəlbi min bir arzulu, Ürəyi insanlara – sevgi, məhəbbət dolu» – misraları ilə öz yaradıcılıq, şəxsiyyət portretini yaradan Şövkət xanım nədənsə: – arabir «Yaş o yaş deyil» kimi pərişan duyğularla ahıllıqdan söz açır, dünyanın vəfasızlığından gileylənir, burda biz onunla təbii insan ovqatına – mövqeyinə görə razılaşıırıq, bir şair kimisə yox! Çünki, özü də etiraf eləyir ki:

Necə şeir yazım hər axşam-səhər,
Mizin arxasında tək...otağında?
Sözlərim varağa necə tökülər,
Duymasam ətrini bir yarpağın da?!

Şairənin məhz bu cür –duygulu, həyəcanlı, fikirli, nigaran, çırpıntılı dünyasından oxucular hələ yeni-yeni səslər-sədalar gözləyir. Elə biz də qoşuluruq əziz oxucuların sırasına. Çünki həyatın bir gözəlliyi də kimisə, nəyisə gözləməkdə deyilmi?!

*Səyavuş Sərxanlı,
İki dəfə «Qızıl qələm» və
«Məmməd Araz»
mükafatları laureatı*

YÖNÜ GÜNDÜZƏ GEDƏK

*Ölümdən qabaq istəyirəm
şeirlərimdən naümid olmayam,
Nəyim var yığıb yığışdıram
canıma, qanıma hopduram
əynimə geyəm
əyni yalın qalmayam,
Məni soyunduranda
ölümdən utanmayam*

MƏNDƏN SONRA YADDA QALAM

R.Rzaya

İstəyirəm mavi sulu,
göy dalğalı, qağayılı dəniz olam,
Hey kükrəyəm aşam-daşam,
Adlayıb öz sahilimi,
Ümmanlara mən qovuşam.

Ağ yalbanlı dalğa olam.
fırtınalar qucağında
qağayı tək hey çırpınam,
Qayalara dəyib, sınam,
Od sinəmi qanatdıram
İzlərimi qənimət tək
nəsillərə mən çatdıram.

İstəyirəm bulaq olam,
qayaların bəbəyindən damcılayam.
Bağ-bağatı qönçələyəm, xonçalayam,
Çiçəklərin yanağında şəbnəm olam.
Duyanların dərdlərinə məlhəm olam.

İstəyirəm, ulduz olam,
Buludların arasından axam, gələm,
Səadətin yollarında
Yaxşılığın xoş gününə baxam gələm.

Buz zirehli bir dağ olam,
dar ayaqda insanlara
arxa olam, dayaq olam.

Yol üstündə pəlİd olam.
Tufana, borana dözəm.
Dünyamızın qəm yükünü
dəmir, polad əllərimlə
parçalayam, əzəm, tökəm,
Şaxta vura, sazaq kəsə üz-gözümü,
Dözümümlə insanlara
Öyrədə biləm dözümü.

Mən nə dəniz, nə dalğayam,
Nə ulduzam, nə də ayam.
İstəyirəm kövrək qəlbli şair olam,
Haqq yolunda qələm çalam.
Bircə misram, bir sözümlə –
məndən sonra yadda qalam.

1980

MƏHƏBBƏTİ VER APARIM

Məndən sonra, dünya səndə
bir nişanəm qalacaqmı?
Sübhdən şəhinə batdığım bənövşəlik,
Çaylaq boyu böyürtkənlik
məni yada salacaqmı?
Qaçdı-tutdu oynadığım
həyətdəki xatirələr
Salxım-salxım oxşadığım o tənəklər,
Koldan-kola uçurduğum kəpənəklər,
Məndən sonra nə deyəcək?
Dinəcəkmi kövrək-kövrək?

Yüz yaşadı atam Qulam, anam Zərin,
Nə apardı?
Mən də səndən nə aparam?
«Baş kəhriz»in dodağında
bircə nəğməm, bircə sözüm, qalsa bəsdİ,
Bir çiçəyin yanağında
izim qalsa yenə bəsdİ.
Əkdiklərim, tikdiklərim
sənə qaldı,
Candan artıq sevdiklərim sənə qaldı.
Bircə xısma məhəbbəti
ver aparım.
Məhəbbətin torpaq altda
yenə mənə güc verəcək,
Arzularım torpaq üstə
açılacaq çiçək-çiçək.

2012, mart

ÖZÜMLƏ GÖRÜŞƏ BİLSƏM

Hərdənbir özümü mən tanımıram,
Bu ömrün əlindən hey gileyliyəm.
Bu cür qəribəyəm neynim, danmıram,
Alov xəyallıyam, od meyilliyəm.

Gah yerəm, gah göyəm, fikrim dolaşib,
Sevincim azıbdır qəm dumanında.
Bəzən yaz seli tək dağlardan aşib,
İtirəm duyğumun ümmanlarında.

Pərişan dərvişəm salan yox yada,
Məkansız, məskənsiz el soraqlıyam.
Bilmirəm, bu varlı-yoxlu dünyada,
Mən harda haqsızam, harda haqlıyam.

Hərdən də sızlayan qırıq bir neyəm,
Könlümdən qərib bir bayatı keçir.
Gah da ki, qayğısız uşaq kimiyəm,
Gözlərim həyatdan səadət içir.

Tapardım dünyanın yenə çəmini,
Dünyaya təzədən mən düşə bilsəm.
Gəzərdim içimdə itən mənim, i
Bircə yol özümlə görüşə bilsəm.

2010, iyun

QƏRİB BİR NƏĞMƏ

*Ville-texniki universitetin həyatını, Parisin
küçə, meydanlarını Səlim bəy Turanın
yaratdığı heykəllər bəzəyir.*

Parisin məşhur "Gül bazarı" na
Baharın çiçək çağında gəldim,
Hansını oxşayım,
Hansını qoxlayım bilmədim.
Qürbət çiçəklərinin qulağına əyildim,
Xoş gördük-dedim.
Çiçəklər dilə gəldilər,
Səs-səs verdilər

Çiçəklərin dilindən susqun,
Vətən duyğulu,
Vətən qoxulu,
Qərib bir nəğmə dinlədim.
“Sena”nın sahilində durmuşam fikirli
Kar, lal,
Gözlərim yol çəkir
Dilimdə neçə cavabsız sual.
Sena axıb gedir
Mənə məhəl qoymadan,
Ceyhun bəy Hacıbəylidən,
Səlim bəy Turandan bir soraq, bir ismarıq
umuram göy sulardan.
Sual çox,
Cavab yox.
Düşünürəm: ikigözlü dar mənzildə
Vətən ruhunda, qəlbində,
necə ömür sürdü
böyük ürəkli insan,
Əli bəy yadigarı Səlim bəy Turan?
Parisi bəzəyən heykəllər
Sehirlədi məni,
Qəhər qoymadı dinəm.
Qürbət soyuğu isitdimi onu,
Əllərilə dünyanı gözəlləşdirən
Vətən oğlunu?
Çiçəklər qürbət türküsü oxuyurdu,
Nəfəslərindən söydaşlarımın
Vətən həsrəti qoxuyurdu.

04.04.2015, Strasburq

YÖNÜ GÜNDÜZƏ GEDƏK

Gecənin gözlərilə
yənə payız ağlayır,
Göylərin qəm yağışın torpaq qucaqlayır.
Göz yaşı tək gecənin
Gözündən üzül, yağışım,
Qaranlığın içindən
ümid tək süzül, yağışım.
Yad çirkabından yuyulsun yurd daşım,
Təzələnsin yaddaşım.
Sükutumun mürğüsünü oyat,
Ruhuma Boz qurd ulartısını,
Oğuz türküsinü qat.
Bu nəğməni dinləyə-dinləyə,
O səsdən içə-içə,
yarıyuxulu illərdən keçə-keçə
bu ağlağan payızla tutmuşuq əl-ələ,
yarı yoldayıq hələ,
Orda-burdayıq hələ.
Hələ yol gəzirik eniş-yoxuşda,
Ömür yandırırıq bu axtarışda.
Bilmirik dünyanın düzü hardadı,
Astarı hardadı, üzü hardadı?
Bu yollardan yığış, payızım,
dünyanı düzə gedək,
yolumuzu toz basıb
gəl təzə izə gedək,
gecə ölüm yuxulu,
gecə ölüm qoxulu
yönü gündüzə gedək.

Strasburq, 22.04.2015

QAYIDACAQ İTƏN ÖMÜR DƏ

*Özünə qayıdır hər şey, özünə,
Gözümə qayıdır göz yaşlarım da.*

R.Rövşən

Ağaclardan qopub
Yarpaqlar düşür bir-bir,
Üzlərində ölümün qara kölgəsi gəzir,
Ürəyimi ağacların qüssəsi əzir.
Yarpaqlar düşə-düşə ölür,
Torpaq ölümlə dirilir.
Payız bir damla göz yaşı kimi
Təbiətin gözündən üzülüb düşəcək,
Bahar yenə üzə güləcək.
Qəlbim də səksəkəli,
Bu yolun sonu bəlli.
Hər şey qayıdacaq:
Budaq da,
Yarpaq da göyərəcək,
Torpaq da çiçək-çiçək bəzənəcək,
Yol da çatıb qayıdacaq
Özümüzdən keçməyə,
Karvan da dönəcək
Təzədən yüklənməyə,
Sarvan təzə yük çəkməyə.
Yenə tutulub-açılacaq günəşin üzü,
Yer üzü qızınacaq bir də, bir də
Geri qayıdacaq
İtən ömür də...

03.04.2015

BELƏ OLA HƏMİŞƏ

Gizlənmək istəyirəm
hərdən özüm-özümdə,
toz tək silinib gedəm
qalmaya bir izim də.
Gizlənmək istəyirəm
buludlar arasında,
gözlərimdən nəm çəkə,
Göz yaşın ləyən-ləyən
Kövrələ yerə tökə.
Dünyanın hər üzünü
Göz yaşım ilə görmüşəm,
Mənimin də mənimlə
savaşında görmüşəm,
Gizlənmək istəyirəm
bir eşqin baxışında,
Bir sevda yağışında.
Xatirəmlə yan-yana,
Ömrümə bir şam yana.
Yaşıl bir işıq düşsə,
belə qala həmişə,
belə ola həmişə.

Strasburq, 2015

YOXUYMUŞAM MƏN

Kirpiyim sübhədək qovuşmur yenə.
Bilmirəm hardasan, indi necəsən.
Qorxuram gözlərim qapanan kimi,
Sən gəlib yuxumdan keçib, gedəsən.

İşıq tək gəlmişdin tutqun könlümə,
O işıq gözümdən düşübdür qaçaq.
Bir axşam ömrümə qayıtsan yenə,
Xatirələr səni tez tanıyacaq.

Bilsəydim, sahilsiz göylərdəsən sən,
Mən sənə göyləri bağışlayardım.
Bilsəydim, hardasa yer üzündəsən.
Sevgimlə dünyanı naxışlayardım.

Qalmışam, xatirə qəribliyimdə,
Səninçin bir xəyal, yuxuymuşam mən.
Xatirədən özgə nəyim var mənim,
Demə, xatirəsiz yoxuymuşam mən.

Əfqanıstan, Kabil, 1980

YUXUMDAN KƏNARA ÇIXA BİLMİRƏM

Fikrim çəkiləndə getdiyın yola,
Gecənin gözündə duman var idi.
Ürəyim dalınca uçdu az qala,
Onda aramızda güman var idi.

Pəncərə altında o pəçtilər,
Dodaqda alışıb, dildə yanırdı.
Gecə gizlincində yaşanan anlar,
Açıq pəncərəmdən hey boylanırdı.

Dolanıb ömürdən ötsə də illər,
Ümidi yollardan saxlamayacam.

Qapımı bağlasa həsrət nə qədər,
Vüsal pəncərəmi bağlamayacam.

Qərib axşamların dolan gözünə.
Hicran soyuğundan baxa bilmirəm.
Xəyalın yol salıb yuxularıma,
Yuxumdan kənara çıxıb bilmirəm.

Kabil, 1980

BİR XATİRƏM, BİR XƏYALIM, BİR DƏ MƏN

Gecə yarı, hamı yatıb.
mən oyağam otaqda,
Buludların arasından,
ay görünür uzaqda
Gecənin lal sükutunda
dilə gəlir ürəyim.
Sənli şirin xatirələr,
indi olub gərəyim.
Gah anıram saçlarıma
sığal çəkən əlləri.
Gah öpürəm yaz axşamı
gətirdiyin gülləri.
Elə bil ki qulağıma
dəyir şirin sözlərin,
Dikilibdir gözlərimə
sevgi dolu gözlərin.
Yadımdadır, axşamüstü
hərdən gizli görüşlər,

Gələcəyə ümid verən
O söhbətlər, gülüşlər.
Bəzən bir cüt göyərçintək
qanad açıb uçardıq.
Arzuların qucağında
fəzaları çulardıq.
Gah olurdu bulaq üstə
dayanırdıq biz qoşa,
Dan yerinin şəfəqinə
eyləyirdik tamaşa
Hamı yatıb, mənsə təkəm.
Xəyalımda xatirəndən
yaradıram bir aləm.
Hamı yatıb biz oyaq,
Bir-birindən necə doyaq?
bir xatirəm, bir xəyalım
bir də mən.

Kabil, 1980

ƏCƏL HƏLƏ GƏZMƏ MƏNİ

Əcəl, hələ gəzmə məni
Yaz ötdü, qışa dolandım,
Xəzan düşdü bağ-bostana
Vaxt-vədəsiz uralandım,
Sinəm varkən kürəyimdən
yaralandım,
Tənhalıq ta üzmə məni,
Nə əkmişəm ki, nə dərəm,
İtən vaxta yol gedirəm

Bərkə çəkib çözmə məni.
Hələ göydə dumanım var,
Şər toxuyan yamanım var,
Məndən şeir umanım var,
Əcəl, hələ gəzmə məni.

Kimsə üzülməsin
qayğılarımдан,
nə sevincimdən,
nə kədərimdən,
Pay da ummasın heç kəs
bölünməyən sevgimdən.
Bu mənəm,
bu da təmənnəsiz sevgim,
səni sevməkdəyəm.
Nə edim, işim belədi,
Hər an vərdeşim belədi.
Sevə-sevə əriməkdəyəm,
Sən olub, sənə dönməkdəyəm.

Ölümdən qabaq
istəyirəm şeirlərimdən
naümüd olmayam,
Nəyim var yığam-yığışdıram,
canıma-qanıma hopduram,
əynimə geyəm
əyni yalın qalmayam.
Məni soyunduranda,
ölümdən utanmayam.

Yatmaq istəmirəm bu gecə,
Qorxuram qaranlıqda
ölüm gələ gizlicə,
qəfil üstümü ala,
İlahi sənə olan dualarım
yarımçıq qala.
Tutmuşam ətəyindən,
qoyma üzüləm səndən.
Yarımçıq ömürdən,
Vaxtsız ölümdən qorxuram,
Vaxtı, zamanı sən bilirsən,
hökmü, fərmanı
sən verirsən.
Yatmaq istəmirəm bu gecə
deyəsen ölümün nəfəsi
üstümdən keçdi,
Əlləri sıxdı sinəmi.
Gecə ölməkdən qorxuram, İlahi,
Sən gündüz öldür məni.

Elə ayaq tutub qaçıram
Kimdən, nədən,
özüm də bilmirəm,
Zəif şeirlərimi,
Ümidsiz ümidlərimi
boğazıma dirənən,
ürək ağrım döənən,
günahlarımı töküb

qaçmaq istəyirəm.
Sükutda bozaran, köhnə
divarlarımdan,
Soyuq çarpayımdan
Mənə yoldaş olan
otağında baş-başa qalan
tənhalıqdan qaçıram.
Əlvida təkliyimə!
gedirəm dar mənzilimdəki
Cəmliyimə.

2015

ÖLÜMDƏN SONRA ÖLÜM QAZANDI

*1985-ci ildə Təbrizdəki kimsəsizlər evində
Məhəmməd Briya dünyasını dəyişdi*

Təbrizdə kimsəsizlər evinə sığındı,
İki dünyanı özündə sığışdırmaq istəyən
böyük bir ürək,
Çiyində vətən boyda dərd,
içində azadlıq kimi yanğılı istək.
Haqlıykən haqsızlığına
imza atdılar əzəlki tək
Məhəmməd Briyanın.
Dünya boyda zindanın zəncirlərini
qırmaq istərkən,
Çirkini, pasını yumaq istərkən,
azadlığından asdılar,
Ağzına daş basdılar,

Atdılar misgin bir evin tozlu bucağına,
Yadlar qızındı doğma ocağına.
Sevdiyi məmləkəti,
başının üstündə aparmağa,
zülmü taxtından yıxmağa qalxan
Məhəmməd Briyanın tabutu arada qaldı,
Ağsaçlı «Heydərbaba» sükuta daldı.
Hüznə baş əydi “Babək” qalası,
Amma əlli milyon türkün ürəyində
qəbri qazıldı,
tutuldu yası.
Bakı, Təbriz gözəllərinin gözlərindən
bulaq-bulaq axdı,
Seyid Cəfər Pişəvəri kimi ürəyi sevgi dolu,
Vətən oğlu.
Yaddaşlarda əbədi qaldı,
Ölümdən sonra ömür qazandı.

Strasburq, mart, 2015

ÇÖRƏK İSTƏMƏZDİM

12 Azər günündə

Gecə yarısı məni
yozumsuz bir yuxu oyatdı.
Neçə illərdən qalan ağrısı
yaddaşımı qanatdı.
Onda lap uşaq idim,
Dünyanın işlərindən uzaq idim.
Yuxuda da sayaqlayıb çörək istəyirdim.

Mənim kimi
hamı müharibənin aclığını çəkirdi,
Nənəm Hitlerə qarğış töküdü.
Babam tənbəki tüstüsünü ciyərlərinə çəkə-çəkə,
məni ovutsun deyə
qatı açılmamış,
qana bulaşmış nağıllar deyərdi,
Nə göydən alma düşər,
nə nənəm bölüb bizə verərdi.
Rza xan irticasında,
Təbrizin, Ərdəbilin küçələrində
fədailərə qurulan dar ağaclarından,
İnsan sallaqxanalarından danışardı,
halı qarışardı.
«12 Azər» Taqq...Taqq...
öz qanında boğulur haqq.
Allah amandı,
Hitler yalandı.
Azəri türkləridi məhkumlar,
demokratlardan qorxurlar haqsız hakimlər.
Sonra... Sonra da tarixi günah,
Seyid Cəfər Pişəvərinin avtomobili
düz yolda yuvarlanır, ah!
“Təsadüfi qəza”,
heç kəs çəkmir cəza.
Qorxumdan nəfəsini içimə çəkərdim,
Kiprik-kiprik yaş tökərdim.
Niyə ağladığımı bilməzdim,
Ta çörək istəməzdim.

12 Azər, 2014

ARXAMDA SƏNİ GÖRÜRƏM

Ay kənardan baxan uşaq!
Hələ yolun başlanğıcında durub
qorxan uşaq!
Gözlərin alacalanıb,
dolub, dolçalanıb.
Mənə baxa-baxa quruyub matın, qutun,
Üzündən çəkilmir qorxun.
Yaxşı bax!
Az qala havadan tuta-tuta gedirəm,
Titrəyir dizlərim,
Əlimə dayaq axtarır gözlərim.
Yaxın gəl, əlimdən tut, qolumdan yapış,
əldən tutmaq savab işdi, yadda saxla,
bu bizdə əbədi vərdişi.
Ömür bir udumluq hava,
bir içimlik nəfəsimiş, indi bilmişəm,
sən yol başlanğıcında
mən uzun yol gəlmişəm.
Zaman yollarımı yığıb apardı,
Ömrümü vaxt yağmaladı,
qayıtmağa ümid qalmadı.
Mən nə birinci, nə sonuncuyam,
Pirlərim, ərənlərim
bu yolla gediblər bilirəm,
Qanrılıb geri baxıram,
Arxamda səni görürəm.

yanvar, 2015, Paris

İSİNDİM

Xeyli var gəlmişəm bu şəhərə,
Qərib-qərib baxıram hər yerə,
Fikrimi çəkir donuq bir mənzərə.
Burda hər şey yad, hər kəs özgə
yeri-göyü, torpağı-daşı, qəriblik qoxuyur,
Ara vermir payızın göz yaşı.
Deyillər belə olur Parisin payızı, qışı.
Məni sanki görmür heç kəs,
Qapı-pəncərələri baxışımla döyürəm, əbəs.
Nə pəncərədən baxan var,
nə eyvana çıxan var.
Tək-tək “bonju” deyənlərin,
laqeyid baxışlarından üşüyürəm.
Düşünürəm: Tarixin bir dönəmində,
Vətən, azadlıq eynində,
mühacir oğullarımız bu küçələrdən keçiblər,
qəribliyi su, hava kimi içiblər.
Nəfəsim darılır, gözlərim bulud-bulud sıxılır,
Dünyam bədürlənib yıxılır.
Möhtəşəm bir binanın önündə
qəfil dayanıram,
Sanki yuxudan oyanıram,
Divara sancılmış,
sınaqlardan üzüağ çıxmış,
üçrəngli bayrağı görüb diksindim,
Kölgəsinə sığındım,
nə danışdım, nə dindim,
əynimə geyib isindim.

Paris, 17.04.2015

KÖHNƏ XATİRƏLƏR ÜŞÜYÜR

Qarlı-şaxtalı, ağır taxtal qış gedir,
yamyaşıl yaz gəlir,
Torpaq çiçək-çiçək bəzənir.
Göy yaylaqlara əzəlki tək
Qalxmaq keçir ürəyimdən,
Döşdə bənövşə dərən qıza
baxmaq keçir ürəyimdən.
Üzündə lalənin xalı,
fəzalarda gəzir uçqun xəyalı,
Nəfəsindən sevgi qoxuyardı,
Bahara qoşulub oxuyardı.
Məhəl qoymuram yaşım,
Dəli bir sevda vurur başıma.
Bir haça qayanın dibindən
baxardın onda.
Üz-üzə durduq,
Arzulardan bir dünya qurduq,
Bahar dünyası,
sevgimizlə naxışlandı dağların yaxası.
İndi hər yandan üstümə
soyuq bir nəfəs enir,
Ayrılıq gəndən baxıb gülür,
Köhnə xatirələrə qar yağıb üşüyür.

Strasburq, 2015

GEDƏK UZAQLARA

Qayıt, çıxıb gedək çox uzaqlara
Bu yollarda uçaq, qaçaq, yorulaq.
Bu yolu da aldı vaxt əlimizdən,
Bir ümid qoymadı geri qayıdaq.
Qayıt, çıxıb gedək üzü küləyə,
İzini axtaraq itən zamanın.
Ölçüsü olurmu dünyada görən,
Tənhalıq içində ötən zamanın?
Gedək bu yolların düzünə düşək,
Dolsun sinəmizə bu hava, bu su.
Ulduz karvanının izinə düşək,
Qaçsın gözümüzdən ölüm yuxusu.
Sənsizlik yolumda qara daş olub ,
Neyniyim, qaldırıb aparmaq olmur.
Sükutu gözümdə yanar yaş olub ,
Onu kirpiyimdjən qoparmaq olmur.
Tənhalığın rəsmin mən necə çəkim?
Qorxuram göndərəm inanmayasan
Tərk edib getdiyini sənli dünyamı-
Qayıdıb gələndə tanımayasan.
Gəl gedək səninlə lap uzaqlara,
Orda nə tənhalıq, nə həsrət olsun,
Gözünü toz tutub itən yolların,
Tozunu həsrətin yağışı yusun.

may, 2015

İTƏN VAXTA AĞLAYIR

Hərdən susur qələmim,
Kağız inciyir məndən.
Təbim də kəsüb gedir
Yad kimi baxır gəndən.

Yuxularım yarımçıq,
Yaddaşım da bölünüb.
Yollarına tökdüyüm,
Göz yaşım da bölünüb.

Ürəyimcə yazılmır,
Səndən sonrakı illər.
Hələ də dumanlıdı,
Sən olan xatirələr.

Sənə qədər zamana,
Vaxta mizan olardı.
Hər şey bitib, tükəndi,
Ruzigar alıb apardı.

Qələm də səndən yana,
Susub qubar bağlayır.
Tənhalığın gözülə,
İtən vaxta ağlayır.

01.07.2015, Strasburq

TƏLƏSMƏ

Dedim, ömür, atlan vaxtdı,
Tale, qədər baxtabaxtdı.
Ümidə də ümid yoxdu,
Dedi: güman var, tələsmə!

Dünya özü dərd yeridir,
Gah ağladır, gah kiridir.
Öldürdükcə dərd diridir,
Dərdə, dərman var, tələsmə!

Meydanda tək qalanım var,
Şəhid-şəhid solanım var.
Azıb yolsuz olanım var,
Dedi duman var, tələsmə!

El sürülüb, itib arxam,
Qəm əlində qalıb yaxam.
Bəlkə yatıb qaraçuxam?
Dedi zaman var, tələsmə!

O qopuzu kim eydirir,
Dəli ozan dərd dindirir.
Qoca dünya ölümlüdür,
Haq var, fərman var, tələsmə!

Strasburq, 20.04.2015

ÇİÇƏK SƏBƏTİ

Şəhanə Eyfelin həndəvərində,
Bir qoca səbətdə çiçək satırdı.
Qıyıq gözlərinin dərinliyində,
Müəmma qarışıq bir kədər vardı.
Elə bil «Sena»nı qoca görmürdü,
Duymurdu suların oynaq nəğməsin.
Sorğuya çəkirdi gəlib- gedəni,
Bəlkə bircə çiçək o sata bilsin,
Sözünə baxmırdı titrək əlləri,
Yaşıl illərini yola salmışdı.
Alnındakı qırıq tale yoluydu,
Saçında bir ömür girovlanmışdı.
O tanış çiçəklər hardasa bir vaxt,
Mənə məsum- məsum gülümsəmişdi
Bir bahar səhəri "Cıdır düzü"ndə
Ruhuma, duyğuma nur çiləmişdi.
Qocanın cidd-cəhdi ara vermirdi
İnsanlar laqeyid ötüb gedirdi
Düşündüm:
-Bəlkə bir damın altında,
Kimsəsiz qarısı kömək gözləyir
Bəlkə elə bir körpə sıxıb gözünü,
Qocadan bu axşam çörək gözləyir?
Dolu gül səbətin mən satın aldım.
Gözlərində sevinc alışıdı mil-mil,
Qoca "hayes"-deyə qolların açıb
Boynuma sarıldı, ağladı qəfil.

Elə bil bir anda Eyfel qarışıq,
Uçulub töküldü dünya başıma.
Mən ondan qaçmışdım ömrüm boyunca,
Bu şeytan burda da çıxdı qarşıma.
Yox, yox aldadıram özümü bəlkə,
O da bir insandı bizimki kimi?
Dünyaya göz açıb Adəmlə birgə.
Şeytanla dəyişib yəqin qəlbini
Deyirlər: üç olur şeytanın üzü,
Ağl, qarası var, qırmızısı var.
Gah məlakə olub sənə “can” deyər,
Gah şeytan cildində qarşına çıxar.
Acı-acl güldüm, baxıb dörd yana,
Mənə bax, çeytana əl də uzatdım.
Sonra pıçıldadım: - lənət şeytana!
Çiçək səbətini Senaya atdım.

12.04.2 015, Paris

OĞUZLAR DEMƏK, NƏ DEMƏK

Dağlar, mənə bir günlük
Dağlığını, ucalığını,
əzmini vüqarını ver!
Əyilən qəddimi düzəldim,
Bəlkə dərd dağından enim.
Bulaq, bir günlük nəğməni
Ver dodaqlarıma!
Atlı-danadlı nəğmələrin
Çilənsin yanağıma,
Məlhəm olsun ağrım.

Dağ çayı, kişnərtini, hayqırtını mənə ver!
Səsinə qoşulum, kükrəyim, daşım,
Sədlər, sərhədlər aşım,
Aranda, Turanda dolaşım,
Qosqoca Nuh yol yoldaşım,
Azıxda yaddaşım,
Az deyil yaşım.
Çiçəklər mənə sevgi verin!
Nəğmə-nəğmə sinəmə dolsun,
Gündoğandan-Günbatana,
Türk ayağı dəyən hər yana, sevgi yağışı yağsın,
Öğuz elləri oyanıb ayağa qalxsın,
Sarılaq bir bayrağa, altında kölgələmək,
Oğuzlar demək, nə demək?

Strasburq, 05.2015

GEDƏN ADAM

Mən, sən, hamımız
Üzü soyuq bumbuz,
Ölümdən yaranmışıq,
Ömrümüz ölümə yaraşırıq.
Biz dünyadan keçirik,
Dünya da bizdən keçir,
Biz dərdi daşlayırıq,
Dərd ömrümüzü biçir.
Getdikcə gedir karvanımız.
Vaxta yedək sarvanımız.
Dərd sənin, yük sənin,

Dünyanın karvan ağırlığı tək sənin.
Gedən adam, çıxıb get!
Bu yolun əzəli də, sonu da sən,
Sən də bir yol baxıb, get!
Get, yolun əyrisinə, düzünə, get!
Düş ağına-qarasına gecəsinə, gündüzünə get!
Bu yol dünyadan dünyaya çəkir bizi,
Tovlayır, ovudur ömrümüzü.
Dünyaya gəlmək də, getmək də gerçək.
Get deyir, gedəsən gərək,
Sorğusuz gəldiyimiz tək.
Bu taleni yazan yazıb baxtın bu,
Gedən adam, getməlisən
Vaxtın bu.
Ömür axar sudur,
Sən də axıb get!
Səndən sonra gələnlər var
Getməlisən, çıxıb get!

Strasburq 2015

SALAM

Arxam-dayağım,
Alınmaz səngərim, basılmaz qalam,
Qartallı dağlarım,
Salam, salam!
Rüsxət ola bircə gecə qonaq qalam,
Yuxumda da mən sizləri soraqlaram.

Salam! Yaz gününün ağ yağışı,
Qarı nənəmin cecimi-
Yeddi rəngli göy qurşağı!
Nəğməsizə alaçıqdan çıxam,
O ki, var islanam.
Dağ başına tüstü qoya ögüz babam.
Köynəyimi sıxam, qurudam.

Salam! Məndən kəsən kəndim,
Umacağım, güvənc yerim.
Bir vaxt analı-nənəli
Nağıl dünyalı evimiz,
Çəpərlərini yel yıxan həyətimiz,
Nənəmin əllərinə həsrət təndirimiz,
Salam! Salam!

İlk məhəbbətim, əzəl sevgim,
Saçlarıma taxdığım,
gözəl, göyçəyim,
ətirli, iydə çiçəyim,
Yaz gecəli qayğısız uyğularım,
Yaşıl duyğularım.
Anamın dilimə verdiyi ilk sözüm,
İlk nəğmə.
Sizə əlvida demərəm,
Nə qədər ki, sağam, varam,
Salam! Salam!

Paris, mart, 2015

QARA PALTARLI QADININ

Yorğun kirpikləri Gecəni döyürdü,
Saatın əqrəbləri vaxtı döydüyü kimi.
Zülmət qanadın əymişdi,
Fələk baxtını əydiyi kimi.
Gecə gözünə köçmüşdü,
Ömrünü həsrət içmişdi,
Qara paltarlı qadının.

Gecənin qara bətnində
Qarabağı uyudurdu,
Vətəndə, vətənsiz,
Ümidə-ümitsiz,
Gözləri boşalırdı-dolurdu.
Canından, canı,
Taxtı dövranı itmişdi.
Qara paltarlı qadının.

Ağrılı gecəsi dil açmışdı,
Dərd içində gül açmışdı, üşüyürdü,
Gecəni əyninə geyib qızınmaq istəyirdi,
Onu Qarabağı bilirdi.
Canı isindikə ağrısı ovunurdu, kiryirdi,
Gecənin qara gözündən üstünə
Nurlu bir səhər yeriyirdi,
Qara paltarlı qadının.

Starsburq, 24.04.2015

İKİ DÜNYA ARASINDA

İki dünya arasında ömür avara qalıb,
Birində girov idi,
Birinə yedəy olub.
Tanrım, bu ömrü nə yaşaya, nə başlaya bilirəm,
İlbəil köhnələn, təzələnib göynəyən dərdimi
Göz yaşım la silirəm.
Ürəyimdə yarımçıq azadlığım,
Vətən boyda paramparça bir dünya,
Bilmirəm gerçək, ya rəya?
Bəxti qaranlıq,
Hər tərəfi yanıq,
Bir quşam, qanadları qırıq.
Aldanıb gəldiyim,
Cənnət bildiyim,
Yerüstü dünyadan qopar məni,
Təzədən göy dünyama apar məni.
Yol azıb karvanım,
Bundan belə yol görmürəm, nə danım.
İstəyirəm susuz bir səhraya,
Ya elə kimsəsiz uzaq, bir adaya düşəm.
Yaşıl bir yarpaq,
Ya sulu bulaq olam,
Yanan ürəklərə dolam
Təzə ömür başlayam,
İki dünya arasında qalмайam.

Strasburq, 28.04.2015

ELƏ BELƏCƏ QALAM

Geri dönə o illər
Görəm gözü doyunca,
Anam tuta əlimdən
Gəzəm çaylaq boyunca.
Əllərimi qanadam
Böyürtkən kollarında,
Dabanlarım yorula,
Çıncıllı yollarında.
Xallı kəpənək uçub
Adlaya koldan-kola,
Mən də düşəm dalınca
Qəlbimə sevinc dola.
O yerləri gözümə
əbədi naxışlayam,
Elə beləcə qalam.

Göy qurşağından yerə
Təptəzə rənglər yağa,
Təzə nəfəs, təzə rəng
Çox gərəkdi torpağa.
Qayalardan atıla
gəlin şələlərim,
Sonaları çığırışa,
Maviləşə göllərim.
Ağ yağışın altında
İslandıqca, islanam,
Palıdın koğusuna

Sığınıb daldalanam,
Elə beləcə qalam.

Çəkilə göy üzünə,
Əllərimin duası,
Pənahım ola mənim
Göyün mavi dünyası.
Ümid tək Göy Tanrımın
Yarışam ətəyindən-
Göy ömrü bağışlaya
Tanrım mənə yenidən.
Ömrə bir şam yandıraram-
Elə beləcə qalam,
Beləcə qalam!

2010, iyun

DIRİMƏ AĞLA

Karvan, getmə dayan, dur!
İtməsin qoy gümanım.
Vaxtı əyləmək olmur,
Heç açılmır dumanım.
Yuyulmayan günahım,
Məni yandırıb-yaxdı,
Zaman ilğıma dönüb
Ütür məni nə vaxtdı.
Yatan baxtım oyan, oyy!
Yol dolaşib azmışam.
Çəkilməz yer dərdimi

Göy üzünə yazmışam.
Gedən karvan eşit, heyy!
Hay ver, düşüm izinə.
Məndən başlanan yolum
Qayıdacaq özümə.
Ömür, dayan, asta get,
Yatdıq ki, yuxu görək?
Xəlbir-ələk zamanı
Fırladır çarxı-fələk.
Əylən, əylət zamanı
Itən vaxtım ağla,
Qarabağ taxtdan düşüb,
Uçan taxtım ağla!
Bu dərd çəkilən deyil,
Əksək-əkilən deyil,
Biçsək-biçilən deyil,
Göz yaşımnda göyərüb,
İçimdə çiçəkləyib.
Mənim yerimə ağla!
Dalınca iz aparın,
Səndən gerimə ağla!
Ölən göz yaşı çəkər
Qayıt dirimə ağla!

04.2015, Strasburq

HƏLƏ VAXT VAR

*Dəyərli insan, Gəncəli qızı, yaxın
rəfiqəm Tamella xanıma*

Anamız günəşi sinəmizə sıxaq,
Atəşinə bol-bol qızınaq.
Bu acgöz dünyaya,
əyri, düz dünyaya,
doyunca baxaq.
Gözümüzün nurunu yoranadək,
Yolu-yola calayıb
Özümüz yol olanadək.
Ürəyimizdə ümid,
Dodaqlarımızda gülüş
Ruzigarımız solanadək, tələsək.
Hələ vaxt var...
Doyunca sevgi nəğməsi oxuyaq,
Çiçəklərin tellərindən,
Qərib vətən yellərindən,
Ana laylası qoxuyaq.
Xan çinarın altından bir də keçək,
Əyri budaqda cızdığımız
Naxışlarımız sevinsin,
Kəhrizlərin dodaqlarından bir də içək,
Sularında aynalanıb, daranan
xatirələr həzin-həzin dinsin,
Hələ vaxt var...
Dünyamızı sevməkdən,

sevgimizi insanlarla bölməkdən,
yorulamayaq,
Ruhumuza Tanrı sevgisi enənədək,
ömür təzə bir ömrə dönənədək,
Hələ vaxt var, tələsək!

20.03.2015, Strasburq

ÖMÜR YOLLARDADIR

Ömrümüz yollardadır,
Səhər-axşam, axşam-səhər.
Bilən yoxdur hara gedir,
Ömr adlı yüyənsiz kəhər.
Hərə bir yolun quludur
ya uğursuz, ya uğurlu,
Ürəyimiz gah sevinc, gah qəmlə dolu,
Haqq göstərib hamımıza
həqiqətin düz yolunu
Biri gedir özgə yolu
başqası da öz yolunu.
Elə yol var kürsülərə
bələdçidir çoxusuna,
Elə yol var cavidləri
müşfiqləri çəkib saldı
Məlikməmməd quyusuna.
Yolda var ki, tarixlərin
sınağında qeyrət olub,
O yollardan keçə-keçə
millət dönüb millət olub.

1995

SƏN YADIMDA BELƏ QALDIN

Dünya, yol ver çıxım gedim,
dərdlərindən yeyib doydum.
Göz yaşımı aparıram,
Sevincimi sənə qoydum.

Toz basmış ömrü soyunub
gedirəm özüm olmağa,
Sükutu yolumu döyən
Tənhalığı unutmağa.

Gələndə əliboş gəldim,
Gedəndə tək getməyəcəm.
Ayı, günəşi, dənizi,
Yol yoldaşı eləyəcəm.

Bircə çəngə göy üzündən
Bir əlçim də buludlardan.
Qoparacam,
Öz dünyama aparacam.

Bu dəli-dolu dünyanın
Son ucu ölüm olacaq,
Ölüm ki, var ötəridir,
Qalsa bu ölüm qalacaq.

Qaraltdın al gündüzümü,
Sevgimi əlimdən aldın.
Salamat qal, qoca dünya,
Sən yadımda belə qaldın.

2014, may

DƏRDLƏRİMLƏ YAŞAYIRAM

Ömrüm ta əynimdən düşüb,
itib axtara bilmirəm
Neynim xatirə boxçamı,
yığıb qurtara bilmirəm.

Bir addımlıq yolum qalıb,
Ağrılarım əyir məni.
Bazarlıq oldu yaşıdılar
Tənhalığım döyür məni.

Qalmağım da bir şey deyil,
Sevincsiz gün daşıyıram.
Çəkib içimə yıgduğım,
Dərdlərimlə yaşayıram.

Dərd kimi özümə dolmuşam,
Dərdlərimlə qaynayıb qarışmışam.
Canbir qəlbə olmuşam
Tale ilə barışdığım kimi,
Torpaq, yurd ağrılarına
Candərdi alışdığım kimi.
Bu dözümdə daşlaşan,
qocalan, kaftarlaşan dərdimi
kimlə bölüm, Allahım?
Bölməyə bir kəs yoxsa,
necə ölüm, Allahım?

Hər ömrün sonu bir ölüm,
Hər ölüm həyata
yenidən dönüm.
Nə ölüm qurtarır,
nə həyata dönüm.

İçim köhnə bir xarabalıq
neçə vaxtdır ora dərd daşıyıram
ağrı yığırım,
sonra da gözlərimi
ora sağırım.
İlahi, bu qədər ağrını
necə çəkim özümlə,
Ümidim sözə gəlir
qoy çıxarım sözümlə.

Salam! Ata-ana,
Salam!
Siz girən haqq qapısından
indi mən də boylanıram,
Mən günahlı, siz günahsız,
Siz haqlı, mən haqsız.
Gizli bir sızıltı keçir canımdan,
Ayrılmaq çətindi

yaşaya bilmədiyim xanimanımdan.
Bilirəm əlləri yalın aparacaq məni
bu kaftar ölüm.
Günahlarımın ağırlığından
qapanacaq gözlərim.
İstəyirəm yurd boyda,
torpaq sayda dərdlərimi
içimə təpəm gətirəm
Bəlkə orda çarəsini
tapa biləm.

2001

İÇİMDƏN ÇIXIM GEDİM

Sinəm sözümə meydan
Sözlə çıxdım döyüşə.
İçim qəm kürəsidir
Qorxuram sözüm düşə.

Sözün ucalığından
Bir pay enə baxtıma.
Tanrım, əlini uzat.
Yaxın gəlim taxtına.

Neçə vaxtdır daşlaşan
Bu qəmi yığım gedim.
Qəfili bir ruh kimi
İçimdən çıxım gedim.

1985

SÖZ ALƏMİ GƏRDİŞ DEYİL

Hərdən güzgüyə baxıram
Üzüm sanki tanış deyil,
Özüm də bilmirəm nədən
Baxışım o baxış deyil?

Getdikcə gözə tor gəlir
Cıyırlar yollar dar gəlir.
Desəm özümə ar gəlir,
Mən çıxası yoxuş deyil.

Ömrümün bağı çəpərsiz
Diz titrəyir qol təpərsiz
İllər də çapır yəhərsiz
Dayanın, bu qaçış deyil.

Dərdlərimdən ozan oldum,
Dönüb yuxu yozan oldum.
Gah itirdim, gah qazandım.
Bu həyatdı yarış deyil.

Şövkət Zərin səbr elə, döz
Nə də haqdan əlini üz.
Şeirə təzə incilər düz.
Söz aləmi gərdiş deyil.

1995

GÖYÜN SEVGİ QATINDA

Tanrı bol-bol eşq verdi
Sevgi göndərdi
İnsnalrı, dünyanı sevmək üçün,
Biz də qəzəbdən, nifrətdən
Kindən, küdurətdən dərd yaratdıq
Canı qəmə vermək üçün.

Tanrı bizə gülüş göndərdi,
dodaqlara qönçə-qönçə
köçmək üçün,
göz yaşına qarışdırdıq
ovuc-ovuc içmək üçün.

Tanrı bizə göz verdi
gözəlliyə baxmağa.
Göz yaşı əlimizdən aldı
ondan sellənib axmağa.

Bizə ürək verdi, zərif duyğular üçün,
vermədi sonsuz,
qayğılar üçün.
Sev-dedi bizə,
Biz sevməkdən çox sevilmək istədik.
Allahın altında
Bilmədik sevgi bizdən yuxarı dayanıb
Göyün sevgi qatında.

2004

ANAMIN ŞALI

*Anamdan mənə yadigar
yeganə bir şal qalıb*

Ətəyi yelənli, ortası xallı,
Naxışlı çəməndi, anamın şalı.
Onu seyr edirəm, üzgün zəyallı,
Nurlu bir aləmdi, anamın şalı.

Neçə fəsil görüb, neçə il yorub,
Nə mehiri itib, nə rəngi solub.
Həyatda anamla qol-boyun olub,
Ömirlə bir təndi anamın şalı.

Yolumda sönməyən çırağım olub,
Çətində tutarım dayağım olub.
And yerim müqəddəs ocağım olub,
Məkkəmdi, Kəbəmədi anamın şalı.

Bəzəyib çalanda o ilmələri,
Şəfqətdə toxuyub ona əlləri.
Dünyasın dəyişib gedəndən bəri,
Könlümə həmdəmdi anamın şalı.

Görəndə yaş axır yanaqlarıma,
Bələd olan varmı ürək ağırma?
Oxşayıb basanda hər gün bağırma
Sanıram vətəndi anamın şalı.

avqust, 1994

QƏRİB DUYĞULAR

Duyğularım qərib-qərib
qovur dağdan-dağa məni.
Gah özünə qul eyləyir
gah da sayır ağa məni.

Gəzir elin sorağında,
Dinir bulaq dodağında
Susur Araz qırağında
Çəkir yüz qınağa məni.

Şimşək olur çaxır hərdən
Ulduz-ulduz axır hərdən
Yağış kimi yağır hərdən,
Salıbdır islağa məni.

Gah laldır, gah gəlir dilə,
Dərdlərimi çəkir zilə.
Hey ağladır gilə-gilə,
Döndərib bulağa məni.

Qızıl quşdu dar qəfəsi
Mavi göylərdi həvəsi
Bir gün də yağış əvəzi,
O yerlərə yağa məni.

Kabil, 1980

**SƏNSİZLİKDƏN
SƏNƏCƏN**

*Səni otağımın divarlarındakı soyuq nəfəsindən,
Dəli küləklərin pəncərəmi
döyəcləməsindən tanıdım, tənhalıq...*

SƏNSİZLİKDƏN SƏNƏCƏN

Şeir yazıram sənə,
Yenə də təklənmişəm,
Sənsizlik sızır məni
Qəminlə yüklənmişəm.
Nədən başlayıramsa
Fikrim yarımçıq qalır,
Nə yazıramsa, yazım
O, «sənə ünvanlanır».
Şeir yazıram sənə
dərd sinəmi əzəndə,
Bu zalım həsrət məni
gəzim-gəzim gəzəndə.
Elə bildim ki, sənsiz
Dünyada yaşamaram,
Bir misra da yazmağa
Ələ qələm almaram.
Şeir yazıram yenə
Dönük çıxıb sözümə,
Başlanan hər günümü
ta vermişəm dözümə.
Şeir yazıram yenə
Ayrılığın qəmini
Atıb azaltmaq üçün,
Məndən sənə uzanan
Yolu qısaltmaq üçün.
Yazdığım bu şeirimi
Kim gətirib, çatdırar,
Nə məndən poçt aparan

Nə səndən gətirən var.
Ünvanın bəlli deyil
Yolun yolumdan uzaq,
Kimin var məndən qeyri
Darıxa mənim sayaq,
Yol-yola bələdçidi
Vaxt da son mənziləcən,
Sevginlə şeir yazacam
Sənsizlikdən, sənəcən.

Bakı, mart, 2012

ƏLVIDA!

*Xəstəliyinin ümitsizliyini həkimdən özü
əşidən atası Hüseynin dilindən qızı Fərəhə*

Xəyalım qarışıb, dönməyir dilim.
Bəlkə görüşmədik yenə, əlvida!
Tanrının hökmünü mən hardan bilim,
Qorxuram rüzgarım dönə, əlvida!

Oğul əvəziydin həm də ki, qızım,
Açılan səhərim, hər gələn yazım.
Sinəmdə təzəcə göyərən arzum,
Heyif ki, tutmadı bina, əlvida!

Torpaq həsrətilə hördüm ömrümü,
Özümdən yan keçən gördüm ömrümü.
Ay qızım, kim bilir öldüyü günü?
Yaşanmayan aya, günə, əlvida!

Vəsiyyəət yüngüllük, nəsiyyəət inam,
Harda sahil tutam, harda dayanam?
Canımdan, qanımdan yaranan balam.
Tək sənə demərəm sonda əlvida!

Brussel, iyul, 2012

MƏNİ SAXLAYAN

Yenə sinəmin üstə
quş kimi qonub gecə,
sənsizlik kövrək-kövrək
dilə gəlib gizlicə.
Göy üzü tək tutuşub
qəlbin həsrət dünyası,
Gözlərimdən yol salıb
Dolan bulud topası.
Ta əzəlki deyiləm
soluxub baxışlarım,
Səngimir tənhalığa
tökülən yağışlarım.
Sözümün də baxışı
İndi payız tək solub,
Gecə qısılib mənə
Şeirimin gözü dolub.
Sevgindi ürəyimdə
Tənha qalıb ağlayan.
Köhnə xatirələrdi
Məni sənsiz saxlayan.

2015, iyul

BARIŞAQ BU GÜN

Əynimə geyinib tənhalığımı,
Yenə görüşünə bu gün gəlmişəm.
Səbrimə, dözümə təsəlli kimi,
Bağından bir dəstə gül gətirmişəm.
Əllərim titrəyir söz tutmur dilim,
Qərənfil yaş tökür mərmər sinənə,
Bu sükut dilini mən hardan bilim,
Yaddaşım bölünüb sənə və mənə.
Tanıdınmı məni ayaq səsimdən?
Səsimi mələklər yetirsin sənə.
Göz yaşım üstünə yağan yağışdı.
Dumanı, çiskini çöküb üstünə.
Təkliyin əlindən yorğun düşmüşəm.
Yolumuzu döyən vaxt, zaman oldu.
Üstünü toz tutub xatirələrin,
Bu görüş bir xəyal, bir güman oldu.
Sevgi dilimizi yadırgamışam,
Sükutun dilində danışaq bu gün.
Qəfil gedişinə çox ağlamışam,
Qalx, ovut könlümü barışaq bu gün!

noyabr, 2014

BÜTÖVLƏŞMİŞƏM

Kim nə deyir, desin
nə uydurur, uydursun.
Nə çəkdiyimi, günahımı, iztirabımı
Özüm bilirəm,
Özümdə iki ruh gəzdirirəm.

Hər nəyi, hər şeyi
bir ürəyin gözülə görürəm
bir ürəklə sevirəm.
Ağrılarımın dizlərim əsir büdrəyirəm
hərdən,
İki ruhun girovuna dönmüşəm,
Əvvəl yarın idim,
Səndən sonra səni içimə yığıb
təklənmişəm, bütövləşmişəm.

Noyabr, 2014

GECƏ DANIŞIRAM SƏNLƏ XƏLVƏTİ

Mən ki, yaşamadım, baş gırləmişəm,
Dönüb əzəlki də ola bilmərəm.
Yollarım calanıb sənə yoluna,
Daha bu dünyada qala bilmərəm.

Nə qalıb ki çatım mənzil başına,
Yığım barxanama qalan ömrümü.
Ta kağız-qələmi atım bir yana,
Ovudum yarımçıq talan ömrümü.

Gecə danışırım sənə xəlvəti,
Neynim övladlardan ar saxlayıram.
Tənhalığım məni elə üşüdü, b
Canımda azacıq qor saxlayıram.

İndi bu ömrə də vaxt izləmirəm,
Ömür də tükənib, vaxt da yorulub.

Gerı dönməyənə yol gözləmirəm,
Tale də inciyib baxt da yorulub.

Salıb itirdiyim günlərə heyif,
Tanrıya can borcun qaytarmalıyam.
Yığıb sənsizliyin hesabatını,
Dünyamdan-dünyana aparmalıyam.

dekabr, 2012

BİLİRƏM GƏLMƏZSƏN

Bilirəm gəlməzsən, yığım gözüümü,
Ümidim biryolluq üzülüb keçsin
Qəlbimə xəlvəti sıxım gözüümü,
Ayrılıq əyilib gözümdən içsin.

Bilirəm gəlməzsən, bu yol çox uzaq,
Öz içimə düşüm yaşayım yenə.
Ağrımı sonacan kim aparacaq?
Öz yükümü özüm daşıyım yenə.

Qəlbimin toz basmış, künc-bucağında,
Yaddaşı qanadan köhnə iz qalıb.
Bir qız da nə vaxtdır yol qırağında,
Keçmişinə dönüb o, yalqız qalıb.

Xatirə yolları dolaşiq düşüb,
Azmışam içimin sənsizliyində.
Kim mənim bəxtimi belə dəyişib —
Ömrümün bu payız kövrəkliyində?

Ovutmaq çətindi kövrək illəri,
Sanma bu ömürdən yarıdım sənsiz
Gözündən -gözümə sevgi axardı
Sevginsiz qocaldım, qarıdım sənsiz.

mart, 2015

TƏNHALIQ

Səni otağımın divarlarındakı
soyuq nəfəsindən,
Dəli küləklərin pəncərəmi
döyəcləməsindən, tanıdım,
tənhalıq!
Otağımdakı sükuta çökmüsən,
Sən də qərib xəyalım kimi
xaraba qapılar döycəksən,
Taleinə qəhr edəcəksən mənim kimi,
Təklənən ümidlərinə
nağıllar uyduracaqsan
Uşaqılıqda uydurduğum kimi,
Şehirli xalça üstündə
uçduğum kimi.
Yenə əliboş qayıdacaqsan,
sükuta dalacaqsan,
Canbir qəlbə olacağıq,
Otağımda bir mən,
bir sükut, bir sən qalacağıq.

2011

HƏMİN ƏRKÖYÜNƏM

Səni axtarıram, dolmuşam yenə,
Göz yaşım məcraya sığışmır bu gün.
Meyli xatirəyə salmışam neynim,
Xatirən bir yerə yığışmır bu gün.
Səni axtarıram səni hər yanda,
Qəlbimdə kövrələn neçə sözüm var
Səhər açılanda, qaş qaralanda,
Hələ ki canımda bir az dözüm var.
Tənhalıq mənimlə peyman bağlayıb,
Eşidən özüməm, deyən də mənəm.
Otağımda gəzən bu sənsizliyin,
Sükutun əynimə geyən də mənəm.
Ərkimi götürən bir kəs tapılmır.
Birini deyəndə birin demirəm
Ehtiyac hamını üz-üzə qoyub.
Birini yeyəndə, birin yemirəm.
Nə qəbahət olsa, günahkar mənəm,
Sən yoxsan sözüm də kəsərdən düşüb.
Qara günlərimin qaranlığından,
Saça vaxt-vədəsiz bəyaz dən düşüb.
Bir gecə qayıt gəl, ya dön bir sabah,
Arada olmasın nə giley, nə ərk.
İstəyimi mənə sayma sən günah,
Həmin ərköyünəm lap əzəlki tək.

2013, noyabr

BU ÖMÜR NƏYƏ GƏRƏK

Sonu ayrılıqdısa,
Sonu tənhalıqdısa,
Həyat sevdiklərini,
Sənə verdiklərini,
Qaytarıb alacaqsa,
Ömür sonda bir damla
Göz yaşı olacaqsa,
Yaşamıram mən demək,
Bu ömür nəyə gərək?

Baharın çiçək selində
Gözlərimə sığışmırsa
Göz yaşlarım,
Yalqızdığın lal qəmində
Solursa baxışlarım,
Ta bu gözəlliklərdən
Mənə baxmırsa gözlərin,
Ölüm mələyinin əliylə
Susubsa sevgi nəğmələrin.
Yaşamıram mən demək,
Bu ömür nəyə gərək?

Dünən şirin arzulu
Xəzinəydisə ürək,
Bu gün qəmin əlində
Uralanmış bostan tək
Olubsa ələk-vələk,
Yaşamıram mən demək,
Bu ömür nəyə gərək?

2013

RUHUMU ÇƏKƏN SƏS

Getdiyim yol boyu bələdçi kimi,
Bir doğma səs ruhumu çəkib aparır.
Ayağımı yerdən əlimi göydən,
O səs pərdə-pərdə üzüb qoparır.

O səslə sən məni izlə əzizim,
Onu duyğu-duyğu töküm sinəmə.
Səsindən savayı nəyim var mənim?
Səsinin şəklini çəkim sinənə.

Sən olmayan dünya nəyimə gərək,
Ya baharı gəlsin ya elə qışı.
Həsrət silinmirsə təbəssümünlə,
Mən necə qurtarım qəmlə savaşı?

Bilmirəm sehirdi, tilsimdi, nədi,
Ayla bilmirəm dərin rüyadan?
Beləcə mürgülü heç oyanmadan,
O səslə gedəydim mən bu dünyadan.

iyun, 2013

GÖZLƏRƏM SƏNİ

O vaxtdan ay ötdü, il də dolandı,
Həsrətin üstünə həsrət qalandı.
Hicran sevincimi əlimdən aldı,
Qara saçlarıma ağ naxış saldı.
Bulud tək qaraldı günüm-gündüzüm,

Ürək qüssə çəkdi, gülmədi üzüm.
Bir təhər dözürəm desəm, yalandı,
Yer üstə gəzirəm desəm, yalandı.
Desəm ki, gecələr yuxum qarışmır,
Göz yaşım yasdıqda köz-köz alışmır,
Desəm yol çəkməyə gözüm öyrəşib,
Desəm tənhalığa üzüm öyrəşib,
Desəm ki, qələmim, sözüm ovunub.
Ta səbrim tovlanıb, dözüm ovunub,
Külək pəncərəmi döyüb ağlamır,
Həsərət kipriyimdə qrov bağlamır.
İnanma, əzizim ağ yalanlara,
Hər gecə varlığım çəkilir dara.
Ürək alışanda, can odlananda,
Bəzən ümid verir acı yalan da.
Bir həlim baxışa, bir şirin sözə.
Bir dünya verərdim dursaq üz-üzə.
Bu sayaq durumunda qınama məni,
Qayıtsan öluncə gözlərəm səni.
Gəlsən güllü yazda, ya qarlı qışda,
Yoluna çıxaram elə bu yaşda.
Durnalar da dönür yuvası üçün,
Darıxır dağların havası üçün.
İndi mən bir quşam qanadı qırıq,
Kərəmsiz Əsliyəm sinəsi yanıq.
Elə ah çəkərəm yer-göy alışar,
Bulaqlar gözümdən qaynayar-daşar.
Sənsiz məkansızam doğma yerim yox,
Xəyalından qeyri dərdi-sərim yox.
Sən demə gəlməzəm, bağlıdır yollar.

Bu yolla gedənlər gəlməz olurlar.
Qollarım daş altda, yerim qəfəsdə
Olanım, olmazım bir quru səsdə,
O səslə əzizim çağır sən məni
Səsləsən əbədi gözlərəm səni.

Strasburq, 2013

TƏNHALIĞIN DİLİ

Yuxudan oyananda
Yoxluğunu bilirəm,
Tənhalıqın acısın
Kipriyimlə silirəm.
Bir keşikçi qalmışam
O gündümdən bu günə,
Divardakı əksinə
Bir də xoş xatirənə.
Ağlamıram səhərə
Kipriyim nəmli çıxır,
Sənsiz nə yazıramsa
Neyniyim qəmli çıxır.
Dərd sağaldan bir qüvvə
Varmı zaman gücündə,
Yatıram, oyanıram
Ümid, guman içində.
İnsanlığı, həyatı,
Məhəbbəti, nifrəti.
Dözümü, dəyanəti
Bütün bu kainatı,
Varlığım ilə sevməyi

Sən öyrətmişdin mənə,
Ürəyindən od payı
Vermişdin ürəyimə.
Biz qoşa yaşamışdıq
Günü-güzəranı xoş,
Tənhalıqın da dilin
Mənə öyrədəydin kaş.

yanvar, Strasburq, 2013

YAŞAMAQ YOĞRULUB ƏFSANƏLƏRDƏN

Ay yaşıl yarpaqlar, a qönçə güllər!
Bir gün görməyəcək sizi gözlərim
Qovacaq bir-birin fəsillər, illər,
Solacaq yollarda qalan izlərim.

Yenə dəyişəcək suların səsi,
Bülbül də budaqda dil-dil ötəcək.
Yenə oxunacaq sevgi nəğməsi,
Demirəm mənimlə hər şey bitəcək.

Bir vaxt çalınacaq nəvəmin toyu.
Bir evdən birinə yol uzanacaq.
Bir pillə artacaq nəslimin boyu.
Mən bir xatirəyə dönəcəm, ancaq.

Hanı yaşıdlarım, hanı taylarım?
Dörd yanımda boşalıb ürəyim kimi.
Qollarıma təpər olan qızlarım,
Var olun siz arzum, diləyim kimi.

Dünya həmin dünya, gələn insanlar,
Çarpışıb keçəcək yenə nələrdən.
Gəlirik-gedirik dünyaya nə var,
Yaşamaq yoğrulub əfsanələrdən.

2011 Brussel

QAYIT

Sən haqq dünyasında, mən yer üstəyəm,
Gah qəmli «Segah»am, gah «Şikəstə»yəm.
Həsrətin zilində inləyən neyəm,
Dərdimin dərmanı, davası, qayıt!.

Sevgin gəlib keçsin yuxularımdan,
Bir sovqat bağlayım könül varımdan.
Ürəyim donmasın ağrılarından,
İsinsin eşqimin yuvası, qayıt!

Əksin otağında üzümə baxır,
Odlu baxışından şimşəklər çaxır.
Ayrılığın məni yandırır, yaxır,
Könlümün əzəli sevdası, qayıt!

Ay nə vaxt yetişdi ilə bilmədim,
Çən-çisək ələndi telə bilmədim.
Neyləyim, səninlə ölə bilmədim,
Şövkətin talanan dünyası, qayıt!

10 dekabr 2012

VƏTƏN YAŞASIN

*Ömür-gün yodaşım Geologiya-
Mineralogiya elmləri doktoru,
professor Hüseyn Məhərrəm
oğlu ömrünün son dəqiqələrində
vəsiyyət əvəzinə yaşasın, Vətən!
– Dedi*

Gedirəm dostlarım, hökmü zamandı,
Huş başdan oynayıb, fikrim dolandı.
Deməyin fanidir dünya yalandı,
Dünyada kamına yetən, yaşasın!

Ayrılıq odundan doyub, gedirəm,
Qəmi göz yaşımda yuyub gedirəm.
Sevgimi sizlərə qoyub, gedirəm,
Yurdunda çayır tək bitən, yaşasın!

Mən də çox iz yazdım yer sinəsinə,
Hərdən havalandım, qartal səsinə.
Sazında Qurbani bənövşəsinə,
Söz qoşub min teldə ötən, yaşasın!

Nə qısa olurmuş bu ömür yolu,
Gah sevinc havalı, gah da qəm dolu.
Getməyə gəlibdir hər insan oğlu,
Təki bizdən sonra, Vətən, yaşasın!

23 noyabr, 2012

YOL GÖZLƏYƏN OLMUŞAM

Otağında bir yer boşalıb,
Bi çarpayı sökülüb,
Onu quran tapılmır,
Sahibi qeybə çəkilib
Yiyə duran tapılmır.
Görən tale küləyi
Vurub hara aparıb?
İki canda bir ruh idik
Ruhu candan qoparıb.
Ayrılığın sahilində
tək-tənha dayanmışam,
Fikrim tökülüb yola
Yol gözləyən olmuşam.
Bilirəm, gəlməyəcəksən
Yenə də gözləyirəm,
Öz-özümü aldadıb
Başımı girləyirəm.
Otağında hüznə
Hərdən sükut dillənir,
Bu səsdən lal divarlar
Sanki üstümə gəlir.
Gecə sənin səsinlə
Sükut nəğmə oxuyur,
O səsdən, o nəğmədən,
Sənin sevgin qoxuyur.
Otağımızda qalan
O səs sənin səsinədir,
Ömrün yol ayrıcında
Bu da mənim bəsimdir.

Strasburq, oktyabr, 2014

UMACAĞIM

Gözlərim açıq qalıb
yata bilmirəm,
Dilimdə müqəddəs duam,
Hər gecə dodaqlarım pıçıldayan
bu duamı eşitmir dünyam.
Məni ögey gözlə görür,
istədiyimi də yarımçıq verir.
Umacağım çoxmudur dünyadan?
Bir içim su?
Bir udum hava
Bir xısma torpaq istədim ondan.
Onu da çox gördü mənə nə deyim?
Haqlımı, haqsızdırmı gileyim?
Axı nə fərqi?
Burda da su, hava, torpaq var,
İnsnalar yaşayırlar.
Bu boyda dünyayla davammı var?
Bəlkə özüm-özümdə azmışam,
Huşumu qarışdırmışam, dəli oluram?
Dünyanın üzünə dururam.
Dəlilər də bəzən sözün düzünü deyirlər,
Dünyanın hər üzünü yamanlayıb söyürlər.
Ünvan deyin, yol göstərin,
Əcəl üstümə kölgə salıb,
Gözlərim açıq qalıb.
Dünyam eşitsin duamı,
Versin umacağımı.

Strasburq, yanvar, 2014

SƏNDƏN SONRA

Səndən sonra yenə də
aylar, illər keçəcək,
fəsillər dolanacaq,
dünya öz qaydasilə
Yenə də fırlanacaq
Gözümdən yeni-yeni
Səhərlər boylanacaq.
Çəmən-çiçək ətrini
yayacaq əzəlkitək,
Söyüdlər saçlarını
yuyacaq əzəlki tək.
Bənövşə mavilikdən
özünə don biçəcək
Nanə-yarpız bulağın
gözlərindən içəcək.
Səndən sonra...

Yaddaşımın keçəcək
sənsizliyin havası,
Əbədi qapanacaq
qəlbin sevgi dünyası.
Pərişan baxışlarım
yollardan yığılacaq,
Xəyalımda qurduğum,
Özümdən uydurduğum
Vüsalın bürcü qalası
sökülüb dağılacaq,
Səndən sonra...

Yalın ayaqlarımla,
Tozlu kənd yollarında
bir vaxt yazdığın yazı,
Üstündə ruhlar gəzən
o tənha evin yası,
Məni sənsiz görəcək
Uşaqtək kövrələcək.
Təkcə xatirələrin
Sənsiz hey ağlayacaq,
Yurd salıb ürəyimdə
Əbədi yaşayacaq
Səndən sonra...

Bakı, avqust, 2013

SON ŞEİRİMİ SƏNƏ YAZDIM

Göy Tanrım məni çək apar,
Daha qorxmuram ölümdən.
Son şeirimi sənə yazdım
Qeyri nə gəlir əlimdən.

Gəlmişdim, niyə gedirəm
Özüm-özümdə itmişəm.
Məndən başlanan yolumu
İndiyəcən tərs getmişəm.

Sonum bir anlıq sükutdur
Bu da ki, son dayanacaq.
Bir vaxt ömür bu sükuta
Ağ bayraq qaldıracaq.

2011

ÖTƏN ÇAĞIMDI

Gün-günə dayaqdı, aylar da ilə,
Təbiət canlanır fəsillər ilə.
Karvanım yüklənib, üzü mənzilə,
Ta izi yollardan, itən çağımdı.

Ömür çiçəkləməz, dörd tərəf qardı,
Könlümü üşüdən ayrılıqlardı.
Nə yaxşı yaşanan o illər vardı,
Xatirəm dadıma, yetən çağımdı.

Bir dolu bulaqdım, suyu bal olan,
Yamyaşıl çəməndim, gülü al-əlvan.
İndi quru kolam küləklər yolan,
Bozaran çöllərdə bitən çağımdı.

Payız havası tək bozarıb üzüm,
Dolan buludlara dar gəlir gözüm.
Dünyadan tutmağa qalmayıb lüzum,
Pəncərədən baxıb, ötən çağımdı.

Strasburq, iyul, 2013

ÖMÜR KARVANI

Bu karvan baş alıb, hayana gedir?
İçimdə bir dəli həsrət göynəyir.
Karvan bir də geri qayıdacaqmı?
Ağır bir sükutla əlvida-deyir.

Gözüm baxa-baxa əlimdən alıb,
Varımı-yoxumu aparır karvan.
Gözümdə elə bil yer-göy tutuşub,
Toxunsan hər yanı yuyacaq leysan.

Dünyadan ağırdır karvanın yükü,
Başımda dolaşır üzgün bir fikir.
Yedəksiz, sarbansız bir dəvə tək,
Olumdan-ölümə karvan yük çəkir.

Karvan, ayaq saxla, anlat dünyanın,
Xislətində nədir bu gəliş-gediş?
Sən demə getdiyən bu sonsuz yollar,
Dünyadan dünyaya bir körpü imiş.

Məndən başlayacaq karvan yolları,
Bir gün o yollara mən də çıxacam.
Bir gün də öləcəm, ölümə sarı,
Ölümümü özüm qarşılayacam.

noyabr 2012

BU BAHAR MƏNƏ GƏLMƏYİB

Otağımız soyuq, kirpiklərim nəm,
Soyuq divarlarda gəzir kədər, qəm.
Üzümdə donubsa sonuncu nəğmən,
Bu bahar mənə gəlməyib...

Səni bitirmirsə çiçəkli çöllər.
Səni gətirmirsə açılan səhər.

Mən necə yaşayım bu yaz birtəhər?
Bu bahar mənə gəlməyib.

Bu sonuncu bahar, axırını köç,
Bir çıxar talei təzədən ölç-biç.
Mən öz qismətimdən yarımadım heç,
Bu bahar mənə gəlməyib...

Səni yaz həvəsli illərdən sordum,
Bizə soyuq əsən yellərdən sordum.
Fikrimin karvanın yorduqca, yordum,
Bu bahar mənə gəlməyib...

Strasburq 2013

MƏN VARAM YANINDA

Fikirli, dalğın...
Yol azmış yolçü kimi yorğun,
durmusan üzü pəncərəyə sarı
Alnının qırıqlarında,
ovcunun cığırlarında kəsişib
ömrün yolları.
Səndən başlanan yolların
hayanadı səmti, axarı?
Kəsişən yolların axarı olurmu?
Tökülən su təzədən qaba dolurmu?
Qartal baxışın, cüssəli çiyinlərin
Şuxluqdan düşüb,
Qara saçların bayazlıqla görüşüb.
İlləri yormusan,

Kövrəlib dolmusan,
Demə qocalıb tənha qalmısan.
Şərəflidirsə qocalığın özü var-dövlətdir,
Ömrə zinətdir.
Mənim qədər səni tanıyan hani?
Gözünlə görmüşəm,
sevginlə sevmişəm dünyanı.
Bilirəm:
yurd adlı, torpaq ünvanlı
bir həsrət baxışlarında,
gözünün yağışlarında ölür.
O ölünü götürən yox,
Səni murazına yetirən yox.
Xəyalın azır qəriblik dumanında,
sən tək deyilsən,
Sevgim var, mən varam yanında.

mart, 2012

GECƏNİN SÜKUTU

Gecənin sükutu gör nələr deyir,
Sükutun da dili olarmış, Allah!
Tənhalıgım məndən giley eyləyir,
Tənhalıq da saçın yolarmış, Allah!

Bozarır, qaralır gecənin rəngi,
Yuxum da gecəyə qarışır, itir.
Mənimlə başlayır sükutun cəngi,
Nə səhər açılır, nə gecə bitir.

Üstümü bürüyən qara zülmətin,
Gecə dumanına boyanıram mən.
Sənsiz cıncır-cıncır yanan sinəmin,
Səsinə diksinib, oyanıram, mən.

Ümitsiz vüsalın indi acıyam,
Yanıram, sönürəm görənim yoxdur.
Dünyacan bar verən dərd ağacıyam,
Bircəciyin gəlib dərənim yoxdur.

Göz yaşım əksində cığırlar salıb,
Belə darıxmağı kimə verim mən?
Əriyən gecənin vaxtı daralıb,
Barı yuxuma gəl, səni görüm mən.

noyabr, 2012

GƏZİRƏM

Deyillər insanı üzür ayrılıq,
Əlindən üzülüb əlim, gəzirəm.
Səninlə şux gəzib, şax dolanardım.
Əyilib qamətim, belim, gəzirəm.

Səni axtarıram, baharda, qışda,
Çölün tufanında, qarda, yağışda.
Tənhalıq öldürür məni bu yaşda,
Çağlayır gözümdə selim, gəzirəm.

Ömrümün-günümün yaraşığydın,
Gözümə nur verən gur işığıydın.

Sən torpaq vurğunu, yurd aşığıydın,
Oba-oba köçüb elim, gəzirəm.

Geriyə qayıtmır həyatdan gedən,
Ruh Tanrı payıdır, yerinki bədən.
Bu dünya gözümdə boşalıb nədən-
Özümə əcəlsiz ölüm gəziəm?

yanvar, 2013

QISQANIRAM

Bilsən necə sıxır sənsizlik məni?
Yuvası sökülmüş bir quş kimiyəm.
Yerdəyəm, göydəyəm, yurdsuz, məkansız,
Xəyalam, kölgəyəm bilmirəm nəyəm.

Nə tova yatıram, nə ovunuram,
Qəlbimin yangısı dünya qədərmiş.
Ürək bu itkiylə barışa bilmir,
Bu ölüm bir qırpım rəya qədərmiş.

Dünya gözlərimdə yadlaşıb sənsiz,
Gecə yuxulara hey yalvarıram.
Səni ana torpaq qucduğu üçün,
Səni anamıza mən qısqanıram.

noyabr, 2012

ALIN YAZISI

Bir göyün altında dünyaya gəldik,
Mən yazda sən isə payızda bir gün.
Biz necə birləşdik, necə bilmədik,
Qovuşduq ki, sonda ayrılmaq üçün?

Əsdi, yaman əsdi xəzan yelləri,
Ləçək-ləçək düşdü gülü ömrümün.
Xəzan vuran bağa, ta bahar gəlməz,
Həsrətə büküldü ili ömrümün.

Həsrətin göylərdə ulduz-ulduzdu,
Gecə pəncərəmdən dolur içəri.
Bilsəydin ürəyim necə yalqızdı,
Sən mənim dünyamdan gedəndən bəri.

Qaydadır həyatda dəyişir hər nə,
Məslək, əqidə, insan arzusu.
Dünya dağılsa da, deyillər yenə,
Heç zaman pozulmaz alın yazısı.

aprel, 2013

GECƏ DÜŞÜNCƏLƏRİ

İndi anlayıram sənsizlik nədir?
Sükutla tovlanan bu təklik nədir?
Necəymiş qurd kimi ulayan otaq,
Necəymiş qoynuna qor dolan yataq.
Diksinmək nəyimiş hər qəfil səsdən,

Əl işdən soyuyur, ürək həvəsdən.
Xəyalım yolladan çəkilib getmir,
Getdiyın səfərin heç sonu bitmir?
Sərt imiş dünyanın dəyişən üzü,
Gah sevincə çəkir, gah qəmə bizi,
Ağladır, güldürür bir uşaq kimi,
Əlində oynadır oyuncaq kimi
Məni anlayanı itirmişəmsə,
Bir ömür yandırır bitirmişəmsə,
İndi ta artığam özüm bilirəm,
Yaşaya-yaşaya demək ölürəm.
Daha bu ağrıma çarə bilinməz,
Alnıma bəxr yazan gözə görünməz.
Ümid yollarına çıxmağım hədə,
Təklük sızır məni sonsuzluq qədə.
Necə də yaxınsan mənə bu axşam.
Ruhunun hənrrini bəlkə almışam?
Yuxu dünyasından ayılt sən məni,
Bir udum su kimi içim səsini?
Əl-ələ tutuşub boş otaqları,
Birlikdə dolansaq bu gecə yarı.
Sonacan baş-başa vursaq gecəni,
İnan ki qorxutmaz bu təklük məni.

may, 2013

ÖLÜMƏ DAHA

Gedim də, gəlim də Tanrı işidir,
Xəzan gözün tikib, gülümə, daha.
Min nəğmə çalsa da könlümün sazi,
Bir ağı tuş gəlib, dilimə, daha.

Yarımçıq qırılan duyğu hədərdi,
Gedilən hər yolun sonu kədərdi.
Mənimsə dözüümüm ömrüm qədərdir,
Heyif ki, vər düşüb ilimə daha.

Bu ağrım çətin ki, ovuna, keçə,
Sənsizlik talayır məni hər gecə.
Qayıdıb gəlsəydin bir gün gizlicə,
Onda inanmazdım ölümə daha.

mart, 2013

MƏNSİZLİK

Bir gün üstümü
ayrılıqlar kəsəcək,
Rüzigarın acı yelləri
üstümdən əsəcək.
Səndən, qurduğum xanimanımdan
əllərim üzölsə,
əcəl üstümə gülsə,
Ürəyim vursa son notları,
ayrılsa ömrün yolları,
Mənsizliyin tənhalığında sıxılma,

dərdə əyilsən də yıxılma!
Dərd əyməyəni, tənhalıq əyər,
İçin-için sökər, yeyər.
Otağımızın divarlarında qalan
səsimplə ver baş-başa,
Sənə verdiyim sevgimlə yaşa.
Qismətin olsa o yurd, o torpaq,
arzuların çəmən-çəmən göyərsə,
açsa yarpaq-yarpaq,
sənə mənsizliyi unutduracaq.

Çexiya 2009

SƏNİ GƏZƏCƏK

Tənhayam, yalqızamsa
Demək yoxam dünyada,
Fikirlərim dolaşiq ürək
kimsəsiz ada.
Yerlə-göyün sevgisin
İçimdə gəzdirənəm,
Qəm karvanın sonacan
Çəkən sarban da mənəm.
Adamlar arasından mənəm
çoxdan silinən.
Ruham, xəyalam sanki
Göylərdə tənha gəzən.
Səngiməz göz yaşlarım,
Sonsuz yalvarışlarım,
Sənə əbədi laylam,
Sənə sonuncu nəğməm,

Mənimlə qoşa gəzib
Keçdilər taleimdən,
Həsərlə sevincimi
biçdilər taleimdən.
Əlim əldən üzüldü,
ürəyim ürəyindən,
Yüklənmişəm alışan
dərdlərimin külündən.
Səninlə baş-başadı
İndi fikrim, düşüncəm,
Al gündüzüm qaralıb,
zülmətdədir hər gecəm.
Tənha qalan ulduzum
yalqızlıqdan bezəcək,
Ruhumuzu yaşadan,
O sahilsiz göylərdə,
Bir gün səni gəzəcək.

may, 2013

YORULMAMIŞAM

Əzəldən kəm gələn taleimi mən,
Axtarıb, gəzməkdən yorulmamışam.
Göylərdən çəkibdir kipriklərim nəm,
Bulud tək süzməkdən yorulmamışam.

Yağış da tanıdı, çiskin də məni,
Dumanında azdım xəyalın kimi.
Ümidimə büküb ötən günləri,
Qayıt gəl deməkdən, yorulmamışam.

Ömür də tükənib vaxt da daralıb,
Saçlarım dağlardan bəyazlıq alıb.
Getdiyin yollarda xəyala dalıb,
Səni gözləməkdən, yorulmaışam.

İstəsən Şövkəti qına, qarğışla,
Həsərinə çilən odlu yağışla.
Bağışla, bu yaşda məni bağışla,
Mən səni sevməkdən yorulmamışam.

noyabr, 1987

SEVGİMİZ YERİNİ VERDİ ÖZGƏYƏ

Sahil bağına enirəm
əlimdə əsa,
qoltuğumda kiçik çanta,
Ayaqlarımı dalımca
darta-darta,
ustufca yerə basa-basa.
Sahil məni tanımadı
Sanki qaçırdı məndən,
Bilmədim nədən?
Çiçəklər üzümə gülmürdü,
Saçlarıma sevgi-sevgi düzülürdü.
Təkcə dostum Xəzər
duyğum kimi, təbim kimi,
şahə qalxırdı,
Gah da qınına çəkilib
qəmli-qəmli baxırdı,
Ləngərlənib fikrə dalırdı,

Dalğalar gecikmiş bir sevginin
nəğməsinə çalır.
Bu da qoca şam ağacı
boylanır uzaqdan,
İllər ötüb o vaxtdan...
Vaxt özümüzdən, sevgimizdən keçib,
Bir udum ömrü içib.
Bir qürura qurban oldu deyə –
Sevgimiz yerini
Verdi özgəyə.

2011

OVQAT

Ömrə calandıqca bu nəhs illərim,
İstəyim önündə əsir əllərim.
Dərdin yoxuşunda dözən dizlərim,
Əcəlin önündə bükülər, bir gün.

Sonda köçəcəyəm yarpağa, gülə,
Yurdumda dönəcəm bir ovuc külə.
Bircə sözüm düşsə ağıza, dilə,
Ölüm də qarşımdan çəkilər, bir gün.

Sayan ta sayıbdır, indi nə sayım,
Zilindən düşübdür hayım-harayım.
Yer üstə sökülən ömür sarayım,
Yer altda əbədi tikilər, bir gün.

Kiminsə xətrinə söz demişəmsə,
Hardasa söz udub, söz yemişəmsə.
Dünyanı ürəklə görməmişəmsə,
Misram ilmə-ilmə sökülər, bir gün.

Şövkət, haqq axtardın yalan dünyada,
Heç varmı, əbədi qalan dünyada?
Olmasa da yada salan dünyada,
Şeirim çiçək-çiçək əkilər, bir gün.

1996

BİR YARI SƏN, BİR YARI MƏN

*Qızıl toyumuzun astanasında,
həyat yoldaşıma*

Baharın yaşıl çağında,
Bir çiçəyin yarpağında,
Bir ağacın torpağında,
Sevgiyə dönək təzədən
Bir yarı sən, bir yarı mən.

Gah ağlaya, gah da gülə,
Ömrü verdik aya, ilə.
Ocaq çatdıq əlli ilə
Ayrılıqlar söylə nədən?
Bir yarı sən, bir yarı mən.

Kaş mən səndən öncə öləm,
Gedəm ölümümü görəəm.
Gələcəksən sən də billəm,
Ömür göyərdək ölümdən
Bir yarı sən, bir yarı mən.

2011, 18 fevral

EVİMİZƏ GEDƏK

Eheyy!!! Nə yatmısan, qalx!
Bu gün görüş günümüzdü
yenə gəlmişəm,
Məni tənhalıqla baş-başa qoyan
Sənsizləmişəm.
Nə sükuta dalmısan, qalx!
Əl-ələ tutaq,
Havalı yellərə qoşulaq,
gedək xaraba evimizə,
Nənəli röyamızı,
laylalı, nağıllı dünyamızı tapaq.
Yuxularıma yalvarmaqdan yorulmuşam,
Qürbətın sazağında donmuşam.
İçimdə bir boşluq var
Orda nə sevgi, nə həvəs nə tanış bir səs qalıb.
Qalx, bu boşluğu sevgilə,
evinclə dolduraq,
döyək-döyəcləyək, bu yolların
sükutunu oyadaq,
zaman süpürüb atan yolumuza dönək.
O bozaraq çöllər,

Bəndlər, bərələr tanıyar bizi,
Yəqin sel basıb həyətimizi,
Uçurub evimizi.
Nənəmizin nənni asıb, bizi oxşadığı,
İydə ağacının altına qayıdaq,
Layla, bayatı ilə
Əbədi uyuyaq.

3 noyabr, 2015

SƏN MƏNİ İSTƏ

Qapını qəm döysə, sən məni çağır,
Bil ki, yeldən qanad taxıb gələrəm.
Həvəsim də sənsən, duyğum da sənsən,
Duyğular selində, axıb gələrəm.

Səndən pay umaram dilənçi kimi,
Açmasan qapını ürəyim donar.
Qəmin yedəyinə vermərəm səni,
Köhnə xatirələr məni qınayar.

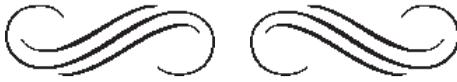
Qapını qəm döysə, sən məni çağır,
Dalınca gəzərəm dünya boyunca.
Ömür-gün axmamış təsəlli kimi,
Səsindən içərəm barı doyunca.

Onda get demişdim qayıt deməyə.
Ürəyim üzülüb heyim qalmayıb.
Donumu həsrətdən elə biçmişəm,
Əynimə yaraşan geyim qalmayıb.

Çağırısan, bürünüb xoş xatirənə,
Duraram getdiyın yolların üstdə.
Bilirsən, tez küsüb-barışmağım var.
Təki mənı çağır, sən mənı istə.

Fransa, Strasburq, yanvar, 2014,

**BİR SEVGİNİN YAZ
SƏHƏRİDİ DÜNYA**

*Mən də keçirəm bu dünyanın içindən
yorğun- yorğun, aram-aram,
çiynimdə vətən dərdi,
sinəmdə torpaq yaram.*

SON QƏMİN OLAYDIM

Yol çəkəndə baxış-baxış,
Səpiləndə yağış-yağış.
Yad gəlib yaxın olmamış-
Yenə həmdəmin olaydım.

Vaxt dondu çatmadı ilə,
Vüsəlin döndü nisgilə.
Həsərim çəkəndə zilə,
Sinəndə bəmin olaydım.

Kaş səndən keçəm gizlicə,
Sevgindən içəm gizlicə.
Dünyadan köçəm gizlicə,
Sənin son qəmin olaydım.

may, 2011

GECƏLƏR

Sevgimizi ulduz-ulduz
Dərib saxlayar gecələr.
Qəriblik tək pəncərəmdə
Qübar bağlayar gecələr.

Tənhalığım dözüm olub,
Gecə ağlar gözüm olub.
Açıq pəncərəmdən dolub,
Hərdən yoxlayar gecələr.

Dünya köçündən keçəndə.
Həsərət gözümdən içəndə.
Sənsiz dünyadan köçəndə,
Məni ağlayar gecələr.

qəbələ, iyul 2011,

DÜNYANIN DAŞ OYUNU

Lap məəttəl qalmışam, daşların dözümünə,
Döyüb döyəcləyirik astarına, üzünə.
Daşı daş üstə qoyub, biz daşı ucaldırıq,
Gah ayaq altda sərib tapdayıb alçaldırıq.
Hərdən görürsən nadan, bostanına daş atır,
Hərdən də düz yolunun, daş gəlib üstə yatır.
Başımız daşa dəyir özümüzə gəlmirik,
Başımıza döydükcə biz daşa öyrəşirik.
Azıxdakı tarixim dörd min ildir daş olub,
Şuşa dağlarında daş, gözlərimdə yaş olub.
Unutmuşam hər nə var, daşlaşmışam ta, qardaş,
Dözə-dözə axırda, daş olub mənə yoldaş.
Yollarımda hey döyüb, o məni, mən də onu.
Nə yaxşı ki, qurtarmır dünyanın daş oyunu.

1989

BUZ ƏRİYİR

Pəncərəmi döyür külək,
Xatirələr ələk-vələk.
Ürəyimdə oxuyursan
Həzin-həzin, kövrək-kövrək.

Gecə keçir, ay gizlənir,
Ulduz köçür karvan-karvan.
Küsüb gedən bəxt ulduzum,
Qayıdacaq bir də haçan?

Yolu hardan-harayadır,
Topa bulud əl eləyir.
Elə bil ki, həsrətimə,
Gözlərindən yaş çiləyir.

Bir yağış da tanış gəlir,
Şahid olardı sevgimə.
Yağış sanki məni görmür,
İndi yağır ümidimə.

Qızıl günəş pəncərədən,
Şəfqət dolu gülümsəyir.
Ürəyimdə donub qalan.
Dünya boyda buz əriyir.

2011

MƏNİM DÜNYAM

Əzəlki dünyamı gəzdim,
Həsrətə dözdükcə, dözdüm.
Onu əlçatmaz bilməzdim
Demə, bacamızın qara-
Tüstüsüymüş, mənim dünyam.

Günüm su tək axıb getdi.
Ətəyini yığıb getdi
Dünyam gendən baxıb getdi
Mərcañ gözlü bulaqların-
Bəstəsiymiş, mənim dünyam.

Küsgün qaldı bənövşəlik.
Yaşıl tala, göy meşəlik.
Dünyam oldu bölük-bödük,
Xan çınarın həmişəlik-
Kölgəsiymiş, mənim dünyam.

Yol dolaşığıq, mən yorğunam,
Vaxt ötür, hələ durğunam.
Mən öz dünyama vurğunam,
Öz anamın qucağının-
İstisiymiş, mənim dünyam.

1995

BİR ÖMÜR BAĞIŞLADIM

Dünyadan xəbərsiz
dünyaya gəldim,
Niyə gəlmişdim, kiməm,
nəçiyəm bilmədim.
Hardan gəlmişdim,
indi yönüm haradı,
İlkinliyə, ya sonadı?
Gələndə ayna kimi təmiz,
Sular kimi duruydum,

Aydın səmalı açıq yoluydum.
Kələfim pırtlaşdı,
düyünüm çəkildi,
dolaşdıqca dolandım,
Kirpiyimə nəm düşdü.
bulandıqca bulandım.
Vaxtı qova-qova,
dərdlərimin dalınca qarabaqara,
sürünə-sürünə,
ağrılarına bürünə-bürünə,
dərdi, dərdlə daşladım,
özüm, öz bəxtimi alınma,
Tərsinə naxışladım.
Dərdlərini günlərimə bükən dünyaya,
Məni yadlar ətəyinə paramparça
tikən dünyaya,
sınıq-salxaq bir ömür bağışladım.

Brüssel, 2011, iyul

BİR ORDU YALAN SAXLAYIR DÜNYANI

Hərdən soruşurlar:
–Gəldiyin dünyada
Çoxmu yalan gördün?
Aldanmısanmı səni aldadana?
Heç düşmüşənmi şərə-böhtana?
Götür-qoy etdim,
Uzun-uzadı fikrə getdim.
Çəkildim içimin sükutuna, səssizliyinə.
Necə yalan desin göz gördüyünə?

Çox görmüşəm aldadanı, aldananı,
riyakarı, saxtakarı,
Ayaq tutan ağ yalanı,
Arxamda danışanı düzü tərsə yozanı,
ağı-qara yazanı.
Gözgörəti yalan deyib qız-anaya, arvad-ərə,
oğul-ataya min kərə.
Haqlını-haqsız,
torpaqlını-torpaqsız aldadır indi.
Mənimlə yol gedən də var, getməyən də,
Şər-böhtan deyən də var, deməyən də.
Bir ordu yalan saxlayır dünyanı,
Bir ordu aldadan talayır dünyanı.
Bir ovuc torpaq,
bir ovuc adama tapdaq dünyaya
gəlişimin özü yalan,
Aldanmır təkcə Göy Tanrının sevgisinə inanan.
Mən də inandım,
Gəlişimdən-gedişimə
özüm-özümə aldandım.

2015

TUTAQ BU DÜNYANI AXIRA GEDƏK

Dəli könül, qəm eyləmə bir belə,
Qəm adam öldürmür, dərdəcər edir.
Ümid üzülməyib, son deyil hələ,
Piyadə düşmüşük vaxt yeyin gedir.

Dərdimiz ömürdən qabağa gedir,
Gün-günə calanır ay ilə çatmır.
Dözümümüz daşdı, dəmirdi, nədir,
Oxumuz paslanıb, dözümə batmır?

Sinəmə qısılan sən bir nəğməsən,
Sussan da səsini eşidirəm mən.
Hayana dönürəm, sən özümdəsən.
Məni sabahlara aparan sənsən.

Ümid sevinc üstə kökləyir məni,
İlahi, nəğməmi dlimdən alma!
Alırsan al apar qalan ömrümü,
Amma ümidimi əlimdən alma!

Mən sənə yükünüm, sən mənə kömək,
Deyir arxalılar indi qurd basır.
Tutaq bu dünyadan axıra gedək,
Görək alınımıza tale nə yazır?

2011

OYADAM DÜNYANIN ƏZƏL YADDAŞINI

Ürəyimdə bir arzu,
Bir istək gəlib dilə,
İstəyirəm bu dünyayla tutam əl-ələ,
Rəqs edəm belədən-belə.
Dünyanı bölüşənlər,
«Dünya mənim» -deyənlər
Qopa dünyanın belindən yerə dəyə.
Nəğmələr deyə-deyə

Göylərin maviliyinə,
Dünyanın gözəlliyinə qol açam,
Bütün kainatı qucam.
Rəqs edəm,
Əcdadımın daş üstündə rəqsi kimi əbədilik.
Daş yuxusundan oyana əzəllik, ilkinlik.
Qollarım açıla,
Ta bir də yanıma qısılmaya,
Kürəyimdə çatılıb
Boynumdan asılmaya.
Rəqs etmk istəyirəm,
Qollarımı insanların
Qoluna hörükləyə-hörükləyə,
Ürəyimi sevinclə, sevgilə
Körükləyə-körükləyə.
Yetər, özgə havasına zorla, güclə oynadığım,
Özgə qamçısından
Zolaq-zolaq ağıladığım.
Tapmışam ta adımı,
Tanımışam yaxınımı, yadımı.
Bir rəqslə oynatmaq istəyirəm ərzin hər başını
Oyadam dünyanın əzəl yaddaşını.

2009

DÜNYA BİR OYUNDU

Dünya bir oyundu, biz də oyunçu,
Kim uddu, uduzdu kimə nə çıxdı.
Olum bir ucusa, ölüm bir ucu
Kimə nə düşdüsə bəxtinə çıxdı.

Binnət olan gündən uzanır yolu,
Onda nə gördüm ki, yoluna çıxam.
Canım həsrət dolu, qoynum qor dolu,
Qəminin əlində qalıbdır yuxam.

Bir xısma dən olduq o bir dəyirman
Yığıb təhnəsinə xışladı bizi.
Sevgilə həyata gətirdi, nə qəm,
Gedəndə ağıda oxşadı bizi.

Dünya, sevincin də, qəmin də xoşdu,
Bu halımda məni tək sən duyursan.
Bir yanın baharsa, bir yanın qışdı.
Ey təsəlli yerim, nə yaxşı varsan.

sentyabr 2014

YUXU DA TƏSƏLLİ OLURMUŞ HƏRDƏN

Səfindən qırılan qərib durna tək,
Fikir dumanına düşüb azıram.
Bəzən könlüm qəmlə elə tutuşur,
Az qala fələyin özün yandıram.

Yuxuda dönürəm göy göyərçinə,
Qonuram Göyçənin yolları üstə.
Həsrət birdəfəlik düşə düyünə,
Uyuyam Təbrizin qolları üstə.

Simurq quşu ollam od çəkir məni,
Kərkük göylərində hey dolanıram.

Bağdadda oxuyub axır nəğməmi,
Xocalı oduna düşüb yanıram.

Uzun gecələrdə fikir köhləni.
Baş alanda yeldən yüyrək olurmuş.
Ümidlər üşüdən qürbətin buzu,
Gecələr od olub cana dolurmuş.

Hərdən də yuxudan qalxıb hövlənək,
Adlayıb keçirəm Xudafərindən.
Bilmirəm yalanmı ya elə gerçək,
Yuxu da təsəlli olurmuş hərdən.

sentyabr, 2014

ÖZÜM ÖZÜMÜ AĞLADI

Yolumun çoxun getmişəm,
Qalan o azdan qorxuram.
Başa çıxan baş girləyir,
Ağlı dayazdan qorxuram.

Sözlülər qoymadı dinək.
Səbrə sığınıb dinmədik.
Önsüzlər önə çəkildi,
Biz yerimizi bilmədik.

Ağ yalanlar uddu bizi.
Haqsız haqlını qatdadı.
Bir ömürlük dözüm seçdik.
Ürək dözümdə çatdadı.

Ölmədiril gün keçirdik.
Bilmədik bu nə savaşı.
Ya sənə, ya da ki, mənə
Dəyən elə eyni daşdı.

Ömür sürüşdü əlimdən,
Sandım əcəldi haxladı.
Yolun yarısında qalıb.
Özüm, özümü ağladı.

Brüssel, sentyabr, 2011

YUXUMA ƏRƏNLƏR GƏLİB

*Babasının adın daşıyan nəvəm
Hüseynin toy günündə*

Bu gecə yuxuma ərənlər gəlib,
Hamının üzündən nur tökülürdü.
Sənə xeyir-dua verənlər gəlib,
Sanki bütün dünya deyib-gülürdü.

Ruhum havalandı dəyişdi halım.
Aşırdım çiyimdən kədər yükünü.
Məclisdə cəm olub qohum-əyalım,
Ürək duyğulanıb əzəlki kimi.

Belə xoşbəxtliyin dumanındayam.
O şirin yuxumu gerçək bilmişəm.
Göylərdən bir sevgi mələyi enib,
İmana gəlmişəm, dinə gəlmişəm.

Son bahar üstümü kəssə də haqdı,
Bu axşam gəncliyim qayıdıb geri.
Arzum çiçək-çiçək yarpaq-yarpaqdı,
Bu toy havasının duyandan bəri.

Soy adın yaşatdın böyük bir nəslin,
Bu bir yadigardır babandan sənə.
Qürurla daşydın halalın olsun.
Kaş onu verəydin sən öz nəvənə.

29.VIII-2014

QAYIDAQ GERİ

Bu yol nə sonadır, nə də əzələ,
Arxasınca çapır, ömrün illəri.
Sonacan bir kimsə getməyib hələ.
Könül, gəl bu yoldan qayıdaq geri.

Bizdən keçən yollar ayrılığadır,
Dəyişmir, dünyanın donu dəyişmir.
Çarxının altından keçirib bizi,
Yaşadır, öldürür sonu dəyişmir.

Dərdinin düyünü şər əlindədi,
Kələfin açmağa bir ömür azdı.
Ağrısız bilmirik bircə gün nədi,
Tələsən qarlı qış, gecikən yazdı.

Vüsal günlərinə yenə qar yağır,
Hələ də görünmür nə yol, nə cığır.
İzimizi yuyub sellər aparır,
Ümidimiz hələ qıraqdan baxır.

*Almaniya-Köln,
Avqust, 2010*

ÖLÜRƏM ÖLÜMƏ SARI

Bir ümid yollarda solur
Qəribliyin baxışında,
Bir çiçəyin gözü dolur
İlk xatirə yağışında.

Bu günü də бүkdüm qəmə
Qəm küləyi bir az səngi
Ümidi sıxım köksümə
Dəyişsin dünyamın rəngi.

Karvanı köçən ömürdən.
Yollar nişanəmi saxlar?
Baxtı xəzan ayrılıqlı,
Burda bir qız qalıb ağlar.

Bir yığın qəmə sarvanam.
Getməyə yolum qalmayıb.
Ölürəm ölümə sarı,
Ta sağım, solum qalmayıb.

Mart, 2011

YERİNDƏ TOZU QALIR

Durnalarla qayıdır
hər il yurduma bahar,
Deyə bilərsənmi sən
gələn ilk bahardımı,
yoxsa elə son bahar?
Bizdən xəbərsiz gəlir
uçub gedir xəbərsiz,
İllər də yarpaq-yarpaq
ömürdən düşür səssiz.
Kəpənək ayı ili,
günü tutmaq mı olur?
Vaxt bizdən gəlib keçir
vaxta çatmaq mı olur?
Necədir, ömür belə
səssiz-səmirsiz keçə,
Gah da başının üstədən
ötüb gedə gizlicə.
İllər geriyə baxmır,
ömrə bir kölgə salır,
Uçur kəpənək kimi
Yerində tozu qalır.

Mart, 2011

YAZA BAĞLADIM

Saza, sözə köklənmişəm,
Bu da bir kövrək savaşı.
Nə tova, nə sözə yatır
Bu insanlar sanki daşdı.

Torpağında gül-gül açır,
Namərdlərin güllələri.
Vaxta dözüm toxuyurlar
Oyun gedir başdan bəri.

İlk nəğməmdən, ilk laylamdan
Nə aldım saza bağladım.
Bu qəm məni əyəmmədi
Ümidi yazıya bağladım.

Mart, 2011

BÜKÜM, ALLAH!

Üstümə bu qədər tökdüyün dərdi
Hansı tərəzidə, bəs çəkim, Allah?
Dörd yana baxıram insanla dolu.
Nədəndi tənhayam, mən təkəm, Allah?

İpim üzülməyib səndən hələ ki,
Tükdən asılmışam hörümçək təkisi.
Barı qalan ömrü sən elə ver ki –
Özümə bir məzar mən tikim, Allah.

Haqq olan ölümə çoxdan hazırım,
Bağışla, yolundan bəlkə azıram?
Dərd üstə oturub şeir yazıram,
Şeirimi de nəyə mən büküm, Allah?

Qəbələ 2011, iyul

NƏ İŞİM QALIB?

Sevdiyim yerlərən atdılar məni,
Bir qərib karvana qatdılar məni.
Qəmin ocağına çatdılar məni,
Daha bu dünyada nə işim qalıb?

Gözümlə bir dünya yalan görmüşəm,
Mərd yerin namərdə qalan görmüşəm.
Öz içimə enib, talan görmüşəm.
Daha bu dünyada nə işim qalıb?

Əlimi dünyadan üzüm də gedim.
Dalımca kövrəlsin izim də gedim.
Sözümü mərdanə üzünə dedim,
Daha bu dünyada nə işim qalıb?

Yol üstə durmaram ta yolum kəsik.
Dözümə çökmüşəm çəkilmir tətik.
Ömrə də qış düşüb köçüm tələsik,
Daha bu dünyada nə işim qalıb?

Brüssel, iyul 2010

ÖMRÜM NƏĞMƏ OLAYDI

Ömrüm nəğmə olaydı...
Aydın yaz səhərində,
Həzin-həzin dinəydi
Bulaqların dilində.

Ömrüm nəğmə olaydı...
Şəlalənin səsində,
Xatirəyə dönəydi
Çinarın kölgəsində.

Ömrüm nəğmə olaydı
Dağdan süzən meh kimi,
Çiçəklərin boynunda
Sıralanan şəh kimi.

Ömrüm nəğmə olaydı...
Anamın laylası tək.
Sübh namazı Tanrıya
Nənəmin duası tək.

2011

MƏN DƏ KEÇİRƏM BU DÜNYANIN İÇİNDƏN

Mən də keçirəm
bu dünyanın içindən
Minlər, milyonlar kimi,
Dünyanın sevincindən, kədərindən
doyub, doymayanlar kimi.
dərdini çiyimdə çəkirəm,
dünyaya gəldiyim gündən,
Ürək yüküm nə ağırmış
Əllərimin yükündən?
Çiyinlərim əzilir
dizlərim titrəyir

büdrəyirəm hərdən,
Çoxu da xəbərsizdi
yurd adlı böyük dərdən.
Dünya qapılarını gah açır
Gah bağlayır üzümə,
Döyür yuxulu yaddaşımın
əlinə, qoluna, dizinə.
Bilmirəm, o qapıları kim açır,
Kim bağlayır?
Kim keçir, kim qalır?
Sibir küləklərilə xışlananlar,
Sınıb, ovulanlar,
Alınacaq, başı dik olanlar,
Keçib içimdən –deyir.
Onlar əbədi içimdədir,
qırılmazlar köçümdən –deyir.
Mən də keçirəm bu dünyanın içindən
Yorğun-yorğun, aram-aram,
Çiyimdə vətən dərdi,
Sinəmdə torpaq yaram.

2009

DEYİRLƏR SEVGİDƏN YAZA BİLMİRƏM

Deyirlər sevgidən az yazıram mən,
Mənim eşqim vətən, sevgim vətəndi.
Vətən ağlayanda gülə bilmirəm.
Qəlbimin naləsi hər gün vətəndi.

Sevgim bulaqların zümzüməsidi,
Sevgim dağlarımın həsrət səsid.
Sevgim Qurbaninin bənövşəsidi,
Deyirlər sevgidən yazı bilmirəm?

Neynim, zalım ürək danışsın-dinsin,
Ümmanca sevgisin bu cahın bilsin.
Əllərim yetməyən yurd özü desin,
Deyirlər sevgidən yazı bilmirəm?

Orda bir çinar var gözlərində qəm,
Başından seyrəlmir qatı duman-çən.
Onunla bağlıdır neçə xatirəm,
Deyirlər sevgidən yazı bilmirəm?

Ayrılıq könlümdən sevgimi çalıb,
Dünyanı gözümdə min rəngə salıb.
Vətən deyə-deyə Şövkət qocalıb.
Deyirlər sevgidən yazı bilmirəm?

2011

DÜNYA ÇİYNİMDƏ OTURUB

Çoxu kimi kasıb bir evim var,
Kiçik nəfəslikli odam,
Ayağımın altında
Nəfəsliyə dirənən bir nərdivan.
Gah nərdivanın dibindən boylanıram,
Gah da pillə-pillə yuxarı qalxıram.
Hərdən ayağım nərdivandan üzülür,

Ayaq qoymağa yer axtarıram,
Hörümçək toru kimi
Havadan sallanıram.
Nə qədər gec deyil
Gördüklərimdən artıq görmüşəm,
Bildiklərimdən artıq bilmişəm,-desəm
Nə olacaq ki..?
Kim məni anlayıb duyacaq ki..?
Dünya çiyinlərimdə oturub
Sıxır məni,
Özündən ağır dərdləri yıxır məni,
Səsimi qısıram.
O balaca nəfəslik də qapanır,
Ayağımın altından
Nərdivan da qaçır, boğuluram.
Yuxudan ayılıram.

Fransa, Strasburq, 2014, fevral

BİR DƏ LƏNGİMƏ

Sazı pərdə-pərdə yandırma, aşıq,
Kərəm də alışdı, yandı beləcə.
Hiyləsi qoymadı Qara keşişin,
Sevgidən kam ala öz ürəyincə.

Hər hava ruhumu dirildə bilməz,
Mənim havam indi çalınır qəmlə.
Könlümü ovudub kiridə bilməz,
Taleim oynayır hələ mənimlə.

Çoxdan unutmuşam mən öz havamı,
Bilmirəm, yaddaşdan silindi necə?
Özgə havasına çox oynamışam.
Mənim havamı çal, aşiq, bu gecə.

Yetər, kövrəltdiyin «Kərəmi» üstə,
Keşislər dirilib, aşiq, sən demə.
Çal, ruhuma dönsün, «Cəngi», «Şikəstə»,
Ay aşiq, sən Allıh bir də ləngimə!

1997

BİR SEVGİNİN YAZ SƏHƏRİDİR DÜNYA

Hərdənbir adam öz-özündən
soruşmaq istəyir,
Ruhu Tanrının səbrinə dolub
dünyanın dərdlərilə
barışmaq istəyir.
Qarşısında sonu görünməyən,
Cavabı bilinməyən, suallar durur:
Nədir bu ağrılardan yoğrulan,
Ölüb, təzədən doğulan dünya?
Yalandan, gerçəkdən
uydurduğumuz şirin rəya?
Hər gün baxışlarıma çəkdiyim yollardımı?
90-da qərənfil-qərənfil çiliklənilib, tökülən
93-də ölənlər arzularımı, dünya?
Ürəyimtək boşalan evimizdə,
Darvazası çırpılan həyatimizdə,
Hönkürən küləklərdimi?

Xocalıdakı güllə yağışlı, qanlı baxışlı
Çiçəklərdimi dünya?
Bəlkə oxumadığım nəğmələrimlə,
Yazılmayan şeirlərimlə itib?
Yox, içimdədir, o itməyib,
Məndən uzağa da getməyib.
Nəvələrimin gözlərində çiçək-çiçək gülür,
Qönçə-qönçə açılıb təzədən göyərir.
Arzuların yarpaq-yarpaq,
göyərən yeridir, dünya.
Ümid dolu bir sevginin,
Yaz səhəridir, dünya.

Brüssel, 2012

ÖZÜMÜ SEVƏRDİM

Bir ömür yaşadım
Əsrin qalmaqallı olaylarında,
Hayda-harayda
Bir qolum o tayda, biri bu tayda.
Ömür gəndən baxıb getdi,
Bilmədim nə vaxt gəldi, necə getdi?
Gah anamın qucağında,
Gah babamın köhnə ocağında
isinib, ovundum,
Gah qürbətə soyuğunda dondum.
Bir gözüm cənubda, biri şimalda,
Baxışlarımı yordum yollarda.
Ölə-dirilə bir əsrdən – birinə keçdim,
Zamanın ağırlarından neçə yol içdim,

Vaxtın axarını saxlamaq mı olar?
Ömürlə saziş bağlamaq mı olar?
Ər, övlad qulluğunda.
Gəlib gedənlərin bolluğunda
İtən anlarıma,
Başımın üstdən xəbərsiz ötən anlarıma,
Ömrü səxavətlə xərcləyib yaşadım,
Torpaq itgisi tək ağır yük daşdım.
Bir ömrüm də olsaydı
özümə dönərdim,
ömrü qənaətlə xərclərdim.
Dünyanı, insanları sevdiyim kimi,
Bir az da özümü sevərdim.

2011

DÜNYA DOLA EVİMƏ

Pəncərəmi açıram
dünyamızın üzünə,
Elə ha çevirirəm
astarına, üzünə.
Fikrimə yükləmişəm
yaşadığım dünyanı.
Uzandıqca, uzanır
dolanıram hər yanı.
Türkün əzəl məskəni,
ana yurdum Turanı,
Keçirəm Qarabağdan,
düşünürəm Aranı.
Dünyam mənim sirdaşım

evimdi, otağımdı,
Bir yanı gül-çiçəkdi
biri xəzan bağımdı.
Açdığım pəncərəmdən
dünya dola evimə,
Qansız-qadasız, şərsiz
dünya sığına mənə.
Duyğularım soyuna
qəm köynəyini yenə,
Evimin divarları
Nurlana, təzələnə.

aprel, 2008

LAYLA SƏSİ

Qızım körpəsinə layla çalırdı

Göylərin qucağından,
ulduzlar qopuq, axır.
Ay buludda gizlənir,
Gecənin bağrın sıxır.
Bir beşik yırğalayır
Onun zərif əlləri,
Gecə əriyib, gedir.
Sallanır kirpikləri.
Gözlərinin nurunu,
ürəyinin qorunu
Körpəsinə verirdi,
Nə bir an dincəlirdi,
nə yorulmaq bilirdi.
Qaranlıq qərq olurdu

ananın laylasına,
yer üzü bələnirdi
gözəllik boyasına.
Gecənin gözlərindən
yuxusu düşüb, qaçır,
bu nəfəsdən daşlar da
qönçə-qönçə gül açır.
Bayaqdan dinləyirəm:
- Sən mənim sevinc payım
Sönməz ulduzum, ayım,
«Layla balam, yat, balam,
qızıl gülə bat balam».
Şirin-şirin uyuyur
körpə layla səsinə,
Mən çaldığım laylanı
O çalır körpəsinə.

2012, avqust

QIŞ TUTUB

Gözümə yığdım yolları
Ölüm ölümümə sarı.
Sordum dolan buludları
Gördüm gözümü yaş tutub.

Dərd məni çəkdi tərkinə,
Dözdüm boşuna-bərkinə.
Səbrə yükünə-yükünə,
Gördüm yolumu daş tutub.

İllər bir-birin kiritdi.
Ömrümü dözüm əritdi.
Gənclik nə vaxt gəlib, getdi,
Gördüm, saçımı qış tutub.

2011-ci il

RUHUM GÖYLƏRDƏ HƏRLƏNİR

Yolum yollar arasında
Bəxtə ayrılıq toxudu.
Belə ömürdən nə umum,
O da bir qəmli yuxudu?

Nə dərinmiş qəm dəryası,
Udsa məni kimsə bilməz.
Varla yoxun arasında.
Bir yol durur, gedər-gəlməz.

Yurd yerini geri almaq
Qarış-qarış qan bahası,
Zaman yatıb – heç oyanmır,
Bəxtimizin qaraçuxası.

İçimin atəşi sönüb,
Ömürdən qalmayıb hənir.
Vücudum yerin payıdır,
Ruhum göylərdə hərlənir.

2012

PAY DA VERMƏDİ

Nə deyim dünyanın səxavətinə,
Dərd tökdükcə hesab-say da vermədi.
Dondurdu qürbətini qışında bizi,
Bir gün qızınmağa yay da vermədi.

Yay çəkmək istədik oxunu aldı.
Nəyi vermişdisə, çoxunu aldı.
Zalımın işini nizama saldı.
Bizim hayımıza, hay da vermədi.

Şövkətəm dərd-qəmə mail olmuşam,
Azacıq payıma qail olmuşam.
Yəni mən bir belə zail olmuşam –
O mənə bir şirin pay da vermədi?

2011

YAPIŞDIM SAMAN ÇÖPÜNDƏN

Bu gecə xəstəxanadakı
Otağında,
Gözüm görə-görə
Ölüm üstümə əyildi,
Bir göz qırpımında həyatı
Əynimdən soyundurdu,
Mənimlə üz-üzə, göz-gözə durdu.
Günahlarım hər yandan
Dikəlib, sinəmə çökdü,
Boğazımdan yapışıb sıxdıqca, sıxdı.

Bilmədim hansı haqq,
Hansı haqsızdı.
Sorğu-suallar göz yaşımək yağdı,
Ölüm əllərilə həsrətimi üstümə örtüdü,
Sandım vaxtdı,
Əcəl yetdi.
Həyat lent kimi
Keçdi gözümdən,
Bir anlıq qorxunu qovdum özümdən.
Ümidim dəryada
Tənha bir qayıq kimi
Əl eləyirdi gəndən,
Əl atıb yapışdım saman çöpündən.

Mərkəzi klinika, 27 mart 2012

BİR SEVGİ ŞEİRİ DEYƏK BU AXŞAM

Nəvəmin toy axşamında

Ürəyim, gəl ataq dünya qəmini.
Tutaq toy axşamı şeirin dəmini.
Dayanaq baş-başa aşıqlər kimi,
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

Duyğular oynasın yaz havasına,
Bülbüllər də çıxsın gül davasına.
Düşək bənövşənin bol dünyasına,
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

Dinsin qız bənövşə bir aşiq kimi.
Sarılm boynuna sarmaşıq kimi.
Gözümə süzülən nur, işıq kimi.
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

Bir dünya sevicdi o qönçə, o gül,
Yaz ömrü yaşadım məndə elə bil.
Ey, ilham pərisi, üstümə əyil,
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

Şeirimin gözündən qəmi çəkilsin,
Sözlərim bir şehli gülə bükülsün.
Üstümə güllərin nazı tökülsün.
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

Görək hara çəkir bu yaz ömrümü,
Ayrılıq eyləyib dayaz ömrümü
Bu toy uzadacaq bir az ömrümü,
Bir sevgi şeiri deyək bu axşam.

7 mart 2016

KAŞ ONU GÖRMƏYƏYDİM

Bir gün dəniz sahilində
ömrün solğun qış günündə,
xoş təsadüf, biz görüşdük,
ikimiz də lal sükutun
dumanına sanki düşdük.
Yenə də üzü dənizə
dayanmışdı əzəlki tək,

yaralı quş kimi
çırpınırdı qəmli ürək.
Ağ dalğalar ayrılığın nəğməsini
oxuyurdu, kövrək-kövrək.
Baxışları gileyliydi, pərişandı,
Onu belə görməmişdim mən haçandı.
Titrək-titrək, əsə-əsə
Üz çevirib, yenə getdim,
Mən ki, bunu istəmirdim
Heç bilmirəm, niyə etdim,
Kaş onu görməyəydim,
Ondakı kimi yenə
İçimdə gəzdirdiyim, tənha,
qürurlu mənim,
dümsüklədi, itələdi, əlimdən
tutub dartdı,
O yenə uzaqlaşdı xəyal kimi
dənizə qərq olub batdı.

oktyabr 2014

BU GÖZƏL

Öz toyunda oynayan qıza

Bu qız bürünübdür al, yaşıl tülə,
Tül ona yaraşır, özü də tülə.
Dolanır məclisi belədən-belə
Qol açıb, arada süzür, bu gözəl.

Bu qızı bir eşqin havası vurub,
Sağında, solunda mələk oturub.

Sanki yerlə-göylə davaya durub.
Telinə gül-çiçək düzür, bu gözəl.

Gör necə dolanır hallı-havalı,
Atadan, anadan xeyir-dualı?
Kəklük tək ayağı əli- xınalı.
Sanki dağda-daşda gəzir, bu gözəl.

Üzündən, gözündən məhəbbət yağır,
Hərdən də boylanıb ahu tək baxır.
Subayların bağrın yandırır yaxır,
Könüllər talayır, əzir bu gözəl.

Həyat da, sevgi də elə gözəldi,
Bunun hansı axır, hansı əzəldi?
Ay Şövkət, gəncliyin özü gözəldi,
Gənclik ümmanında üzür, bu gözəl.

2008

AY İŞIĞINDA

Gəl, bir az gəzişək ay işığında,
Xatirimə gülüb-danışmaq düşüb.
Yenə də küsüşək, ay işığında,
Bəlkə bəxtimizə barışmaq düşüb?

İntizar gecənin gözü mürgülü.
Ay işığı axıb yuxuma dolur.
Xəyalın qapımın astanasında
Hər gecə kövrələn mələkə olur.

Gəl bir az gəzişək ay işığında,
Bir-birini qovaq, gizlənək, qaçaq.
Dayanaq üz-üzə, nəfəs-nəfəsə.
Ayrılıq araya girməyə ancaq.

Gözlərim yol çəkir ürək kövrəlib,
Ərkimi götürən yerim qalmayıb.
Həsrətin içimə biçinçi düşüb,
Biçib-bağlamağa vərim qalmayıb.

Vüsal ulduzumuz nura boyanıb,
Parlayır göylərin qalınlığında.
Könlümdə dəli bir istək oyanıb,
Gəl yenə görüşək ay işığında.

1996

BİR SƏN, BİR DƏ MƏN

Saçımda payızın əlləri gəzdi,
Nağıl-nağıl düşdü ömrün illəri.
Ayrılıq qılınctək üstümü kəsdi,
Gözümü həsrətə sıxandan bəri.

O gecə ömrümə payız düşmüşdü,
İtmişdi dünyanın yaraşığı da.
Sənsizlik içimə elə köçmüşdü,
Gecə də kövrəldi, ay işığı da.

Bir gün qoşularam payız köçünə,
Dikilər yoluma həsrət baxışı.

Köhnə xatirələr kövrələr yenə,
Gözündən axdıqca payız yağışı.

Yenə tənha gecə, xatirən bu mən.
Neyniyim ovunmur sevdalı könlüm.
Məni pəncərəmdən yenə səsləsən.
Bir sən biləcəksən, bir də mən gülüm.

Oktyabr, 2014

KƏHRİZİN ÜSTƏ ENƏM

Şıltaqlığım qayıdıb, dalmışam xoş xəyala,
O sevdiyim kəndimiz, həmyaşd qızlar ola.
Anamdan gizli çıxıb, deyə-gülə qol-qola,
Kəhrizin üstə enəm...

Bir kağıza bükülü, pəncərəmə daş dəyə,
Yuxum perikib qaça, gözüm dikilə göyə.
Gecəni səhər edib, əl atam tez sənəyə,
Kəhrizin üstə enəm...

Elə qaçaq həsrətin əli bizə yetməyə,
İki ürək arası yol tükənib bitməyə.
Ayrılıq üstümüzü, qəfil kəsməsin deyə,
Kəhrizin üstə enəm...

Qaraların içindən, ağ tellərim yığısa,
Kaş doqqazın ağzında düşək yenə yağışa.
Arabir də xəlvəti, hey baxışa-baxışa,
Kəhrizin üstə enəm...

Saçlarımı daraya, dan yerindən əsən yel,
Pəncərəmin altında sevgimiz ötə dil-dil.
Xatirə yağışında kövrəlməyə ta könül,
Kəhrizin üstə enəm...

2014

ÖZÜM PAYIZ OLURAM

ÖZÜM PAYIZ OLURAM

Hərdən ürəyimcə olmur istəyim,
açılmır ürəyim.
Göydə döş-döşə duran,
tez-tez tutulan, qaralan
ürəyim tək kövrəlib, dolan
payız buluduna dönürəm,
Göyün sinəsindən
ləyən-ləyən boşalırım.
Hər nəyi, hər yanı
payız rəngində görürəm.
Payız baxışlarımda soyuyur,
həvəsim, istəyim gözlərimin
payız yuxusunda uyuyur.
Buluduna, dumanına doluram
özüm payız oluram.

Özümü ağrılarımın zirvəsindən
atmaq istəyirəm.
Səbrimin, dözümümün sərhədlərinə,
güllələnən ümidlərimə
çatmaq istəyirəm.
Əsirlikdə qalan,
vaxtsiz saralıb, solan arzularıma,
pərən-pərən düşən duyğularıma,
qovuşmaq üçün,
dərd dağımı aşmaq üçün.

Əsgü günlərimin təptəzə
budaqlarında yenə də
yaşıl yarpaq olam,
Bir damla şəh kimi lələnin
qızılgülün titrək dodaqlarına qonam.
Bir qanadlı quşa dönəm
mavi səma mənim ola,
Göylərin sevgisi –mavilik
pərdə-pərdə
gözlərimə dola.
Nəgməli yağışa dönəm,
göylərin ovcunda sızılıam,
bulud-bulud torpağa sağılam.

Dedim bir daha sevmərəm,
Bir yol sevir hərə,
Qəfili gələn sevgi
Şirin yuxu kimi axır gözlərə,
Damla-damla süzülür ürəyə.
Nə etmək?
Sevgisiz yaşamır ürək.
Bir vaxtlar sevgimi çəmən-çəmən oxşadım,
Kəhrizlərimin dodağından.
Çiçək-çiçək içdim.
Ovsunladı, sehirlədi məni
O vaxtdan sevmədim kimsəni.

1995

BU YAZDI

Hər təzə fəsilin öz naxışı var,
Sevinc çələngi var, qəm yağışı var.
Fəsillər ömür-gün dünyası olar,
Dünyanı qəmindən salan bu yazdı.

Payız baxışında kövrəlir illər,
Üstümə xəzəl tək həsrət ələnər.
Qəmimi yaxamdan üzüb əlbəəl,
Könlümü min teldə çalan, bu yazdı.

Köhnə dərdlərimin yuvası məndə,
Dəyişər hər fəslin havası məndə.
Qələm kövrələndə, təbim küsəndə,
Sinəmə duyğu tək dolan bu yazdı.

Uzun qış axşamı nağıllar şirin,
Ana laylasından yuxular dərin.
Şövkət, fəsil-fəsil artan dərdlərin
Ağrısın yenə də alan, bu yazdı.

Brüssel, may, 2012

İNDİDƏN ÇOX UZAQDIM

Hərdən uşaqlığım,
dəcəlliyim, şiltaqlığım
gendən baxıb gülümsəyir,
Qəlbim kövrək-kövrək inləyir,
Yaddaşım-ömür yoldaşım,

Məni silkələyir, dümsükləyir,
Yaddaşsız ömür puçdur–deyir
Görürəm hərbin qanlı-
qadalı illərində,
anamın köhnə parçadan tikdiyi
çanta çiyində.
Kələ-kötür kənd yolları,
qalxır məktəbə sarı.
Anamın əlində şor dürməyi
Dalımca qaçdığını görürəm,
Ayaq saxlayıb ləngiyirəm.
Güllü, nimdaş şalını
açıb bağladı başıma,
Boğuldu göz yaşına.
Ağ saçları üzünə dağıldı,
sanmayın bu nağıldı.
Dönüb geriyyə baxdım,
indidən çox uzaqdım.

1987

MƏN DƏ UŞAQ OLMUŞAM

*Bir gün balaca nəvəm dedi:
Nənə, sən də uşaq olmusan?*

Mən də uşaq olmuşam
qızım elə sənin tək,
Qara qıvrım telimi
qarışdırardı külək.
Heç yorulmaq bilməzdim
qaçardım yal-yamacda,

Quş yuvası gəzərdim
kol dibində, ağacda.
Ətək-ətək dağdağan,
qaragilə dərərdim.
Novruz gələndə ondan
hamıya pay verərdim.
Nənəmin başmağını
geyib çölə qaçardım.
Kələğayısını dartıb,
yaşmağını açardım.
Hərdən nənəmdən gizli
İnəyi də sağardım,
O mənə süd verməzdi,
Oturub ağlayardım.
Mən də bir vaxt sənin tək
babalı, nənəliydim,
ata-anam da vardı,
qayğılardan gen idim.
Baca dolu tüstümüz
Borum-borum çıxardı,
İsti od-ocağımız
ağır el-obam vardı.
Sevinc dolu illəri
dava aldı əlimdən.
Şən nəğmələr o gündən
qopub düşdü dilimdən.
İkinci dəfə, qızım,
Qarabağ yağmalandı,
yurd-yuvamla birlikdə
ruhum-canım talandı.

Həsərdən şux qamətim
Əyilib kaman oldu.
Gecəm zülmətdə keçdi
Səhərim güman oldu.
Gəncliyim, cavanlığım,
Uçub getdi hayana?
İndi sənin gözünlə
Baxıram bu cahana.
Hər gecə o yerlərlə
Yuxumda danışıram,
Gah taledən küsürəm
Gah da ki, barışıram.
Mən də uşaq olmuşam,
Qızım, bir vaxt sənin tək,
Qara, qıvrım telimi
Qarışdırardı külək.

1997

GÖZLƏRİMDƏ UYUYA

Döyün, döyəcləyin
O ki, var məni
Dinliyimi, süstlüyümü
Əlimdən alın,
Başıma gələnləri, yadıma salın.
Bərkiyim, sərtləşim,
Dərdlərimlə can bir olum, dərdləşim.
Yoxsa, yenə saqqızımı oğurlayarlar,
Can-can deyə tovlayarlar.
Məni ocaqsız, tüstüsüz qoyarlar.

Hirsim, hikkəm soyuyar.
Pambıqla baş kəsənlər yenə mənimlə
Çici-bacı olarlar,
Girləyib tora salarlar.
Qurd ağız, gen gödənlər evimi çapıb-talayar,
Dədəm köynəksiz, nənəm eynəksiz qalar.
Qoymayın, kinim, nifrətim soyuya,
Dərdlərim oymaq-oymaq, yurd-yurd
Gözlərimdə uyuya.

2010

Xatirələr qəlbimdə
payız havası kimi
çənli, dumanlı
Dərdimin dərinliyində yatan
göz yaşlarım da,
oyanmağa gümanlı.
Bəlkə səngiyəcək, susacaq
dərdimin günahı kimi,
əbədi qalacaq ürəyimdə
tənhalığın qərib bir ahı kimi.

Payızla durmuşuq
üz-üzə, göz-gözə,
Bənzərimiz var, bir-birimizə.
Bəlkə təbiət qarğıyıb bizə,
tale döyüb, döyəcləyib
qaralıb, bozarıb
gündə giririk min dona,

Dərd dağını göz yaşımızla
yona-yona.
Saçlarım da payız yarpağı tək
gümüşlənib,
Bəlkə itən illərimdir
qayıdıb, gəlib?
Bəlkə, şirin xatirərimdir
üstümü alıb,
Payız tək saçımda
xəyala dalıb?

Ürəyim dan yeri tək
tərtəmiz ayna imiş,
Sevib gəldiyim dünya,
Şirin bir rəya imiş.
Sən demə aldanmışam
dünya nağıllarına,
Ömrümü bələmişəm
sonsuz ağrılarına.
Dərdlərini yedikcə
içimi dara çəkdi,
Göz yaşımınla bəxtimi
alnıma qara çəkdi.

Getdiyimiz yolların
sonu ayrılığadır,
Göz yaşımın yurd yeri
ürəkdir ya yaxadır.

Məndən keçən yollarda
dərdimin min sanı var.
Hər sonun bir əzəli,
əzəlin də sonu var.
Düşdüm yadlar içinə
gördüm dərdə qalan yox,
Dünyada yenə mənə
dərd tək doğma olan yox.

Brüssel, iyul, 2010

BİR PAYIZ YUXUSU

Ölümü sevirəm,
Ondan qorxmuram deyib
özünü öyən yox,
Ölümdən qaça bilərəm
deyən də yox.
Ölüm bir həyatdır,
əgər yaşayıb, yanmışansa,
bir ovuc külün də
torpağa qatdır.
yetgin yaşın astanasında
ölüm yaxınmı, uzaqmı
bilmək çətin,
ya şəhid torpağın çəkmək həsrətin?
Ölümün bir xisləti, bir üzü var,
Vaxtlı-vaxtsız,ı,
geci-tezi var.
O bir başlanğıcdı, əzəldi
Səni yaşadırsa,

ölüm də gözəldi.
Ölümə vüsal kimi baxıram,
təkcə qəfil gəlişindən qorxuram.
Söz qırıq, fikir yarımçıq,
Eləyə bilmədiklərin
bir xəyaldır artıq.
Yaşamaq varkən
nədir bu ölüm qorxusu?
Bəlkə ayrılıqlar ovudan
bir payız yuxusu?

Brüssel, 2011, yanvar

YAĞIŞ SƏSİ

Yenə yağış yağır, hər yan duman, çən,
Göylər ürəyini boşaldıb tökür.
Sanki payız özü dolub gözümə,
Göyün dərd selini gözümdən çəkir?

Açıq pəncərəmdən dolur evimə.
Selə-suya dönən göylərin qəmi.
Soyuq nəfəsilə üşüdür məni.
Üstümə şığıyan qəriblik kimi.

Bu yağış səsində bir doğmalığ var,
Bundan qeyrisini tanımıram mən.
Əl atıb çıxarır yağış nəğməsi,
Məni bu axşamın qəribliyindən.

Köln, avqust, 2010

MƏN HAQQ İDİM GÖY ÜZÜNDƏ

Göy üzündə mən haqq idim
yerdə haqqı oğradılar.
Əzəlimdən bütöv idim
Sərhəd-sərhəd doğradılar.
Dünyamızın axarında
ömrüm qədər bir yol idim,
O günümdən bu günümə.
Ayrılmışam cığır-cığır.
Sökülmüşəm ilmə-ilmə.
Dözə-dözə daşa döndüm
dözüm gəldi gərəyimə.
Öz içimdə itirdiyim
özüm gəldi gərəyimə.
Qaya çapan, daşlar yonan
qılınc idim,
Sancıldım öz ürəyimə.
Ürəyimi bölən qılınc
yamaq–yamaq məni tikdi
özgələrin ətəyinə.
Gündoğandan-Günbatana
dəvə kimi özüm çəkdim
dərd yükümü.
Dərdlərimə yurd yeriyəm?
İlk günümdən sona kimi.
Mənlə yaşıd olan tarix
yol yoldaşı oldu mənlə,
Mənə yoldaş ola-ola
öz haqqımı böldü mənlə.

Haqsızlara qılınc verdi,
tökdü mənim gözümə yaş,
Göz yaşında gah boğuldum
gah başladım qanlı savaş.
Şahanə bir taxtım vardı
taxtdan düşdüm qan gölünə,
Qan gölündə üzə-üzə
öz haqqımı tapdım yenə.
Dərdlərimə dözə-dözə
sonda yenə mən haqq oldum,
Tarixlərdə izi duran
bir müqəddəs torpaq oldum.

2009

SARI YARPAQ

Bu payızdı...
Yolların, cığırların gözləri dolub,
Gül-çiçəyin rəngi solub.
Günəşin istisi azalıb,
Yovşan qoxulu yamaclar bozarıb.
Çılpaq ağacların budağı
anamın mənsiz qalan
qucağı kimi üşüyür,
Yarpaqların ürəyinə sarı xal düşür.
Pəncərəmə qonub bir sarı yarpaq,
Qapımı, pəncərəmi sanki döyür
qərib bir qonaq.
Baxışlarımız döyüşə girir,
nə mən danışırım,
nə yarpaq dinir.

Sanki məni tanıyır,
ümitsiz baxışları məni qınayır.
Göylərdən qulağıma ilahi
bir səs gəlir,
Bu səs işıq səsidir,
Tanrının töhvəsidir.
İşıq selinə dönüb gözümə axır,
könlümə bir şam taxır.
Pəncərəmdə işıq tək
birdən alışır yarpaq
Sarı işıq dililə
mənlə danışır yarpaq.

2011, mart

BU PAYIZ, BU MƏN

Yenə də görüşdük, bu payız, bu mən,
Payıza yurd yeri olubdur sinəm.
Payız duyğularım qarışıb yenə.
İçimə köçübdür payız sən demə.
Payız xatirələr üstümə yağır,
İçimdə kövrək bir sevgi ağlayır.
Payız tək saralıb-solub baxışım,
Həsrət dumanında donub göz yaşım.
Payız xatirələr, siz güvənc yerim,
Sizdən pərdə-pərdə keçib illərim.
Məndən gəncliyimə gedən izsiniz,
Sevdamın şahidi ancaq sizsiniz.
Bir vaxtlar mən sizə yas bağlamışam.
Payıza qoşulub, çox ağlamışam.
Dünyada sevgidən üstün, de nə var?

Xatirələr varsa, sevgi də yaşar.
Mən sizə məhkumam, sizə bağlıyam,
Neynim, yaz həvəsli payız çağlıyam.
El arası tez-tez çoxları deyir:
-Qocalar payızda nədən qəmlənir?
Yenə də görüşdük bu siz, bu da mən,
Sizlərdən hansıdır məni kövrəldən?

Strasburq 2014

BU YAZ SƏHƏRİ

Yuxudan oyandım çiçək səsinə.
Sevinçdən, həvəsdən tənğidi sinə.
Vurğunam, baharın təntənəsinə,
Duyğum min rəng aldı, bu yaz səhəri.

Bağa çiçək yağır, bərə sevinir,
Duman zirvə aşır dərə sevinir.
Günəşin nəfəsi torpağa enir.
Xəyal havalandı bu yaz səhəri.

Deyəsən bu yaz da bizim yaz deyil,
Ruhuma, qanıma yatmır elə bil.
Qərib bir həsrətdən kövrəlir könül,
Fikrim dumanlandı bu yaz səhəri.

Aləmə nur yayır sübh şəfəqləri,
Burda çiçək seli tutub hər yeri.
Şövkət, qaytaraydım çiçək illəri,
Ürək nələr andı bu yaz səhəri.

Brüssel, iyul, 2011

ARADAN ZAMAN BAXIRDI

Ordakı bulaqlar oxuyurdular,
Göylər maviliyin hey paylayırdı.
Qərrib bənövşələr qoxuyurdular,
Külək aram-aram ətir yayırdı.

Ordakı bulaqlar oxuyurdular,
Elə bildim bu yaz həmin ki yazdı.
Birdən qərubsədim elə doldum ki,
Bulaq həsrətini sulara yazdı.

Bulaq nəğməsinə sözüm bələndi,
Əyilib bir dodaq suyundan içdim.
Çiçək baxışından sevgi ələndi.
Şeirimin donunu çiçəkdən biçdim.

Ordakı bulaqlar oxuyurdular,
Xatirələr düşüb suya axırdı.
Qayıtdım dünənki səadətimə,
Heyif ki, aradan zaman baxırdı.

Qəbələ, 2011, iyul

BİR DƏSTƏ BƏNÖVŞƏ

Bir dəstə bənövşə verdilər mənə,
Dünya boyda sevinc doldu qəlbimə.
Dedim:
- Hardan gəldin, imanım, dinim,
Ay kövrək həsrətim, umacaq yerim?

Bir ruhsuz can idim, nə vaxtdan bəri,
Didərgin, ruhumu qaytardın geri.
Kim səni bağlardan dəribdir belə.
Sinəmin üstünə sərribdir belə?
Nədir gözündəki o qüssə, kədər.
Mənim tək əyibdir səni də illər?
Əllərim uzalı qalmışdı sənə.
Bizə həyat verən dağa düzəmə.
Yaxın gəl, qoxlayım səni, ey nigar!
Təkcə səndə gördüm vəfa, etibar.
Üz-üzə dayanaq barı, bənövşə,
Dədə Qurbaninin yarı, bənövşə!

2006

KÖNÜL NƏĞMƏSİ

Sən mənim nəğməmi oxuma, bahar!
Ürəyim doludur oxuyum bir az.
Könlümün sökülən ilmələrini,
Günəş şəfəqilə toxuyum bir az.

O nəğmə mənimdi oxuma, bulaq,
Dinsən sellənərsən bəbəklərimdə.
Əzəl oylaqlara yenə qalxaraq
Səslərəm otları, çiçəkləri də.

O qəmli nəğmənin şirin anları,
Salxım söyüdlərin kölgəsindədir.
Mənim qəm nəğməmim son yadigarı,
O Dədə çinarın gövdəsindədir.

O mənim nəğməmdir, sən sus, ey külək!
O torpaq həsrətli qəm laylasıdır.
Dağıtma sən onu qeyzə gələrək,
Sökülən şairin öz dünyasıdır.

Sən gəl bu nəğməyə toxunma, Araz!
Çoxdan gözlərimə axıb, dolmusan.
İndi bu ağrını mən çəkim bir az
Ağlaya-ağlaya Xəzər olmusan.

1997

BAHARI GÖZLƏYİRƏM

Payız qanadların sallayıb
yenə bağların üstünə,
Kövrəlirəm, qovaqların,
sərvlərin yarpaqtökümünə.
Qızılı yarpaqlar
tənbəl-tənbəl havada fırlanıb
torpağa tökülür,
Bağların növrağı sökülür,
Ömrümün sarayı kimi.
Çılpaq budaqlar şivən qoparıb
qəlbimin harayı kimi.
Səs-səsə verib köçən
durnaları dinləyirəm,
gözlərim yol çəkir,
Ağaclar yarpaq tökür,
Baharı gözləyirəm
baharı gözləyirəm.

2010

PƏNCƏRƏMDƏ GÖZLƏRİM AĞLAYIR

Bayırda yenə qar yağır,
asta-asta, ağır-ağır.
pəncərəm buz bağlayır.
Nə tez ötüşdü bahar,
Ürəyim kimi soyudu havalar?
Yenə xəyalım dalınca baxış-baxış çəkilir,
Həs-rət üstümə tökülür,
Sənsizliyin sükutunda itir,
Saçım da dən-dən bitir.
Bayırda qar yağır,
Həs-rətim kimi üstə-üstə qalanır,
hər tərəf, hər yan buz bağlayır,
Pəncərəmdə gözlərim ağlayır.

Çexiya, 2009

Yağış yağır...
Ruhuma sərinlik çilənir,
Yarpaqlar, otlar
yuyunur, təmizlənir.
İstəyirəm yağış durmadan, dayanmadan
yer üzünə beləcə yağa,
Buludlar kirpik qırpmadan
gözlərini beləcə sağa.
Bəlkə göz yaşlarım soyuya,
Həs-rət sinəmdə uyuya.

Fransa, Strasburq, 2014

NƏNƏMİN PAYIZ NAĞILI

Yenə payız gəlib,
dərələr çən-çisəklə yüklənib,
Duman ətəklərini yığıb
Zirvə yönü diklənib.
Durna qatarı insanlar kimi
laqeyd –laqeyd ötüşür,
Göylərin bulud qəmi
torpaqla görüşür
Gözlərim yol çəkir,
Baxışlarım yollara tökülür.
Kırpıqlərim bulud-bulud nəmlənir.
Deyirlər payızda hamı,
təsirlənir, qəmlənir.
Bilmirəm indi mən kiməm, nəyəm?
Sanki göz yaşım da batan
yelkənsiz bir gəmiyəm.
Sarı payız yağışı pəncərəmdən süzülür,
Fikrim yağış tək daranır, çözüdür.
Payız həyətimizdən
min bir hekayət danışır.
Ovqatım payız havası tək qarışır.
Nənəmin payız nağılına doluram,
ovunuram.

2011, Brüssel

YAĞIŞ YAĞIR

Otağımda yenə tək oturmuşam
yağış yağır narın-narın.
göyçəkləşir yarpaqları
sərvlərin, qovaqların.
göy üzündə topa-topa
toqquşanda boz buludlar,
Mirvari tək sırğa taxır
damcılardan yaşıl otlar.
Elə bil ki, göyün üzü
enib gəlir lap aşağı,
yeddi rəngdə işıq yayır
keçib gedən göy qurşağı.
Zəmilərə, otlaqlara
Şirin-şəkər zümzüməylə dolan yağış,
Cadarlanan torpaqlara
haqdan məlhəm olan yağış.
Yağ, yağışım!
Nurunu səp əkinlərə bir inci tək,
Damcıların parıldasın
torpağımın sevinci tək.
Siz də, göylər dincəlməyin
hey çağlayın qəlbim kimi.
misra-misra duyğularım,
bəzəsin qoy söz mülkünü.
Yağ, yağışım, dayanma yağ!
Sənə yağma demək olmaz,
Yağ ki, qanlı torpağımız
aydınlıqda çimsin bir az.

1990

GECİKMƏSİN BAHAR

Payızdır... Ağaclar barını sovrur,
Qərib bir həsrət də alıb üstümü.
Bulud topaları bir-birin qovur,
Ömrümün qaçaraq illəri kimi.

Xəzəllə örtülüb yollar-cıyırlar
Duman-çən torpaqla enib görüşür.
Qətlinə hökm alan sarı yarpaqlar,
Ümid tək qırılıb budaqdan düşür.

Yaralı quşcuğaz kolun dibində,
Daldalanmaq üçün bir yer axtarır.
Fikrimin karvanı o yurd yerində,
Sönən ocağımınq külündə qalır.

Qapı-pəncərəmi titrədir külək,
Yeriyir üstümə qəm ağır-ağır.
Otağımda məni üşüdən çisək,
Yəqin bizsiz qalan dağlara yağır.

Qoy versin hökmünü payız da, qış da,
Ana təbiətin öz qanunu var.
Yusun torpağımı qar da, yağış da,
Təki gecikməsin yurduma bahar.

1992

ÜRƏYİM

Mənimlə tən, bu qədər yol gəlmisən,
Nə qalıb ki, bundan belə, ürəyim?
Ocağının istisini, odunu,
Paylamışam aya, ilə, ürəyim.

Aparmayıb hər yetirən iz səni,
Əqidədə aləm bilir düz səni.
Sənə yaxın buraxmadım kimsəni,
Nədən düşdün dildən-dilə, ürəyim?

Əzəl başdan mənim könül sirdaşım,
Dərdlərindən dərya olub göz yaşım.
Harovluyam, haqq yolunda savaşıam,
Qurtarmayıb, bil ki, hələ, ürəyim.

2010, Brüssel

SİNƏMİ YURD YERİ SEÇDİ

Göy altında yer üstündə
bir kənd vardı.
Öz ömrünü, yaz ömrünü yaşayırdı.
Günəş ona bol-bol işıq içirər
nur daşıyardı.
Yeddi kəhriz arasında,
Göy Tanrımın duasında,
«Ziyarət»in laylasında uyuyardı,
Qoca çinar sinəsinə baş qoyardı.
«Ağoqlan»dan, «Üçqardaş»dan

meh çəkərdi sərin-sərin,
Nəgməsinə qoşulardı kəhrizlərin.
Şöhrət tacı başında,
Özü tarix yaşında.
Adı göyün yeddi qatında,
Bir kənd vardı.
Öz ömrünü, yaz ömrünün yaşayardı.
Bu kənd adilikdən çıxdı,
Şəhidliyi köksünə sıxdı.
Üstünü qara duman aldı,
Ömrü daraldı.
Sinəsi dolu yangı içdi,
dünyadan köçdü,
Sinəmi özünə yurd yeri seçdi.

1993

UŞAQLIĞIM DOĞULAN YERDƏ

Mənim uşaqlığım doğulan yerdə.
Bir ev yaddaşıma yazılı qalıb,
Yazılan pozulmaz deyillər bir də.
Əllərim dalınca uzalı qalıb,
Ruzigar o evi əyib-bükmüşdü.
İçində yox idi xalı-xalçası.
Bir yanı yağışdan, qardan çökmüşdü,
Nə novü var idi, nə novalçası.
Varı-dövlətiydi qoz ağacları,
Başını əyərdi həyəətə sarı.
"Orta kəhriz" dən bir az aralı,
Bu evdə kənd dolu bir səs olardı,

Zəngülə çəkərdi Piralı dayı,
Başında bir eşqin havası vardı.
Çalıb-çağırardı "Kərəmi" üstə,
Gah zildə gəzərdi, gah da ki, pəsdə.
Səsinə gələrdi kənd yığın-yığın
Yaraşığı idi toyun, mağarın
Səsindən yuxu da gözə gəlməzdi,
Gecə əriyərdi, o səs bitməzdi
Quş yuvası kimi evi dağıldı,
Kəndi talan oldu, sanki nağıldı.
Onda sən də öldün, Piri dayı.
Avazın bir elin hayı-harayı.
Onda heç gəlməzdi ağıma belə,
Qulağımdan gedər şirin zəngülə.
Ha çıxım çağırım dönməz ta geri,
Düşmən tapdaq edib yatdığı yeri,
Tutaq lap ağladım, sızladım belə,
O kənd kənd olarmı, Piralı dayı?
Ümidimə ümid bağlayım elə,
O kənd qayıdarmı, Piralı dayı?
Hərdən qəsdənirəm keçəm Arazdan,
Səsindən bir qurtum içəm Arazdan.
O səsin sehrinə düşəm yenidən,
Səsində qaynayam, biçəm yenidən.
Ruzigarım üzümə gülərmə bir də,
Qalam uşaqlığım doğulan yerdə?

01.04.2015 Strasburq

BİR ÖMÜR ÇATMIR

Hərdənbir kövrəlib yaşdan yazıram,
Dərələr çağırır daşdan yazıram.
Nə yazsam pozuram, başdan yazıram,
Ürəyimcə olub, könlümə yatmır.

Torpaq ah çəkirsə o ah mənimdi,
Anam ağlayırsa günah mənimdi.
Ümid, inam dolu sabah mənimdi,
İnamsız bir sabah ağıma batmır.

Torpağın üstündə həyat duyğusu,
Altında əbədi ölüm yuxusu.
Hələ doğulmayıb sözün çoxusu,
Nə qədər deyirsən bir ömür çatmır.

2011

NOTRDAM KİLSƏSİ

Kinolarda görmüşdüm,
Kitablardan sevmişdim,
Göy üzü tək gurlayan
kilsənin zəng səsini-
Notrdam kilsəsini.
Zamandan qalan izdi,
Üstü dumandı, sisdi.
Möhtəşəm divarları
hörülüb mərhəmətdən,
Baxdıqca adam doymur
ondakı əzəmətdən.
Gündə neçə min adam,

dilək diləyir ondan
Dünyanın gərdisini,
Xeyir-şər hər işini,
Saysız hökmdarların
Hikkəsini hökmünü,
Görüb müqəddəs kilsə,
Qucağında ovudub
kim onu deyib, gəlsə.
Mən də sevdim təzədən
tanıdım Jan Valjanı,
Aleksandr Dümanı,
Gördüm Viktor Hüqonu
Bonapart Napalyonu.
Tarix yenə dilləndi,
Divardakı naxışlar.
Mələk-mələk baxışlar
Sanki üstümə gəldi,
Məsciddə oduğu tək
Duydum haqqın səsini.
Allah evi tək sevdim
Notrdam kilsəsini.

Paris, iyul, 2011

HƏYƏTİMİZİN NƏNƏLİ DÜNYASI

Babam od qalayıb
ocaq çatardı,
Nənəm üç daş üstə
qazan qoyar, saç asardı.
Yığışardıq başına,
qızınardıq oduna, istisinə.

Məhəl qoymazdıq ocağın
gözümüzü göynədən
qapqara, acı tüstüsünə.
Necə şirin idi küldə duzsuz kömbəsi,
Sac üstündə yuxası,
fəsəlisi, kökəsi.
Təkcə nənəm bilirdi
Ocağının dilini,
Dağılmağa qoymazdı
İstisini, külünü.
toplayıb kül altında
közünü gizlədərdi,
Külü soyusa da
Köz sönməsin- deyərdi.
Nə biləydim ocağımın
Bir gün ömrü bitəcək,
Külü yellər ağzında,
Odu-közü itəcək.
Bilsəydim o odu-istini,
həmin qara tüstünü,
Bir udum nəfəs kimi
ciyərimə çəkərdim,
O qara daşları qucaqlayardım,
Dönə-dönə öpərdim.
Nənəm dözmədi buna,
ocağının şəhidliyinə, ayrılığına.
Əlindən düşdü oxlovu,
sovruldu unu, urvası,
Ocaqla sönüb getdi,
Həyatimizin nənəli dünyası.

2009

REYSTAQ SARAYI

Qara kabus kimi
müharibədən yadımda qalan,
Uşaqlığımı əlimdən alan,
bir saray durub qarşımda,
Qorxunc bir xəyal dolanır başımda.
Xəyalı gözümlə görməmişdim,
Xəyalda da həqiqət olarmış bilməmişdim.
Gözümlə gördüm,
baxıb üzöldüm.
Bu daş divarlar,
sütunlu zallar.
Dünyanın bağına basılmış dağdı,
Donmuş zamandı,çağdı.
Qəlbim sızladı, canım talandı,
Gördüyüm gerçəkmi, yoxsa yalandı?
Bir vaxt gözləri oyan, dimdiyində qan.
Dörd başlı, iti caynaqlı quş olub burda,
Tarixə dönüb daş olub burda, haqqın harayı,
Reystaq sarayı.
Bu adda dəhşət, vahimə, qorxu,
İndi də baxıb gizli, xısın-xısın danışır çoxu.
Taqq...!Taqq...
Güllələrdən divarları oyuq-oyuqdu,
üzü buz kimi soyuqdu.
Qanı dondurur divarı, daşı
Neçə millətin, xalqın qan yaddaşı,
dünyada yoxdur tayı,
Reystaq sarayı.

Berlin, fevral, 2014

AYRILMAMIŞAM SİZDƏN

Tez uçdu uşaqlığım,
Quş qanadlı gəncliyim.
Bahar nəfəsli çağım
o qayğısız dincliyim,
bilmədim harda qaldı?
O yaşıl yamaclarda
qoyun- quzu qovardı,
Gah da naxışlı döşdən
kəkotu toplayırdı.
Yaşılyarpaq gəncliyim
xəzəllənib töküldü
qönçə kimi qınında
açılmamış büküldü.
Babamın o yanğılı
tütək səşində getdi,
Qayaların dibində
Son nəğməşində getdi,
«Bu dərənin uzununu,
çoban, qaytar quzunu...»
Qaldı göy yaylaqlarda,
Nəğməli bulaqlarda.
Yox, sanmayın itmişiz,
Məndən uzaq getmişiz.
Qollarımdakı taqət,
Bu dözüm bu dəyanət,
Sizinkidi, sizindi
İsti nəfəşinizdi.
Şeirimin ilk mayası

Sizin şən səsinizdi,
Dizlərimdəki gücü.
bu sevgini, sevinci,
Mən sizlərdən almışam,
Odum-közüm sönməyib
Yandıqca hey yanmışam.
Duyğularım kükrəyib
dağ çayı tək axanda,
Dərdim-dərdə calanıb
Yandıranda yaxanda,
Yanımda olmusunuz.
Gözümə işıq verib
qəlbimə dolmusunuz.
Dodağıma təbəssüm
qonub gülüşünüzdən,
baxma ki, ömür keçib
ayrılmamışam sizdən,
Ayrılmamışam sizdən!

aprel, 2011

KÖLNDƏ BİR KİLSƏ GÖRDÜM

Bir kilsə görər mərkəzdə
Kim səfər etsə Kölnə,
Baxan hər kəs papaq salır
Bənzəri var göydələyə.
Əzəmətdə, vüqarda o
Sanki bizim Xan çınardı,
Onun da Xan çinar kimi,
Min illik tarixi vardı.

Yaxın edib uzaq yolu
Dünya gəlir ziyarətə,
Üz-gözləri təəccüb dolu.
Gəlin kimi bəzənibdir
O gözəllik timsalıdır,
Başı üstən zaman keçib,
Tarixin bir misalıdır.
Durub baxır fikirlidi
Hindli, çinli ingilis də,
Maraq dolu baxışlarda
Bir sual dinir hər kəsdə:
-İnsana, insanlığa qənim kəsiləndə Hitler,
Necə sağ qalıb abidə
Qan içəndə bu göy bu yer?
Tir-tir əsən bir ixtiyar dedi:
-Od-alov içindən salamat çıxıb abidə,
Dünya qoymayıb davada
Dağıla məhv olub, gedə,
Bu bir xalqın tarixidi,
Gələcəyi, keçmişidi,
Gəlib çıxıbdır indiyə.
Günah olardı tarixə
Bircə mərmə, bircə güllə gəlib dəyə,
Dodaqlarında təbəssüm,
Şəkil çəkdirir turistlər, gülə-gülə,
Bu millətin ünvanına
Xoş söz, tərif söyləyirlər həqiqəti bilə-bilə.
Daş səkidə dayanmışam,
Gözümdə yaş gilə-gilə,
Nəvəm dartır ətəyimdən

Sanki dönmüşəm heykələ.
Bircə anda Laçın, Şuşa
gəlib keçirlər gözümdən,
Bəs hardaydı onda dünya
Ərənlər yurdu Xocalı silinəndə yer üzündən?
Nədən çatmadı dünyaya
Qarabağımın harayı?
talananda Xan sarayı?
Dörd min illik tariximiz
«AZIX»da külə dönəndə dünya susdu,
ədaləti dana-dana,
Nə deyim susan vicdana?
Türk adına min bir böhtan, yalan yazdı,
Həqiqətə quyu qazdı.
Daş səkidə dayanmışam gözümdə yaş gilə-gilə,
Nəvəm çəkir ətəyimdən
Sanki dönmüşəm heykələ.

Köln, iyul, 2012

YURDA ÇATIRAM

*Fransanın Strasburq şəhərində
20 yanvarın şəhidləri yad edildi*

Kürəyimdə ağır bir şələ
əynimdə odlu köynək,
asta-asta, gah da yeyin-yüyrək yol gedirəm,
Nə şələdən, nə köynəkdən baş açə bilirəm.
Kim tutub bu şələni?
Kim tikib bu köynəyi?

Bu şələ dərdən tökülüb,
Bu köynək oddan tikilib,
İlmələri bərk çəkilib,
Yanıram hey...Aça bilmirəm,
Nə də qoyub qaça bilmirəm.
Dədə-babam kimi ləhləyirəm, tənghiyrəm.
Yenə gedirəm...
Yerə atsam kim götürəcək,
Kim yiyə duracaq, bilmirəm.
Yenə alıram kürəyimə,
Sarılıram odlu köynəyimə,
Ay şələ tutan!
Ay köynək tikən! Deyə-deyə,
Ayağımda dəmir çarıq, əlimdə dəmir əsa,
Özüm kimi odumdan qor alıb yanan torpağı,
Dözümdə donan torpağı döyə-döyə
Yorulub yük altında yatıram
Yuxumda yurda çatıram.

Fransa-Sçtrasburq, 2014

BURA BERLİNDİ

Çoxdan arzuladığım,
Bir vaxtlar yuxuda da qorxduğum
bir şəhərdəyəm,
Bilmirəm göydəyəm, yoxsa yerdəyəm.
Dörd yanımda: «Ziq hayt! Ziq hayt!»- deyə-
deyə,
dəmir dabanlı çəkmələrini
daş döşəməyə döyə-döyə,

Hitlerin qaniçən,
İnsanlığın üstündən keçən əsgərləri,
Dünya bizimdir deyənləri,
Yenə meydan oxuyur,
Nəfəslərindən qan qoxuyur.
Küncdə-bucaqda, yaxında, qıraqda,
yahudi axtarırlar, ev-ev gəzirlər.
Neçə taleni xışlayıb, əzirlər.
Daş, torpaq od tutub yanır,
Göz-gözü görmür, tüstü dumandı,
Yedəkdə itlər,
Bax, SS –çilər,
Cüt-cüt gəzirlər, Allah amandı!
Fikrim dolandı,
Hansı zamandı?
Könlüm üşüdü, ürəyim dondu.
Düşdüyüm bu yer görən haradı?
Halım pozuldu, qanım qaraldı,
Biri öyünüb qürurla dindi:
-Bura Berlindi.
Başıma vurdum, döydüm dizimə,
Gəldim özümə.
Bu nə təlaşdı, necə qorxudu?
Bu bir xəyaldı, yəqin yuxudu?
Hər tərəf reklam, vitrinlər əlvan,
Gümüşü, çiraqban,
Deyib, gülən çox,
Qandan, qorxudan
Bir əsər də yox.
Burda nə ölən, nə öldürən var,

Əlində zənbil, çiyində çanta
Gəzir insanlar.
Yaşıl bağlardan, xiyabanlardan tutub əl-ələ,
şən, gülə-gülə, keçir cavanlar.
Meydan elə bil qaynayır daşır,
Məsum körpələr su pərisitək suda oynaşır.
Gördüklərimdən lap ağlım çaşır,
Bir dünya sevgi,
Bir dünya sevinc indi mənimdi,
Bura Berlindi.

Berlin, fevral, 2014

TƏNƏ ÇƏKİRİK

Ümidə də ümid yoxdur,
Güvənməyə nəyimiz var?
Nuhun tufanı da yıxmaz
Dünya boyda qəmimiz var.

Əyib-bükmüşük ağrını,
Yenə içimizdən keçib,
Bu dərd belə keçən deyil
Boynumuza biçən-biçib.

Ömür dünyanın köçündə,
Yarpaq-yarpaq il tökürük.
Batıb ömrün günahına,
Gora tənələr çəkirik.

Bakı, 2011, may

ÖMÜR SÜRÜRƏM QƏLƏMNƏN

Çözdükcə dərdim çözüldü,
Dözdükcə canım üzüldü.
Bilmədim bu nə özüldü–
Qoyulub dərdən, ələmnən.

Dünya özü boş xəyaldı,
Dilimizdə dualardı.
Qəbr evi sorğu-sualdı,
Soruşaq «gedib-gələnnən».

Olumumuz aldanışdı,
Gah bahardı, gah da qışdı.
Olum-ölüm başabaşdı,
Ölə bilmirik olənnən.

Bu nə qaçış, bu nə sədi,
Hamı yığır bəhsəbədi.
Mənə düşən, mənə bədi,
Ömür sürürəm qələmnən.

2011, may

ÇIRPI KİMİYƏM

Kimsə bozlayır qəbrimi
Ağı deyir çoxu kimi,
Kimsə oxşayır səbrimi
Kırpık döyən yuxu kimi.

Özüm ömrün sahilində
Gəndən durub yurd seçirəm.
Dünya sirli, mən də sirrəm
Sirrin içindən keçirəm.

Varlığım bir varlıq deyil,
Yoxluğa sarı gedirəm.
Cəmlər içində təkləndim
Çoxluğa sarı gedirəm.

Sonsuzluqdan gədən dönməz,
Dönümümə şübhəliyəm.
Dünyanın qəm ocağında-
Alışan çırpı kimiyəm.

2011

DAN SÖKÜLÜR ÖZ VAXTINDA

Gecə əriyib, axır,
Buludların arasından
Ulduzlar göyün yaxasından qopub
bir-bir yerə tökülür,
Gecənin taxtı sökülür.
Təbim də kəsib bu gecə məndən,
Ruhum uçub bədəndən.
Üstümə hücum çəkir, diş qıcayır
Gecənin zülməti gəndən,
Axı, nə ummaq olar
Gecənin mərhəmətindən?
Gah duyğumun axarında azıram,

Gah qələmlə gor qazıram,
Taleimi özüm yozuram.
Bilmirəm nə yazıram, nə pozuram?
Azdığım o dünya mənəm,
O da mənim içimdədir,
Azan da mən, yozan da mən,
seçim nədir?
Duyğularım yurd-yurd köçüb, el-el itib,
Dalınca çıxmışam yola,
Ömür-ömür yol da bitib.
İndi vaxt da hökmdardı öz taxtında.
İçimdə bir dan sökbülür öz vaxtımda.

2011

SİZ MƏNİ YAŞATDINIZ

Masa arxasından mənə baxırlar
ömrümün davamı, nəvələrim,
İtən illərimin sevinci, gələn günlərim.
Sizi çox sevdim, bilsəydiniz necə,
kiminizi aşikar oxşadım,
kiminizi səssizcə.
Qayğısız gözlərinizdə sevinc aşib-daşır,
Xəyalım qərib-qərib dolaşır.
yaxından –gendən,
Bir kədər ulayır içimdə
bilmirəm nədən?
Bəlkə ruhumun tənhalığında
İtmək qorxusudur,
Bəlkə, ömrün yaxınlaşmaqda olan
əbədi yuxusudur,

Nə deyim?
Bir ildə giramly qardaş, ana itirdim,
Sinəmdə sevinc əkib, qəm bitirdim.
Tanrıdan səbr dilədilər, döz dedilər,
dözdükcə –dözdüm,
Ömrün sonunu belə bilməzdim.
Torpaq əvəzi sizi sevdim,
Sizi yurd daşı bildim.
Sevginizlə həsrətimi ovutdunuz,
Şeirlərimin misralarına
qönçə-qönçə, çiçək-çiçək qondunuz.
Biriniz qardaşımı
biriniz torpaq əvəzi anamı xatırlatdınız,
Siz məni yaşatdınız.

20 mart, 2011

EY TANRIM

Ey Tanrım, dünyamız dar olub bizə,
Şeytan əl uzadıb dincliyimizə.
Səngimir insanda hərislik, şöhrət,
Bir əmrlə batır bütöv məmləkət.
Gedir birincilik davası indi,
Dağılır məzlumun yuvası indi.
Od saçan silahlar ölkələr gəzir,
Güclülər gücsüzü xışlayır, əzir.
Bəhanəyə dönüb haqq, demokratiya,
Qoymurlar körpələr dinc yuxu yata,
Sökülür, dağılır ərəb dünyası,
Dillərindən düşüb Tanrı duası.

Şər, şeytan giribdir qılığa yenə,
İnsan bomba tökür Allah evinə.
Qəzəbinmi tutub sənəin də yerə,
Ya yaşat, ya öldür bizi bir kərə?
Gah dünyanı sel-su ağzına alır,
Gah torpaq od tutur, alışır, yanır.
Anlat, insanlarda nədir bu belə-
Əkdiyi tamahdı, biçdiyi hiylə?
Türkün dünyasını qarışdıran var,
Arabir ocağın alışdıran var.
Türkdəki ucalıq Qərbi çaşdırıb,
Kinin-küdurətin yenə daşdırıb.
Türkdilli ölkələr susublar nədən?
Türk-türkə arxadı başdan, binədən.
Sənsən, yer üzünə sevgilər tökən,
Sənsən, ruhumuza gözəllik əkən.
Rəhm elə ağına sığışsın insan.
Şər-şeytan işindən yığışsın, insan.
Özün yer üzünə qanadını gər,
Şər ayaq tutmasın, yaşasın bəşər.

BAYRAQ ŞEİRLƏR

*Mən bir ceviz ağacıyam
Gülhanə parkında.
N.Hikmət*

Fikrim səpələnib göy sularına,
Qara dəniz, səni doğma bilmişəm.
Mənim məmləkətim, Məmətim deyən,
Nazim ürəyindən od gətirmişəm.

Aylı gecələrdə, ay işığında,
Neçə nəğmə səpdi göy sularına.
Bir əsr İstanbul ayrılığında,
Həsreti vüsal tək basdı bağına.

Aldanıb bolşevik «həqiqət»inə.
Buz üzlü şimala «arkadaş»-dedi.
Əlləri uzalı məmləkətinə,
Qürbət işığında şair qəm yedi.

Günlərin birində qayıdıb gələr,
Yenə ulduz-ulduz sevinər göylər.
Gülhanə bağında söz-söz əkilər,
Yurda sevgi dolu bayraq şeirlər.

iyul, 2008, Türkiyə-Antaliya

YAXŞI ADAMLARIN SIRASINDASAN

*Qarabağ-Şuşa dərdlərini yaşayan, xeyirxah
insan, tarixçi-tədqiqatçı Vasif Quliyevə*

Eloğlu, xeyli var görüşməmişdik,
Üzündə gəzirdi boranlı bir qış.
Çəkdiyin dərdləri bölüşməmişdik,
Sənin qəm karvanlı talein varmış.

İntizar gözündə dərd yığın-yığın,
Həsret kirpiyində qrovlanmışdı.
Şuşada talanıb əzəl növrəğin,
Ovunu «Cıdır»da yad ovlamışdı.

Sinənə çəkildi dağ, dağın üstə.
Doğmalar qırıldı, itdi neçəsi.
Quş kimi çırpındı Şuşa qəfəsdə,
Tanrıya çatmadı onun haqq səsi.

Əyilmədi qəddin, çökmədi dizin,
Ruhunu babalar ruhuna qatdın.
O gündən qələmi qılınc eyləyib,
Pənah xan nəslinin ruhun oyatdın.

Tarix vərəqləndi dindi, danışdı.
Yazdıqca ürəyin qürurla doldu.
Sənin bircə misran lap bir sözün də,
Düşmən qılıncından kəsərli oldu.

Yazdın Pənah xandan, Mehmandarovdan,
Tarixdə gizli bir səhifə qalmadı.
Söz açdın Vaqifdən, ulu Qacardan.
Tarixin önündə düşmən xar oldu.

Gün-günə arxadı, ay ilə dayaq,
Bilmirəm ömrünün harasındasan?
Yol tutub ad qoydun Zeynalabdin¹ sayaq,
Yaxşı adamların sırasındasan.

Bakı, sentyabr, 2013

¹ Bakı milyonçusu, xeyriyyəçi Z. Tağıyev nəzərdə tutulur

BU NECƏ VƏTƏNDİ

S.Tahirə

Bu necə vətəndi yarı bölünüb,
Didilib, sökülüb bir quru candı?
Gündüzü qaralıb, ulduzu sönüb,
Yolları bağlaınb görün haçandı.

Bu necə vətəndi, dözümü dağdı,
Üstündən əsirlər, illər yeriyyə?
O tayı, bu taya hələ yasaqdı,
Sevinci içində qəmlə kiriyib.

Yol-yola qovuşur, ölkə-ölkəyə,
Mənim vətənimin sərhəddi iki.
Hələ də ümidi çəkilib göyə-
Budaqdan üzülən son yarpaq tək.

Bu necə vətəndi dilsiz-ağızsız,
Ağlayan gözü var, gülən gözü yox?
Bağına daş atır hər yetən qansız,
Tarixdə adı var, bütöv özü yox.

Kökündən, soynudan uzaq düşdükcə,
Nəğməsi, ağısı dili yadlaşır.
Xalqına haqq deyn oğulu-qızı,
Vətəndə, vətənsiz gəzib-dolaşır.

1990, Bakı

«BİRİ YOXDU, BİRİ VAR»

N.Kəsənmənlığ

Gözəllik gəzmişəm dağda, dərədə.
Duyğuma tanışdı bağ da, bərə də.
Qayğısız illərim qaldı geridə,
Gördüm ürəyimdə həsrət yeri var.

Sinəm yurd yeridir qəmli ahların,
Xatirəyə dönən əzəl çağların.
Çiçək bəzəyidir göy yaylaqların.
Döşdə bənövşənin təzə təri var.

Sevinc axtardıqca hərdən özümə.
Hər yanda göründü kədər gözümə.
Ayna tutdum taleimin üzünə,
Dedilər ki. biri yoxdu, biri var.

2011, may

HAQQIN ÖZÜDÜR

*Həyat yoldaşım Hüseynin
məzarı önündə*

Əllərim qoynumda fikirli, dalğın,
Bir məzar önündə əyilir başım.
Sanki haqq önündə «imtahan» verir,
Canımdan ayrılan ömür yoldaşım.

Burda torpağın da üzü bozarıb,
Daşın kəsəyin də başqa rəngi var.
Günəş gah saralır, gah da qaralır,
Gecəni gündüzlə səhv salmaq olar.

Evlər bir biçimdə, bir ölçüdədir,
Hər kəsin «mənzili» iki metirdi.
Bu daş meşəliyin bir qanunu var,
Kasıb da, varlı da, eyni sakindi.

Hər daşın üstündə bir ünvan, imza,
Qırılan talelər burda yurd salıb.
Bir nəfər tapılmır bu sirri yoza,
Nədən zaman burda sükuta dalıb?

Qıfıllar paslanıb, qapılar bağlı,
Ölüm soyundurub hamını bir-bir.
Burda qərar verib hökm çıxaran da,
Hamıya bir olan haqqın özüdür.

15 dekabr 2012

DEYƏCƏM HƏLƏ...

Ömrün yetmiş illik hesabatı var,
Yol tutub gedirəm Tanrıya sarı.
Sorguya çəkilir fəsillər, aylar,
Bir izim qalaydı onlarda barı.

Sadə ömür sürdüm çoxları kimi.
Özümtək yaşadı ata-babam da.

Bir kimsə çəkmədi çiyin yükümü,
Nə də yük olmadım yaxına, yada.

Hələ ağrı-acı yazır qələmim,
Gümanım ümidə qalıbdır ancaq.
Hələ də yol gedir yorğun köhlənim,
Gözümə görünür son dayanacaq.

Söz-sözə caladım bar ağacıtək,
O yaşıtdı məni 70 il belə.
Sözün ətəyindən yapışdım bərk-bərk,
Demişəm, deyirəm, deyəcəm hələ...

2011

ÖMÜRDƏN O YANA...

Günahlı, günahsız bir ömür sürdüm,
Ağrımı aylara, günlərə бүkdüm.
Bir əsirə düşdü gənclik illərim,
Birində ahıllıq yükünü çəkdim.

Qoruyub saxladım Tanrı eşqini,
Haqsız qadağalar kəsdi yolumu.
Biri tapdaladı neçə yol məni,
Birində tanıdım kim olduğumu.

Gözümdən keçdikcə ötən günlərim,
Çəkdi xatirələr, xəyallar məni.
Mən dözümə döndüm, daş oldu səbrim,
Ovutdu səbrimlə «həsbi-hal» məni.

Misralara tökdüm ağrımı bir-bir,
Çəkilməz dərdimin sonu bilinmir.
Öyrənə bilmədim bu ömür nədir,
Ömürdən o yana ömür görünmür.

Köln, 2012 iyul

ŞƏHİD DÜŞDÜYÜ YERDƏ

*Bu gün Milli Ordumuzun
iki əsgəri şəhid oldu*

Məni də öldürün
şəhid düşdüyü yerdə,
Ta dözə bilmirəm
bu gün də bir əsgərimiz
«şəhid oldu»-sözlərinə.
Baxa bilmirəm sevincləri
anaların fəryadında yanan,
ağılarında oxşanan,
Baxışları qələmimə sancılan,
Uşaqların bulud-bulud gözlərinə.
Şəhidlər düşdüyü yerdə,
məni də dara çəkin!
Şəhidlərin qırıq nəğməli ömrünə bükün.
Əlimdə bir ovuc torpaq, gözləri açıq,
üzü vətən sarı azacıq.
Ana torpaq da şəhid kimi
qana bulaşmış saçlarını üstümə töksün,
Qulaqlarım: «Bu gün də bir əsgərimiz şəhid
oldu»– sözlərini eşitməsin.

may 2014, Bakı

ÖLMƏK İSTƏMİRƏM HƏLƏ

Dərdim içimdə cəmləşir,
Ürəyim dərdə öyrəşir.
Sınəm indi vətənləşir,
Ölmək istəmirəm, hələ.

Haqqımız bizdən qaçaqdır,
O tay, bu taya yasaqdır.
Ümid körpümüz uçduqdur,
Ölmək istəmirəm, hələ.

Zamanın dərdləri böyük
Dünyadan ağırdır bu yük.
Arzularım bölük-bölük
Ölmək istəmirəm, hələ.

Ömür su kimi daşlanır,
Qəm ümidlə naxışlanır.
Şeirimi indi alqışlanır,
Ölmək istəmirəm, hələ.

Şövkət ta dərdlə əylənir,
Dərdi artıb zirvələnir.
Çox da vaxt qarımı döyür,
Ölmək istəmirəm, hələ.

1995

GÜMANDAN KEÇİRİK

Bu dünyada seyirçiyik,
Boylanıb, yandan keçirik.
Dözümə döz, deyə-deyə,
Vaxtdan, zamandan keçirik.

Döndük ruhun girovuna,
Yatdıq şeytanın tovuna.
Elə ovuna-ovuna,
Hər gün gümandan keçirik.

Dərddən yapmışıq bir qala,
Bu yük ilə çıxdıq yola.
Bir alqışa bir sağola,
Dindən-imandan keçirik.

İşığa yol tapdıqca biz.
Daş sədləri çapdıqca biz.
Yenə dolaşır yol, iriz,
Gəlib dumandan keçirik.

2011

DİZİM TORPAĞA QATLANDI

Dünya mənimlə düz gəlmir,
Bu dünyadan çıxım gedim.
Özündən ağır dərdini,
Ürəyimə sıxım, gedim.

Alnıma yazılan baxtım.
Düşdü ayrılıqlara.
Baxta həsrət toxudular,
Həsrət ömrü çəkdi dara.

Olumdan-ölümə doğru,
Vaxt yedəyində gedirəm.
İçində məni girləyir
Mən vaxtdan giley edirəm.

Dözüm döyür, vaxt sovurur,
Köçüm vədəsiz atdandı.
Hər gələn dərdə yenməzdim,
Dizim torpağa qatlandı.

1994

YÖNÜMÜ TAPAM

Yuxum daş,
yaddaşım daş.
Daş yuxusuna getmişəm,
Daş olmuşam özüm, qardaş!
Əl çəkmir bu yuxu məndən,
Səsimə səs verənim yox,
nə yaxından, nə gəndən.
bir səs, bir haray sala dünyaya
Mən də yuxudan diksinəm qalxam,
Silkinib dözümdən çıxam.
Necə oyanım, bilmirəm,
Qulağımın dibində

dünya qopur dinmirəm.
Bağlanıb pəncərəm, qapım,
düşəm ruhumun rəddinə,
bir səsin rənginə hopam,
daş sükutunun içindən
Günah dolu illərimin
köçündən keçib,
qibləmi, yönümü tapam.

Brüssel, 2010

GÖZƏ GÖRÜNMÜR YOLLAR

Bir cığıra düşmüşəm
elə hey üzüyuxarı gedirəm,
Yorğun-argın,
yığıla-dura,
əldə qələm fikirli, dalğın,
Qorxa-qorxa,
qorxuram bu cığır da itə,
yoxa çıxax.
Nə zirvə görünür, nə yol
Ömrü də qar alır,
Səbrim, ümidim tək daralır.
Burda daş da, qaya da
torpaq ağrısı tək məni döyür,
yüküm dünyadan ağır,
qəddimi əyir.
Özüm də bilmirəm nəyə,
hara gedirəm?

Bəlkə haqqın izinə düşmüşəm,
bəlkə də ömrün zirvəsinə gedirəm.
Zirvəyə də hələ var,
Gözə görünmür yollar.

Belgiya, iyul, 2010

UZAQDAN GƏLƏN ADAM

Ay uzaqdan gələn, adam,
Oyat mənim yaddaşımı.
Yatıb yuxuya qalmışam,
Yad aparıb yurd daşımı.

Dizlərim ta sözə baxmır,
Hələ də dözümlü çəkirəm.
Sözlərim əlimə əsa,
Ta sözümlə söykənirəm.

Yolumu başa vurmadım,
Dərd yarıda dəstələdi,
Ömrün vüsəl nəğməsinə,
Qəm üstündə bəstələdi.

Ağrılarım sıxır məni,
Ürək olub, kövrək, incə.
Yəqin elə bu nəğməni
Oxuyacam mən ölincə.

Bakı, 2011, may

QIRMIZI DON

Xəzərə göl geyirlər, gah dəniz,
Xəzrili, Gilavarlı
Göy suları tørtəmiz.
Bir vaxt pəmbə-pəmbə,
qırçın-qırçın dalğalarından
Mavi don geyərdim əynimə,
Onda dənizliyi, göllüyü gəlməzdi eynimə.
Qırmızı şimal küləyi
Mavi dalğalarını qovduqca
soyuq şimal sahilinə,
Son qoyuldu Xəzərin maviliyinə.
O gündən dalğalar yaddaşını döyə-döyə,
Mavi yelkənini əyə-əyə.
Kim ola bir əsr qırmızı don geyə?
Don qırmızı,
Bayraq qırmızı,
su qırmızı,
Dəniz qırmızı,
Əjdaha tək içinə çəkib uddu
mavi yelkənli qayğımızı.
Bütövlüyünü, göllüyünü,
dənizliyini unutdu Xəzər,
Yaddaşsızlara, ikiüzlülərə bənzər.
Üstündə iki:
- Mavi, qırmızı ad daşdı,
Bilmədi göl, ya dəniz ömrü yaşadı.

2011, may

İZİMİZİ QILINCLA YAZAQ

Bir vaxt sevgimizin sorağı düşərdi
dilə-ağıza, yaxına-uzığa,
Adımızı qoşa yazdıq,
kəhrizə əyilən əyri budağa.
Dedik sevgimizdən nişanədir əbədi qalacaq,
Nə itəcək, nə solacaq.
Gündüz göy sular onu
nəgmə-nəgmə oxşayacaq.
Gecələr ay üstünə nur salacaq.
Onda izimizə baxmaqdan doymazdıq,
Sevgimizə nağıllar
uydurmaqdan yorulmazdıq.
O gündən əyri budaq oldu and yerimiz,
Əzizlədik, qoruduq hər ikimiz.
Yadlar gəldi nələr oldu...
Əsdi xəzan, güllər soldu,
Kəhrizin gözü bulandı.
Yana döndü şahlıq taxtı,
Tənha qaldı, budaq sındı
Çilikləndi əzəl baxtı.
Dəyişmək olmur vaxtın, zamanın axarını,
Necə qaytaraq bəs ömrümüzün itən baharını?
Bizə gərəkdir indi bir qılinc, üç rəngli bayraq,
İtən izimizi qılınca yazacaq.

1996

YUXU NAĞILI

Bu gecəki yuxum nağıla döndü,
Gördüm pəncərəmdə ay işığı var.
Bəyazlıq içində salxım söyüdü,
Gözəlliklər yayan yaraşığı var.

Mürgülü dərənin duman beşiyin,
Dağlar balasıtək basıb bağına.
Çiçəyi çırtlayıb gülün-çiçəyin,
Ağ yağış çilənir əl-ayağına.

Gördüm ki, dağ çayı hayqırır keçir,
Göylərin göz yaşın özülə dartır.
Araz da qılıncın əlindən salıb,
Həsreti süpürüb Xəzərə atır.

Tanış taladakı göy bənövşəlik,
Sarıldı boynuma sarmaşiq kimi.
Dağların dirəyi haça qayalar,
Çalıb, oxuyurdu bir aşiq kimi.

Gördüm dağ başına tüstü qoyulub,
Yüyürdüm, yıxıldım dizim qanadı.
Sağında, solunda igidlər durub,
Beyrək sol tərəfdə Qazan sağdadı.

Burda nə dəniz var, nə park, nə bulvar,
Nə də göydələnlər durub yan-yana.
Buranın qüdrətdən öz rəssamı var,
Əzəli boyasın çəkib hər yana.

2013

MƏN ŞAİR OLA BİLMƏRƏM

Bəxtim üzümə gülməsə,
Sevgim Tanrıdan gəlməsə.
Könlüm sözlə köklənməsə,
Mən şair ola bilmərəm.

İlham atım oynamasa,
Söz qanımda qaynamasa.
Cismimlə bir can olmasa,
Mən şair ola bilmərəm.

Hələ yalan şər uduram,
Qürbət kimi qəm dadıram.
Ümidlə baş aldadıram,
Mən şair ola bilmərəm.

Ümid yalana bükülür,
Haqqım nahaqqa tikilir.
Dünya dərdlərimə gülür,
Mən şair ola bilmərəm.

Dərdim yurdlaşıb sinəmdə,
Qələmim yanır əlimdə.
Qisas olmasa dilimdə,
Mən şair ola bilmərəm.

1994

HAQQ DAVASI

*Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan
Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzvrə
katibi sonra sözünü geri götürdü*

Yalandan, hiylədən,
riyakarlıqdan adam bilmir
hara qaça, hara gedə,
Yenə oyun oynayır,
erməni oyunu,
Zatıqırıq gədə,
Çaşdırır bu kar, kor dünyanı.
Çarəsizlikdən əl atdıq Avropada Parlamentə,
O da ATƏT kimi nala-mıxa vurdu,
sözünün üstə durmadı.
İndi nəyə inanasan?
İstəyirsən özünü bu çözlən,
Çözlə-çözlə üzülən haqdan asasan.
Biz necə adamlarıq?
Astagəldi insanlarıq, İlahi?
Dözümümüz fil dözümlü,
Başımıza güllə yağır lülə-lülə,
Paramparça torpaq gəlib dilə.
Qarabağın taxtı tarimar,
«Özgəyə ümid olan şamsız qalar»
Başımızdan nə vaxt çıxacaq dinmə yataq havası?
Nə qədər uzanacaq
haqq davası?

Brüssel 2011

QOY SƏNƏ YAXIN GƏLİM

İlahi, hamı kimi
Mənə də ömür verdin,
Mərhəmətinlə dolu
bir sevgi də göndərdin,
Bir təmənnə ummuram.
gözüm könlüm də toxdur,
Sənin sevgindən qeyri
indi heç nəyim yoxdur.
O elə sevgidir ki,
O elə vergidir ki,
Hökmilə boz səhralar,
Çəmən-çəmən güllənər
Çiçək-çiçək göyərüb
Qara daş da dillənər.
Ürəkdə təmənnəsiz
Böyüyər öz-özünə,
Var-dövlət istəmirəm
Sığınmışam sevginə.
Ruhuma gözəlliklər
əkirsə sənin sevgin,
Ürəyimə mərhəmət
tökürsə sənin sevgin.
Böhtandan, yalanlardan
Yoğrulmayıbsa şeirim,
O, ilahi sevginsiz
doğulmayıbsa şeirim,
Ömür verdiyin paysa
al, apar onu məndən,

Sevgini əsirgəmə
Tanrım, səni sevəndən.
Dərgahına çatmağa
Nə qalıb hardan bilim,
Aç qapını bəndənə
Qoy sənə yaxın gəlim.

aprel 2013

DİRİYKƏN ÖLƏRƏM

20 yanvar soyqırımı günündə

Zavallı vətən!
Təklənmişən, amma tək deyilsən.
Səninçün ölənlər nə çox,
Səni para-para, tikə-tikə
bölənlər ondan da çox.
Ölənlər ölüblər...
Təmənnasız haqqa dönüblər,
Biri başsız, biri qolsuz, didilmiş bədən,
Sağ olsun, Vətən!- Deyə
Şəhidlik zirvəsindədilər.
Dəmir dişlilərlə, kinli,
məkirliylə döyüşə-döyüşə
sənə qarışıb, sən olublar.
Səni bölənlərsə hələ öndədilər,
Səni sevirəm-deyib günah işlətdilər
Amma səni sevmədilər,
Harın qarınılılar, «ağıllı baş»lar,
yaralarını görmədilər,

ya görmək istəmədilər,
Mən də bunların içindəyəm,
Səninləyəm, özündəyəm.
Daşam, dəmirəm, hələ də dözməkdəyəm.
Qulaqlarım eşidir,
gözlərim görür, amma
gözümü açmaq istəmirəm,
gördüyümdən diriylən ölürəm.

2010 Bakı

BİR «CƏNGİ» HAVASI BİZƏ QƏHƏTDİ

Harda qurtaracaq bu yolun sonu,
Dönümü döngəsi sərhəddi, səddi.
Açılmır bu dərdin açılmır donu,
Bir «Cəngi» havası bizə qəhətdi.

Bu taydan – o taya saralar gözün,
Sərhədlər üstündə gileyin inlər.
Yollara yazdığın həsrət nəğməsin-
Sulara oxuyar qəmli sahillər.

Vətəndən-vətənə yollar görünməz,
Aranı, Turanı dolanıb, gəlsən.
Bir imza qılıncək kəsər üstünü,
Gülüstan ünvanlı haqqı istəsən.

Sən yolun ağına, qarasına düş,
Dalınca qadağa izləyər səni.

Axşamın üzünə tor çəkilməmiş-
Səhər qadağalar gözləyər səni.

Yenilməz dağ idi bir vaxt arxamız,
Ruhumuz şah ruhu, havamız «Cəngi».
Nə qədər ki, sağdı qaraçuxamız,
Əsla dəyişməzdi döyüş ahəngi.

İtib tükəndimi ərənlər, ərlər?
Dəydi oğuzların yerə arxası?
Qurd yerini aldı cığal tülkülər,
Yatdı bu torpağın qaraçuxası?

Torpaq bölündükcə kiçildik, yendik,
Biz bir şikar olduq gədalər ovçu.
Hərəmiz bir cürə nankora döndük,
Nə qoruğumuz qaldı, nə də qoruqçu.

Şamanlı dağlarda tüstü qoyardıq,
Dağ da bizim idi, tüstü də bizim.
İçindən qurd yeyən bir ağac olduq,
Qeyrəti ovlandı hər birimizin.

Yaman böyük imiş səbr kasamız,
Səbri içimizdə yemişik hər gün.
Daşınıb, tükənib qəbir daşları,
«Gün o gün olsun ki», -demişik hər gün.

Köhnə qalaların hörgüsü uçub,
Bir bayatı çəkən ahıllar gedib.

Bağlı sərhədlərin, çəkilən səddin,
Qıfılı paslanıb, açarı itib.

Harda qurtaracaq bu yolun sonu?
Bilinmir, döngəsi, sərhəddi, səddi.
Daşlaşan bu dərdin açılmır donu,
Bir «Cəngi» havası bizə qəhətədi?

1996, iyun

DƏRD QATARI

«Heykəlləşən qatar» silsilə şeirlərindən

Bu qatar xeyli var yol üstündədir,
Sükutun cənginə keçib, lal olub.
Çəkə bilmədiyi ağır yük nədir,
Altında tənqiyib halbahal olub?

Dayandığı yerdə qaranəfəsdi,
Talei görəni görmür bu qatar.
Olanı-olmazı quruca səddi,
Bilmir nələr ötüb, öndə nələr var?

Sinəsinə yığıb nisgili, qəmi,
Ağlına gəlməyən, başına gəlib
Qatarın gözündə qürbətənin nəmi,
Fələk qurduğunu bəxt qədər bilib.

Onun yol ömrünü qar-boran tutub,
Zamanın küləyi keçib üstündən.
Bir gəlin əlləri qoynunda qalıb,
Bir ana olubdur, imandan, dindən.

Bu dərd qatarının keçdiyi yollar,
Özümdən başlayıb, özümdən keçir.
Hər gecə həsrətin ağrı-acısı,
Yuxuya yatmayan gözümdən keçir.

Bakı 2003

ŞƏHİD KİMİ ÖLƏNLƏRDƏN

Verilən baxtdan qaçmadım,
Haqq, idim, haqqdan qaçmadım.
Baş sındırdım, baş açmadım,
Başımıza gələnlərdən.

Ağrıdan boğça bağladım,
Qıymadım canda saxladım.
Dərdə çarə soraqladım,
Dərdi qanıb, bilənlərdən.

Sevinc üzümdən sürüşüb,
Yaşım gözümdən sürüşüb.
Bəxtimizə düşən, düşüb,
Üzümüzə gülənlərdən.

Öndə duraq, önə düşək,
Qılınc vuran babalartək.
Gəlin ölməyi öyrənək,
Şəhid kimi ölənlərdən.

2011

İKİ YOL HƏRB GÖRDÜM

Bir səma quşuydum dili nəğməli,
Nəğməmi dağlara verib, gəlmişəm.
Yarı ac, yarı tox ayağı yalın,
İki hər b acısın görüb, gəlmişəm.

Atam becərdiyi bostanı-bağı,
Anam göz yaşıyla suvaran gördüm,
Yurdun talayanda məkrli, yağı,
Saçını bir gündə ağaran gördüm.

Ağrısını çəkib qara davanın,
Tapdığı tikəni yarıya böldü.
«Yaman günün ömrü az olar» - deyə.
Nə eyni açıldı, nə üzü güldü.

Araya atıldı Qarabağ kartı,
Zamanın üzünə bu bir şillədi.
Erməni faşizmi göyərrib, artdı,
Dünyaya iblisin məkri bəllidi.

Anamın qisməti bir ovuc torpaq,
Layla bayatıda ha əzizlədi.
Bir xısma torpaq da dedi vətəndi
Qoynunda gizlədib sonu gözlədi.

İki yol hər b gördüm, iki qan-qada,
Yaşadım ellərin ələmin, yasın.
Bir də istəmirəm əsla dünyada,
Torpağı qoynunda ana ağlasın.

may, 2014

YURD YERİNƏ GEDƏN YOLLAR

Ömür yaşım keçib gedib,
Həsrət vaxtsız biçib gedib.
Ruhum candan köçüb gedib,
Köçən ruhu geri qaytar –
Yurd yerinə gedən yollar.

Könlüm burda yuva tapmır,
Can sıxılır, hava çatmır,
Dərd köhnəlib, dava tapmır.
Yol üstündə anam ağlar,
Yurd yerinə gedən yollar.

Tova yatmir əldə qələm,
Nəşə yazır, çıxır ələm.
Vaxt da əylənmir döz deyəm.

Bir ismarış deyim- apar,
Yurd yerinə gedən yollar.

Söz ürəkdə son nəğmə tək,
Sızıldayır kövrək-kövrək,
Ələm-ələm ala külək,
Vəsiyyət yüngüllük olar,
Yurd yerinə gedən yollar.

Zaman ki, o zaman deyil,
Haqq bizdədir güman deyil.
Qan yaddaşım oyanıb bil,
Göz gördüyün yadda saxlar
Yurd yerinə gedən yollar.

2011

MƏN ZƏFƏR GÜNÜNÜ GÖRÜB ÖLƏCƏM

Cəbrayılın işğal günü

Əbədi dünyaya qonaq gəlmişik,
Bizlə yol getmədi, dünya qonaq tək.
Nə vaxt ürək dolu deyib-gülmüşük-
İndi də tələsik yığışıb gedək?

Uydurub qoşmayaq çin olmayanı,
Baca tüstü görməz ocaq yanmasa.
Dünyada yaşamaq haqqımız hanı,-
Şəhid torpaq bizi övlad sanmasa?

Dözümə döz dedik qəm yeyə-yeyə,
Ha dözüm əkirik dözüm də bitmir.
Vaxtsiz qocalırıq düz deyə-deyə
Göyərən yalanla düz yola getmir.

Hərdən daş atırıq, öz bağımıza,
Sonda ustadına kəm baxanlar tək.
Biz hayan olsaydıq torpağımıza,
Yanında olmazdı dilimiz gödək.

Sanmasın bu dünya gəldi-gedərəm,
Dərdimi onunla yarı böləcəm.
Ömrümü toz kimi yelə vermərəm,
Mən zəfər gününü görüb öləcəm.

23 avqust, 2011

TORPAĞI ÇƏKİR

Yenə yaz özünə toy–büsat qurub,
Məni öz elimin yaylağı çəkir.
Fikrimin, duyğumun yorğun vaxtında,
Şirin xatirəmin ilk çağı çəkir.

Xəyal qanadlanır dağlar boyunca,
Yaşıl ətəyində gəzəm doyunca.
Qayalar dünyanın yaşından qoca,
Kəkliyin xınalı ayağı çəkir.

Axtarsan taparsan məni hər yerdə,
Baykalda, Urmuda, mavi Xəzərdə.
Həsətim ovunmaz yad ölkələrdə,
Ruhumu Arazın qırağı çəkir.

Kölgə tək sürünüb qanad taxana,
Çəpiklə, alqışla taxta çuxana.
Əsir obalara gəndən baxana,
Anamın dilindən bir ağı çəkir.

Nə qədər görmüşəm qansız yağını,
Söndürüb elimin od-ocağını.
Gülüstan etsələr qürbət bağını,
Məni doğma yurdun torpağı çəkir.

İyul, 2013

NİGARANAM

Yaz səhəri nə tutqunsan, ürəyim,
Kəhrizlərim görənn yenə axırmı?
Ömür keçir çin olmayır istəyim.
Çəmənlərim şəhli sırğa taxırmı?

Bahar gəlib, içim qardı, borandı,
Dilimdəki hər gün dağdı-arandı.
İkisi də bir sevgidən yarandı,
«Ziyarət»im, «Üç qardaş»a baxırmı?

Bu həsrəti bəxtimizə kim yazıb?
Durulmuruq bizi yaman dərd basıb.
Həyətimiz baxışından qəm asıb
Qubarlanıb, gözlərini sıxırmı?

Nigaranam, yol bağlıdır nə vaxtdan,
Ay dəyişib, illər ötüb o vaxtdan.
Novruzgülü pardaxlanıb torpaqdan,
Çillə yeli çəpərləri yıxırmı?

Şövkət, anan bu həsrəti bildimi?
Onsuz üzün bircə kərə güldümü?
Ümidinə qat eyləyib sevgini,
Axşam-səhər yol üstünə çıxırmı?

2011

SİGNACAĞIMDI

Xatirimə köhnə bir ocaq düşüb,
Tüstüsü bacaya qayıdacaqmı?
Tələ, ya mənə qəhr edib, küsüb,
O ocaq mənimlə barışacaqmı?
Başında ixtiyar atamla, anam
Hər gün oturardı verib baş-başa.
Qəlbində sidq ilə Tanrıya inam,
Ömrün qış çağına yetdilər qoşa.
O köhnə ocaqdan, müqəddəs evdən,
Çıxan tüstü sanki sübhün yeliydi.

Bir dua səsinə qalxardıq yerdən,
Hamı bir sevginin meyvələriydi.
Axşam ibadəti, səhər duası
İlahi sevgitək bir ucalıqdı
Ata nəsihəti, ana laylası,
Ruha gözəlliklər əkən varlıqdı.
Soyuq divarları mənsiz sızladan,
Qürbətdə qocalan gənclik çağımdı.
Tüstüsü gözümə dolub ağladan,
Ocaq son mənzilim, sığınacağımdı.

2013-cü il

HALALIM MƏNİM

Bu axşam qarışdı halım yenə də,
Dadıma yetişdi xəyalım mənim.
Qalxdım «Ziyarət»ə, qaldım «Diri»də.
Göründü gözümə cəlalım mənim.

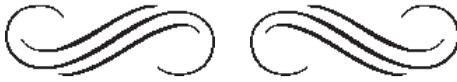
Çinar boy vermədi boyumun üstə.
Araz hay demədi hayımın üstə.
Təbriz tay qoymadı, tayımın üstə,
Qarabağ «Şikəstə» havalım mənim.

Enişli-yoxuşlu olur bu həyat,
Bir tərəfim doğma, bir tərəfim yad.
Allahım, bizlərə bir xoş nəzər at,
Silinsin bu torpaq məlalım mənim.

Hər dərddən Şövkətin qəddi əyilməz,
Sevgisi vətəndir, qeyrisin bilməz.
Qürbət cənnət ola, ona can verməz,
Demişəm, dəyişməz qərarım mənim.

Brüssel-iyul, 2010

**«DİN MƏK GÜMÜŞDƏNSƏ,
SUSMAQ QIZILDANDI»**

PAY DÜŞMƏZ

Nə xəbər var, məşədi?

- *Sağlığın.*

- *Az çox da yenə?*

- *Qəzet almış Hacı Əhməd də...*

M.Ə.Sabir

- Xəbərin varmı, qardaş?

Deyirlər ki, Xəzərdə

Yenə tapılıb yataq.

Dənizin lap dibindən

Paqqapaqq neft çıxacaq

Ruslar, amerikalılar,

Gürcülər, iranlılar,

nə bilim, haralılar

Bölüb dədə malı tək

Çəkib aparacaqlar.

- Varmı bir başqa xəbər?

- Çəkirlər yeni kəmərlər.

- Neçə ölkənin içindən

borular keçəcək,

pul-para başımıza

yağıştək töküləcək.

anamız Odlar Yurdu

süd gölündə üzəcək.

- Şükürlər olsun, qardaş,

bu yetim-yesirlərin,

qızların-gəlinlərin,

əl-ayağı bazardan

Küçədən, dalanlardan,
yığılar yavaş-yavaş.
- Sən bir toxta, a dostum!
Mən lap şadiyan oldum.
«Oxuduğun quransa,
avazın yaxşı gəlir»
halva-halva çox demə
ağzım lap şirələnir.
İnanma bu sərvətdən
Əcnəbiyə pay düşə,
Qorx ki, bizim millilər
Onu göydə bölüşə.
- Sən bilmirsənmi, qardaş?
Bu püllülər, harınlar,
Qurd nəfis, gen qarınıllar.
Kasıbın ruzusuna
hər vaxt ortağ çıxıblar?
–Qardaş əcnəbidən çox
Sən özününkündən qorx.
Haramdan maya tutan
El-oba dərdin bilməz,
Dilənçinin də payın
Yeyər, heç uf da deməz.
Bizə nə var ki, nefti
Kim satıb, kim alacaq?
Ümid olma ki, ondan
Bizə də pay çatacaq.

1994

GÖRÜRƏM

Allahım, mən sənə olmadım asi,
Gəldiyim dünyada nələr görürəm?!
Qurtarmır millətin ələmi-yası,
Üzgün baxışlarda kədər görürəm.

Ata tanıyırım, ocağı sönük,
Oğul tanıyırım, soyundan dönük.
Cavan gəlinlərin kürəyində yük-
Saçında çallanan illər görürəm.

Oba var qalmayıb yaxını, yadı,
Nə yerə, nə göyə çatır fəryadı.
Kənd var yer üzündən silinib adı,
Çadırlara sığan şəhər görürəm.

Çaş-baş düşüb yeri xeyirlə-şərin,
Haqqın-ədalətin quyusu dərin.
Bizi için-için yonan dərdlərin-
İçində soluxan güllər görürəm.

Xeyirli-şərlidi gəldiyin həyat,
Gözlə gördüyünü haqqına anlat.
Şövkət, el ruhuyla yaşa, yaz, yarat,
Hələ qələmində hünər görürəm.

1994

AY HARAY...BOĞULURAM!

*Evimizin qabağında köhnə bir bağ vardı.
Qırıb yerində bina tikdilər.*

Biz bu bağla, ağaclarla
köhnə dostlar idik,
Can deyib, can eşidərdik,
Yaşıl qoynunda nəfəs alıb dincələrdik.
Küknar, cökə ağacları
dayanardı adam-adam,
Sərvlər, qovaqlar can atardı üzügünə müdam.
Söyüdlər saçlarını tökərdi çiyininə
Sürgünlüyü gəlməzdi eyninə.
Sözü keçən, öndə gedən məmurlar
Hasara alıb qollarını çatdılar,
Çələk-çələk həbs etdilər
gözgörəti göndərdilər yerli Sibirə.
Bu bağ represiya oldu,
Nəfəsim qaraldı, gözlərim doldu.
Çığıra-çığıra doğrandılar,
hasarın içində edam oldular.
Nəvələrim ağladılar acı-acı,
Oldular bir udum hava möhtacı
Heç kəs görməsin deyə
Barıları ucaldıqca –ucaltdılar
Ürəksizlər, qansızlar
hasarın dalında dilsiz ağaclardan
qan aldılar

Toz içində yaşıl xatirələrimin başı kəsildi,
nəfəsim qolu qandallı
maşınlara yükləndi.
Heyif!..
Ay haray..! Boğuluram.

10 iyun

KEÇƏNLƏR OLUB

Bu qədər dərd çəkmə havalı könlüm,
Dərdin düyünündən, keçənlər olub.
Bu qəm dediyimiz dibsiz dəryadan,
Payına bir badə, içənlər olub.

Hər maraq dalında bir şeytan yatıb,
Həqiqət yanında şər–böhtan yatıb.
Ağıldan dayazlar qol-qanad atıb.
Ömrü el yolunda, biçənlər olub.

Mənzilə bir yetər düz də, yalan da,
Haqqı bədrləyib atdan salan da.
Şöhrət zirvəsinə söz ucalanda,
Söz içindən inci seçənlər olub.

Aldanıb dövlətə, uymayıb vara,
Dabandan soyulub, çəkilib dara.
Haqq - deyib köksündən alıb min yara,
Dünyadan mərdanə, köçənlər olub.

iyul, 2013

DÜZƏLDƏ BİLMƏYİB ÇOXU DÜNYANI

Ehtiyacın əli gödək olurmuş,
Qəlbi qapıları o döyə bilmir
Ehtiyacın dili gödək olurmuş,
Çoxları deyəni o deyə bilmir.
Məmurun hər sözü qılıncdan iti,
Hökmü Fərhad kimi dağ çapar indi.
Baxışları səni buz tək üşüdər,
Bir yol qapısının döy, ya elə dindi.
Şeirdən savayı nəyim var mənim,
Səsim qəribsəyib, sözüm korşalıb.
Bir sual könlümü əzir nədəndi,-
Haqq piyada düşüb, nahaqq baş alıb?
Yazı-pozu ilə, qardaş,iş aşmır,
İndi öz kölgəsin qoruyan çoxdu.
Deyirlər şairə giley yaraşmır,
Ehtiyac dillənir, eşidən yoxdur.
Ömrü yola verir hərə bir cürə,
Saçına vədəsiz qar da ələdir.
Bu əyri dünyayla cəngi bitməmiş,
Əcəlin əlində elə girlənir.
Mən kiməm düzəldəm əyri dünyanı.
Dünyanın yükünü əyənlər əyib.
Misal var: «Qozbeli qəbir düzəldər».
Bunun bizdən öncə deyənlər deyib.
Dünyanın işini bilənlər deyib
Bu nağıl dünyanı yuxu dünyanı,
Düzəldə bilməyib çoxu dünyanı.

2014

TƏMƏNNA

Nazirlikdə işləyən bir tanışma işim düşmüşdü. Məni gözləmə otağında qoyub arxa qapıdan çıxıb getmişdi.

Gördüyümdən artıq gördüklərimi,
«Desəm öldürərlər, deməsəm ölləm».
Gündüzlər çəkdiyim qürbət qəmini,
Gecə misralara bölməsəm, ölləm.

Ağıllı başların başda yeri yox,
Kürsüyə çəpiklə gələn yüksələr.
Bu el misalıdır dərin getsən çox,
Deyərlər ki, «balq başdan iylənər».

Bağlı qapıları pul açır, qardaş,
Sözü keçən olur cibiqalınlar.
Sərgərdan çar-naçar baş girləyir, baş,
Sabaha ümidi yalın olanlar.

Artıq tikəsini itinə qıymır,
Önündə dururlar əli-əl üstə.
Elin sərvətini yığdıqca doymur,-
Mənəviyyatdan kor, ağıldan xəstə.

Hörmət vardı bizdə qardaş, böyüyə,
Qoldan tutardılar çıxanda yola.
Hörmət eləməsən əliəyriyə,
Salamı da almaz, dünya dağıla.

Gözə görünməzin məzənnəsi var,
Sudan quru çıxar, danışsan əgər.
Əldən ötür-ötür oynu oynayar,
Quyruq bulayanlar, quş götürənlər.

Təmənna boğaza bir xalta olub,
Onsuz nə ölümüz, nə dirimiz var?
Ondakı gücə bax, ölkəni alıb,
Başqa planetdə yerimizmi var?

Çexiya, Karlovu-varı, 2009

BİLGƏH QOCALAR EVİNDƏ

Qara eynəkdə
İsti xəz kürkdə,
əlində kiçicik bağlama bahalı maşından
oğul düşür hövlənək,
Hirsindən-hikkəsindən
dodaqları qapanıb, bərk-bərk.
Nəzər salır özünə,
Sığal çəkir geyiminə
deyinə-deyinə.
Pəncərə önündə ixtiyar ana,
Gizlicə layla çalır
ilk eşqi, ilk beşiyi oğluna.
Baxışlarını narın yağış tək
səpir yollarına.
Hərdən də, sarılır həsrət qollarına.
diksinir tanış səsə,
içində səksəkə.
Axşamkı yuxusu
çin olub bəlkə?

Qolları havanı yarır
oğul deyə-deyə,
Soyuq baxışlar yeyə-yeyə:
- Bu yağışda gəlmək hardan
düşdü ağına?
qıymır oğluna,
Gözlərində şəfqət
baxır oğlunun cüssəli boy-buxununa,
gəlir yaxınına.
Azacıq payını sıxır sinəsinə,
Salamlar göndərir
gəlininə, nəvəsinə.

2009

NƏ DÜŞƏCƏK PAYIMA

Hörən-hörüb, tikən-tikib yuvasın,
Tutan-tutub zəmanənin havasın.
Ömür gedib ha eləyim davasın,
Bundan belə nə düşəcək payıma?

Ha boylanım dərə boyu zirvəyə.
Yamac deyə, təpə deyə, dağ deyə.
Bir gədikdə torum keçər ilgəyə,
Bundan belə nə düşəcək payıma?

Sevən sevib, mən aradan itmişəm,
Ayrılıq tək yol üstündə bitmişəm.
Mənzil uzaq nə getmişəm, getmişəm,
Bundan belə nə düşəcək payıma?

Haqqı yeyən yol getmədi mənimlə.
Fərmanımı özüm yazdım əlimlə.
Barışmışam nəhsə düşən ilimlə,
Bundan belə nə düşəcək payıma?

Nə faydası lap səsimi ucaldım,
Gah özümdən, gah zamandan bac aldım.
Döz dedilər, dözə-dözə qocaldım,
Bundan belə nə düşəcək payıma?

Neynək, mən də dağ seli tək çağlaram,
Nə qəm yeyib, nə sızlayıb aqlaram.
Şövkət Zərin, ümidə bel bağlaram,
Bundan artıq nə düşəcək payıma?

1992

BİR FİKİR

Yaz ömrüm haylanıb, tələsik keçib,
İndi də yol üstə qış döyür məni.
Arzu dünyasından ürək doymamış,
Üstümü haxlayıb, yaş döyür məni.

Köçənlər köçüblər, yarı yoldayam,
Barışmır mənimlə mənim hələ ki...
Dünyaya nə verdim, ondan nə umam
Olmasam, dünyadan nə gedəcək ki?..

Bəzən də azdırır bu dünya məni,
Dərdinə-sərinə batıb qalırım.
Yerdə itirdiyim əzəl sevgimi,
Göylərin qoynunda hey axtarıram.

Dözüm də girləyib, salıb cənginə,
Dözümə çökmüşəm dilim lal olub.
Hərdən də uymuşam səsin rənginə,
Dilimdə cavabsız min sual olub.

Ruhum dağda-daşda didərgin, səfil.
Qərib bir məkanda məskən salacaq.
Bir fikir beynimi didir elə bil-
Məni şeirim qədər kim ağlayacaq?

mart, 2011

SÖZÜ ALAN YOX

Təzə kitabım çapdan çıxıb, sevinirəm,
Göyün hansı qatındayam,
ya yerdəyəm, bilmirəm.
gözlərimə işıq gəlir, təzə mövzular,
rəngbərəng duyğular
İçimdə səs-səsə verir,
əlimdən tutub,- yaz deyir.
Yazmaqla boş cib dolmur,
yazmamaq da, olmur.
Kitab köşklərini gəzirəm bir-bir.
adam heyrətə gəlir.
Köşklər cərgə-cərgə, düzüm-düzüm,
Yaxınlaşmağa gəlmir üzüm.
Burda sükut var,
çəşid-çəşid kitablar lal-kar,
Boynun burur, sanki utanırlar.
Satıcı rəflərə söykənib mürgüləyir,
Sağda-solda şıdırğı alver gedir,

Palto da satılır, alt köynəyi də,
uşaq oyuncağı, su eynəyi də.
Cibi yalınlar da var,
Pul qabı qalınlar da.
Qızıl qiymətinə köynək alan çox,
Bir kitab tutumu sözü alan yox!

2011

SUSMAQ QIZILDANDI

*Dinmə, danışma, yat, bala,
Sən deyən olmayıb hələ!
M.Ə.Sabir*

Sus bala, dinmə, danışma!
Od-ocaqsız alışma.
Gördüyündən artıq gördüklərini,
eşidib bildiklərini,
Yalana əl çalanları,
Xəlvərlə rüşvət alanları,
Görsən də, gördüm demə,
Düz sözü hünər bilmə.
Həddini qan, bir sədd saxla,
Şər döyüşə girib haqla.
Dözümə ümid bağlama
səni aldadıb, girləyər,
Gördüyünü yaddaşa yaz
birər-birər.
Səbrini bas, sözünü ud
Səni sözündən asarlar,
Yaltaqların zamanıdır

qətlinə fərman yazarlar.
Haqsızların, dinsizlərin,
Mədəsinə yük daşıyan
qansızların arasında
demə ki, mən haqq səsiyəm,
Səsim köləlidən çıxıb,
İndi artıq dinəsiyəm.
Desən də, səni qanmazlar.
Yığhayıqda, qovhaqovda,
göydələnlə göy üzünə çıxhaçıxda yarış gedir.
Göy üzü də qamarlanıb,
Tanrıyla da sövdələşmə, barış gedir.
Öndə gedən, üzdə olan
hardan bilsin nələr olub,
öndə hələ nələr durur,
Bəxt küləyi hara qovur, hara burur?
Sus, bala, dinmə!
Hər tərəf nadandı,
«Dinmək gümüşdənsə,
susmaq qızıldandı!»

1993

DİNİRİK

Məclis-məclis elə deyib-gülürük,
Başsız başlar dumanlanır, dinmirik.
Tez uyuruq namərdlərin felinə,
Mərd nahaqdan yamanlanır, dinmirik.

Boz qayalar dönüb, olub göydələnlə,
Qanad açıb ilan kimi sürünən.

İndi varmı özü kimi görünən,
Şan-şöhrətlər havalanır, dinmirik.

Özümüzük duran torpaq qəsdinə,
Altın-üstün lap qoymuşuq pis günə.
Yarış gedir, bir-birinin bəhsinə,
Göy meşələr budarlanır, dinmirik.

Qarabağın günü qəmlə ötüşdü,
Xarı bülbül anasından gen düşdü
Göz görəti bizdə bu nə vərdişdi,-
Gor evimiz qamarlanır, dinmirik?

Yenə şaham, dərd dağının belində.
Şuşa batır gözlərimin selində.
Dəhşətə bax, Pənah xanın elində,
Yadlar gəlib yuvalanır, dinmirik.

Şövkət Zərin bu su başdan lillənir,
Dərdlərimiz dolaşdıqca illənir.
Dözümümüz görən daşdı, ya dəmir,
Yurd yerləri hamarlanır, dinmirik?

1993

BİR UŞAQ MAŞIN YUYURDU

Hər gün, hər səhər
bir dayanacağı yanında
keçib işə gedirəm,
işdən gəlirəm.
Əlində əsgə parçası,
Kiminsə ciyərpərəsi
Maşın yuyur, təmizləyir,

Kimdənsə buyruq gözləyir.
Soyuq qılınc kimi kəsirdi,
yaş əskini sıxan əlləri
yarpaq kimi əsirdi.
Saymazyana ötənlər,
Pullular, boynu yoğun
Yağlı gödənlər ona,
nə məhəl qoyurdular,
nə anlayıb, duyurdular.
Dilavərlik edirdi, uşaq
Hər buyruğa gedirdi qaçaraq.
Təki ağası razı qalsın
bir çörək pulu alsın.
Şirin uşaq röyası,
Laylalı, nağıllı dünyası
Uzaqdan baxırdı,
Göz yaşları içinə axırdı.
Sabahını ovcunda
Xışmalayıb ovurdu,
Bir uşaq maşın yuyurdu.

1993

KAŞ UZAQ DÜŞMƏYİM ÖZÜM ÖZÜMDƏN

Hərdən ərsə çəkir məni ürəyim,
Ağrı-acısını açə bilmirəm.
Hamı dərqli gəzir, qəmli dolanır,
Bu giley-güzərdən qaça bilmirəm.
Necə düşdü aramıza bu yadlıq,
Hərə suyu çəkir öz axarına.

Açdığım bu kiçik cığır bəsimdi,
Duyğumu yönəldir, söz axarına.
Yamyaşıl baharlı torpağımıza,
Soyuqluq toxumu əkdilər hardan?
Ruhumuzda birlik oyanan kimi
Doğmalıq, qohumluq tez çıxdı yaddan.
Mən yad toyuğuna kiş deməmişəm,
Başıma ələnən bu daşlar nədir?
Birinə atından düş deməmişəm,
Haqsızın köhləni, məndən öndədir?
Mənə yuxarıdan baxan, qardaşım,
Baxışın biganə, ruhun özgədir.
Gəl torpaq dərini birlikdə çəkək.
Qan-qanı çəkəndə soyuqluq nədir?
Hər soyuq baxışdan ruhum əyilməz,
Nə şöhrət, nə mənəsb keçməz gözümdən.
Dünyacan dərd ola yenə dözərəm,
Kaş uzaq düşməyim özüm-özümdən.

2013

YAŞAYIRIQ, BİZ DƏ GUYA

Neçə yol üzü üzlənib,
Altında suçu gizdlənib.
Söyülüb, gah əzizlənib,
Oyundu, oynayır dünya.

Bizi döyür qara yeli,
Gümür qara-qura əli.
Bilinmir sonu, əzəli,
O gerçəkmi, yoxsa rəya?

Kim idik, sonda kim olduq.
Yel aparən əlçim olduq.
İtə, bata yaşa dolduq,
Gündən-günə, aydan-aya.

Bir ölümlük can daşdıq,
Dərdimizlə tən yaşdıq.
Ehtiyacla üz qaşdıq,
Biz də yaşayırıq, guya.

2011

CALANMA SƏN

Üzdə sənə dost deyənin.
Qılığına sallanma sən.
Vəzifə, mənsəb güdənin,
Havasına dolanma, sən.

Düşmə, şöhrət sorağına,
Haram süfrə qırağına.
Əsilsizin ocağına,
Çırpı olub qalanma, sən.

Şər deyib, böhtan atanın,
Gözə girib baş qatanın.
Yad kölgəsində yatanın
Vədəsinə allanma sən.

Şövkət güvən əməyinə,
Söykənmə yad köməyinə.
Hər yetənin ətəyinə,
Yamaq olub, calanma, sən.

1993

**YANMIŞ
DƏFTƏRİMDƏN
YARPAQLAR
1975-1980**

*Yaşadığım bu ömürsə
Tanrım bu ömrü neynirəm,
Ocağım qəmlə yanırsa
Odunu kömrü neynirəm?*

BU AXŞAMIN QƏRİBLİYİ

Yarışıb yenə yaxamdan,
Bu axşamın qəribliyi.
Gəlib keçmir göz yaşımndan,
Bu axşamın qəribliyi.

Gəlişində zülmət, işıq,
Yavaş-yavaş şər qarışır.
Dərdi ömrümə sarmaşığı –
Bu axşamın qəribliyi.

Baxıram yaşarır gözüm,
Həsrətlər bitirir izim.
Məni gəzir gəzim-gəzim,
Bu axşamın qəribliyi.

Keçən gündən köçüb, gəlib,
Ayrılıqdan keçib, gəlib.
Könlümü yurd seçib, gəlib,
Bu axşamın qəribliyi.

Kabil, 1977

İSTƏMƏ

İstəsən şərəfli ömür sürəsən,
Özünə zəhmətsiz dövlət, istəmə.
Ağılla, hünərlə ömrü bəzə sən,
Məqsədsiz, mənasız şöhrət, istəmə!

Həyatın yolları olsa da çətin,
İnamla addımla, dayan sən mətin,
İstəsən elində artsın hörmətin,
Gördüyün işinə qiymət istəmə!

Sözü mərdanə de, söylə haqqına,
Nə qorxağa inan, nə də satqına.
Hərdən dar ayaqda dostunu sına,
Etibarsız dostdan minnət istəmə!

Möhnət ürəyinə vuranda yara,
Doğma ocağını, külünü ara.
Şövkət, sən meylini sal, o dağlara,
Qürbətdə versələr cənnət, istəmə!

Kabil, 1977

BAĞLAYAYDIM

Həyat sevinc dolu, iztirab dolu,
Öz payın götürür hər gəlib-gedən
Olumdan-ölümə uzanan yolu,
Hər kəs bir cür gedir, başdan-binədən.

Birinin köhləni dörd nalla çapır,
Bilmir eniş nədir, ya yoxuş nədir?
Adam var xəyalı yerdə-göydədir,
Bilmir qüسسə nədir, ya təlaş nədir?

İnsan var qayəsi düz yol, düz əməl,
Ömürdən bir gün də verməyir bada.

Biri də əzəldən ölənə qədər,
Kiməsə cığırdaş olur dünyada.

Adam var məsləkdən, dediyi sözdən,
Dönməyir çəksələr yüz dəfə dara.
Görəsən hansı yol ayırdı bizdən,
Cavidi, Müşfiqi apardı hara?

Göylərdə parlayan bir şimşək kimi,
Susmuş vicdanları mən dağlayaydım.
Odlar ölkəsindən, Sibirə qədər,
Uzanan yolları kaş bağlayaydım.

1975

MƏNƏ

Tərən könlüm qubarlanıb,
Olarını bir həyan mənə.
Qəlb kövrəlib, sinə dolub,
Vaxt da vermir aman mənə.

Şux yerişi, gur səsimi,
İsti ilıq nəfəsimi.
Gənclikdəki həvəsimi –
Qaytararmı zaman mənə?

Bu dünyada ölüm haqdı,
Gedənlər çox, gələn yoxdur.
Şövkət, sizə bir qonaqdır,
Qoy söyləsin qanan mənə.

Kabil, 1979

İSTƏRƏM

Dinsə qulağında Arazın səsi,
Sellərə qoşulub axmaq istərəm.
Gəlsə bülbülümün həsrət nəğməsi,
Canımı odlara yaxmaq istərəm.

Bir şeir vurğunu yaransam da mən,
Doğma od-ocağım düşməz dilimdən.
Qərib durnalara qoşulub hərdən,
Vətən göylərinə qalxmaq istərəm.

Yenə də dindirir o çağlar məni,
Səsləyir qoynuna o dağlar məni.
Şehli bənövşənin təzə –tərini,
Dərrib sinəm üstə taxmaq istərəm.

Şövkət Horovluyam, çəkmişəm nələr,
Saçımnda çallanıb illər, fəsillər.
Sürünüb «Papi»nin çiyinə qədər,
Ordan Horovluya baxmaq istərəm.

Kabil, 1978

DEMƏ!

Dostların düşəndə çətinə, dara,
Özünü gen tutub, qırağam, demə!
Elinin, obanın işinə yara,
Dünya beş günlükdür, qonağam, demə!

Bir işi görməmiş öyünmə erkən,
Özünə ad qazan zəhmətinlə sən.
Birinə dar gündə kömək eyləsən,
Dayaq olanda da, dayağam, demə!

Şövkət, qürbət hara, söylə, sən hara,
Tez-tez dostu axtar, qohumu ara.
El yanında üzün olmasın qara,
Mən gözdən, könüldən uzağam, demə!

Bakı, 1978

NECƏ DOYUM

Xoşbulaq yaylağında

Heyran oldum, Murov sənə,
Can dərmanı otun-suyun.
Süfrə açdın hər gələmə,
Nemətindən necə doyum?

Bilinmir neçədir yaşın,
Uludur torpağın-daşın.
«Şahbulaq» olub sirdaşın,
Söhbətindən necə doyum?

Kəlbəcərin sənə aşiq,
Hüsnünə verir yaraşiq.
Ələsgərdən deyir aşiq,
Hikmətindən necə doyum?

İgidlərin şir ürəkli,
Gözəllərin sədaqətli.
Saf ilqarlı, pak ismətli,
Ülfətindən necə doyum?

Çeşmələrin aşır-daşır,
Kəklik, turac qaqqıldaşır.
Adam burda cavanlaşır,
Bu cənnətdən necə doyum?

1976

BİLMƏDİM

Vəfasıza bel bağlayıb, sirr açdım,
Bir gün onun dönməyi var, bilmədim.
Dağa qalxıb çən-çisəyə bulaşdım,
Bu qalxmağın enməyi var, bilmədim.

Gözəlliğin vurğunuyam əzəldən,
Bulanmışam, durulmuşam da hərdən.
Aralı gəzdikcə qəmdən, kədərdən,
Bir gün məni yıxmağı var, bilmədim.

Doğma eli qarış-qarış dolandım,
Yaxını axtardım, uzağı andım.
Ürəyimin atəşindən od aldım,
Alışmağın, sönməyi var, bilmədim.

Şövkət Horovluyam, elə güvəndim,
Söz deyndə doğma dilə güvəndim.
Başımdakı qara telə güvəndim,
Saça qorv gəlməyi var, bilmədim!

1975

O DAĞLARDA

İlk eşqim, gənclik həvəsim,
Qanad açdı o dağlarda.
Çaylar kimi coşan təbim,
Aşıb-daşdı o dağlarda.

Havası dönür loğmana,
İnsanı gətirir cana.
Səhər şair ayağına,
Şeh dolaşdı o dağlarda.

Qopsa da tufan başımda,
Əzəmət var duruşunda.
Çatdığım ocaq başında,
Yuxum qaçdı o dağlarda.

Mən vurğunam hər çağına,
Maral-ceyran oylağına.
Şövkət kəklik ayağına,
Söz də qoşdu o dağlarda.

1986

ÖZÜNƏ GÜVƏN

Həyatda ayağın büdrəsə hərdən,
Dünyaya vəfasız gəl söyləmə sən.
Əlin üzüləndə obadan, eldən,
Namərdə üz tutma, özünə güvən.

Birinə dost deyib, duz-çörək kəssən,
Əhdinə sadıq ol, vədində möhkəm.
Hərdən arxa gəzsən, dayaq istəsən,
Əlinə-qoluna, dizinə güvən.

Aldanma şöhrətə, dövlətə, vara,
Mərdin ilqarında düz niyyət ara.
Mətləbində düşsən çətinə, dara,
Etibarlı dostun sözünə güvən.

Şövkət, təbiətin seyrinə dalsan,
İlhamı bağların gülündən alsan.
Dağların döşünə bir cığır salsan,
Zirvədə qartalın izinə güvən.

Kabil, 1977

NEYNİRƏM

Yaşadığım bu ömürsə,
Tanrım, bu ömrü nenirəm?!
Ocağım qəmlə yanırsa,
Oduunu, kömrü neynirəm?!

Demə eşqindən bezmişəm,
Yollarına gül düzmüşəm.
Döz dedikcə hey dözmüşəm,
Bu qədər səbri neynirəm?!

Çox eylə, artsın zillətim,
Ayağında ölüm-itim.

Təki dərgahına yetim,
Fərmanı, əmri neynirəm?!

Adın-eşqin dilimdədir,
Cismim yerdə, ruh səndədir.
Axır yerim elimdədir,
Qürbətdə qəbri neynirəm?!

Kabil, 1978

BİR DƏ MƏN

Bu dünyanın qar-boranlı yolunda,
Ümid ola, inam ola, bir də mən.
Sənət aləmində, söz meydanında,
Qələm ola, ilham ola, bir də mən.

Bu həyatdır toylu-yaslı, nə deyim?
Qayıdaydı kaş əzəlki dincliyim.
Bir rüyadır uçub gedən gəncliyim,
Xəyal ola, rüyam ola, bir də mən.

Bağçamızda qönçələnə gül, çiçək,
Koldan-kola qona xallı kəpənək.
Sığınaydım sinəsinə körpətək,
Anam ola, laylam ola, bir də mən.

Göz önümdə bulaqlım sellənə,
Nanə, yarpız sığallana, tellənə.
Şəlalənin hörüklər yellənə,
Fırçam ola, boyam ola, bir də mən.

Dağlarımın çəkiləydi məlalı,
Ətəyində sərin bulaq, göy xalı.
Əzəlkitək dərddən-qəmdən aralı,
Sevgi dolu dünyam ola, bir də mən.

1980

İNTİZAR GECƏLƏR

Ulduzlar asılıb kirpiklərimdən,
Xatirəm gecəyə bürünür yenə.
Ümitsiz bir eşqin səhralarında,
Xəyalın gözümə görünür yenə.

Nə gözəl təsadüf, nə şirin görüş,
Dayandıq üz-üzə, nəfəs-nəfəsə.
Sənin sevgi dolu baxışlarından,
Rəngbərəng duyğular verdi səs-səsə.

Sevinc yanağımda açıldı gül-gül,
Bu bir həqiqətmi yoxsa yuxudu?
Pəncərəmin altıda kövrələn eşqin,
Xatirəsi vardı, özü yoxuydu.

Kabil, 1978

XAN ÇINAR

Dəyişdi fəsillər, dəyişdi illər,
Nəsillər üstündən ötdü nəsil də.
Yenə öz yerində durdu Xan çinar,
Qopmadı yerindən bir pöhrəsi də.

Daş kitabə kimi qürurla durdu,
Açmadı sirrini çətində, darda.
Onu şaxta kəsdi, xəzan da vurdu,
Yenə bəzək oldu torpağa, yurda.

Neçə məclis gördü, neçə toy-büsat,
Aşıqlar şəninə nəğmə dedilər.
Keçən neçə yolçu, neçə el-elat,
Qanadı altında kölgələndilər.

Deyillər ağ saçlı dədə Qurbani,
Onun vüqarından ilhamın alıb.
Elə vəsv eləyib tər bənövşəni,
Nərgiz də, lalə də kölgədə qalıb.

Neçə yol başında şimşəklər çaxıb,
Neçə yol qırılıb qolu-qanadı.
Gözündən qanlı yaş bağına axıb,
Yenə dəyişməyib onun Xan adı.

1976

DÖRDÜNCÜ QIZ

Evə dördüncü qız gətirəndə mən,
Dedilər kişinin nəslə kəsildi.
Köksünü ötürüb ixtiyar nənəm,
Qoy, Tanrı göndərsin bəxtini,-dedi.

Çoxusu da susdu bircə demədi,
Qızından görəsən gözü dolusu.

Sinəsində qaldı ta göyərmədi,
Bir ata qəlbinin oğul arzusu.

Evimizdə yeni bir nəfəs artdı,
Sevinci də şirin, qəmi də şirin.
Gəlişi bir dünya sevinc yaratdı,
Günahsız mələk tək gələn körpənin.

Min tənə eylədi qohum da, yad da,
Yazıq qız anası - deyən də oldu.
Söz-söhbət yaratdı verilən adda.
Gül balam adınsa Fərəh qoyuldu.

Ömr eylə həyatda adınla qoşa,
Gözəl ad olmasın yalnız qismətin.
Qoru təmiz adı, ləkəsiz yaşa,
Ayağa düşməsin, qızım, ismətin!

25 mart, 1977

SONRA GEC OLAR

Vaxtında doyunca görüşmədik biz,
Susdu görüş yeri, susdu qəlbimiz.
Sahildən silinər bir gün izimiz,
Dalğalar görüşər, sonra gec olar.

Ayrılıq bəxtimə verdi hökmünü,
Çiynimdə daşdım həsrət yükünü.
Başlayıb ömrümün yarpaqtökümü,
Saçıma çən düşər sonra gec olar.

Xatirən gözümdə soldu, sən də bil,
Özgəyə bir zərrə salmadım meyl.
Şövkət bu dünyada əbədi deyil,
Karvanı ötüşər, sonra gec olar.

Əfqanıstan, Kabil 1980

AĞLADIM

Sevənin Tanrıdan əli üzülməz,
Əlimi-əlindən üzdüm, ağladım.
Yarı dönük könül bir daha gülməz,
Dağlar dözməyə nə dözdüm, ağladım.

Leyli misallıydım, eşqə süründüm,
Acı xatirəyə sonda büründüm.
Xəyallar içində gözə göründün,
Səni xəyallarda gəzdim, ağladım.

Şövkətəm, sinəmə qor ələmisən,
Odlu köynəyimi dar ələmisən.
Çəşməmin gözünü kor ələmisən,
Çəkdiyim cəfadan bezdim, ağladım.

Əfqanıstan, Kabil, 1977

QAYITMA ÖMRÜMƏ!

Bir bahar axşamı yuxun qarışsa,
Mənli xatirələr dinib-danışsa.
Həsət yanağında gül-gül alışsa,
Qayıtma, ömrümə, bir də, qayıtma!

Peşiman olsan da, əzizim birdən,
Ta ümid gözləmə sınıq könüldən.
O illər ömrümə boylanır gendən,
Qayıtma, ömrümə, bir də, ayıtma!

Şövkətin sevgisi alışıb, sönüb,
Küləklər sovuran bir külə dönüb.
Şirin bir xəyal tək yuxuma enib,
Qayıtma, ömrümə, bir də, qayıtma!

Əfqanıstan, Kabil, 1977

GİLEYLƏNİRDİ

Yuxuda keçirdim çinarın altdan,
Üstümə nişanlı budaq əyildi.
Yazımız silinib, itmişdi deyə-
Budaq o əzəlki budaq deyildi.

Kəhriz tanımadı məni deyəsən,
Həsrət alışırdı dodaqlarında.
Onda sevdamızdan həvəsə gələn,
Gözləri dolmuşdu qovaqların da.

Düşdüyümüz yağış bilmədi kiməm,
Nə bulud, nə şimşək danışdı, dindi.
Təkcə sevgi dolu illərdən qalan,
Köhnə xatirələr gileylənirdi.

Kabil, 1978

KÖNLÜMÜ ALMAZSAN

Dərd basıb can otağımı,
Nə çəkirəm, anlamazsan.
Qəm qalayır ocağımı,
Atəşinə dolanmazsan.

Eşqin oduna yanana,
Bəxtini qədər sanana.
Arzuları talanana,
Hamı yanar, sən yanmazsan.

Uzaq getmə ömrüm, günüm,
Kövrəlibdir yuxa könlüm.
Üzüləndə haqdan əlim,
Yad ağlayar, ağlamazsan.

İntizaram, bir xeyli var,
Deməzsən bir gileyli var.
Şövkətin vüsəl meyli var,
Nədən könlünü almazsan?

Əfqanıstan, Kabil, 1978

HƏSRƏTİM

Başımın üstündə tez hasil olan,
İpə, sapa yatmaz bədasil olan.
Gecələr mənimlə baş-başa qalan,
Saralan həsrətim, solan həsrətim.

Gül bağına qara tikanlar əkib,
Yolumu enişə, yoxuşa çəkib.
Qərrib axşamlarda sinəmə çöküb,
Dərdimi min teldə çalan həsrətim.

Dərdinin üzünə güləndi, Şövkət,
Ümidə, inama güvəndi, Şövkət.
Sanma ki, əlində öləndi, Şövkət,
Ay əfi həsrətim, ilan həsrətim.

Əfqanıstan, Kabil, 1978

NİYƏ BİR OĞLUM DA OLMADI MƏNİM?

*H.Arifin «Niyə bir bacım da olmadı
mənim» şeirinin təəssüratı ilə*

Dörd qız anasıyam, dörd çiçəyim var,
Həm qara şirinim, həm göyçəyim var.
Mənim əzəl başdan bir istəyim var,
Niyə bir oğlum da olmadı mənim?

Deyirlər anaya oğul dayaqdır,
Qız özgə payıdır, evdən uzaqdır.
Onu da, bunu da verən bir haqdır,
Niyə bir oğlum da olmadı mənim?

Ərkimi gətirib, könlümü alan,
Qolunu dolayıb boynuma salan.
Ocağı yandırıb yurdumda qalan,
Niyə bir oğlum da olmadı mənim?

Həyatın pozulmaz qanunu çoxdu,
Bir gün doğulanlar, bir gün də yoxdu.
Dünyada olum da, ölüm də haxdı,
Niyə bir oğlum da olmbadı mənim?

Şövkət, yaz ötüşüb, indi payızdı,
Tale bu qisməti alınma yazdı.
Ananın sirr yeri yenə də qızdı,
Niyə bir oğlum da olmadı mənim?

Kabil, 1978

KÖNÜL

Bil ki qarlı qışın ömrü az olar,
Yenə bahar gələr qəm yemə, könül!
Ağrılara dözən dərd əhli olar,
Dərdi anlamaza söyləmə, könül!

Aranda süfrəsin açar göy çəmən,
Dağlarda yolunu kəsər duman, çən.
Hər kolun dibində köməşib bitən,
Tikana, qanqala gül demə, könül!

Enişli-yoxuşlu yollar görmüsən,
Çətinliyə, dara sinə gərmisən.
Həyatda mənalı ömür sürmüşsən,
Ömür gəldi-gedər, əyləmə, könül!

Şövkət Horovluyam qıblədi yönüm,
Çətin məsləkimdən, dinimdən dönüm.
Üstümü kəssə də amansız ölüm,
Dönmə ilqarından sən yenə, könül!

Kabil, 1980

UNUTMAMIŞAM

Baxma ki, çoxalıb saçımın qarı,
Mən vaxtı, zamanı unutmamışam.
Ayırsa da bizi ömrün yolları,
Əzəlki sevdanı unutmamışam.

Baharda görünüb, payızda itən,
Yad bağında qızıl qönçə bitirən.
Sevgimi daşlara toxuyub, gedən,
O adı, ünvanı, unutmamışam.

Vaxt-vədəsiz söndü o həvəs, istək,
Öz oduna yanıb əridi ürək.
Qara saçlarıma qonsa da çisək,
Özgəyə uyanı unutmamışam.

İndi xatirələr məni saxlayır,
Hərdən dinib bağrım başın dağlayır.
İçimdə bir həsrət sənsiz ağlayır,
Məni unudanı unutmamışam.

Kabil, 1978

SƏNİ SEVMƏK ÜÇÜN YAŞAYACAĞAM

Yenə bir axşam da sənsiz keçindim,
Bilmədim təklikdə yuxu nə imiş.
Endim xatirəmin sənsizliyinə,
Demə xatirə də qəribsəyərmiş.

Hər ötən günümü-günə calayıb,
Gözümü yollara səpib ağladım.
Ürəyin gözünə bir daş bağlayıb,
Qapısın üzünə açıq saxladım.

Bir gün ayrılığa aparən vaxta,
Qoşulub gedəcəm küləklər kimi.
Salıb itirərsən onda məni sən
Yaddaşından yalın ürəklər kimi.

Sandım qayıtmasan yəqin ölərəm,
Bax ölə bilmədim hələ də sağam.
Ayrılıq araya qoy girsin nə qəm,
Səni sevmək üçün yaşayacağam.

Əfqanıstan, Kabil, 1978

PEŞİMANAM

İndi peşimanam o son sözümə,
Dilimdən qəfili çıxdı bir xəta.
Ömürlük bir cəza kəsdim özümə,
Son dəfə deyəndə sənə əlvida!

Əlvida, bu bir söz necə ağırdı.
Dilindən çıxdısa, qaytarmaq olmur.
O axşam üstümə göylər yağırdı,
İtəni göylərdə axtarmaq olmur.

Dalnıca uzalı qaldı əllərim,
Qürurum qılınc tək girdi araya.
Ürəyim duyanı demədi dilim,
Yerinə düşməyən qürur olmaya.

Əfqanıstan, Kabil, 1979

BAHAR KÜLƏYİ

Həzin-həzin əsən, bahar küləyi,
Sizi gördüm, qəlbim sevinclə doldu.
Oyattınız bağda gülü-çiçəyi,
Çəmən naxışlandı gülüzar oldu.

Oxşayın bağları siz asta-asta,
Bir budaq, bir yarpaq qoy qırılmasın.
Bir vüsal nəğməsi deyin ahəstə,
Həsətli gözlərim yaşla dolmasın.

Elə tərponin ki, bəxtəvər gülün,
Bircə ləçəyi də yerə düşməsin.
Elə tərponin ki, nakam bülbülün,
Tikanlar sinəsin dəlib-deşməsin.

Amandı, gələndə ellərdən gəlin,
Nə vaxtdır onları görə bilmirəm.

Dolun sinəm altda, məni dindirin,
Xeyli var ürəkdən deyib, gülmürəm.

Görən göy zəmilər, yalçın qayalar,
Qızılı donunu yenə geyibmi?
Ayaq izlərimin şahidi yollar,
Şövkətdən ötürü qəribsəyibmi?

Kabil, 1980

GÜLÜM

Könlünü talayar eşqin həsrəti,
Çəkərsən içində zilli-zilləti.
Daldalarda xısın-xısın xəlvəti,
Sən də mənim kim ağlarsan, gülüm!

Bir vədə boşalar eşqin otağı,
Sınar məhəbbətin, yaşıl budağı.
Gələr qönçə dəmi, yetər gül çağı,
Görüş yerimizi anarsan, gülüm.

İnsafmı ürəklər qalsın aralı,
Aşiqin könlünü gəlib yar alı
Rəhm elə, Şövkətdən gəzmə aralı,
Məni səhralara salarsan gülüm.

Kabil, 1980

SƏN HƏMİŞƏ MƏNİMLƏSƏN

Axı səndən necə qaçım?
Qəlbimdəsən, gözümdəsən.
İndi necə ara açım?
Sən köçmüşən, özümdəsən.

Könlüm qarlı qış olanda,
Solmayan güllü yazımsan.
Yolu duman-çən alanda,
Göydə parlaq ulduzumsan.

Mən haraya dönürəmsə,
Yolumdasan, izimdəsən.
İndi anladınmı, gülüm,
Sən həmişə mənimləsən?

Kabil, 1980

KÖNLÜMÜ

Vurulsam da bənövşənin ətrinə,
Bircə qönçə gülə verdim könlümü.
Bir vüsalsız məhəbbətin xətrinə,
Hicran dolu ilə verdim könlümü.

Sevdamızın özü oldu bir baxış,
Hey qorlanan közü oldu bir baxış.
Nə tez yağdı bəxtimizə bu yağış,
Hay-haraylı selə verdim könlümü.

Xatirələr vəfalıymış sən uzaq,
Bu sevgini nə gördük ki, nə doyaq?
Ayrılıq araya düşdü bu sayaq.
Vaxt-vədəsiz yelə verdim könlümü.

Əfqanıstan, Kabil, 1979

EŞQİMƏ

Əllərini ver əlimə,
Həvəs gətir sən eşqimə,
Gecə-gündüz azı yüz yol,
Ölüb-dirilən eşqimə.

Tufan idi oldu boz yel,
Dağıldı aləmə tel-tel.
Həsərdən solub ilbəl,
Qəmə verilən eşqimə.

Əzəldən taleyi yatan,
İçində fəryadı batın.
Yaşıl yarpaq tək boy atan,
Barı dərillən eşqimə.

Əfqanıstan, Kabil, 1980

SEVINİR

Necə vurulmayım bahara belə,
Göydən nur ələdir, çöllər, sevinir.
Quşların müjdəsi yayılır elə,
Bülbül qonaq gəlir, güllər sevinir.

Təbiət canlanır, torpaq oyanır,
Budaq şirələnir, yarpaq oyanır.
Çoban ney səsinə dağlara yayır,
Köç qalxır yaylağa, ellər sevinir.

Örpəyini atır başından dağlar,
Yaşıldan don geyir bağçalar, bağlar.
Aşır yatağından zümrüd bulaqlar,
Qarıxır çaylara, sellər sevinir.

Durna qatar-qatar süzür havada,
Quşlar baş qaldırır kolda, yuvada.
Məclislər qurulur eldə-obada,
Aşiq nəğmə deyir, dillər sevinir.

1976, Bakı

BİR ŞEİR QOŞMAĞIM GƏLİR

Şamaxı meşələrində

Balalar quş kimi verib səs-səsə,
Mənim də qol-qanad açmağım gəlir.
Baxdıqca düşürəm yeni həvəsə,
Onlara qoşulub, uçmağım gəlir.

Hər tərəf bürünüb yaşıla-ala,
Sanki meşə dalıb şirin xəyalə.
Ürək məcrasından çıxır az qala.
Dəli çaylar kimi, coşmağım gəlir.

Əliklər bir koldan, birinə səkir,
Ceyranlar sürüsün bulağa çəkir.
Buludlar köməşib hey leysan tökür,
Ay Şövkət, bir şeir qoşmağım gəlir.

1976

DAŞ ÖMÜRLÜ DÖZÜM...

Bahar qönçəsi tək zərif, təzə, tər,
Könlümü ovladın bir baxışınla.
Sevmədin, mən səni sevdiiim qədər,
Ovutdun tökdüyün gül yağışınla.

Gül tez solub düşür ayaq altına,
Çiliklənir billur bir şüşə kimi.
Mənə vüsal dolu bir yuxu göndər,
Sübhətək qoxlayım bənövşə kimi.

Yenə pəncərəmdə çiçək yağışı,
Çiçəyin ətrində çimir, pəncərəm.
Tanrım, bu yuxunu verdin nə yaxşı,
Bu gecə sevinib-gülür, pəncərəm.

Oyanıb yazıram bu şeiri sənə,
Aldığın yuxumu özümə göndər.
Ya çiçək arzuma qanad ver yenə,
Ya da daş ömürlü dözümə döndər.

Əfqanıstan, Kabil, 1978

YAŞADACAQ ULU MİLLƏTİM

Elarası deyirlər:
– Dünya fani dünyadı,
Həyata gəliş- gediş
Sanki şirin röyadı.
Ömürdən keçən günün
beşi qara, beşi ağ,
Yüz il, min il yaşasan,
Yenə udacaq torpaq.
Bal arısı deyiləm,
Qonam gülə-çiçəyə,
Yazı, yayı daşıyam
azuqəmi pətəyə.
Mən bir Odlar qızıyam,
Qəlbi min bir arzulu,
Ürəyi insanlara
Sevgi, məhəbbət dolu.
Tarixin sinəsində
pozulmaz izim durur,
Gecə-gündüz ürəyim
Xalqımla birgə vurur.
Səadətdir yurduma,
mənim arzum, niyyətim,
yaşayıb, yaşadacaq
məni ulu millətim.

1987

İSTƏYİRƏM ZƏRRƏ QƏDƏR MƏHƏBBƏTİ

R.Rzaya

İstəmirəm bu dünyada var-dövləti,
Nə də ucuz şan-şöhrəti.
İstəyirəm mənə dünya
bağışlayan bircə anlıq səadəti.
İstəmirəm paxılları, xəbisləri,
Özgəsinin tikəsinə
tamah salan acgözləri, hərisləri,
Addımbaşı yalan satan
Şər danışıb, böhtan atan naqisləri.
İstəmirəm, buz nəfəsli qürbəti mən,
o tay-bu tay həsrət yüklü möhnəti mən.
İstəyirəm insanların dostu olam,
İki sahil arasında
Qollarımı hörükləyəm körpü salam.
Şəhriyarın məzarına
üz söykəyib, fikrə dalam.
Savalanın qucağında
Bircə gecə qonaq qalam.
İstəmirəm göz yaşını,
istəyirəm deyəm-güləm,
sevincimi insanlarla yarı böləm.
İstəmirəm xəzan ola,
bağım –bağçam erkən sola.
İstəyirəm bahar gələ
Çöllər al-əlvan boyana,
Novruzgülü, tər bənövşə

qalxıb yuxudan oyana.
İstəyirəm hər gün erkən
üfüqlərdə dan sökülə,
Al günəşdən dünya boyda yer üzünə nur tökülə.
İstəyirəm xoş arzunu, saf niyyəti,
Bir də mənə eldən gələn zərrə
qədər məhəbbəti.

1988

DÖYMƏSİN QAPINI ÖMRÜN PAYIZI

Döyür qapıları payız küləyi,
Göylərin kələfi dolaşıb yenə.
Saralan bağların küləkdir neyi,
Buludlar toqquşa, şimşəklər dinə.

Enib dərələrə duman sürünür,
Başımız üstünü yağış müntəzir.
Səmada durnanın səfi görünür,
Onları qürbətə nə tələsdirir?

Soyuq nəfəs enir dağdan arana,
Qıjıltılı çaylar ahəstə axır.
Ağaclar bənzəyir qərib insana,
Qəmli baxışlarla yollara baxır.

Baxıb təbiətə kövrəldim mən də,
Dolan buludlara çatmaq istədim.
Həsət dilə gəldi yenə sinəmdə,
Doğma ellər üçün mən qəribsədim.

Ötməsin qoy illər səssiz-səmirsiz,
Uzansın həyatın çiçəkli yazı.
Bir də ki, heç zaman vaxtsız-vədəsiz,
Döyməsin qapını ömrün payızı.

DUMAN OLAM

Vətən! Bəyaz duman olub-
Çəkiləydim dağlarına.
Ulduz-ulduz ya doğranıb-
Töküləydim yollarına.

Günəş doğa, sökülə dan,
Haqq-ədalət edə cövlan.
İgidlərin aç meydan,
Təpər olam qollarına.

Horovlunun yorğun vaxtı,
Dərd əlində solğun vaxtı.
İlhamının dolğun vaxtı,
Düşübdür payız çağına.

1980, Kabil

BAŞIMIN ÜSTƏ

Ömrün payızını yaşasam da mən,
Könlüm yenə yazın həvəsindədir.
Ruhumun qidası ilk sevdamızın,
Ocağı məndəsə, odu səndədi.

İtdi sevgimizin qoşa yolları,
Dolaşıb aylarda-illərdə qaldı.

Bu zalım, həsrətin boranı-qarı,
Ələndi saçıma, tellərdə qaldı.

Əbədi hakimsən duyğularıma,
Səadət tapmaram özgə bir kəsdə.
Ürəyim qızınar yenə oduna,
Ölüm də dayansa başımın üstə.

Əfqanıstan, Kabil, 1979

ANA OLASAN GƏRƏK

Yazdığın məktubun yetişdi mənə,
Yenə sızıldadı qəlbimin başı.
Əlinlə yazdığın o sətirlərə,
Düşdü gilə-gilə gözümün yaşı.

Sevincmi, həsrətmi titrətdi məni,
Bilmədim hansıdı məni ağladan.
O dəmdə yanında görəydi səni,
Qolunu boynuna salaydı anan.

Ay ömür bağımın ilki, nübarı,
Yazırsan, anacan səbr gərəkdı.
Sənsiz necə keçim qışı, baharı,
Axı biz yoldayıq, ömr gödəkdı.

Nə deyim yol uzaq, görüşmək çətin,
Qızım ayrılığa dözməyir ürək.
Ana iztirabın, övlad həsrətin,
Özün ana olub görəsən gərək.

1977, Kabil

DARIXRAM

*Yeddi aylıq qızımız Fərəhi anamın
ümidinə qoyub Əfqanıstana getmişdik.*

Təkəm, otağım da nə səs, nə səmir,
Ağır bir sükut da hakimdi burda.
Elə bil divarlar üstümə gəlir,
Qulağım səsdədir, gözlərim yolda.

Qızım, bu ayrılıq mənim qəlbimdə-
Bir ildə, bir ömrün möhnəti oldu.
Əlinin istisi qaldı əlimdə,
Gözlərim yollara gözətçi oldu.

Otaq darlıq edir havam da çatmır,
Bu həsrət yandırır, ana qəlbimi.
Əl işdən soyuyub, ta işə yatmır,
Sayıram təqvimdən düşən günləri.

Gəl, yetsin yerinə istəyim, arzum.
Tər bənövşə kimi səni qoxlayım.
Qəlbimin Fərəhi, a körpə quzum,
İpək tellərini öpüm, oxşayım.

Kabil, 1977

QALDI

Yenə də qarışıb halı dağların,
Onun bahar çağı uzaqda qaldı.
Qonaqlı, qaralı buz bulaqların,
Şirin zümzüməsi qulaqda qaldı.

Özümə bəllidir, nisgilim, qəmim,
Bir xəzan andırır indi görkəmim.
Əzəlki həvəsim, əzəlki dəmim,
Ürəkdə kövrəlib, dodaqda qaldı.

Ömür nə vaxt gəlib keçdi, bilmədim,
Çən-çisək saçıma düşdü, bilmədim.
Bu dünyanın sonu heçdi, bilmədim,
Onun da bəhrəsi torpaqda qaldı.

Şövkətəm, titrəyir əlimdə qələm,
Həsərdən od tutub, alışır sinəm.
Qoynunda gəzdiyim, a dağım, dərəm,
Bir də görüşümüz nə vaxta qaldı?

Kabil, 1978

AYRILSA

Könül qərar tutmaz aranda, dağda,
Bir şirin ləhçəli dildən ayrılrsa.
Bülbül fəğan eylər, çarpaz budaqda,
Bağcadan ayrılrsa, güldən ayrılrsa.

Çöllərə, düzlərə gələndə bahar,
Yaşıl köynəyini geyinər dağlar.
Karvanını çəkər hara sonalar,
Qoynunda çimişən göldən ayrılrsa?

Məclisdə dindirək qul Ələsgəri,
Qoşmada göstərsin yenə hünəri.

Səslənməz «Dilqəmi», «Yanığ Kərəmi»,
Aşığın mizrabı teldən ayrılrsa.

Dərd əhli olanlar dərdimi bilər,
Ürəkdən ağlayan ürəkdən gülər.
Şövkətə bu dünya zülmət görünər,
Obadan ayrılrsa, eldən ayrılrsa.

Kabil, 1977

ANALI DÜNYAM

Bircə günlük həsrətinə,
Dözməyirdim sənsiz hərdən.
Bu sevgini, ana, mənə,
İçirmisən südünlə sən.

Ana, sənsiz ürəyimi,
Qüssə, kədər alıb yenə.
Əlimdəki bu şəklini,
Hey öpürəm dönə-dönə.

Bu yerlər çox sıxır məni,
Elə bil ki, havam çatmır.
Səni arayan gözlərim,
Yorulub yuxuya yatmır.

Yandırdığım od-ocaq da,
Qızdırmayır evimizi.
Tez görüşək, nəfəsinlə,
Bircə anlıq isit bizi.

Kabil, 1978

BİRGƏ OLAQ

Qızıl qumlu sahilinə
Yolum düşdü yenə, Xəzər,
Uzaq elin salamını,
Gətirmişəm sənə, Xəzər.

Yenə də boz sahilinə
Sirdaşdı göy ləpələrin,
Əvvəlki tək ürəklərə,
Nur çiləyir sərin-sərin.

Səman aydın, suyun təmiz,
Əhdin-eşqin qırılmazdı.
Gəl bulanma, aman, dəniz,
Qış ötüşüb, indi yazdı.

Səndə neçə xatirəmin,
Pozulmayan izi qalıb.
Səndə mənim ilk eşqimin,
Pıçıltısı, sözü qalıb.

Unutmadım səni bir an,
Yenə durmuşuq üz-üzə.
Bİrgə olsaq heç bir tufan,
Qalıb gələ bilməz bizə.

Bakı, iyul, 1978

O YERLƏRƏ APAR MƏNİ

Pəncərəmi döyür külək,
Xatirələr ələk-vələk.
Ürəyimdə oxuyursan,
Həzin-həzin, kövrək-kövrək.

Üfüqdə ay yuvarlanır,
Ulduz köçür, karvan-karvan.
Məndən küsüb, gedən bəxtim.
Qayıdacaq görən haçan?

Tala-tala dolan bulud,
Hardan gəlir, hara gedir.
Gah əylənir, gah sovuşur,
Dərdlərimə biganədir.

Ey müjdəli əsən külək,
Xatirədən qopar məni.
Əylən götür qanadına,
O yerlərə apar məni.

Əfqanıstan, Kabil 1979

HARDAN AXTARIM SƏNİ?

Bahar qurub növrəği,
Bənövşə tutub bağı.
Yada salır o çağ,ı,
Harda axtarım səni?

Məhəbbətsiz həyat yox,
Sevinci az, qəmi çox.
Ayrılığın sonu yox,
Harda axtarım səni?

Gül taxdığın telimdə,
Ya tutduğun əlimdə.
Sevdalı günlərimdə,
Harda axtarım səni?

Sanma məhəbbət sönür,
O gözdə nura dönür.
Ümid axırda ölür,
Harda axtarım səni?

Dilləndirir qəm məni,
Həsərət didir sinəmi.
Yenə sən axtar məni,
Harda axtarım səni?

Əfqanıstan, Kabil, 1980

BAYRAMINIZ MÜBARƏK OLSUN

Yenə yurdumuza gəlir təzə il,
Ürəyimiz yeni ahənglə vurur.
Təbriklər, sağlıqlar qurtaran deyil,
Qədəhlər bu axşam boşalır-dölür.

Axır dəqiqələr vurur aramla,
Dostlar bir-birinin əlini sıxır.

Sanki yeni ilə bir ehtiramla,
Doğma Odlar Yurdu ayağa durur.

Hər yanda duyulur yazın nəfəsi,
Arzular, istəklər gözlərdə gülür.
Evlərdən yayılan çal-çağır səsi,
Şirin nəğmə kimi qəlbə süzülür.

Neçə yol anmışam sizi bu axşam,
Neçə deyilməmiş söz var sinəmdə.
Xəyalən sizinlə qucaqlaşmışam,
Yeni il qapımı gəlib döyəndə.

Gözlərimiz vüsal yaşıyla dolsun,
Doğma od-ocağım, bir görüşək, gəl.
Məndən ayrı düşən obalar, ellər,
Sizin bayramınız mübarək olsun.

1978

ELDƏ DAĞIM-DAŞIM QALIB

Amandı, dəyməyin mənə,
Könlüm yenə qübarlanıb.
Ömür baxmır mən deyənə,
Yazım gedi, qışım qalıb.

Yolumu etmişəm yarı,
Dönmərəm bahara sarı.
Pozulmasın əhdim barı,
Sevməklə nə işim qalıb.

Ürək, yanmağın əbədi,
Ayrılıq üstümü kəsdi.
Balalarım mənə bəsdı,
Bir də dost, sirdaşım qalıb.

Mən Şövkətəm, yorulmaram,
Bulanmışam, durulmaram.
Özgə dağa vurulmaram,
Eldə dağım-daşım qalıb.

Kabil, 1978

DAİM YAŞAMAQ ÜÇÜN

Daim yaşamaq üçün,
Daim yanasan gərək,
Köksündə məşəl kimi
İşiq paylaya ürək.
Arzun gül aç min-min,
Ümman tək geniş ola
Sərhəd bilməyə eşqin.
Düz ola, yoxuş ola,
Getdiyın yol üstündə
Ayağından iz qala
Çınar pöhrələri tək
Köklənəsən torpaqda,
Odlu nəfəsin qala
Hər güldə, hər yarpaqda.
Bərəkətin ətrını əllərində duyasan
Əbədi bağlanasan
Torpağa sən, suya sən.

Ürəkdən tapınsan
Bir haqqa, ədalətə,
Varlığını verəsən düz sözə, həqiqətə.
Daim yaşamaq üçün
İnsanları sevəsən,
Daim yaşamaq üçün
Sevilərək öləsən.

Kabil, 1979

MƏNİ DƏ ÖZÜNLƏ APAR, EY KÜLƏK!

Məni də özünlə apar, ey külək!
Ayrılıq oduna tablamır ürək.
Nə vaxtdır xəyalım bu yollardadır,
Gözlərim yol çəkir intizardadır.
Apar, uşaqlığım keçən düzlərə,
Zülmətdən qovuşum ağ gündüzlərə.
Yenə də quş kimi çöllərdə uçum,
Səhəri dağların qoynunda açım.
Sinəsini açsın «Muncuqlu zəmi»,
Silinsin gözümdən həsrətin nəmi.
Barlı ağacların ətrini duyum,
Başımı çinarın çiyinə qoyum.
Aparın siz məni qartallı dağa,
Ətirlər qoxuyan güllü yaylağa.
Yalçın qayalarla baş-başa verim.
Sinəmi zirvədə şişməyə gərim
Orda babaların nəfəsi əziz,
Orda gəncliyimin həvəsi əziz,
Ordakı xatirəm uşaq tək kövrək,

Məni də özünlə apar, ey külək!

Dəysin qulağıma anamın səsi,
İsitsin qəlbimi odlu nəfəsi,
Qoynunda ovunum yenə cocuqtək.
Məni də özünlə apar, ey külək!
Ey nəğməli söyüd, qocaman palıd.
Qoynunda göz açıb, doğulduğum yurd.
Sizsiz bilsən necə qəribsəmişəm?
Qürbətdə ağlamaq olubdur peşəm.
Bu yolda, ey külək gəl ol yoldaşım
Apar, Xan Arazla mən qucaqlaşım.
Həsərin odunu birgə söndürək,
Məni də özünlə apar, ey külək!

Kabil, 1980

OLAYDI

Ürəyimi dərd deşəndə,
Yaxın sirdaşım olaydı.
Əcəl gəlib yetişəndə,
Torpağım, daşım olaydı.

Saçlarıma çən enməyə.
Həvəsim, eşqim sönməyə.
Ayrılıq geri dönməyə,
Qohum-qardaşım olaydı.

Gəl dindirmə bağırı qanı,
Dərdlərimdən məni tanı.

Yox etməyə bu hicranı,
Odum, atəşim olaydı.

Gəldi-gedər cahı-cəlal,
Ululardan sən xəbər al.
Gərəyim deyil dövlət, mal,
Düşünən başım olaydı.

Horovlunun de, nəyi var?
Bircə odlu ürəyi var.
Xudadan bir diləyi var.
Kaş cavan yaşım olaydı.

1980

ÖMÜRDƏN BAHAR İTMƏYƏ

Dağlar bir dilək diləyim,
Zirvənizdən qar itməyə.
Mərd yaşayıb, mərd öləsən,
Alından vüqar itməyə.

Hər mətləbdən kam alasan,
Haqqı-haqqa calayasan.
Bircə təzə bağ salasan,
Budaqlardan bar itməyə.

Biz qoruyaq saf niyyəti,
Pak vicdanı, ülviyyəti.
İtirsək də var-dövləti,
Arada ilqar itməyə.

Haqqa tapın, dayan mətin,
Yollara döz, çətin-çətin.
Üfүүүndə məhəbbətin –
Etibarlı yar itməyə.

Horovlu gəl eyləmə cəng,
İşindədir çarxı-fələk.
Hər gələn köçüb gedəcək.
Ömürdən bahar itməyə.

1979, Kabil

VAR

Bir dağam, başımdan açılmaz duman,
Sinəmdə qış, bahar bollu qarım var.
Çəmənim, çiçəyim, gülüm al-əlvan,
Fəsillər içində növbaharım var.

«Cəngi»də köklənib rübabın teli,
Qəzəldir, qoşmadır xalqımın dili.
Ordular qaytarar mərd Oğuz eli,
Babəklər yetirən bir diyarım var.

Nizamidən gələn hikmətdən deyim,
Füzuli işıqlı sənətdən deyim.
Vaqifdən, söz açım Səməddən deyim,
Abbasım, Səhəndim, Şəhriyarım var.

Xətai qüdrətli, Nəbi qeyrətli,
Tomris, Tutu Bikə, Həcər İsmətli.

Cavanşir, Cavadxan, Həsən qamətli²,
Sultan Ağa kimi oğullarım var.

Həyatı dərindən düşünsək bir az.
Onun da sevgisiz qiyməti olmaz.
Şövkət, ömür keçər, ürək qocalmaz,
Hələ sevgi dolu arzularım var...

Bakı, 1986

EYLƏMİŞƏM

Sənli günlərimin bol anlarını,
Yazıb sinəm üstə, cəm eyləmişəm.
Ağrı-acısına zalım hicranın,
Gecə-gündüz dözüb, qəm eyləmişəm.

İllər saçlarımda bəyaz iz qoyub,
Sanma ömür keçib, həsrət soyuyub.
Gecələr üzümü yasdığa qoyub,
Gözümü dəmadəm, nəm eyləmişəm.

Ayrılıq həmişə məni çağırıb,
Ürəyim sinəmdə yanıb, çığırıb.
Acı günlərimi başa çıxarıb –
Şirin günlərimi kəm eyləmişəm.

Məhəbbət... Kefi var vallah, onun da,
Kim əzəldə ağlar, kimsə sonunda.

² *Safəvi Uzun Həsən nəzərdə tutulur*

Göz yaşları töküb həsrət yolunda,
Görün ki, mən necə dəm eyləmişəm?

Bəxt küsdü, yolundan ayrıldı yolum,
İnsafmı sevdasız saralım-solum?
Şövkətəm, cəbrindən necə yorulmuşam,
Könlümü eşqinə şam eyləmişəm?

1980, Kabil

SÖZÜN QIYMƏTİ

*Məclisdə bir mənəblinin
«nitqi»ni dinlədim*

Yüksək kürsülərdən söz yağdıran kəs,
Tərif üçün sözü ayağa salma!
Külək kimi azca sağa, sola əs,
Sözünün qulu ol, əl qulu olma!

Bir dünya varlıqdı, bir həqiqi söz,
Nizami də sözdə sultanlıq etdi.
Ənəlhəqq üstündə Nəsimi özü,
Nadan fitvasıyla ölümə getdi.

Böyük Şah İsmayıl söz qüdrətilə.
Özünə sənətdə bir saray tikdi.
Alı, Ələsgər də söz hikmətilə,
Qoşmanı əlyetməz zirvəyə çəkdi.

Üzə şax deyilən bir həqiqət də,
Müşfiqi, Cavidə zindana atdı.

Yalan ideyalı bir cəmiyyətdə,
Gün kimi parladı, ay kimi batdı.

«Həqiqətə zaval yoxdur» dünyada,
Haqq sözü xalq daim uca saxlayar.
Xalqın qınağını gətirin yada,
Siz, ey ulu sözü ucuz tutanlar!

1980

OYAN, KÖNÜL

Baharın gülşən çağıdı,
Nə yatmısan oyan, könül!
Bülbül gülün qonağıdı,
Hünərin var dayan, könül!

Əlvan geyib Diri dağı,
Xınalıdı əl-ayağı.
Cənnətdir Araz qırağı,
Gəndən baxıb yanan könül.

Gəl bir qoşa qanad taxaq,
Zirvələrə qoşa qalxaq.
O yerlərə bir də baxaq,
Dərddən soyul, talan, könül.

Dərdi aşı da həddindən,
Şövkət dönməz öz vədindən.
Sıyrıl, çıxmaq qəm səddindən,
Ey möhnətdə qalan könül.

1980, Kabil

SEYRƏ ÇIX

Bilsəniz nə qədər xoşdur insana,
Ana təbiətin seyrinə çıxmaq?
Dalıb axşamların lal sükutuna,
Səhər şəfəqinin əlini sıxmaq?

Dinləsən meşəni gör nələr deyər,
Bircə yarpağın da söz-söhbəti var.
O «Damcılı bulaq» nələr söyləyər,
Tarixlər yaşadı hekayəti var.

Yaxınlaş o qoca paldı dinlə,
Onun da min dərdi, qayğısı olar.
Dindirsen qaya da danışar sənə,
Tarixdən saxlayıb neçə yadigar.

Sərin yaylaqlarda nəfəsini dər,
Burda Xan Çobanın dinlə səsini.
Kəkotu ətriylə səni məst edər,
Sonra pıçıldayar tarixçəsini.

Dinləsən çayların şən nəğməsini,
O neçə tarixi gətirər yada.
Asta pıçıldayar xatirəsini,
Ordan götürdüün bir ovuc su da.

Seyrər çix elləri, göz birər-birər,
Hər oymaq döşünə bir çiçək taxsın.
Hər ötüşən gecə, hər nurlu səhər,
Nəğmə tək qəlbinə süzülüb axsın.

1980

HƏR KƏSİN ÖZ YOLU, CİĞİRİ OLA

Qanad açıb yenə xəyal yelkənim,
Dolaşır dağları, enir dərəyə.
Yenə də dikilir həsrət gözlərim,
Qartallar oylağı ulu zirvəyə.

Andım babaların izini orda,
Hər iz qaya üstə sanki naxışdı.
Dağlara dirənən bir dar cığır da,
Ulu babalardan nişan qalmışdı.

Daş-kəsək döysə də ayaqlarımı,
Gah cığıra düşdüm, gah da ki, yola.
Bir fikir dolaşıb yordu ağlımı,
Hər kəsin öz yolu, cığırını ola.

1980, Kabil

QORUYAQ

Dostlar, gəlin aldanmayaq şöhrətə,
Təmiz adı, pak vicdanı qoruyaq.
Ömrü verək eldən gələn sənətə,
Sözümüzü də düz mənanı qoruyaq.

Dolaylardan, gədiklərdən biz aşaq,
Yaxın-uzaq obaları dolaşaq.
Ələsgəri, Qurbanini soruşaq,
Sazlı, sözlü yurd-yuvanı qoruyaq.

Şadlıq quraq Marağada, Təbrizdə,
Sevinc yaşı qoy sellənsin hər gözdə.
Dinsin aşığı doğma türk dilimizdə,
Qədir bilən, söz qananı qoruyaq.

Vurğun kimi keçək Muğan çölündən,
İlham alağ, çəmənindən, gülündən.
Əyilib su içən «yağış gölündən»,
Çöllər qızı o ceyranı, qoruyaq.

Müqəddəsdir türk adımız, soyumuz,
Babaların öz yoludur, yolumuz.
Bədxahlardan qoy olmasın qorxumuz,
Türk adlanan bir dünyandı, qoruyaq.

1989

KÖNLÜM İSTƏYİR

Yenə qonaq gəldi bahar bayramı,
Gəzdiyim elləri könlüm istəyir.
Dağın zirvəsində bəyaz dumanı,
Aranda gülləri könlüm istəyir.

Çıxmır xatirəmdən öz yurdum-yuvam,
Ötən günlərimi çətin unudam.
Orda qəribsəyib uşaqılıq dünyam,
Qayğısız illəri könlüm istəyir.

Hərdən dəli könül lap havalanır,
Sanki ilk məhəbbət oduna yanır.
Başımda şirin bir sevda oyanır,
Sevdaı gözləri könlüm istəyir.

Hər oymaq bəzərdi şeiri, sənəti,
Ululardan gələn dərin hikməti.
Xalqın yaşatdığı təmiz niyyəti.
O şirin dilləri, könlüm istəyir.

Şövkəti bir həsrət dindirir yenə,
Qorxuram ulduzum xəbərsiz sənə.
Kədəri-sevinci yarı bölməyə,
Doğmalar, sizləri könlüm istəyir.

1980, Kabil

EL-ELƏ QOVUŞUB DOĞMALAŞMASA

Dərələr necə var qalar yerində.
Sellər sinəsindən cığır açmasa.
Dağlar da vüqarı saxlar əlində.
Qartallar zirvədən uzaqlaşmasa.

Əzəl məsgənimiz düzə-düz demə!
Ceyran-cüyür orda hey dolaşmasa.
Hər gələn kəlməyə, sözə, söz demə!
Hikməti dolanıb sərhəd aşmasa.

Dağın dağ yeri var, daşın öz yeri,
Olublar insanın əzəl səngəri.
Oxşarmı ruhunu sübhün dan yeri,
Kəkliklər qayada qaqqıldaşmasa?

İliq nəfəsini yayanda bahar,
Qalxar yatağından zümrüd bulaqlar.
Tərpənməz torpağın sinəsindən qar,
Qış əlvida deyib vidalaşmasa.

Şövkət, gəl dünyaya söyləmə yalan,
Hər insan ömrüdür sirli bir dastan.
Varmı muradını başacan alan.
Elə-el qarışıb doğmalaşmasa.

1985

ANAMIZ TORPAĞA BAĞLANMASAYDIN

*Həyat yoldaşım Hüseyn Məhərrəm
oğlunun əlli yaşına*

Saçının ağına gözüm sataşdı,
Gizli bir sızıltı ağrıtdı məni.
Elə bil içimdə bir tufan qopdu,
Qorxdum, bu tufanda itirəm səni.

Bu necə iztirab, bu necə təlaş,
Qocalıq qorxusu, ölüm qorxusu?
Bahar hasarını adlayanda yaş,
Saçın ağlığından qorxur çoxusu.

O qara saçlara ələnsə də qar,
Üşütməz könlümü boran, çisək də.
Vaxtında gələcək ömrə son bahar,
Biz onu istəsək, istəməsək də.

Sonda bir xəzandı hər insan ömrü,
Məsləksiz, inamsız gərək yanmasın.
Bir şəxsin inamsız ötsə bir günü,
Nə fərqi, yaşasın, ya yaşamasın.

İnam Cavidanın, Babəkin özü,
İnam Koroğlunun vuran qoludu.
İnam Nəsiminin «ənəlhəqq» sözü,
İnam Xətəinin döyüş yoludu.

İnamla yaşadın həyatda ancaq,
İnamsız torpağa bağlanmaq olmur.
Bil ki, alnıaçıq, üzü ağ olmaq,
Həyatda hər kəsin qisməti olmur.

Vicdanın təmizdi, niyyətin aydın,
Zəhmətsiz günləri ömür saymadın.
İtərdi zəhmətin hər haqqı-sayın,
Anamsız torpağa bağlanmasaydın.

15.IX.1987

DEYİL

Məhəbbət yaşadır bütün cahanı,
Onsuz könül evi dolası deyil.
Həyata bağlayır daim insanı,
Ürəkdə heç onsuz vurası deyil.

Əsil məhəbbətin meydanı gendir,
Vüsali birdirsə, əzabı mindir.
Səadət ürəkdən sevənlərndir,
Duyğusuzlar onu qanası deyil.

O ülvi duyğudur, coşduqca –coşar,
Şirin bir arzudur, qaynayar, daşar.
Həyat da onunla əbədi yaşar-
Dünyalar durduqca, solası deyil.

Sevginin gücülə Fərhad dağ çapdı,
Məcnun öz eşqiylə ölməzlik tapdı.
Sənan da dinini dəyişib, atdı,
Tarixlər ki, bunu danası deyil?

Horovlu bu yaşda bil öz yerini,
Axı çox çəkmisən eşqin cəbrini.
Təzədən kökləmə ona qəlbini,
O quş sizin bağa qonası deyil.

1980

OLMASIN

Dosta sadıq xoş rəftarı olanın,
Mümkündür mü düz rəftarı olmasın?
Tər axıdıb, zəhmətlə bağ salanın,
Heç olarmı bağda barı olmasın?

Vurğunuyam bir xəzansız baharın,
Gül-çiçəkli qoynu gülşən bağların.
Ola bilməz Kəpəzin, ya Qoşqarın,
Sinəsində sal buz qarı olmasın?

Bu həsrəti necə çəkim bu yaşda?
Xoş ünsiyyət tapdım dostda, tanışda.
Horovlunun izi qalsın bir daşda,
Nə şöhrəti, nə də varı olmasın.

1987

MƏHƏBBƏT APAR

Qızımın toy günündə

Bu gün toy günüdür gəlin köçürsən.
Ayağın sayalı qoy olsun, qızım!
Özünə təzə bir yuva seçirsən
Yuvan səadətlə qoy dolsun, qızım!

Sevginlə bir ata ocağı yansın
Heç vaxt soyumasın odu, istisi

Bir kökdən birinə zoğlar uzansın
Boy atsın hər yanayaşıl pöhrəsi.

Məhəbbət yaşadar daim insnanı,
Onsuz könül evi boşdur, bilirəm.
Nənəndən aldığım xeyir-duanı
Bu gün, əziz balam, sənə verirəm.

Cehiz bir adətdir ata-babadan,
cehizsiz gedən qız«urvatsız olar!»
Qızım, ayrıldığın doğma ocaqdan,
ər evinə cehiz,məhəbbət apar.

1985

AŞIQ ƏLƏSGƏRƏ

Gözüm qaldı torpağında, daşında,
Dövrən yenə tərsə dolandı, aşıq!
«Qazma, məzarını çeşmə başında,
O çeşmə gözündən bulandı, aşıq».

Yağı tapdaladı yenə elini,
Xəzan vaxtsız vurdu bağda gülünü.
Sonalar tərk etdi «Göyçə» gülünü,
Yurdun yad əllərdə talandı, aşıq.

Fələk dağ üstündən yenə çəkdi dağ,
Pozuldu sən görən əzəlki növraq.
Yağmalandı Laçın, gözəl Qarabağ,
Xocalı odlara qalandı, aşıq!

Bəxtimizə qara yazıldı yazı,
Çoxunun gözündə qaldı murazı.
Sındı Qurbaninin, Şəmkinin sazı,
Bunun intiqamı yamandı, aşığı!

Heç demirsən gözəllərin hardadı?
Əsir düşüb aşığı Pəri dardadı.
Horovlunun gözü intizardadı,
Şuşanın dağları dumandı, aşığı!

1993

GÖRƏYDİM GƏNCLİYİM QAYIDIB GERİ

Həyat yoldaşıma

Deyirsən ömrümün ötüb baharı,
Əsir başım üstə xəzan yelləri.
Ələnib saçıma illərin qarı,
Qaytara biləydim ötən illəri.
Oyanıb yuxudan bir yaz səhəri,
Görəydim gəncliyim qayıdıb geri.
Səsim yenə düşüb bağçaya-bağa,
Yenə qüvvət gəlib ələ-ayağa.
Yığaydım başıma yaşlı qızları
Təzədən başlaya kənd oyunları.
Yenə də şux durum, yenə şux gəzdim,
Dil-ağıza düşsün söhbətim-sözüm.
- Xoşdur xatirəndə gözəl duyğular
Bəxtəvər gəncliyin öz aləmi var.

O qanadlı quşdu, o güllü yazdır,
Heyif ki, gəncliyin ömrü çox azdı.
Gəl ötən illərə söyləmə hədə,
Onlar ömrümüzə bir yaraşdı.
Sağında-solunda gəzən nəvələr,
Ürəyə sevinçdir, gözə işıqdı.
Ömrün ötüşmürsə səssiz-səmirsiz,
İllərdən həyatda qalırsa bir iz,
İnan, ötən illər deyildi hədə,
Yaşayıb, yaradıb, sevməyə dəyər.
Quş tək uçan gənclik qayıtmaz geri,
Qoruyaq, əzizim, xatirələri.

1987

QƏZƏLLƏR

OLDU

Sən getdin, əzizim, bağrım başı qan oldu,
Həsərətini çəkdim, gözlərim giryən oldu.

Leylinəm, dalınca səhralara düşmüşəm,
Xəlvəti sevgimiz el içrə bəyan oldu.

Gündüzlər kölgə tək sorağınla dolaşdım,
Gecələr ürəyim dərdimə dərman oldu.

Bax, gül fəsli gəldi, vüsal dəmi yetişdi,
Bizim gülşənimiz gör necə viran oldu.

Şövkət, ürəyində əhdə sədaqət saxla,
Ayrılığa səbəb bu çarxı-dövran oldu.

Kabil, 1978

SƏNSİZ

Hardasan, gözüm nuru, artır fərağım, sənsiz,
Pərvanəyə dönmüşəm, yanmır çırağım, sənsiz.

Gəlsə gül fəslə əgər, hər yan əlvan geyinsə,
Sənin tək gül bitirməz, məhəbbət bağım, sənsiz.

Baharda xəzan vurmuş gülə bənzərəm, inan,
Qövr edir günü-gündən bil, sinə dağım, sənsiz.

Unudub dostlar məni, halımı soran yoxdur,
Yel də açmaz qapımı, gəlməz qonağım, sənsiz.

Şövkətin halına bax, bir yananım tapılmır,
Kimsəsizəm, qayıt gəl, yoxdur dayağım, sənsiz.

Kabil, 1978

DEMIŞƏM

Sənə min rəhmət, Vahid!

Vətənimin hər daşına min dəfə mən can demişəm,
Ürəyimi şam eyləyib, atəşinə, yan demişəm.

Öz yurdumun vurğunuyam, ayağına baş qoyaram,
Qürbət dönüb cənnət ola, mən ona zindan, demişəm.

Viran görüb ellərimi dərya kimi bulanmışam,
Niyət tutub, əhd eyləyib adına qurban demişəm.

Ədalətə inanıram abad görəm ellərimi,
Haqq yoluna sipər çəkən, zülm evin viran demişəm.

Horovluyam, səndən qeyri özgə bir gümanım yoxdur.
Hazıram onu da verəm, elimə hər an demişəm.

Kabil, 1979

KƏRƏMİ

Bir məclisdə «Kərəmi» çalınırdı

Elə dindin, alışdı cismimdə canım, Kərəmi!
Oduna yanmışdım bir, dübarə yanı, Kərəmi!

Könlümü ram elədin, qarşında bir qula döndüm!
Bu necə sehr idi ki, dondurdun qanım Kərəmi!

Dinlədikcə səni, qərq oldum qəm dəryasında,
Bu tufandan çıxmağa, yoxdur gümanım, Kərəmi!

Göz yaşlarım suladı səhraları Məcnun kimi,
Dağı-daşı yandırdı ahu-fəğanım, Kərəmi!

Qanıma yeritmisən öz odunu zərrə-zərrə,
İndi bu atəşinə necə dayanım, Kərəmi!

Ruhumu əldən alıb, bəsdir ağlatdın bu qədər,
Gəl qıyma bir də yana tarı, kamanım, Kərəmi!

Mən sənin əsirinəm, əhdimdən dönən deyiləm,
Yolunda can verirəm, budur olanım, Kərəmi!

Horovlu dərd əhlidir şirin vüsaldı əlacı,
Gözləməkdən tükənib tabı-tavanım, Kərəmi!

1976

SÖNƏN DEYİL

Bir sevdadan yanır könül, ta alışıb, sönən deyil.
Nə fayda ki, şirin canı, yolunda qoy bilən deyil!

Aşıqlərdə bir adətdir, hicran ilə ülfət bağlar,
O düşdüsə eşq oduna gizli yanar, dinən deyil!

Ürəyimi çox qınadım duyğusuza uyma dedim,
Gördüm zildə köklənibdir bir də bəmə enən deyil.

Məhəbbət bir duyğudur ki, həyat verir insanlığa,
Gələndə tez bəyan olar, daldalarda sinən deyil.

Eşqin qədir-qiymətini biganələr əsla bilməz,
Şövkət, ömrü vermə qəmə, keçən günlər dönən deyil.

1976

ZAMAN

Rus Sovet qoşunları Kabilə girdi

Tutuşubdur, yenə də odlarda yanır dünyamız.
Bu odu söndürməyə zirvədəki qardı, zaman.

Soxulub mərd elinə köpəklər ulduza hürür,
Bəlkə gedib yuxuya, ya da elə kardı, zaman?

Qiyamətə qalmayıb günahsızların qisası.
Haqqı-nahaqqa verməz, bil ədalətkardı, zaman.

İmtahana çəkəcək yad elinə soxulanı,
Qiyamətini verəcək, doğruya həmkardı zaman!

Horovlu, gəl səbr elə, incimə dövrü-zamandan,
Sanma ki, bu işlərdə təkçə günahkardı, zaman!

Kabil, 1979

BU GECƏ

Nə olaydı sevgili yar, qayıdıb gələ, bu gecə,
Evlər yıxan bu hicranı aradan silə, bu gecə.

Xəzan döymüş bir güləm ki, hər dəm açılmır ürəyim,
Bir şirin ülfət eyləyə, danışa-gülə, bu gecə.

Şeh çiləyən kipriklərim çəmənimi islatmamış,
Abad edə can evimi, dərdimi bilə, bu gecə.

Aşiqinəm, pərvanətək oduna düşüb yanırım,
Atəşimə gəl yaxın dur, bir leysan çilə, bu gecə.

Dəryada bir gəmiyəm ki, daşdığı qəm yüküdür,
Horovluya vüsalını, gəl ehsan eylə, bu gecə.

Kabil, 1978

KÖNLÜM

Neçə vaxtdır həsrətliyəm, doğma ocaq istər, könlüm,
Şöləsində dolanmağa nurlu çıraq istər, könlüm.

Xəzan vurub ayrı saldı, axtarıram gülşənimi,
O gülşəndə əzəlki tək, bir güllü bağ istər, könlüm.

Karvanından ayrı düşmüş, bir sarbanam yol üstündə,
Boy atdığım yurd-yuvadan, bir səs-soraq istər könlüm.

Ellərimçün min yol öləm, yenə də mən bəs demərəm,
Bu çağında el-obadan arxa-dayaq istər könlüm.

Qürbət eldə ölüm gəlsə, yaxın qoyub can vermərəm,
Qucağında uyumağa doğma torpaq istər könlüm.

Ömür keçir, deyilməmiş söz-söhbətlə sinəm dolu.
Aman verə, son mənzili hələ uzaq istər könlüm.

Horovluyam, bu vətənin od ürəkli bir qızıyam,
Öz xalqımı yad nəfəsdən hər an iraq, istər könlüm.

Kabil, 1979

İLHAM PƏRİSİ

Lirik poema

I hissə

*Anadan mehriban dayədir bəlkə,
Günəşsiz səmadır, şeirsiz ölkə.*

M.Şəhriyar

Həmdəm axtarıram ovunam hərdən,
Ürəyimi ala qəmin əlindən.
Tənhalıq könlümü talayan zaman,
Sinəmdə od-ocaq qalayan zaman,
Hər sözü-söhbəti bir məlhəm ola,
Könlümü dindirib, ney kimi çala.
İlahidən gələ hər bir kəlməsi,
Təbimi oynada ilham pərisi.
Könül nəgmə çala min simdə yenə
Gah zildə dillənə, gah bəmə enə.
Mən də söz mülkünə açam sinəmi,
Duyğular selində axıda məni.
Qələmi sınayam mən də bir qədər,
Ömrümün illəri yanmaya hədər.
Söz içində mənim öz sözüm olsun,
Həyatda bir qayəm, bir üzüm olsun.
Elə söz deyim ki, sadə və təmiz,
Hikmətdən yoğrulub söz xəzinəmiz

Vurğun ilhamilə cilalanan söz,
Bayraqlar saldırıb, cəbhə alan söz.
Döyüşdə od saça, şimşək tək axa,
Şığayıb düşmənin başında çaxa.
İlham çeşməsindən, axıb süzülə,
Sonra mirvari tək şeirə düzülə.
Mən söz aşiqiyəm gözü, könlü tox,
Özgə boxçasında əsla gözüm yox.
Xalqımın min illik xəzinəsi var,
Ona dürr bəxş edib neçə sənətkar.
Neçə söz sərrafı yetirib xalqım.
Nəsildən-nəsilə ötürüb xalqım.
Saz üstə köklənib ruhu əzəldən,
Mayası qoyulub şeirdən, qəzəldən.
Nizami hikməti, Füzuli qəmi,
Sözlə sehirlədi bütün aləmi.
Nizami ocağın sözlə qaladı,
Odur ki, dünyayla qoşadır adı,
Doğma söz mülkündə loğman da odur,
Barlı bağ onundur, bağban da odur,
Sənətdə dayandı şiri-nər kimi,
Açdı söz sirrini peyğəmbər kimi.
Aldı qiymətini, xeyir də, şər də,
Dühasına boyun əydi bəşər də.
Onunla ucaldı sözün qiyməti,
Nəsillər anladı bu həqiqəti.
Nə qədər söz deyən dünyaya gəldi,
Onun zirvəsinə qalxa bilmədi.
Ulular, ərənlər yaxşı deyiblər:
–«Zər qədrini ancaq zərgərlər bilər»

Söz var, ayaqlardan qaldırır səni,
Söz də var ayağa saldırır səni.
Söz var ki, tarixə yazılıb yalan,
Neçə pak vicdanı eyləyib talan.
Haqqa, ədalətə kölgə də salıb,
Haqqın meydanında zəfər də çalıb.
Qoltuqlarda yatıb kölgələnənlər,
Rütbəyə, mənəsbə tez yüksələnələr.
Bir sözlə min tale alıb satıblar,
Yalanla murada, əhdə çatıblar.
Rütbə dəllalları, söz məddahları,
Neçə insan ömrün qoydular yarı.
Həqiqət atıldı daş zindanlara,
Şeirə sənətə vurdular yara.
Mikayıl Müşfiq də, Əhməd Cavad da,
Haqq, ədalət-dedi çəkdilər dara
Sevmədim həyatda bayağı sözü,
Yalan çirkabında qızaran üzü.
İnsan var varlığı, mayası yalan,
Andı, əqidəsi, qayəsi yalan.
Mənəsbli sözünün qulu olanlar,
Yaranışdan əyri yolu olanlar.
Hissimə, duyğuma yar ola bilməz,
Məramım başqadır, özgədir həvəs.
Çox erkən ailəyə meylimi saldım,
Əhdimə, eşqimə sadıq də qaldım.
Gecə dörd körpənin başının üstə,
Şirin layla çaldım həzin, ahəstə.
Duyğular selində çırpındı ürək
Təbimlə baş-başa qaldım sübhətək

Həyatda düz seçdim yol yoldaşımı,
Ömür yoldaşımı can sirdaşımı.
Əsil kamil insan, həm də əhli hal,
Süfrəsində duzu, çörəyi halal.
Sadə ömür sürdük verib baş-başa,
Sevinci, kədəri daşdıq qoşa,
Ev, mətbəx işi, dörd fidan körpə,
Sandım ki, könlümü ovuda bəlkə.
Qarışdı dünyanın yenə şər işi,
Güclülər gücsüzə qıacdı diş.
Cahan savaşıdan çox keçməmişdi,
Torpaq nəfəs alıb, dincəlməmişdi.
Böyük imperiyaya növbəti ölkə,
Əfqanıstan oldu yağlı bir tikə,
Hələ səngiməmiş top-tüfəng səsi,
Hərbə rəvac verdi sovet ölkəsi.
Qırmızı imperiya qılınc oynatdı,
Özgə torpağına dişin qıcatdı.
Qanlı caynağına keçdi hər nə var,
Od içində yandı dilsiz balalar
Silahın gücülə qədim bir yurdu,
Yerlə-yeksan etdi işğalçı ordu.
Güllə yağışına tutuldu Kabil,
Kor qılınc əlində ordu elə bil,
Bu günahsız xalqa qənim çıxmışdı
Kabilin görkəmi boranlı qışdı,
Bizi də bir məram ora apardı.
Ruhumu cismimdən qürbət qopardı.

Düşündüm: yurdumda az olub məgər,
Çürük ideyaya qurban gedənlər?
Getsin 37-i gəlməsin bir də,
Nargin adasında, buzlu Sibirdə.
Haqqı susdurubdur güllələr min-min,
Yarası sızladı yenə könlümün.
Bu həmin güllədi tanıdım onu,
Bildim xislətinin nə olduğunu.
Qərib gecələrdə yenə də qələm,
Yaxın bir dost kimi tutdu əlimdən.
Görüb, duyduğumu yazırdım mən də,
Qələm heç dözərmi dərdi görəndə?
Kitabım gəlmişdi əyir-ərsəyə,
Sevincim sığmırdı bu yerə, göyə.
Edilən həmlədən ara qarışdı,
Yağan güllərdən yer-göy alışıdı,
Od içində yandı könlümün varı.,
Tanrım lənətləsin o qansızları.
Bir boşluq yarandı onda qəlbimdə,
Qələm yaşa batdı sanki əlimdə.
İçimə ağır bir sükut çökmüşdü,
Təbimi elə bil, göylər çəkmişdi.
Sanki buz bağladı incə duyğular,
Şeirimin gözünü qoymuşdu ağlar.
Ömrümün həvəsli illəri getdi,
Neçə bahar gəldi, neçə qış ötdü.
Yenə soyutmadı həyat eşqimi,
Şeirə, sənətə olan sevgimi.

Təlatümə gələn bir nəhr kimi,
Duyğular oynatdı ilham pərimi.
Sehrinə düşdüm duyğumun yenə,
Sözüm çatacaqmı düz mənzilinə?
Mən bir söz əhliyəm şeir vurğunu,
Sözə çevirirəm hissi, duyğunu.
Həyatda ötəri olacaqsansa,
Gül kimi tez açıb solacaqsansa,
Nə sən təbimə gəl, nə doğul şeirim,
Elə bələyində sən boğul şeirim.
Nadan tənəsinə dözümlün olsun,
Dadın da, tamın da özünün olsun.
Özgə kölgəsində gəzib dolanma,
Hər atılan daşdan əsla bulanma.
Demirəm şairəm, şair Səməddi,
Şair Şəhriyardı, şair Səhəndi.
Onlar olan yerdə hanı o cürət,
Şairəm deməyə edəm cəsərət?
Şair Füzulidir, ilhamı dəniz,
Onunla saflaşıb ana dilimiz.
Ana dilimizin aynası odur,
Hər sözü hikməti nurla doludur.
Göstərin onun tək ağlayan şair,
El dərdi gözündən çağlayan şair!
Çiyində talenin dərd-qəm şələsi,
Göyləri yandıra ahı- naləsi?
Sevgisi tanrıya bərabər dura,
Məhəbbəti yerdən göyə qaldıra.
Qürbətdə göz yaşı sel tək axdı,
Zülmətdən şimşək tək parlayıb çaxdı,

Vulkantək püsgürdü Bağdad elindən,
Ana dilimizi tapdıq yenidən.
Döyüşdə qalib bir sərkərdə kimi,
Eşqilə nurlandı sənət aləmi.
Kağıza düşdükcə qəlbinin odu,
Sözü gözlərinin selində yudu.

İndi hər yetirən şairəm deyir,
Sönük duyğusunu bayraq eyləyir.
Söz yığb kitablar yapanlar çoxdu.
Şeirə yad nəfəsi qatanlar çoxdu.
Gərəkdir ürəkdən su içsin şeir,
Özünə hikmətdən don biçsin şeir.
Şeir duyğuların həzin səsidir
Şairin sənətə vəsiqəsidir.
Həyatı insana qandıran odur,
Ürəklərdə işıq yandıran odur.
Könüllərə qoymaz kin-küdrət dola,
Zalımı-cahili çəkər düz yola.
Tanrı sevgisilə şeir yazıla,
Hər kəsin öz yolu, cığırı ola.
Yaşanan hər ömür, verilir bada,
Haqdan gələn bir söz qalır dünyada,
Kim sözlə vəsf edib tər bənövşəni,
Haqq aşiqi Dədə Qurbani kimi?
Qurbani sözünü haqdan istədi,
Şahı-mürşüdünə nəğmələr dedi,
Şair taleilə oynadı dövran,
Qardaş-qardaşına vermədi aman.

Qolu bağlı keçdi Xudafrəindən,
Haqqq sözün cilovun vermədi əldən.
Şeir gələcəkdir, haqqın yoludur,
Meydanda igidin vuran qoludur.
Şeir olmasaydı döyüşdə əgər,
İgidlər olmazdı «Müsəlləh əsgər».
Şeirlə üzümüzə açılar sabah
Onunla yuyular qəbahət, günah.

Ey ilham pərisi, mənə qanad ver,
Qollarımdan yapış, güc ver, imdad ver.
Gecələr səninlə qoşa dayanaq,
Səninlə gec yataq, erkən oyanaq.
Ürək də odlansın səhərə qədər,
Ürəyin odundan çıxsın şeirlər.
Dədə Qurbaninin yolundan keçim,
Xətai şeirini nur kimi içim.
Öyrənim Səməddən, R.Rzadan,
M.Müşfiqdən, Ə.Cavaddan
Avazın dinləyim Bülbülün, Xanın,
Dizinə baş qoyam kaş Natəvanın.
«Şikəstə» səşindən yandıqca yanaq,
Arazın üstündən bir körpü salaq.
Bir vüsal körpüsü, ilham körpüsü
Yenə havalansın Oğuz türküsi.
Saz-saza qovuşsun, ürək-ürəyə,
O tayım bu taya gəlsin şənliyə.
Ərdəbildən ötüm, Rəştdə dincəllim,
Arandan, Turandan çıxmasın əlim.

Nə qədər istəsən çətində sına,
Enişdə-yoxuşda çək imtahana.
Şeirə həvəsim, eşqim sönməsin.
Təki təbim küsüb məndən dönməsin.
Bu yolda qoy döysün tufanlar məni,
Şeir üstə köklənsin könlümün simi.
Ey ilham pərisi, gəl çat dadıma,
Simurq quşu kimi al qanadına.
Apar məni yenə söz dünyasına,
Şeirin –sənətin at dəryasına.
Mən də o dəryada bir damla olum,
Şeirsiz bitməsin qoy ömür yolum.
O olsun dünyada dövlətim, varım,
Sel kimi oynasın qoy duyğularım.
Şeir həyatımdır, ruhum, qanımdır.
Dərdimin dərmanı, can loğmanımdır,
Gecələr bitməyən uyğumdur şeir,
Ən zərif, ən şirin duyğumdur şeir.
Hicranın əlində olanda bihal,
Pənah aparıram mən ona dərhal.
Onunla qovuram kədəri, qəmi,
Onunla duyuram canlı aləmi.
Ey ilham, tilsimsən, sehirsən, nəсэн?
Sən haqdan doğulan fikir nəhrisən.
Əzəlsən, axırsan, şirin həyatsan,
Sonu görünməyən bir kainatsan.
Könlümün şamını əlinlə yandır,
Təbimi yenidən gəl havalandır.
Bir qədər gecikmiş saysan da məni,
Həmdəmə ol, dinlə könlüm deyəni.

Həyatda acılar olsa nə qədər,
İnsan yaşadıqca yaşamaq istər.
Gərək insan ömrü hədər yanmasın.
Ötəri duyğuyla havalanmasın.
Saf-çürük eyləsin əməllərini,
Həyatda düz tapsın hər kəs yerini.
Gecəli-gündüzlü çalışdım mən də.
Yenə də gümanı tapmışam səndə.
İstədim yolunda bir qələm çalam,
Məndən sonra bəlkə yaddaşda qalam.
Təbimə qonaq tək gəlmə, ey şeir!
dinlə ürəyimi, gör nələr deyir.
Yanıb-yandırmasa şair yaratmaz,
El onu qəlbində daim yaşatmaz.
Vaxt bizdən öndədir tələs, ey könül,
Ha yalvar, ha ağla, əylənən deyil.
Sorgusuz tələsir əcələ sarı,
Vaxtın nə qəlbi var, nə də ilqarı.
Nə intizar qanır, nə həsrət bilir,
Nə ayaq saxlayır, nə də ləngiyir.
Tuta bilmədiyim vaxt döyür məni,
Dərd də samballanıb ta əyir məni,
İçimdə boğulan səsimi eşit,
Bir haqdan doğulan sözümü eşit.
Hər dərdi oxumaq çətindən-çətin
Bu dərdlər də mənim, günah da mənim.
Bəs səndə o duyğu, o həvəs hanı,
Yazıla dövrənin təzə dastanı?
Ömrə bələdçisən sönməz mayaqsan
Duyğuma, sözümə arxa-dayaqsan.

Sussan sinəmdəki duyğular sönər,
Tənhalıq üstümə qılınc tək enər.
Ömür də baş alıb dördnalla çapır,
Ümid təkçə səndə tavana tapır.
Gözün görmədiyən sən ki, görənsən,
Təbimə, duyğuma qanad verənsən.
Bu yolda sən mənə yenə ol həyan,
Üfüqdə doğulur təzə bir dövrən.
Həmdəm axtarıram bu daş dözümdə,
Həmdəmin səndədir bir də sözümdə.
Özünə gəl, qələm, Allah eşqinə
Biz də bir daş qoyaq sənət mülkünə.

II hissə

Yetər, bu gün, ey qələmim
Uluları yada saldıq,
Açdıq sənət xəzinəsin
dühaları sadaladıq.
Zaman-zaman soyumadı
qəlbimizin odu, közü,
Şeirimizə örnək oldu
Uluların hər bir sözü.
Çoxdan dillər əzbəridir
Şəhriyarın şeiriyyəti,
qələmindən çıxan inci
fəth eləyib kainatı.
Yer üzündə kim bilmir ki,
bu danılmaz həqiqəti?
Şair Səhənd, Xəlil Rza

daş zindanda inildədi,
Zülmkarın gözlərinə
baxa-baxa vətən –dedi,
Torpaq dedi,
millətinə haqq istədi.
Öz xalqının başda qızıl
tacı olub, şair olan.
Çox heyflər azadlığın
acı olub zaman-zaman.
Şeir –sənət aləmində
hər birinin öz çəkisi,
öz yeri var,
Şair olan öz dövrünün
görən gözü, beyni olar.
Gərək deyil sadalamaq
dərdimizi bilən bilib,
Tarix boyu gözümüzün
biri ağlar, biri gülüb.
Sanma tarix təzələnib
şimal buzu əriyibdir,
Qalaqlanan dərdlərimiz.
Ovunubdur, kiryibdir.
Biz haqq idik yer üzündə
Haqqımızı oğradılar
Əzəmindən bütöv idik.
Sərhəd-sərhəd doğradılar.
Gündoğandan-Günbatana
dəvə kimi daşımışıq
dərd yükünü,
Özümüz, öz dərdimizə

yurd yerişik sona kimi.
Yurdumuzu hələ qurd tək
didənlər var,
«Xalqım»-deyib mənəsbini
güdənlər var.
Hələ çoxdur üzə gülüb
arxamızdan zərbə vuran.
Hələ çoxdur ilmə-ilmə
şər toxuyub, tələ quran.
Ayıq-sayıq pusqudadır
Fars məmuru yaxşı tanı,
Hələ rusun çox işləkdir
Şər üyüdən dəyirmanı.
Baş qaldırıb yenə hayin
torpaq üstə oyunları,
Qan hərisi nankorların
ovulmayıb burunları.
Hələ bizim varlığımız
göz çıxarır,
əcnəbilər torpağında
quzğun kimi leş axtarır.
Kökümüzə, soyumuza
hələ balta vuran çoxdur,
İçimizdə ayrı-ayrı
Cəbhələrdə duran çoxdur.
İndi bizə söz gərəkdir
Qolumuza təpər ola,
İndi bizə qol gərəkdir
Sərhəd ola, çəpər ola.
Şeirimizin hər notunda

Dinə gərək el havası,
Yeni ruhda havalana,
Xalqımızın qəm dünyası.
Daha yetər, şeirimizdə,
Gah ağladıq, gah ağlatdıq,
Xan Arazı, Gülüstani-
Tarix boyu qanlı tutduq,
İki sahil arasında
Sinəmizi hey qanatdıq.
Millətimiz qolundakı
zəncirləri qırıb, atıb,
İndi kini-küdurəti
Qisas əzmi, gücü artıb.
Bizi gərək qorxutmasın
bu qırğınlar, bu talanlar,
Yaddaşlardan itib getsin
Həqiqətə kölgə salan
ağ yalanlar.
Varlığımıza böhtan atıb
tariximi tərs yazanlar.
Milyonların başı üstə
köləliyə diş qıcayıb
yumruqları düyünlənən
qol bizimdir,
Nəhr kimi yırğalanan
Meydan bizim, yol bizimdir.
Azadlığa fərman yazan,
Əsarətə quyu qazan
azad qələm, söz bizimdir.
Şah babamız beldə qılinc

əлиндəsə qələm gəzdi,
Qılınc ilə tariximə
tarix olan dastan yazdı.
Dedi: Torpaq qeyrətimiz,
Ana vətən and yerimiz.
Əmanətə xəyanət yox,
bu torpağı qoru -dedi.
İtməsin od-ocağmın
Bir qığılıcım qoru dedi.
Yenə göyü duman alıb
qaralıbdır dan yerimiz
Öz yerində əsgər olaq
yurdumuza hər birimiz.
Yad əlilə ocaq sönüb
yurd talanıb,
Qarabağın sinəsində
od qalanıb,
Ellərimiz xəyanətlə
Yağmalanıb.
İndi gərək yeni fikir
Savaşında öndə duraq,
Şeirimizi yeni notlar
üstə quraq.
Hüseyn Cavid, Müşfiq kimi
Şair gərək bu millətə.
Söz adlanan qılıncilə
Yol göstərə həqiqətə.
Dövrən yeni, zamanda da
gərmiş təzə,
Fikirdə də, duyğuda da

vərdiş təzə.
Nədən biz də şeirimizlə
yeni cəbhələr almayaq?
Ata-baba yolu üstən
təzə cıgırlar salmayaq?
Gərək ayıq-sayıq olaq.
Qələbə-zəfər eşqinə,
Qələmi süngü eləyək
Gələcək günlər eşqinə.
Şeirimizdən yığışdıraq
bu ah-vayı, sızıltını,
yerli-yersiz tərifləri
Alqışları, gurultunu.
Sözümüzü mərmi kimi
yağdıraq düşmən başına,
Qələmimiz. şeirimizlə
qalxaq torpaq savaşına.

Azadlığın eşqinə
Sən də təzələn şeirim,
Qəm köynəyindən çıxıb
Nəşə yaz ey qələmim.
Etibarlı əldədir
bu günüm, gələcəyim,
Üzümüzə gün doğub
Çin olubdur istəyim.
Dövrəndə vüsətə bax,
Zamanda sürətə bax,
Yurdumun şöhrətinə,

Yığılır yaxın-uzaq.
Min həvəslə, istəklə,
Hamı qurur, yaradır,
Oğuz eli yurdlaşır,
əhdə –murada çatır.
yurdumun ürəyindən
çəkilən kəməyə bax,
dünyanı heyran qoyub,
Millətdə hünərə bax.
Neçə elə, ölkəyə,
Uzanır «İpək yolu»m,
Sanki ərzini belinə,
Çatıb, dolanır qolum.
Düşmənimin gözündən,
Kin yağır, kədər axır,
Qurub yaratdığımı,
hələ şübhəylə baxır.
Torpağında nəyim var,
İndi özümün olur.
Sükan dəmir əldədir,
Azadlığım qorunur.

Dünən əlləri tufəng,
tutmağı bacarmayan,
dəmir atın dilini,
bilib cəbhə yarmayan,
Oğlum başımın üstədən
Şahin tək, süzüb, keçir,
Şəhidlərin ruhuna
Qana-qan andı içir.

Neçə millət içində,
Çəkilir adım, sanım,
Dövrənimin şəninə,
Yazılır şah dastanım.
Bədniyyətlə yaddaşdan,
tariximi pozanlar,
Həqiqəti gizlədib,
ağı-qara yazanlar,
Bir qılıncla anamın,
Sinəsini bölənlər,
Öz yurdunda dilimi,
Mənə yasaq bilənlər.
Böyüklüyümü görüb,
İndi xəcil-xar olur.
Ümidlərim göyərüb,
Azadlığım qorunur.

Razıyam qoy çox olsun,
təzəlik yaradanım.
Köhnə yurd yerlərində,
Daş üstə daş qoyanım.
Azadlığımın səsi,
Ucaldıqca hər yanda,
Yatmış ruhum oyanır,
Azıxda, Qobustanda.
Tarixə tarix olub,
qayada iz qoyanım,
dörd min il yaşındadır,
daşlaşıb, uyuyanım.
Bir əkdiyim min olur,

Aranımda, dağımda,
İndi öz çırpım yanır,
Öz halal ocağımda.
Bulaqlarım qaynayır,
Çaylarım dəniz olur.
Nə bağımda, xəzan var,
Nə də bir gülüm solur.
Duyğum da təzələnir,
Misrama sevinc qonur.
Azadlığım qorunur
Saraylar istəmirəm,
bir daxmam olsun, nə qəm,
Əldən düşən tikəmi,
İndi özüm yeyirəm.
Öz dilimdə deyirəm,
Oxuduğum nəğməmi.
Öz dilimdə yuxudan,
Oyadıram körpəmi.
Nənəmin ağıları,
Həzinləşib, durulub.
Bilir ki, müstəqillik,
Əbədilik qurulub.
Təzəcə haqqa çatıb,
Anamın alqışları,
Seyrəlibdir babamın,
Alınının qırışları.
Unudub qırmızıyla,
qara gələn illəri.
Sevinibdir dəryazdan,
beldən tutan əlləri.

Keşiyində polad tək,
Milli ordu şax durur,
Ömür-gün təzələnir,
Azadlığım qorunur.

Bir növraq göstərin siz,
təzədir növraqım tək,
Bir bayraq göstərin ki,
Ucadı bayraqım tək.
Torpağımın altından,
Min cür sərvət çəkilir,
İradəmin önündə,
düşmən sınır, kiçilir.
Səsim içimdən çıxıb,
Gurlandıqca, gurlanır,
Hər yanda türk ocağı,
tüstülənir, qorlanır.
Cərgələrim sıxlaşıb,
gücüm artıb, bilirəm.
Günbəgün mətinləşən,
Orduma güvənirəm.
Bu müstəqilliyi mən,
Asan qazanmamışam,
Dabanından soyulan,
Kəsilən qol olmuşam.
Haqqa məzarlıq olan,
Sibirə sürülmüşəm.
Şaxtada dondurublar,
təzədən dirilmişəm.
ocağa qalayıblar,

yenə də yanmamışam.
Varlığımı danıblar,
Azıxdan boylanmışam.
Güllələrin səsindən,
Nargində oyanmışam.
Çarmıxa çəkilmişəm,
Xocalıda, Laçında,
Babam daş qoyan yerlər,
Yuyulub al qanımda.
Ölmüşəm, dirilmişəm,
Azadlığın eşqinə,
Şəhidlər verə-verə,
İnanmışam bu günə,
Göylərimə sancılıb,
Ay-ulduzlu bayrağım,
Üstünə al qanımla,
Yazılıb azadlığım.
Yuxularım çin olub,
Türk-türkə arxa durur.
Şəhidlikdən çıxmışam,
Azadlığım qorunur.

Haqq dedikcə kəsilib,
haqqa qalxan əllərim,
Ağ atlı Xızır kimi,
Yol göstərib öndərim.
Təzə ünvan yaranıb
Vətənimin köksündə,
«Şəhidlər Xiyabanı»
bir qürurdu səsində.

Təzədən əkilmişəm,
Qanım tökülən yerdə.
Aldığım azadlığı,
Əldən vermərəm bir də.
Özümə qayıtmışam,
Soy adımdı – Böyük türk,
Tariximdə ad qoydu,
babaHeydər –Atatürk.
Peyğəmbərtək xalqıma,
Tanrım özü göndərdi.
Qüdrətilə tarixin,
Sükanını döndərdi.
Şimşək tək baxışları,
İblis tilsimin qırdı,
Əməli ürəklərdə,
Sevgidən qala qurdu.
Gəlişilə xəyallar,
dönüb, həqiqət oldu.
Köləliyi dağıtdı,
Millətim, millət oldu.
Qayıtdı ki, zülmətə,
nur olsun, işıq olsun,
Qayıtdı məmləkətə,
daim yaraşlıq olsun.
Protomey tək xalq üçün,
Sinəsini qanatdı.
Zülmətdən azadlığa,
yol çəkdi, körpü atdı.
Xalqımın itirdiyi,
İnamını qaytardı,

Torpaq, vətən eşqini,
Gümanını qaytardı.
Zəkası, ağılı ilə,
Şəhidliyi öyrədi.
Qazan kimi ərliyi,
İgidliyi öyrətdi.
İndi qan yaddaşıma,
Yeni imza atmışam.
Şəhidlik zirvəsindən,
Özümə qayıtmışam.
Bu qayıdış sinəmdə,
dağ boyda qürur olur,
Mən ona güvənirəm,
Azadlığım qorunur,
Azadlığım qorunur!

1979-1997

HAQQIN HARAYI

(epik-lirik poema)

*Milli Ordumuzun səsur zabiti
Ramil Səfərova ithaf edirəm*

*Gör BMT nə BMT
Gör bu ATƏT nə ATƏT-dir.
Bizdən mini qurban gedir
dünya cəsur,
Ondan biri qurban gedir
qiyamətdir!*

F.Sadiq

Həbsxana binası
Çoxdan sönüb işıqlar.
Bu soyuq divarların
Qərribə taleyi var.
Daş divarın vaxt, bevaxt
Üzü buz tək soyuqdur,
Bu divarın sinəsi
Dərddən oyuq-oyuqdur.
Tutqundu qaş-qabağı
Qış vaxtı, bahar çağı,
Dərdli-dərdli düşünür
O da insansayağı.
Açılır, örtülürdü
Qapılar şaqqaşla,

Gözügözü ağ yalan
döyüşə girir haqla.
Haqqın səsi boğulur
Divarlar arasında
İnsan talei sınır
Çilkilənir tökülür,
İç dünyası talanır,
İlmə-ilmə sökülür.
Kamera havasında.
Daş divarlar haqq-nahaq.
İnsanları alçaldır,
Onun da taleində
Bu əbədi bir haldır.

Təkadamlıq kamera
Dəmir qapı bağlanır.
Burda bir türk əsgəri
Dar qəfəsdə saxlanır.
Qaranlıq bir dünyadı
Həbsxana insanlıqda,
Bir quş də səkə bilmir
İşıqda, qaranlıqda.
Gözətçi ayıq-sayıq
Qarovulda dayanıb.
İçindəki məkrinin
Hirsi, səsi oyanıb.
Bu otağa xüsusi
Nəzarət var, izlənilir,
Burda hər gün, hər saat

Bir hadisə gözlənir.
Nələr, nələr gözlənir.
Burda nəzarətçinin,
O muzdlu gözətçinin
Qorxudan, həyəcandan
Dizləri tir-tir əsir,
Alnı qan-tərə batır,
Sanır ki, kamerada
Şir yatır, aslan yatır.
Bəhanə axtarırlar
Muzdlu nəzarətçilər,
Qalmaqal salmaq üçün
xüsusi güdükçülər,
Bir səbəb arayırlar
Ona qara yaxmağa,
Fitnə-fəsad işlədib,
Haqqa böhtan atmağa.
Ramil boyun əyməyir
Bu haqsız hücumlara.
Deyir:
-qorxu ləkədi
Alnımdakı vüqara.
Düşünüb öz-özünə,
Ehtiyat edir yenə.
Bura yad bir ölkədi
Zaman çox qarışıqdı,
Ehtiyatsa igidə
Həmişə yaraşıqdı.
Ürəyimdən boylanır
Bütöv Vətən torpağı,

Bu zindanda oyanır
Hər gülü, hər yarpağı.
Bir ömür qəribiyəm
Deməyin ki qürbətdə,
Pöhrələnir əməlim
Bir haqda, ədalətdə.
İnanıram o günə
O torpaqlar mənimdir,
Yağı dağ çəkib mənə
Haqq-mənim vətənimdir.

Yenə də tənhalıq, o daş kamera,
Ramilin qəlbini çəkirdi dara.
Axşam qəribliyi üstünü aldı,
Arzu dünyasına od-aov saldı.
Bu oddan ürəyi alışdı, yandı,
Alov dilim-dilim göyə dayandı.
Xocalı oddağı, Şuşanın odu,
Vətənə, anaya müqədəs andı,
Onun gözlərində oda dönürdü,
Özü alışdı, özü sönürdü.
Qəhəri boğduqca susdu, dinmədi,
Yer hansı, göy hansı Ramil bilmədi.
Yeri də, göyü də yad görürdü, o,
Hara baxırdısa, od görürdü, o.
Od gördü havanı, od gördü suyu.
Od gördü ulduzu, od gördü ayı.
Birdən tonqal-tonqal alışdı hər yan,
Göz önünə gəldi yandıran, yanan.

Göyləri ağladan ana naləsi,
Odda alovlanan körpənin səsi...
Yandıqca çinarın yaşıl budağı,
Gözdən od töküdü «Çoban bulağı».
Yanan evlərinin közünü gördü,
Ramil od içində özünü gördü.
Od alıb Ramilin canı yanırdı,
Sümüyü əriyir, qanı yanırdı.
Diksinib ayıldı od dünyasından,
Ayrıla bilmədi vətən yasından,
Acı xatirələr tutub əlindən,
Ramili oynatdı sanki yerindən.
Həsət zəlzələ tək doldu içinə,
Elə titrətdi ki, qoymadı dinə.
Onun baxışından axdı suallar
Axı kimə gərək haqsız qovğalar?
Qəm udurdu onu, çəkirdi dara.
İndi öz-özündən o, qaçsın hara?
Özümdən qaçmaqımı, bu deyil mümkün?
Mən özüm hakimməm, həm məhkum bu gün.
Göylərdən üstümə odlar da yağa,
Qaçmaram özümdən əsla uzağa.
Fikrində yolları caladı yola,
Kaş yollar calanıb təzə yol ola.
O yollar uzana yurduna çıxa,
O məhzun dağlara baxdıqca –baxa.
Mən buyam-od mayam, atəş təməlim,
Dönməzdi əqidəm, eşqim, əməlim.
Ramilin heç yerə əli çatmırdı,
Özü ovunsa da, dərdi yatmırdı.

Xəyal aparsa da əzəl çağına,
Baxırdı zəncirli əl-ayağına.
Təbiət gözəllik tacını verib,
O ana torpağa, o doğma yurda.
İlahi cəsarət, qeyrət göndərib,
Hər zərrə torpaq da igiddi orda.

Ramil vurğun idi vətənə, elə.
Yol-cığır könlünün telləri idi.
Heç onun yadından çıxamı bilər?
O zaman uşaqlıq illəri idi:
O gün dik atıldı yenə yuxudan,
Düşmən körpələri taxır süngüyə,
Hər günü olmuşdu qaranlıq zindan
Qulaq divanəydi aha-naləyə.
Ananın gözünün önündə necə,
Doğrayıb, qırırlar övladlarını.
Ürəklər soyumur qan içə-içə,
Sındırıb zamanın qanadlarını,
Qundaqda körpəni atırlar oda,
Tarixin köksünə bu necə sığır?
Hələ görünməyib qoca dünyada,
Torpağa qandolu yağışlar yağır.
Uşaq yadaşından getmirdi dəhşət,
Göyərdi qanında cəsarət, qeyrət.

Hələ məktəbliydi Ramil o illər,
Erməni məkrinə tuş idi ellər.
Onun səksəkəli yuxusu vardı,
Havasında barıt qoxusu vardı.

Dörd ildir elansız bir müharibə,
Xalqını çəkmişdi mənasız hər bə.
Göydən tökülürdü güllə yağış tək,
Ramilin yazı da keçirdi qış tək.
Kamal attestatı aldığı gündən,
Qət etdi öyrənsin hərbi dərindən.
Həyat yolu seçdi hərbi məktəbi,
Atasına açdı o bu mətləbi.
Atanın gözündə yaş gilələndi,
Üzünə qəfil bir sevinc ələndi:
- Get, oğlum, gələndə alını açıq gəl,
Vətənə gərəkdir sən kimilər.
Bütün sevgilərin fəvqüdü Vətən,
Gözünün işığı şövqüdü Vətən!
Sən elə dağ zirvəsisən
Çıx zamanın sınağından.
Cəmillərin nəvəsisən,
Torpağını alacaqsan
Qarı düşmən caynağından.
Oğul, səni qurban dedim
Sızıldayan torpağıma,
Qan yağışı çilənməsin
Bu halal od-oacğıma.
Xatirində yaxşı saxla
Bura oğuz elləridir,
Bir də nahaqq deməyiblər:
«oğul düşmən çəpəridir».
Ramilin əlindən o çəkdi əlin,
Ata öz içində boğdu qəhərin.
Üzünü bir anlıq çevirib yana-
Bir bayatı çəkdi o yana-yana.

Dərdimi daşı, oğul,
Gözümün yaşı oğul.
Özgə məkan arama
Gəl ol yurd daşı, oğul!

Arxam, dayağım, oğul,
Yanar çırağım, oğul,
Elin zəfər günündə
Gəlsin sorağın oğul!

Çəkdiyi ahından özü darıldı,
İçində elə bil bir tel qırıldı.
Ahdan kəhriz yandı, Xan çinar əsdi,
Bir oğul həsrəti üstünü kəsdi.
Özünü qınadı, gəldi özünə,
Yenə qüvvət verdi ata sözünə:
- Görürsən, iblisin atı yüyrəkdi,
Yurdumuz talanır, xalqımız təkdi.
Dünya da kar olub, eşitmir bizi,
Böhtanlar batırır haqq səsimizi.
O illər gözündə yaşa dönürdü,
Qəlbində əriməz daşa dönürdü.
Baharına düşən qış idi o il,
Onları unutmaq, insanlıq deyil.
Əyilib üstünə Ziyarət dağı,
Açılmır kəhrizin qaş-qabağı.
Kölgəsinə gəlib-gedən çəkilib,
Üstünə dünyanın qəmi tökülüb.
Dörd ildir sinəsin güllə yalayır,

Bütün varlığını düşmən talayır.
Gəlmir uşaqların bülbültək səsi,
Kəsilib kəhrizin şirin nəğməsi.
Qradlar gurlayır, toplar hey vurur,
Çinar əyilməyir, yenə şax durur.
Qırılıb düşsə də, qolu-qanadı,
Alnında vüqarla durur Xan adı.
Xan çinar öyünür köküm var,-deyə.
Dağ üstən dağ çəkir o erməniyə,
Günahsız sakinlər qırılır bir-bir.
Bu xalqın günahı nədir, bilinmir.
Hava da, torpaq da nə vaxtdır gülmür.
Tamahı güc gəlib nankor qonşunun,
Yenə işə salıb torpaq oyunun.
«Böyük Ermənistan» xülyası ilə,
Rusların da xeyir-duası ilə,
Qonşu torpağına göz dikən haylar-
Yalanlar toxuyub böhtan yayırlar.
Mərdanə dözsə də ellər-obalar,
Yenə ürəklərdə bir səksəkə var.
Sevinc də evlərdən çəkib ayağın,
Gəzib-dolanırlar fikirli, dalğın.
Ramil evlərindən çıxıb hövlənək,
Küçə boyu gəzir o bir kölgə tək.
Yer tapmır özünə darılır canı,
Sanki damarında donacaq qanı.
Çantası çiyində pərişan, dalğın,
Kəhriz üstə gəlir, çinara yaxın.
Çinarın görkəmi sinə dağlayır,
İnsan tək dil açıb, kəhriz ağlayır.

Ürəyinin üstə qoyub sağ əlin,
Önündə baş əyir bir tünc heykəlin.
Doğma torpağının belə günündə.
Bir and dilə gəlir haqqın önündə:
-Hünərin yaşadam gərək Cəmilin³,
Canına od salam qarı düşmənin.
Bir vaxt pionerə Ramil keçəndə,
Balaca durmuşdu onun önündə.
Onda sinəsində qürur olardı,
Heykəlin önündə şax dayanardı.
İndisə bilmirdi dinib nə desin,
Qırılan ümidlə necə öyünsün.
Dəlik-deşik olmuş bu heykəl dinə,
Yanan ürəyinə ümid çilənə
Bir səs xəyalını alıb uçurdu,
Heykəlin önündə əsgər tək durdu:
Cəmil:
– Mən Vətən yolunda verdim canımı,
Hanı bəs səndəki qeyrət hanı?
Mən qan axıtmışam yad torpağında,
Ömrümün-günümün yaşıl çağında.
On doqquz il ömür sürdüm onu bil,
İndi də yol sənin, növbə sənindi.
Dörd ildir başıma yağır güllələr,
Dörd ildir bilsən ki, çəkirəm nələr?
Ellərin yediyi-içdiyi qəmdi,
Çəkdikləri dərdidir, gözləri nəmdi.
Cəmil danışdıqca Ramil susurdu,
ürəyi atlanır, nəbzi vururdu.

³ Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Cəmil Əhmədov

Xəcalətdən Ramil dondu yerində.
Bir damla yaş durdu kirpilərində.

Ramil elə həmin il girdi hərbi məktəbə,
Bütün gücün, qüvvəsin səfərbər etdi hər bə.
Qəlbində torpaq eşqi, keçdi çətin sınaqdan:
- Mən haqqam, haqqımı da gərək alam nahaqdan,
Ramil hələ bilmirdi yaxşı nədir, pis nədir?
O hələ bilmirdi ki. haqq hələ iblisdədir.
İblis qarabaqara izləyəcəkdir onu,
Dünyanın hər yerində gözləyəcəkdir onu.
Bilmirdi məkr, hiylə yenə həmin-həmində,
Bakıda, İstanbulda düşmən həmin düşməndə.
İstanbul hərbi məktəbi, aldı onu qoynuna,
Zabit paltarını necə yaraşırırdı boyuna!
Çevikliyilə Raiml hər işdə fərqlənirdi,
Tələbələr içində tez-tez təriflənirdi.
Doğma bilirdi Ramil İstanbulu özünə,
Burda da ox olurdu dığaların gözünə.
Bu doğma ölkədə o qayğı nədir bilməzdi,
Bir qrupda oxuyan hayın üzü gülməzdi.
Türkün, türklə dostluğu, belə qayğı, hayanı,
Az qala çatlırdı məkirli Markaryanı.
Dava-dalaş salmağa hər an səbəb gəzirdi,
Qurd xisləti içindən yeyib onu əzirdi.
Böhtan, şər yayırdı o, Ramilin ünvanına.
Hərzə-hədyan deyirdi onun zabit şanına.
O bir qurbanlıq kimi düşmüşdü bir tələyə,
Nə deyəydi yarpaq tək onu qovan tələyə.

Ramil də əsgər idi,
Sülhməramlı orduda.
Dövlətini xalqını
təmsil edirdi burda.
Macarıstana düşdü
Markaryanla birlikdə,
O gündən qara oldu
Ramilə gün-dirlik də.
Arası kəsilmədi
Yenə də hücumların.
Bolluğuna düşmüşdü
Hay orda dığaların.
Əl-qol ata ilmirdi
İstambulda bu qorxaq.
Dığaları şox görüb
«Şirə» dönmüşdü alçaq.
Gözdən-könüldən iraq
Ramil burda tək idi,
Şər, böhtanın önündə
İradəsi bərk idi.
Deyirdi:
Sel gələndə
-Alıb çör-çöp aparar.
Tufanlarda dayanan
Qayadan nə qoparar?
Ramil çox dedi ona
Düşəndə tənhalığa:
-İkimiz də əsgərik
Nədən didişək burda?

Yaxşı deməzər bizə
Pis baxarlar orduda.
Qafqazlı adlanırıq
Hər ikimiz ay qorxaq,
Bu özgə torpağında
Düşmənçiliyi burax!
Tanrı bilir haqq harda,
İndi nahaqq hardadı.
Sizin tamahınızdan
Ana yurdum dardadı.
Bir Allah şahiddir ki,
Sizsiniz qırğın salan,
Torpaq mərəziniz də
Deyildir heç sağalan.
Bir yerdə oxumuşuq,
Heç olmazsa bir utan.
Yoxsa ki. borclu idi
Açgöz atana atam?
Markaryan hırıldayıb
Keçdi murdar söyüşə.
Ramilin baxışları
Sanki girdi döyüşə.
Bu baxışın altında
Dığa lap kiçilirdi,
O lağ, istehza edib
Hi...,hi..., Hi...,hi..., Gülürdü
Markaryan:
-Qız-gəlniniz bizə
Oğul doğurlar, bilsən,
Gedib azad etsənə

Belə qoçaqsansa sən?
Qeyrətinlə öyünmə,
Papağınız bizdədi.
Yazıq, hardan biləsən
Axı kişilik nədi?
Xocalıda qoydunuz
O qeyrəti, o arı.
Məğlubluğunu düşün,
Yerə gir utan barı.
Ramilin əsəbləri
Kaman tək gərilsə də,
Özünü ələ alıb
Səbrini basdı bir də.
Ramil:
- Sözüənə bir sərhəd qoy,
Harda olduğunu qan,
Zabitsən, and içmişən,
Çıxarma bunu yaddan.
Dövlət məsələlərin
Biz həll etmirik burda,
Əvvəlcə öyünənlər
Bil ki, ağlayar sonda.
Hər ölkədən bir əsgər
Yaradıb bu ordunu.
Mən də təmsil edirəm
Dövlətimi, yurdumu.
Torpağın qisasını
Dövlətimiz alacaq.
Bilinəcək kim məğlub,
Kim də qalib olacaq.

Markaryan:

-Dövlət, dedin... Nə dövlət?

Sıçrayıb qalxdı yerdən,

Ay, ulduzlu bayrağı

Çıxarıb sol cibindən,

Sildi ağız-burnunu,

Sonra ayağa atdı,

Sanki yanar ocağa

Bircə damcı yağ atdı.

- Bu da sənin dövlətin

Ayağımın altında,

Bu gün, sabah bizimdi

Sənin Gəncən, Bakın da.

Az-çox qalanızı da

Eyləyəcəyik kölə.

Bayrağın da, xalqın da

Sənin belədən -belə!

...Qəzəbindən Ramilin

Qan sıçradı beyninə,

Qulaqları gurladı

Nələr gəldi eyninə.

Ramil nə etdiyini

Özü də bilmədi heç,

Oğulsansa səbri bas,

Belə təhqirdən yan keç.

Gözlərində ay batdı

Şimşək çaxdı Ramilin.

Bu murdara, rəzilə

Əli qalxdı Ramilin.

Nifrəti oda döndü.

Od yandırdı qəlbini.
Yadına da düşmədi
Onun nə əsgər andı,
Nə də ki, zabit çini.
Köklü bir palıd kimi
Ramil qopdu yerindən.
Bu təhqiri udmadı,
Xəta çıdı əlindən.

Ramil daş divara söykəndi bir an
- Nə fərqi. Zindanın hər üzü birdi,
Görən sarsıldımı bu olanlardan.
Xəyalımı daldı, yuxumu gördü?
Susuz dodaqların islatsın deyə.
Evlərindən enib kərizə gəldi.
Bir sərinlik hopdu qana, iliyə
Qayıbanə bir səs qəfil dilləndi:
Gördü ki, Qurbani qalxıb məzardan,
Deyir:
– Sazım sınımaz, bənövşəm solmaz,
Vətənin bülüllü gülüzarında,
Kim deyir gözəllik bir də doğulmaz?
Bu sazı verirəm silahın olsun,
Oğuzlar yurdunda bayquş ulamaz.
Yaralı torpaqda günəş doğulsun,
Yenə o dağlarda çalınar bu saz!
Günəşlə açılar güllü sabahlar.
Tarixə cavabı verər günahlar.
Fırtına qopmuşdu sanki beynində,

Zildə oynadırdı əsəblərini.
Olub keçənlərə təəssüf eynində,
Düşünürdü ulu Xudafərini.
Dərdin dumanına batmışdı Diri,
Dəhşətə gəlmişdi gördüklərindən.
Qolunda fələyin qəmdən zənciri,
Qurbani keçirdi Xudafərindən.
Xan Araz axırdı giley –güzarla,
Bir elin yasına ağı deyirdi.
Köksündən qabaran göy dalğalarla,
Kimsəsiz sahili döyəcəliyirdi.
Hirsini çırpırdı iki sahilə,
Ləpələr dərdini yarı bölürdü.
Rəvamı yenə də dərd təzələmə,
Araz xəcalətdən sanki ölürdü.
Sürülən karvanın ayaq səsini,
Biz unutduq fələk nə ölçüb biçdi?
Xalqımız Gülüstan piyaləsini
Doldurub Arazın qəmindən içdi.
Həqiqət hardadır, bilmirdi, Allah?
Dolaşmaq fikirlər bir yük olurdu.
Haqq göyə çəkilib, bəs kimdir nahaqq?
Cavabsız suallar onu yorurdu.
Düşməyə son sözün deməyib hələ,
Əzəlki yarası qövr eləyirdi.
Tapdalanan haqqı gəlib eyninə,
Ürəyin gəmirib, beynin yeyirdi.
Sanki qəzəb yağdı üstünə göydən,
Yumruğunu sıxıb, qısdı səsini.
Zülmət kamerada sıçrayıb yerdən,

Köməyə səslədi iradəsini.
Hünərli olanda biri çətində,
«Qurd ürəyi yeyib» –deyərlər bizlər.
Haqqın meydanında şər güc gələndə-
Tez sınıb əyilər iradəsizlər.
Bilirəm çatacaq o köməyimə,
Verərmə heç məni qəm yedəyinə?
Bu qəm gecəsindən çıxarıb məni,
Aparar arzumun gələcəyinə.
Mən ki, haqq axtardım şahiddir göylər,
Dünyada bir kəsə pislik gəzmədim.
Bütün el bilir ki, indiyə qədər,
Bir qarışıqqa belə basıb əzmədim.
Axı, biz hamımız insanıq, insan!
İnsan niyə töksün insan qanını?
Bəs hansı qüvvədir düşman eyləyən
Bu iki millətin övladlarını?
Hələ baş açmıram bu oyunlardan,
Bu torpaq oyunu yaman uzandı,
Qarabağ qan odur bu qırğınlardan,
Əvəzində görün kimlər qazandı?
Dünyaya gəlmədim öldürmək üçün,
Bu qılıncı mənə kor zaman verdi.
Mən gəlmişdim sevib sevlmək üçün,
Bu iblis qəlbimə haradan girdi?
Axı, o özü atdı
Bu daşı bostanıma,
Bu təhqir, ləkə idi
Mənim zabit şanıma.
Əl qaldırmazdım əsla

Mən günahsız bir kəsə,
Ömrümdə ilk dəfəydi
Əl qaldırdım iblisə.
Eh, iblisə nə var ki,
Gündə bir oyun qurur,
Dünyanı qarışdırıb
Özü kənarda durur.
İstəsə hər gün, hər an
İnsan cildinə girər,
Günahsız qanlar töküb
İnsan qəminə güər.
İçimdə yanan odun
Tüstüsü çıxmır çölə,
Ocağıma yağ atdı
O iblis bilə-bilə.
Onun da bu dünyada
Yaşamaq haqqı vardı.
Şənimə toxunmağa
Axı, nə haqqı vardı?
Ədalət keşikçisi
Olmağa and içmişəm,
Ədalət tapdamağa
Mən bura gəlməmişəm.
Torpaq haqqı olmayan
Nə bilir ki, haqq nədir?
Haqq oğurlamaq onun
İblis xislətindədir.
O iblisin əlilə dağıldı elim-obam.
Qaçqın-köçkün taleyi
Yaşayır atam, anam.

Hələlik çox işləkdir
İblisin dəyirmanı,
Şəhid Qarabağımın
Alınan haqqı hanı?
Xocalının qisasın
Almasam şax gəzmərəm.
Qoy məni bağışlasın
Günahım varsa Vətən.
Vermərəm tapdalaya
Onu hər yoldan ötən.
Dedikcə yaşarırdı
Ramilin həsrət gözü,
Özünün sualına
Cavab gəzirdi özü.

Düşüncələr onu göyə çəkirdi,
Sanki ulduzlardan işıq içirdi.
Haqqın dünyasına yol açsın deyə,
Bu qəm gecəsindən Ramil keçirdi.
O nə dincəlirdi, nə də yatırdı,
Xəyalda yurduna körpü atırdı.
O yerlər gözünə görünsün deyə
Onu bir xoş xəyal qaldırır göyə.
Xəyalda taxmışdı sanki qol-qanad,
Uçurdu səmada gözü-könlü şad.
Keçir dörd yanından ulduzlar lay-lay.
Yol verir Ramilə bədirlənmiş ay.
Ulduzlar asılıb çıl-çıraq kimi.
Yolunda dururlar bir mayağ kimi

Bir də görürdü ki, ulduz karvanı,
Mavi qucağına alıbdı onu.
Gah da topa-topa bulud düzümü,
Gərdək kimi tutub ayın üzünü
Göyün ümmanında üzürdü gəmi,
Qolları olmuşdu mavi yelkəni.
Göyləri alanda qatı qaranlıq,
Ramil keçirirdi bir nigaranlıq.
-Eşit, sinəmdəki naləni, ahı,
İşığı bizlərdən alma, İlahi!
Səndədi kəramət, səndədi hünər,
Hökmünlə ayrılır xeyir ilə şər.
Eh, göylər nə təmiz, göylər nə dərin,
Burda yeri yoxdur hiylənin, şərin.
Burda acgözlərə, naqisə yer yox,
Nə birisi acdı, nə də biri tox.
Buralar uzaqdı dərqli aləmdən,
Bir əsər görünmür kədərdən, qəmdən.
Nə ana fəryadı, nə oğul yası,
Nə torpaqsız edir torpaq davası.
Gecə də saçını üzünə tökür,
Bütün yer üstünə bir pərdə çəkir.
Yoxdur göy üzünə yolu nifrətin,
Orada açarı var hər həqiqətin.
Gözlərilə görür biz görməyəni,
Sükutla ovudur hər faciəni.
Bağrında xalqımın yüz naləsi var,
Ana fəryadı var, qız naləsi var.
Ramilin kin, qəzəb doğrayır biçir,
O «Şənbə gecəsi» gözündən keçir:

- O gecə nə qədər cinayət gördük
Bəşər görmədiyi xəyanət gördük,
O «Şənbə gecəsi» o talan günü,
Xalqıma çəkdilər dağı-düyünü.
İlahi, sən ki. qəlbin genişdi
Aç, söylə fələkdə bu nə vərdişdi?
Haqqı əzilənə min acı verir?
Qansıza, zalıma qılıncı verir?
Haqqım tapdananda o qanlı gecə,
Belə cinayətə sən dözdün necə?!
Qaranlıq gecənin bağrını sökür,
Gecə öləziyib şam kimi çökür,
Qayğılı bir yuxu aparır onu,
Qeyrəti qaynayan Vətən oğlunu.

II hissə

QARADONLULAR

Budapeştə dikilib
Dünyanın nəzərləri,
Yadların qarşısında
Kişilikdən, mərdlikdən
Burda imtahan verir
Cəsur bir türk əsgəri.
Təbil kimi səslənir
Qolunun zəncirləri.
Türk oğluna tuşlanıb
Şər yayan kameralar,
Ərzin hər tərəfindən

gəlib ağlar, qaralar.
Haqq bizdə ola-ola
Haqqa yalan deyənlər.
Yalanla döyə-döyə
Xalqımı təkləyənlər.
Tarix köhnə tarixdi
Hünər yenə basılır,
Gözümüz görə-görə
Haqq boğazdan asılır.
Yalanın bəxti yeyin
Ədalətsə darıdadır.
Cavab ver, ey Yaradan,
Bəs ədalət hardadır?
Şeytan cildinə girib
Qara donlu hakimlər.
Qeyrətə hökm oxuyur
Burda qeyrəti kəmlər.
Haqqı batırmaq üçün.
Məqsədə çatmaq üçün,
Gizli pıçıldaşırlar.
Ədaləti tapdayıb,
Lap həddini aşırırlar.
Qanuna bax, haqq verir
Əliqanlı dığaya,
Verdiyimiz qurbanlar
Nədən alınmır saya?
Hardaydı o qanunlar
Qan damarda donanda
Hardaydı o qanunlar
Xocalı odlananda?

Ulular məzarında
Cıncır-cıncır yananda?
Körpələri qanına
Bələynədə dığalar.
Hardaydınız, bəs onda
Hökm oxuyan ağalar?
Əl atırsınız yenə
Ağ yalana, hiyləyə,
Qanun yol vermir deyə!
Dəlil, sübut yığılan
Qovluqlar qalaq-qalaq.
Ədalət kürsüsündən
Qovluqlar danışacaq?
Hamı heyrət içində
Boylanırlar dörd yandan,
Bir milçəyin səsi də
Eşidilmir salondan.
Sükutu yarıb hərdən
Dillənirlər yer-yerdən:
- Bu yaşda bir zabitdə
Bu qədər cürət hardan?
Bu «yazıq», bu «cəfakeş»
Haya nifrət haradan?
Dəhşətə gəlir biri,
Blaknotun üstündə
Tir-tir əsir əlləri.
Bir cavab almaq üçün
Soruşur hindən, çinlidən,
Bolqardan, ya almandan.
Haqq işə tor toxuyub,

Yalan ilmə vurandan.
Bir başqası qandırır:
- Bu zabit bir türkdü, türk
Özü Azərbaycan.
Daşı, torpağı, suyu,
Mayası nur diyardan.
Biri yan yoldaşına
çevirib boz üzünü,
öyrənib bilmək üçün
həqiqətin özünü
Lap astadan soruşur,
Halı yaman qarışır:
- Müsəlmandırmı bu gənc?
Tutduğu iş çox iyrenc.
- Hə, xanım müsəlmandı,
- baharına qar yağan
əsir Qarabadandı,
deyə –dilləndi həmə
qeyizlənmiş bir türkmən.
Xanım sanki eşitmir,
Dodağaltı deyindir,
Toruna şikar düşən
Ovçu kimi sevinir.
Sonra da hırıldayır
araqatan bu iblis.
Özün demokrat sayan
Türk qanına susayan.
Baranessa –ingilis.
Yaxşı tanışdı ona
Yurdumdakı qırğınlar,

«Qarabağ kartı» ilə
Başlanan o oyunlar.
Bəllidi bu xanıma
Başkəsənin hər biri,
Özgə torpaqlarında
Gedən insan alveri.
Onun baxışlarından
Qurd xisləti bilinir.
Hesabı verir içə,
Nə danışır, nə dinir.
Türkmənin gözlərində
Sanki şimşəklər çaxır.
Hayın pullu nököri
Oturub, yenə qalxır:
- Yer üzündən bunların
Kökləri kəsilməsə.
Türk öz həddini qanıb
Öz yerini bilməsə,
Nə dinclik, nə rahatlıq
Olmayacaq bizlərə,
Bilməliyik bir kərə.
Əl-qol atıblar yenə
Türklər indi hər yerə.
Buna heç vaxt yol verməz
Anamız İngiltərə.
Qələm əsir əlində.
Donquldanır dilində.
Dik sıçrayır yerindən
Sarısaqqal birisi.
İnsan əsəblərini

Qıdıqlayır cır səsi.
Büllür çıl-çıraq altda.
Parıldayır eynəyi.
Dizinəcən sallanıb
Onun piyli göbəyi.
Göz gəzdirir salona,
Hamı bir nəfər kimi
Diqqət kəsilir ona.
-Axı, Avropa hara
dəli müsəlman hara?
Kim veribdir bu haqqı
Burda azğın «barbara»?
Bu dəhşətdən insanın
Az qala qanı dona.
Doğru olar, ömürlük
Cəza veribsə ona.
İttihamçı coşduqca
Ağzı köpüklənirdi,
İnsanın gözlərində
Yanan heyrət dinirdi.
Hakim səssiz-səmirsiz
Danışanı dinləyir.
Məmnun qalır deyəsən
Başın yüngül yelləyir.
Bircə anda dəyişir
Üzünün ifadəsi,
Gizli mətləb qandırır
Onun bu işarəsi.
Sanki zəncir qıracaq,
Ramil dartındı yerdən,

Qartal baxışlarından
Üsyan oxundu birdən.
Qərib bir qəhər boğdu,
Qəfil titrədi səsi,
Dodağını yandırdı
Od püskürən nəfəsi.
Bir asılıq elə bil
Qalxdı tunc sinəsindən.
Nəhr tək yırğalandı,
Vücudu öz səsindən.
Burda da işləkdə bax
İblislərin fitnəsi,
Budurmu, ey Yaradan
Ədalət məhkəməsi?
Haqsız verilən cəza
Qəlbində haqqı əzdi,
Göz gəzdirib salona
Ramil anasın gəzdi.
Qəfil üşütmə düşdü
Tənhalıqdan canıma,
O istədi qışqıra
Deyə Ana, ay Ana!
Sinəsinə sığına.
Qoynunda cocuqlana.
Öpüslərə qərq edə
Boğazını, boynunu,
Deyə:
-Naxələf sayma,
Ana, zabit oğlunu.
Yalanın dəryasında

Saya oyurub qəmim.
Gəl mənə bir yol göstər
Ol mənim ağ yelkənim.
Birdən Ramil diksinib
Öz səhvini anladı,
Sanki xəcalət çəkib
Öz-özünü danladı:
- Yox, yox, Ramil, zəiflik
Yaraşarmı heç sənə?
Əyilməz ordumuzun
Cəsur bir zabitinə?
Düşmən üstünə gülər.
Hissə qapılsan əgər.
Türk vəkili növbəti
Çıxış üçün söz alır,
Mikrafonun önündə
Xeyli dayanıb qalır.
Hakim susur, ləngiyir,
Sözü qəsdən fırladır,
Naqisliyi açıqca
Bax, göz qabağındadır.
Tarımdı əsəbləri
Beyni təbil tək vurur,
Nitqin şirin ləhcədə
Öz türk dilində qurur:
- Mənim sözüm sənədi
Qara eynəkli cənab,
Tariximdən xəbərsiz
Güllü köynəkli cənab.
Bura Hun torpağıdır

Uyuyur əcdadımız,
Yer üzünə bəllidir
Böyük Göy türk adımız.
Yaxşı bax o zabitə,
Damarından axan qan,
Türk qanıdır, mayası –
Metədən, Atilladan.
Coşanda, qaynayanda
Dərya dolur bu qandan.
Bəzən heyrətə gəlir
Özü böyük Yaradan.
O türkün Qara qızıl
Sorulan vətəni var.
Dörd min il yaşındadır
Orda qədim insanlar.
Hər daşının altında
Zəngin xəzinə yatıb,
Azadlıq tarixinə
Təzəcə imza atıb.
Hələ cəzasız gəzir
Torpağına qan tökən,
Ağbirçək anaların
Sinəsinə dağ çəkən.
Neçə qızın-gəlinin
Sağalmayıb yarası,
Məclislər yaraşığı,
Hər biri su sonası,
Əsir düşüb yağıya.
Yad ellərə satılıb,
Bağlanıb cələk-cələk

Qayalardan atılıb.
Ata qaçqın, didərjin,
Vətəndə vətənsizdi,
Neçə qohum-qardaşı
Şəhiddi, kəfənsizdi.
Neçə dəfə bu zabit
Alçaldılıb, əzilib,
Gözünün qabağında
Qurbanlıq qoyun kimi
Neçə igid kəsilib.
Neçə ildir yurduna
Dağ çəkir naşı, nadan,
Zəhmət çəkib soruşun
Torpağdan pay umandan!
Ramilin o dağlarda
Qalıb uşaqlıq səsi,
Dodaqlarında donub
«Qarabağ şikəstəsi».
Hələ də tamarzıdı
Babası yatan yurda,
Gənclik həvəsini o
Əsir qoyubdur orda.
Zabit xalqın oğludu,
Şəxsi qisas gəzməyib,
Üçrəngli bayrağının,
Xalqının, dövlətinin
Təhqirinə dözməyib.
Yağış yağmazdan qabaq
Çən gəlir, duman olur,
Türk özünə gələndə

Qisası yaman olur.
Bir milyonluq qaçqını
Bəs nədən görmürsünüz?
Qan içən qəsbkara
Siz cəza vermirsiniz?
Həqiqətin gözünə
Beləmi düz baxırsız?
Bu sarayda oturub
Haqqa suç axtarırsız?
Həqiqət olan yerdə
Yalanın yeri dardı,
Haqq eşidən qulaqlar
Nədən batıbdı, kardı?
Torpaq eşqi zabitə
Ululardan uludu,
Vətən onun şahıdı
Ramil onun quludu.
Hər yerdə o namusla
Təmsil edib millətin,
Ramil canlı rəmzidi
Hünərin, cəsarətin.
Hakim çəkilə döyür
Masanı arsız-arsız,
Sual yağır üstünə
Hər tərəfdən aramsız.
Ancaq o çəkiçdədir
Onun gücü, qüdrəti.
Ötüb gedən boş sədi
Hakimin ədaləti.
Rəvac verib fitnəyə

Hər cür şərə, böhtana,
Məğrur bir görkəm alıb
Üzün tutur salona:
-Fasilədir, söyləyir
On-on beş dəqiqəlik,
Bir məşvərət eyləyir.
O duysa da çoxunun
Açıq istehzasını,
Burda şərə, böhtana
Qazandırıb bəraət,
Atır tez imzasını.

ANA LAYLA ÇALIR YUXULARINDA

Bu gecə yuxusun qarışdırmışdı,
Qışqırıb hövlənək yerdən durmuşdu.
Yuxusundan evə vahimə axdı,
Ana hövürlənib dörd yana baxdı.
Bir xeyli uçundu əli ayağı,
Yaxasını cırdı dəlisayağı.
Hamı yuxudadı kiçik otaqda.
Od oldu canına ev də, yataq da.
Ananın oğluna nə əli çatdı.
Nə özü ovundu, nə dərdi yatdı.
Ramilin divardan şəklini alıb,
Öpüb köynəyinin altına saldı.
Sinəsinə sıxdı toxtamaq üçün,
Oğul deyib yandı o için-için,
Dərdi dünya oldu alışdı birdən,
Özü də oduna qarışdı birdən.
Əl açdı Tanrıya, susdu Tanrı da,
Sinəsindən qopdu qəfil bir nida.
Getdikcə çoxaldı dərdi-ağrısı,
Günah nədir olduq illər ayrısı?

ANA

-Qürbət eldə zindandasın
Gözümdən yuxum da qaçaq,
Gözüm gəzir hayandasın,
Canımdan ruhum da qaçaq.

Yatağıma qor düşübdü
Səni gözləyən Vətəndi.
Günlərimə qar düşübdü
Həsərət ömrümə çitəndi.

Hər arzuna qanad çalan
Göylərdə durnan qalıbdı.
Bənövşəyə bənzər olan,
Nigaran sonan qalıbdı.

Qızı, oğlu qalxdı: Ay ana yenə,
Yuxuda nə gördün, nə olub sənə?
Qucaqladı onu gəlib hər biri,
Göyləri yandıran ah çəkdi əri.
-Qorxulu yuxuydu, qurusun dilim,
Dərin bir yarğana düşdü Ramilim.
Gördüm ki, yarğanın başından dığa,
Çəkib Ramilimi saldı boşluğa.
Əl atdım çıxaram, çatmadı gücüm,
Alışdı ürəyim göynədi içim.
Qulağımdan getmir oğlumun səsi,
Tanrım, özün dağıt, o daş qəfəsi.

Ata:

Ay arvad, bu adi yuxudu, yuxu,
Deyirlər çin olmur yuxunun çoxu.
Bilirik oğlumuz indi dardadı,
Ədalət hardasa, haqq da ordadı.
Hər görülən yuxu doğru olsaydı,
Yuxuda ölənlər çox yaşayardı.

Ana:

- Ay kişi, gördüyüm yuxu olsa da,
Bir həqiqət olur bəzən yuxuda.
Bilmirəm oğlumun başında nə var?
Çox vaxt ürəyilə duyur analar.

Ata:

-Anasan, ürəyi, sevgisi təmiz,
Ümidi Tanrıya gəl bağlayaq biz.
Tox saxla özünü üzü də gülər,
Oğlumuz eşitsə bizdən inciyər.
O bizimki deyil vətən oğludu.
Tutduğu yolu da, haqqın yoludu.
Ana bu sözlərdən əridi-hopdu
Dilindən yenə bir bayatı qopdu.

Ana:

Əzizinəm balamı,
Ağzımın dadı-tamı.
Yağı uçura bilməz
Heç vaxt qeyrət qalamı.

Balam qalıb qürbətdə
Gecələrım zülmətdə,
Alah səsimi eşit,
Bu taledə, qismətdə.

Bulaq səda, səsindi.
Gül-çiçək nəfəsindi.
Bir gün görəm Vətənin.
Önündə düşmən sindi.

Həşəmdi bağda gülüm
Sənsizdi ayım, ilim.
Sən orda daş zindanda,
Bəs mən necə dincəlim?

Arazdan keçməyəm mən,
Suyundan içməyəm mən
Sən qayıtmasan, oğul
Dünyadan köçməyəm mən.

Yenə daş kamera, dəmir barmaqıq,
Qurd kimi yeyirdi onu tənhalıq.
Qolunu əzirdi dəmir zəncirlər,
Dara çəkilirdi iradə, hünər.
Bugünkü məhkəmə, saxta çıxışlar,
Qəlbinə sancılan soyuq baxışlar,
Ramilin varlığın əldən alırdı,
Zülmət də gecəni əldən salırdı.
Hələ atasının qəmli baxışı,
Üzü andırırdı şaxtalı qışı.
Qaməti əyilib, dərddən büzüşüb,
Dağların ağ qarı saçına düşüb.
Fikirlər ox kimi bağırını dəlir,
Divarlar elə bil üstünə gəlir.
Aşib həbsxana divarlarından,
Biz də xəyal atın dördnala çapaq.
Söz açaq Ramilin duyğularından,
Qəlbinə xəyalən bir dözümlə tapaq.

Bizim o kəhrizdən, o Xan çinardan,
Ceyran tək boynunu buran dildardan,
Oxucum, danışaq, burda yeridi,
Bəlkə qəm toxdadı, həsrət kiridi,
Ramil xəyalına qoşulub axdı.
O doğma yerlərə baxdıqca baxdı.

-Bu kəhriz, bu çinar, kənd həmin kənddi,
Gördüyüm yuxudu, ya həqiqətdi?
Bax, görüş yerimiz, o nazlı sənəm,
Ahu tək dayanıb kiprikləri nəm.
Hörüklər qıvrılıb sinəsi üstə,
Belə mina gərdan varmı bir kəsdə?
Bulud tək gözləri yenə də dolub,
İntizar içində rəngi də solub.
O məsum baxışlar gör nələr deyir,
Dodaqlar uçunur, əllər titrəyir.
Gəlib çıxmışdılar dağ ətəyinə,
Şövqlə baxırdılar gül-çiçəyinə.
O gözəl Ramilin baxdı üzünə
Yadına düşmüşdü o günlər yenə.
Ramil:
- Yadında... Saçından üç tel qoparıb,
Sinəmdə çalardım o vaxt saz kimi.
«Gizlənpaç» oynardıq günləri yorub,
Yadımda qalmısan dəcəl qız kimi,
Uşaqlıq ilimiz yadımdan çıxmaz,
O illər qanrılıb geriyə baxmaz.
...O qız yaşayırdı eşqin sehrində
Ramil əsgər getdi günün birində.

Qız:

- Mən səni həmişə gözlərəm, Ramil.
Səni ürəyimdə səslərəm, Ramil!

Ramil:

-Ay gözəl sevgini duyub gedirəm.
Vəfamı həyanın qoyub gedirəm.
Mən səni dağların zirvə taxtında,
Çayın coşub-daşan köksündə gördüm.
Mən səni o əziz uşaq vaxtında,
Güllərlə gözəllik bəhsində gördüm.
Mən səni ulduzun, ay işığının
Səssiz sevgisinin gözündə gördüm.
Səni təbiətin qız yaraşığının-
Həyat tək çağlayan özündə gördüm.

Ah onun qəlbində var idi nələr,
Gözündə canlandı ilk xatirələr:
O vədə vermişdi sevgilisinə...
Baxdı kənd yoluna qız harda qaldı?
Qaya kölgəsində boylanan gözəl.
Örtüyü o tanış, çəhrayı şaldı.
-Niyə gizlənmisən nə yaxşı gəldin?
-Atamgil görərlər... Bilirsən, Ramil...
Keçsə də ömrümdən neçə-neçə il...
Sözünün ardını deyə bilmədi.
Ramil də tutaraq qızın əlindən,
Dedi:
Möhkəm yapış indi əlimdən.
Gəl qalxaq zirvələr zirvəsi dağa,
Həsret bənövşədən biz yığa-yığa.

Oxşayaq Qurbani bənvsəsini,
Yığaq gözümüdə dağ seçməsini.
Dağ kimi dayanaq eşqin önündə,
Qəlbinlə qoşadır qəlbim sinəndə.
Burda Qurbaninin ruhu dolanır,
Həsərət gözləritək bənövşə yanır.
Bu dağın köksündə yatır gör nələr
Sükutda dillənir daş qərinələr.
Bulağın başını and yeri seçək,
O saf sularından bir ovuc içək.
Qızın qaşları ay haləsi kimi,
Allandı üzü dağ laləsi kimi.
Səcdə edirəm bu eşqin adına,
Sığınar dünyalar sənin adına.
Ramili şirin bir xəyal aparır
Uzalı əlləri havada qalır.
- Yox, yox nə məhəbbət, sevib-sevilmək,
Torpaq əsirdisə deyildi gərək.
Yüz il ömr eləsəm qürbət diyarda,
Yadımdan çıxarmı əzəlki sevda,
Qoymaram əhdimə gələ bir xələl,
Gərək bağışlasın məni o gözəl.
Çıxmayıb yadımdan hələ də o yer,
Ürək sinəmizdə döyündü bərkdən.
Saçını əlimlə daradım bir-bir,
Çinar da sevindi-güldü ürəkdən.
Onda ilk bahara hələ var idi,
Gül-çiçək yayırdı şirin gülüşlər.
O gecə göyərən arzular idi,
Onu qar üstünə tökmüşdü göylər.
Mavilik yağırdı onda hər yandan,

Mavi dünyamızda biz də itirdik.
Eşqin badəsini «Çoban bulaq»dan
Çəkib başımıza nur tək içirdik.
Durardıq göz-gözə, nəfəs –nəfəsə,
Ürəyin odundan göz alışırdı.
Susduqca qarışmda o qız nədənsə,
Ələri əlimdə hey danışırdı.
O gizli görüşün, pıçıltıların,
Özgəydi həvəsi, özgəydi dadı.
Eşqimizə şahid o Xan çinarın,
Bizi gizlədirdi yaşıl qanadı.
Unutdu, bilmədi Ramil hardadı,
Alıb sevgilisin sıxdı köksünə.
Səs gəldi:
Yurd talan, torpaq dardadı,
Xəyallardan enib gəldi özünə.
Gördü nə çinar var, nə də ki, o qız,
O daş çarpayıda uzanıb yalqız.
Nəfəsi təngidi, alışdı canı,
Uçub getdi ömrün bəxtəvər anı.
Varlığını sardı bir pərişanlıq,
Sıçrayıb yataqdan qalxdı bir anlıq,
Sıxıb yumruğunu çırpdı divara
Dedi:
- Sevgi hara, indi mən hara?
Ruhumu azdırmaz şirin xəyallar,
Sevgidən qabaqda mənə vətən var,
İndisə başqadı məsləkim, andım.
Mən vətən deyəndə od tutub yandım.
Gərək bağışlasın məni sevgilim.
Bir də ana torpaq-əzəlim, ilkim.

Əgər dönük çıxsam qaralsın günüm,
Xəzəl tək saralıb tökülsün gülüm,
Vüqarımı əyməz qaranlıq zindan.
Vətəndir, vətənə mənimtək insan.
Damarımda qanım donmayıb hələ,
Nifrətim səngiyib, sönməyib hələ,
Nə qədər sinəmdə döyünür ürək,
Açgöz əhrimənlə vuruşum gərək,
Ömür qurtarsa da bu daş qəfəsdə,
Ədalət deyəcəm mən son nəfəsdə.
Eşqimi azaltmaz bu daş divarlar.
Belə oğul doğur bizim analar.
Güc ver qollarıma, ey ulu Vətən!
Hələ tapdalanır yaralı sinən.
Səninlə bir vurur bil ki, ürəyim,
Adına bağlıdır eşqim, diləyim.
Yadımdan çıxmayıb sonalı göllər,
Bənövşəli döşlər, laləli çöllər.
O meşələr, dağlar, şələlə səsi,
O «Çoban bulağı», çinar kölgəsi.
Nigaran gözləri yol çəkən, anam
Yüz il daş zindanda beləcə qalam,
Ayrıla bilmərəm sənin qoynundan,
Varlığım güc alar xeyir-duandan.
Mənsiz kipriylə od götürənim,
Sünilə ey mənə eşq içirənim.
Anacan, qarışıq olsa da zaman,
İradəmi qırmaz min bir imtahan.
Düz sözün, düz andın sahibiyəm mən,
Nuh qopa sözümü bil ki, yemərəm.
Sənsən bu dünyada könül sirdaşım,

Tək sənin qarşında əyilər başım.
Mənə bu qüvvəti yetirən torpaq,
Hünəri, cürəti gətirən bayraq,
Bir də düşməyəcək maviliyindən.
Ona həyatımı verəcəyəm mən.
Dumandan şimşəktək çıxacaq illər,
Onda sevincək, güləcək hünər.
Budur, ayaq səsi gəlir ordumun,
Odur zəfər tacı ana yurdumun.
Səf-səf addımlayır gözüm önündə,
Gəlir qələbəmiz onun ünündə.
Başından keçsə də, min boranlı qış
Müzəffər orduma ürəkdən alqış!
Mən də o cərgədə bərkidim ancaq-
Sabaha süngüylə o yol açacaq.

Vətən, sənin başını
Alan duman yox olar.
Düşmən haqsızlığından
Birdəfəlik yığılar.
Çalınar bir gün də
Qələbə marşı,
Dünyanı bürüyər elin alqışı:
Bu torpaq qeyrətdi,
Dünyaya heyrətdi.
Vətən əbədidir.
Əlimdə qələm də dönür silaha,
Vətənim inamla gedir sabaha...

2007-ci il

KƏND UŞAQLARI

Lirik poema

Yaramı sızladır dağlarım yenə,
Kövrəlib uşaqlıq çağlarım yenə.
Xəyalım, havalan ömür gözləmir,
Atlan, o yerləri arayaq, bir-bir.
Qanad aç quş kimi, qonaq o «Yal»¹a,
Yas tutub bənövşə dərdiyim tala.
Könlümü üşüdür zirvədəki qar,
Aranda tələsib dərdiyim nübar.
Əyri budağından yıxıldığım tut,
Nənəm qovurqadan çəkdiyi qovut
Yadıma düşüb,
Bu gecə yuxuma gəlib görüşüb.
Nənəmin qurduğu cəhrənin yeri
Kötüktə paslanan dəhrənin yeri.
Ağzi bağlı qalan o hin, o tövlə,
Yüyənsiz köhləni demirə hələ.
Gənclik nişanəsi qızılgül kolu,
Tozlu, dar cığırılı o məktəb yolu.
O güllü yamaclar çayın qırağı,
Öyüd-nəsihətli baba ocağı.
Qoynunda gəzdiyim yəhərli dağlar,
Mamurdan köynəkli, şəh tərli dağlar,
Yadıma düşüb,
Yenə də bu gecə yuxuma gəlib,
Qapımın ağzında durub, kövrəlib.

¹ Yal – kəndin ən hündür yerinə deyilərdi.

Əlləri tozluydu, ayağı yalın,
Sehrində qalmışam xoş xəyalların.
Verin, uşaqlığım keçən yerləri,
İndi yuxulara köçən yerləri!
Seyrinə sal məni yenə, ey xəyal,
Ayrılıqdan ürək olur halbahal.
Sərgərdan ruhum da bu yollardadı,
Gözlərim yol çəkir intizardadı.
Apar, uşaqlığım keçən düzlərə,
Qürbətdən qovuşum al gündüzlərə.
Quş tək qanad açım çöllərdə uçum,
Sübhün dan yerini qucduqca-qucum.
Açsın sinəsini «Muncuqlu zəmi»,
Gözümdən silinsin həsrətin qəmi.
Barlı ağacların ətrini duyum,
Başımı çinarın çiyninə qoyum.
Al, apar sən məni «Qartallı dağ»a,
Qəfil göy tutuşa şimşəklər çaxa.
Təzə, tər çiçəkdən çələng toxuyum,
Səs verib quşlara nəğmə oxuyum.
Yalçın qayalarla baş-başa duraq,
Həzin xatirədən bir qala quraq.
Orda babaların nəfəsi qalıb,
Orda gəncliyimin həvəsi qalıb.
Ordakı xatirəm uşaq tək kövrək,
Məni də özünlə apar, ey külək!
Qulağıma dəysin anamın səsi,
Könlümü ovutsun isti nəfəsi.
Ey nəğməli söyüd, qocaman palıd,
Həyata göz açıb, doğulduğum yurd.
Sizinçün mən yaman qərubsəmişəm,
Qürbətdə ağlamaq olubdur peşəm.

Bu yolda, ey xəyal gəl ol yoldaşım,
Apar Xan Arazla mən qucaqlaşım.
Qürbətin odunu birgə söndürək,
Sinəmdə qalmasın bu arzu, istək.
Araz layla çalıb mənə gecələr,
«Xudafərin», «Sınıq körpü» qoşa, nər.
Sanmasınlar Şövkət çox az ağlayır
Dərdləri səngiyib dayaz ağlayır ...
Araz boyu düşüb bələdçi kimi,
Bir doğma səs ruhumu çəkib aparır.
Ayağımı yerdən, əlimi göydən,
O səs pərdə-pərdə üzüb qoparır.
Nə deyim, sehirdi, tilsimdi, nədi,
Ayrıla bilmirəm mən bu rüyadan?
Dalınca beləcə heç dayanmadan,
O səslə gedəydim mən bu dünyadan.
«Arazdan gələn səs»⁴ gör nələr deyir,
Bir elin qəmindən sular göynəyir.
Gör neçə cinayət yatır sularda,
Qızlar cələk-cələk batır sularda!
Bunlar təzə deyil uludu bu dərd,
Gülüstan, Qarabağ yoludu bu dərd.
Yetər, sadaladıq yatan dərdləri,
Ərkə, Savalana çatan dərdləri.
Sinəmdə bir həsrət gəlibdir dilə,
İndi də görüşək «Ziyarət» ilə.

Deyirlər: o dağın qız isməti var,
Başında bir eşqin hekayəti var.
Ziyarət qız olub bəyazdan donu,
Sərvi andırarmış boyu-buxunu.

⁴ «Arazdan gələn səs» romanına işarədir

Aya bərabərmiş qızın camalı,
Köz kimi yanarmış üzündə xalı.
O dağlar qızıymış dağda yaşarmış,
Onu görənlərin ağı çaşarmış.
Yeganə qızıymış o Xan çobanın,
Yolunu bilərmiş dağın-aranın.
Üç qardaş xəbərsiz sevirilər onu,
Bilmirlər o qızın kim olduğunu.
Biləndə, deyiblər: «Tanrı, yol göstər,
Bizi ya bir quşa, ya daşa döndər».
Beləcə rəvayət, nağıl sayacağı,
Yaranıb «Üç qardaş», «Ziyarət» dağı.
Bu dağlar çox ağır-acı görüblər,
Borana-tufana sinə gəriblər.
«Ziyarət» ana tək basıb bağına,
Arxa dayaq olub «Şayaq» dağına.
Birlikdə dumana salıb düşməni,
Tanrı da görməyib onlar görəni.
Yağın azdırıb gədəklərində,
Tüstü kəsilməyib yurd yerlərində.
Yeddi şəhid görüb Milli Qəhrəman
İtgilər varlığın eyləyib talan.
Əyilib qüruru, sınıb qaməti,
Bəşər də görməyib bu müsibəti.
Belinə dolanan yolları bağlı,
Gözü yollardadır, sinəsi dağı.
Bir insan tapmır ki, halına yana,
Yurdu talan görüb olub divana.
Bu dağın dərdləri dünyadan böyük,
Biz də çiyimizdə kədərdən bir yük.
Ot basmış cığırla enək aşağa,
Bir salam göndərək «Xəlfə» bulağa.

HƏYAT YOLLARDADIR ...

Yenə xəyalımı töküm yollara,
Ağrımı-acımı büküm yollara.
«Ev ölmək üçündür, həyat yoldadır»
Yollar bələdçidir, yollar iz salır,
Bunu mən demirəm, ərənlər deyib,
Yolların hikmətin bilənlər deyib.
Yol bizi daşıyır əzəldən sona,
Bizdən başlanan yol, bizdə qurtarır.
Gah bələdçi olur arzularına,
Gah da sonsuzluğa çəkib aparır.
Yol var haqqın yolu, həqiqət yolu,
Yol var ərənlərdən mirasdı bizə,
Yol da var ki, yalan, şər, böhtan dolu,
Müşfiqi apardı gedər-gəlməzə.
Yol da var ayrılıb iki sahilə,
Bir xalqın taleyin az qalır dana,
Saxta imza atan ixtiyarsıza
Bələdçilik edib o «Gülüstan»a.
Haqq yolunu gedək, haqq bizimlədir,
Tarix təzələndi, dərd təzələndi.
Bir qarış torpağa haqqı çatmayan,
Hardan bilsin haqqı tapdamaq nədi?

Yolu vətən sarı saldım,
İzim düşdü qəribliyə.
Niyyyət tutub dua etdim,
Sözün düşdü qəribliyə.

Haradansa qulağıma,
Qaibanə bir səs gəldi:
«O başı da, bu başı da,
Vətən olan yol sənindi».

Misra-misra tök kağıza,
Didərgin sağ-sol sənindi.
Yaddaşından silinməsin,
«Ziyarət»dən üzü bəri.
Talan olan yurd yerləri,
Səslə, oyat daş yuxudan,
qoy danışsın həzin-həzin
Kövrək uşaqlıq illəri.

Yadına sal bir hiyləyə
Qurd xislətə qurban gedən,
Körpələri.

Yolçu, yolun avand olsun,
Yol yarıda qırılmasın.
Uşaqlığın hekayətin
Yaz, əllərin yorulmasın.

Yaddaşlardan itib getməz,
Yurd qədrini bilən kəslər.
Elin qəmilə ağlayıb,
Dərd üzünə gülən kəslər.

Tanış bir səs məni çəkib aparır,
Babamın izini yadıma salır.

Ruhumun səsidir, yenə baş alıb,
Karvan yollarımız karvansız qalıb.
Xəyalım, gəl çıxacaq dərdin dağına,
Bir çırpı tullayaq qəm ocağına.
Xudafərin boyda həsrət alışsın,
Arazın qəminə sevinc qarışsın.
Xan Araz durulub çıxsın bu qəmdən,
Əyilib üzünə, güzgülənim mən.
Bu dərd köhlənini minək tərsinə,
Ruhumuz oyansın karvan səsinə.
Karvan, ayaq saxla, kimdi o gedən?
Qolubağlı keçdi Xudafərindən?
Ruhumun qidası, canımdı gedən
Geri qayıdarmı bir də yenidən?
Dədə Qurbanidir gedən, a karvan,
Hürkək bənövşəsi qalıb lələyvan.
Onun sazlı, sözlü bir dünyası var,
Qəlbində bir elin qəmi, yası var.
«Çaldıran» babamın xəcil məskəni,
Bu tarixi günah yandırır məni!
Qardaş-qardaşına qılınc qaldırdı,
Biri qalib çıxdı, biri saldırdı.
Qırıldı anamın qanadı-qolu,
Acıldı Gülüstan – Qarabağ yolu.
Bu yolu dərd basıb ruhum oyanmır,
Şər atı yüyürəkdir, qaçır, dayanmır.
Yenə də ağrılar üstümü kəsdi,
Kağız da kövrəldi, qələm də əsdi.
Bəlkə kənd yolunun gözləri dolub?
Bəlkə xatirəmin izləri solub.

Kəhrizdən dönürəm məktəbə sarı,
Görünmür gözümə kənd uşaqları.
Könül, gəl ayrılacaq dərd karvanından,
Keçək yaddaşımın yenə yanından.
Sanma ki, yaddaşım ələk-vələkdə,
Yenə əzəlimə, ilkimə çəkdi.
Yol-yola calandı, çığır, çığıra,
O yoldan yapışıb, gedək axıra:
Baş əyim önündə səcdəyə gəlim,
Duyğum təzələnsin, açılınsan dilim.
İlahi, haradır gəldiyim bu kənd,
Tanış qəlmir mənə nə bərə, nə bənd?
Hanı bəs boyunu sevdiyim çinar,
Məclis-məclis şənini öydüyüm çinar?
Şah vüqarım itib bu necə dərdi,
Mən görəəm kənd deyil, bu özgə kənddi.
«Baş kəhriz»dən keçmir qızların səfi,
Qaraçuxası yatıb, dönübdür dəfi.
Xəzan yeli əsib, gözü bulanıb,
Ondan boz-bulanıq bir çuxur qalıb.
Bu da «Orta Kəhriz», bu salxım söyüd,
Kölgəsində dinləyirdik min öyüd.
Novrağı dağılıb, nə pərişandı,
Yaram göyüm-göyüm, sinəm şan-şandı.
O qala evlərdə cah-calal hanı,
Sökülüb divarlar, uçub tavanı?
Gözümə görünmür yaxın qonşular,
Xarabalıq üstə qonub bayqular.
Burda nitqim batır, xəyalım çaşır,
Başımda qəm adlı fikir dolaşır.

Yenə də gəzirəm dərdin zilində,
Ömrümün günümün kövrək ilində.
Talanan bir yurdun ağrısı canda,
Dayanıb qalmışam yol ayrıcında.
Bu çarpaz yolların görünür sonu,
Məkrli iblisin dəyişmir donu.
Gəlmişəm qoy öpüm daşı, torpağı,
Yusun gözlərimin yaşı torpağı.
Ruhumu çağırın bu yollar bir də,
Bəlkə gətirmədi məni bu kəndə.
Son dəfə qanrılıb, baxım dağlara,
Sinəmin odunu yaxım dağlara.
Gözlərimə çəkim dərdimi bir-bir,
Karvan yol üstədir ömür gözləmir.
Bir udum su verin «Meydan kəhriz»dən,
Ayılıb, özümə gəlim təzədən.
Fikrimin karvanı qoy yorulmasın,
Ümüdüm dözümdə ta ovunmasın.
Bu dözüm mirasdı nə vaxtdan bizə,
Bir qılınc gərəkdi dözümü kəsə.
Dözümün də həddi, bir səddi olar,
Dözüm daşlaşdıqca ümid sozalar.

Xeyli var ki, göz yoldadı,
Dinim imanım dardadı.
Dözüm daha baş aldadır,
Bu dözümü alın məndən.

Dözə-dözə bütләşmişəm,
Qına girib kütləşmişəm.

Göz yaşımnda süstləşmişəm,
Bu dözümü alın məndən.

Ata-babam dözən dərdə,
İstəmirəm, dözəm mən də.
Macal vermir ömür, gün də,
Bu dözümü alın məndən.

Dözümlüyük gələn dedi,
Ruzumuzu dartıb yedi,
Dözümün də olar həddi,
Bu dözümü alın məndən.

Fələk, dərdi ver çəkənə,
Haqq bağında şər əkənə.
Nə verdi ki, dözüm mənə?
Bu dözümü alın məndən.

Bu dözümü, məndən siz alın barı,
Qayğılı-qayğısız kənd uşaqları.
Yollarda çovuyub yenə çap, xəyal,
Məni böyüdüyüm yurda apar sal.

BİR KƏND VARDI

Dağın ətəyində bağlı, bağıtlı,
Yazı da, qışı da, toylu-busatlı.
Mənə doğma, əziz bir kəndim vardı,
Orda ata-anam, elim yaşardı
Günəş dağ adlayıb, itdiyi zaman,
Üstünü alardı qatı bir duman.
Göylər köynəyini yırtıb, sökərdi,
Buludlar gözünü sıxıb tökərdi.
Ruhu oxşayırdı yaşıl otlaqlar,
Arx üstə durardı telli qovaqlar.
Hasara bənzəyən qoz ağacları,
Başını əyərdi yolları sarı.
Payızda qızılı donun geyərdi,
Barlı budaqları özün öyərdi.
Dodaqdan süzərdi bal əncir, üzüm,
Budaqda durardı nar düzüm-düzüm.
Gilanar barından xonça tutardı,
Qızıl gül budaqda qönçə tutardı.
Kəkotu döşlərə salardı xalı,
Ətri bürüyərdi yamacı, yalı.
Lalə də qızıldan bürünərdi şal,
Köz kimi yanardı üzündəki xal.
Bulaqlar sızardı qayadan-daşdan,
Göz ləzzət çəkərdi bu tamaşadan!
Kəndin ortasında bir çinar vardı.
Bizə əsirlərdən o yadığardı,
Hərdən söz düşərdi qoca çinardan,
Cavanlar vüqarı alardı ondan.

Elin adətini saxlayardılar,
Dibində əhd-peyman bağlayardılar.
Adətən ahıllar Novruz qabağı,
Buraya yığışıb hər axşam cağı.
Söhbət edərdilər dərd, sərlərindən,
Deyərdilər elin adətlərindən.
Süfrəni gələne bağlamazdılar,
Bir tikə gizlədib, saxlamazdılar.
Pıralı kişi də baxıb yollara,
Kərəmdən deyərdi hey bala-bala.
Uşaqlar içinə çəkib səsini,
Dinlərdilər onun zənguləsini.
Hərdən də bölünüb, məhlə-məhləyə,
Bir-birin tutardı qaravəlliyə.
O bundan, bu, ondan deyib qoşardı,
Söhbət uzandıqca, məclis coşardı.
Məclis dağılardı düz gecə yarı,
Çəkilib getməzdi kənd uşaqları.
O yerin torpağı daşıyam mən də,
Bir həsrət göynəyir indi sinəmdə.
Mən nələr görürəm, İlahi, nələr?
O vaxt gördüyümdən yoxdur bir əsər.
(Bu nədir dil açan xatirələrimi?)
Ya elə yaddaşım çaşdırır məni?
Yox, yox yanılmıram, bu ev, bu məhlə,
Günəş də çıxmayıb qınından hələ.
Naxırçı Muradın səsidir xalis,
Bu Əli, bu Çingiz bu da ki, Hafiz.
Əlindən düşməzdi «Çiling-ağac»ı,
Elə deyinərdi Səringül bacı.

Həyəti götürüb Kərimin səsi,
Tamaşa olardı «Çilədöyməsi».
Günəş içirərdi bizə zər, inci,
Qəlbimizdə bir dünyanın sevinci.
«Gözəlağa qaçan dərə» uzununu
Oxuyardıq:
«Çoban, qatar quzunu»,
Oğlan uşaqları bir səf durardı,
Qızlar oğrun-oğrun hiylə qurardı.
Elə ki, oynadıq «Papaq aldı, qaç»
Axtarıb tapmağa qalardı əlac.
Gəndalaş koluna girib, yataardıq,
Rənginə boyanıb, tamam batardıq.
Evə qayıdanda Göyçək nənəmin,
Oxlovu sınırdı belimdə mənim.
Qonşu bostanına girərdik xəlvət,
Novdan gələn suya çəkilərdi bənd.
Arx dolub, daşardı qonşuya sarı,
Gəndən gülüşərdi kənd uşaqları.
Yelləncək asardıq Novruz gəlməmiş,
Bağlara düşərdi şirin bir gülüş.
Eh, nələr yadıma düşdü bu gecə,
Qızlar qapımızı döydü indicə:
– Gedək su üstünə, su aydınlıqdı,
Gecə də süd kimi hava ilıqdı.
Deyib, danışmağa sözüümüz də var,
Bir-birinə baxıb göz vurardılar.
Xatirəm ömrümə gəndən boylanır,
Uşaqlıq həvəsim yenə oyanır.
Dayanın, ay qızlar, çatım sizlərə,
Sevinc, şadlıq qonsun yenə gözlərə.

Ruhuma doğmadır o şirin anlar,
Mən də cərgənizdən olaydım, qızlar!
Heç nə unutmayıb ömrün illəri,
O yaşıl talamız, bənövşə yeri.
Qəfil bulud dolar, şimşək çaxardı,
Otlar mirvaridən sırğa taxardı.
Üz-üzə durardı yenə dəstələr,
Bu yarışda görək kim qalıb gələr?
Əl-ələ tutuşub möhkəm durardıq,
Qolumuzu hörüb səd də, qurardıq:
– «Bənövşə, bəndə düşə,
Bizdən sizə kim düşə?»
Səsimizə dağ-daş cavab verərdi,
Həvəsdən göy tala vəcdə gələrdi.
«Orta Kəhriz» üstə bir adət vardı,
Gənclər ürək açıb, peyman qurardı.
Sulara and içib şahid çəkərdi,
Əhdinə vəfadar elimin mərədi.
Bu gizli sevdanı kəhriz bilərdi,
Sevgidən göy sular həvəslənərdi.
Həyadan budaqlar yarpaq tökərdi,
Qız bənövşə baxıb, boyun bükərdi.
Köl dibinə sinib, bu olanları,
Hamıya yayardı kənd uşaqları.
Qəlbimi kövrəltdi yenə bir arzu,
Heyif, diş qıcayır ömrün payızı.
Gənclik xatirələrim,
Yenə baş alıb gedir,
Bir həvəs, bir istək də,
Qəlbimdə covlan edir.

Şıltaqlığım qayıdıb
Dalmışam xoş xəyala,
Yenə sevdiyim o kənd
Həmyaşd qızlar ola.

Bir kağıza bükülü
Pəncərəmə daş dəyə,
Yuxum perikib, qaça.
Gözüm dikilə göyə,
Gecəni səhər edib.
Əl atam tez sənəyə,
Kəhrizin üstə enəm.

Elə qaçaq həsrətin
Əli bizə yetməyə,
İki könül arası
Yol tükənib bitməyə.
Ayrılıq üstümüzü
Qəfil kəsməsin deyə,
Kəhrizin üstə enəm.

Qaraların içindən
Ağ tellərim yığışa,
Doqqazın ağzında kaş
Düşəm bir ağ yağışa,
Arabir də xəlvəti
Hey baxışa-baxışa
Kəhrizin üstə enəm.

Saçlarımı daraya
Dan yerindən əsən yel,

Pəncərəmin altında
Sevgim ötəydi dil-dil.
Xatirə yağışında
Ta kövrəlməyə könül,
Kəhrizin üstə enəm...

Birdən səs düşərdi kəndə, obaya,
Gərəkdə əl tutaq Güllü anaya.
Acısını dadıb qara davanın,
Minnətin çəkməyib, yaxının, yadın.
Təzə binə qoyur, təzə yurd salır,
Taledən, qismətdən qarı bac alır.
Çalışıb o oğlu, əri əvəzi,
Nə inamı itib, nə də həvəsi.
Tez-tez deyərdi ki, düşmən eşitsin:
- Bizi bir o qədər aciz bilməsin.
Oğul, ər əvəzi nə qədər can var,
Yurda keşikçidir mən tək analar.
Bacadan tüstümüz qoy əsgilməsin,
Oğlum, ərim itsin, tüstüm itməsin.
Böyükü, kiçikli lap gecə yarı,
Axışb gələrdi kənd uşaqları.
Biri daş verərdi, biri də ağac,
Köməyə qalmazdı əsla ehtiyac.
Bir gün bizə gəldi təzə müəllim,
O bizim, biz onun bilməzdik dilin.
Cavan rus qızıydı adı Tatyana,
Gözləri gömgöydü, boyu miyana.
Özü dediyini özü bilərdi,
Lal tək üzümüzə baxıb, gülərdi.
Bilməzdik hardandı, hansı diyardan,

Deyirdilər– gəlib uzaq şimaldan.
Ruslar evimizdə böyük qardaşdı,
Harda aş vardısı, orda da başdı.
Yerləri olardı gözümüz üstə,
Qulluq göstərərdik əli-əl üstə.
Bəs necə, udmuşduq böyük davanı,
Heyrətdə qoymuşduq bütün dünyanı?
Ayaq yalın idik, qarnımız da ac,
Dava gətirmişdi qıtlıq, ehtiyac.
Bəzən aclığı da saya salmazdıq,
Deyib-gülməkdən də geri qalmazdıq.
Sözləşib müəllimin dərslərini pozduq,
Çantasına gizli bir böcək qoyduq.
Az qala yazığın çatlasın bağı,
Dərhal götürüldük bağlara sarı.
Ertəsi gün xalis mərəkə qatdıq,
Günahı Mahmudun üstünə atdıq.
Müəllim oğluydu xatiri əziz,
Yaxın buraxmazdı onu dəstəməz.
İşi-gücü yazıb, hey oxumaqdı,
İnsana yovuşmaz qaraqabaqdı.
Bir gün də meşədə azdırdıq onu,
Özümüz də tapdıq müəllim oğlunu.
Elə o gündən də, qoşuldu bizə,
Sevinc, fərəh doldu urəyimizdə.

* * *

Xəyalım könlümə yenə həyəndi,
Kiçik bir həyətdə uçub, dayandı.
İlahi, gör nələr yada gətirdi,
Ağzımı elə bil dada gətirdi.

Eyvanda bacımın nənnisinə bax,
Gəlin anam sağdı, nənəm də qıvraq.
Həyətdə samovar mız-mız qaynayır,
Babam əmlik toğlu seçib saylayır.
Mən də sığınmışam çəpər dalına,
Baxıram qonşunun burdan halına.
Çəpərdən boylanıb, Növrəstə ana,
Giley-güzar edir hey yana-yana:
- Ay Zərrin, bu qızın cilovunu çək,
İşi, hərəkəti oğlandı gerçək.
Özün de, bu qızın insafı hanı?
Meynələri əzir, yolur qoranı?
Səhər də dırmaşıb bax o budağa,
Ordan daş tullayır bizim çardağa.
Bir az ərik qaxı, zoğal qurusu,
Olanım-olmazım budur doğrusu.
Bir az tut sərmişəm qurusun gündə,
Qalmışam bu qızın vallah əlində.
Onu qarışdırıb, dağıdıb, töküb,
O belədən-belə mənə dağ çəkib.
Talvardan arının şanını salıb,
Bir bax, üzüm-gözüm nə günə qalıb?
Novdan daşan su da ləkləri basıb,
Ay qonşu, incimə qız yolun azıb.
Bir yerə yığ onun ayağın, əlin,
Bir gün sabah gedər bir evə gəlin.
Görürsən, səhərdən axşama kimi
Elə hey oxuyur cırcırma kimi.
Ay qonşu, qız hara, oxumaq hara,
Kənd bilsə adına deyər avara.
Qızın səsi çıxmaz, oxumaq nədi?

Səsindən bu məhlə lap cəzanədi.
Atasına çatdır versin tənbehin,
Xətrinə dəyməsin qonşu gileyim.
Anam bir az incik, bir az da kövrək,
Asta-asta deyir yaxın gələrək:
- Ay qonşu, çıxaydı fələyin gözü,
Onu mənə verdi oğul əvəzi.
Neyləyim, əzizim, giramım getdi,
O gündən sevincim məni tərək etdi.
Ürəyimdə qaldı oğul həvəsi,
Onunla alıram indi nəfəsi.
Dərsdə əlacıdır hamıya bəlli,
Bir az oğlansayaq, ötkəm, ürəkli.
Tanrının payıdır, belədir təbi,
Oxuyub qurtarsın orta məktəbi.
Bir qız olacaq ki, qara kişmişi,
Lap nağıl olacaq indiki işi.
Anamın halına şəksiz yanardım,
Tutduğum işlərdən lap utanardım.
Tez də, unudardım olub-keçəni,
Nənəmlə yatardım mən o gecəni.
Dan yeri sökülüb, üfük yanmamış,
Günəş qızıl telin çölə salmamış.
Doqqazdan qalxardıq üzü yuxarı,
Qayğılı, qayğısız kənd uşaqları...

QAN YADDAŞI

Faşist taunundan təzə çıxmışdıq,
Zülmün sarayını söküb yıxmışdıq.
Havadan gəlirdi barıt qoxusu,
Hələ nigarandı kənddə çoxusu.
Yaddaşa çökmüşdü qanlar-qadalar,
Hələ ovunmurdu yaşlı analar.
Gözlər yol üstündə, qulaqlar səsdə,
Bir qorxu vahimə vardı hər kəsdə.
Torpaq təzə-təzə cana gəlirdi,
Qırılan talelər rişələnirdi.
Daş üstə daş qoyub, binə salırdıq,
Təzəcə dincəlib nəfəs alırdıq.
Bilmirdik önda nə gözləyir bizi,
Faşizm yenidən izləyir bizi.
Hitlərdən məkrli, ondan da qəddar,
Qana yerikləyən erməni riyakar.
Fitnə, fəsad dolu ilan yuvası,
Bizimlə başlayıb torpaq davası.
Nə fərqi, faşizmin xisləti birdi,
Harda dirçəlsə, xalis ölümdü.
İnsanlığın qəddar düşməni odur,
Torpaqlar talayır, ölkələr udur.
Necə anlayaydıq, biləydik hardan,
Ruslardı arada qazan qaynadan?
Yoxsa qaraltıya hürən qorxaqlar,
Oğuz torpağına soxulmazdılar.
Kəndimin görkəmi sinə dağlayır,
İçimdə bir elin qəmi ağlayır.

Ağladıq, ağlatdıq ta yetər, canım,
İntiqam ruhilə qaynasın qanım.
Ağlamağı kəsək «Cəngi» səsinə,
Nərəmiz səs salsın mərd ölkəsinə.
Görək aylarmı günahlarımız,
Saysaq sayıarmı günahlarımız?
Hesaba gələrmı şəhid olanlar,
Şəhidlik zirvəsin qanla alanlar?
«Cəngi» çal, oyansın ocaq daşları,
Dost-qardaş yerinə qucaq daşları.
Zirvə yaraşığı qartal yerində,
Leş sökən quzğunlar yatmasın bir də.
Dağlarda ulayaq Boz qurd sayacağı,
Dəyməsin bu yerə hayın ayağı.
Bu səsə oyansın elim-elatım,
Kişnəyib meydana girsin Qıratım.
Bu gəlişi sözlər kimə gərəkdi,
Ağrılardan sinəm pətək-pətəkdi.
Yer-göy də ağlayır ahlarımızdan,
Tanrı keçəcəkmı günahımızdan?
Yatıb qalmasaydıq yuxuya bir vaxt,
İndi yandırmazdı bizi bu günah.
Nankorlar edəndə kürsü davası,
Ağlayıb-sızqayıb tutmuşuq yası.
Vaxtında fürsəti çox verdik bada,
Şəhid məzarlıqda qan uda-uda.
«Gün o gün olsun ki...»-deyib ağladıq.
Əl açıb, tanrıya ümid bağladıq,
Nə gədər çəkəcək bu dərd bilinmir,
Nə ümid görünür, nə Tanrı dinir.

Əsirlikdə qalan torpaq inləyir,
Ağaclar yas tutub, budaq inləyir.
Güllələr gül açıb budaqda bir-bir,
Bura arzuların talan yeridir.
Dərdimizin diri qalan yeridir.
Bura Vətən sarı qəddi əyilən,
Dərdi anaların nalan yeridir.
Xəyyalar içində, ümid ovcumda,
Heykələ dönmüşəm yol ayrıcında.
Yenə qatı duman alıb dağları,
Gözümə görünmür kənd uşaqları.
Nə yol göstərən var, nə də hay verən,
Nə yorğun yolçuya çıxıb pay verən.
Ağır iztirabdan tutulur dilim,
Yasına batmışam ağır bir elin.

Kənd yuxarı boylanıram
Qərib-qərib, hürkək-hürkək,
Göz yaşlarım yaxam üstə
Düzülübdür çiçək-çiçək.
Hər yan hopub daş sükuta
Kimsə yox çıxıb qabağa,
Vaxtlı-vaxtsız kim gələrsə
Hörmət olardı qonağa.
Yerlə-yeksan eləyiblər
Sankı «Xatın» torpağıdır,
Daşında həsrət göyərüb
Bu kənd xalis göz dağıdır.
Ağrılara batıb qalıb

Göyündə ulduzu sönüb,
Ruhumu dağlarda gəzdirən
Boz qurdu köpəyə dönüb.
Düşməninə baş əyməyib,
Can verib elimin mərdi,
93 dən üzü bəri.
Çəkirəm çəkilməz dərdi.
Qara bulud çadır-çadır,
Qaş-qabağın töküb burda.
Kimsə şumlayıb, düzləyib,
Daş meşəlik əkib burda.
O dəcəl kənd uşaqları
Heykəl-heykəl dayanıblar,
Bəlkə məni görüb deyə
Xatirəmdən boylanırlar?
Xatirələr ələk-vələk
Biri susur, biri dinir,
Biri yaddaşda solanda
O birisi təzələnir.
Xatirə var buzdan soyuq
Qurbət tək canı titrədir,
Eləsi var bircə anı
Bütün ömrə bərabərdir.
Xatirə var sonu yoxdur
Sanırsan dibsiz dəryadır,
Xatirə var ələm-ələm
Dinsə yaddaşı qanadır.
Oyan! Oyan, qan yaddaşım
Yatmaq səndə nə adətidi,
300 evli abad kəndim

Talan olub, bu nə dərddi?
Deyirlər ki, insanların
Daşın da, yaddaşı var,
Gözlərə qanla çəkilən
Yaşın da, yaddaşı var.
Gördüyündən artıq görən
Gözün öz yaddaşı var,
Ürək alıb, dərd kiridən
Sözün öz yaddaşı var.
Tarixlərdən qaya üstə
İzin də yaddaşı var,
Eniş-yoxuşda qanayan
Dizin də, yaddaşı var.
Yaddaş dedim xatirimə
Yenə gəldi Şuşa, Laçın,
Yaddaşımı təzələyən
Bu ağrımdan necə qaçım?
Xankəndində yaddaşıma
Qan çilənib güllə-güllə,
Bacarırsan, qan yaddaşım
Qulaq kəsib, onu dinlə.
Yaddaşlardan düşüb itib
Tariximiz bölük –bölük,
Səbrə dözümə sığınıb
Biz gec ayılan türklərik.
Haqq dedikcə, dabanımdan
«Sərpa soyulan» türklərik.
Aranı, Turanı qoyub
Ərzə yayılan türklərik.
Ağısına, laylasına

Yasaq qoyulan türklərik.
O tay, bu tay qanımızda
Tez-tez yuyunan türklərik.
-Bir mələk göndər sən, Tanrım
Bu yeri, yurdu səhmanlat,
Ya sil bizi yer üzündən,
Ya da qan yaddaşın oyat!
Yaddaşım, yaz, o dağlarda
Qalan körpə naləsini.
Gözünə çək qan ağlayan
nərgizini, laləsini.
Qol-qanad ver ümidlərə
Nurla doldur qəlbimizi,
Ağır sınağından keçir
Yaddaşlardan silmə bizi!
Könlümə işıq ver, Tanrım,
Oyadım tozlu yolları.
Daş yuxudan qalxıb, gəlsin
Yenə də kənd uşaqları.

1993-2013

MÜNDƏRİCAT

Müəllifdən	3
Şeirimizin Araz qızı	4

YÖNÜ GÜNDÜZƏ GEDƏK

Məndən sonra yadda qalam	13
Məhəbbəti ver aparım.....	14
Özümlə görüşə bilsəm.....	15
Qərib bir nəğmə	16
Yönü gündüzə gedək	18
Qayıdacaq itən ömür də	19
Belə ola həmişə	20
Yoxuymuşam mən	20
Yuxumdan kənara çıxıb bilmirəm.....	21
Bir xatirəm, bir xəyalım, bir də mən	22
Əcəl hələ gəzmə məni	23
Ölümdən sonra ölüm qazandı	26
Çörək istəməzdim.....	27
Arxamda səni görürəm.....	29
İsindim.....	30
Köhnə xatirələr üşüyür.....	31
Gedək uzaqlara	32
İtən vaxta ağlayır.....	33
Tələsmə.....	34
Çiçək səbəti.....	35
Oğuzlar demək, nə demək.....	36
Gedən adam	37
Salam.....	38
Qara paltarlı qadının	40
İki dünya arasında	41
Elə beləcə qalam	42
Dirimə ağla.....	43
Hələ vaxt var	45
Ömür yollardadır	46
Sən yadımda belə qaldın	47
Dərdlərimlə yaşayıram.....	48
İçimdən çıxım gedim.....	50
Söz aləmi gərmiş deyil.....	51
Göyün sevgi qatında	52
Anamın şalı	53
Qərib duyğular.....	54

SƏNSİZLİKDƏN SƏNƏCƏN

Sənsizlikdən sənəcən	57
Əlvida!	58
Məni saxlayan.....	59
Barışaq bu gün.....	60
Bütövləşmişəm	60
Gecə danışırım sənə xəlvəti	61
Bilirəm gəlməzsən	62
Tənhalıq	63
Həmin ərköyünəm	64
Bu ömür nəyə gərək	65
Ruhumu çəkən səs	66
Gözlərim səni	66
Tənhalığın dili.....	68
Yaşamaq yığrulub əfsanələrdən	69
Qayıt.....	70
Vətən yaşasın	71
Yol gözləyən olmuşam.....	72
Umacağım	73
Səndən sonra	74
Son şeirimi sənə yazdım	75
Ötən çağımdı.....	76
Ömür karvanı.....	76
Bu bahar mənə gəlməyib.....	77
Mən varam yanında.....	78
Gecənin sükutu	79
Gəzirəm	80
Qısqanıram	81
Alın yazısı	82
Gecə düşüncələri	82
Ölümə daha.....	84
Mənsizlik	84
Səni gəzəcək	85
Yorulmamışam.....	86
Sevgimiz yerini verdi özgəyə	87
Ovqat.....	88
Bir yarı sən, bir yarı mən	89
Evimizə gedək.....	90
Sən məni istə.....	91

BİR SEVGİNİN YAZ SƏHƏRİDİ DÜNYA

Son qəmin olaydım	95
Gecələr.....	95

Dünyanın daş oyunu.....	96
Buz əriyir	96
Mənim dünyam.....	97
Bir ömür bağışladım	98
Bir ordu yalan saxlayır dünyanı.....	99
Tutaq bu dünyanı axıra gedək	100
Oyadam dünyanın əzəl yaddaşını	101
Dünya bir oyundu	102
Yuxu da təsəlli olurmuş hərdən	103
Özüm Özümü ağladı.....	104
Yuxuma ərənlər gəlib.....	105
Qayıdaq geri	106
Ölürəm ölümə sarı.....	107
Yerində tozu qalır.....	108
Yaza bağladım.....	108
Büküm, Allah!.....	109
Nə işim qalıb?	110
Ömrüm nəgmə olaydı.....	110
Mən də keçirəm bu dünyanın içindən	111
Deyirlər sevgidən yaza bilmirəm	112
Dünya çiyində oturub.....	113
Bir də ləngimə	114
Bir sevginin yaz səhəridir dünya	115
Özümü sevərdim.....	116
Dünya dola evimə	117
Layla səsi	118
Qış tutub.....	119
Ruhum göylərdə hərlənir	120
Pay da vermədi	121
Yapışdım saman çöpündən	121
Bir sevgi şeiri deyək buaxşam	122
Kaş onu görməyəydim.....	123
Bu gözəl	124
Ay işığında.....	125
Bir sən, bir də mən	126
Kəhrizin üstə enəm	127

ÖZÜM PAYIZ OLURAM

Özüm payız oluram.....	130
Bu yazdı.....	132
İndidən çox uzaqdım	132
Mən də uşaq olmuşam	133
Gözlərimdə uyuya.....	135
Bir payız yuxusu	138

Yağış səsi	139
Mən haqq idim göy üzündə	140
Sarı yarpaq	141
Bu payız, bu mən	142
Bu yaz səhəri	143
Aradan zaman baxırdı	144
Bir dəstə bənövşə	144
Könül nəgməsi	145
Baharı gözləyirəm	146
Pəncərəmdə gözlərim ağlayır	147
Nənəmin payız nağlı	148
Yağış yağır	149
Gecikməsin bahar	150
Ürəyim	151
Sinəmi yurd yeri seçdi	151
Uşaqlığım doğulan yerdə	152
Bir ömür çatmır	154
Notrdam kilsəsi	154
Həyatimizin nənəli dünyası	155
Reystaq sarayı	157
Ayrılmamışam sizdən	158
Kölnə bir kilsə gördüm	159
Yurda çatıram	161
Bura Berlindi	162
Tənə çəkirik	164
Ömür sürürəm qələmnən	165
Çırpı kimiyəm	165
Dan sökülür öz vaxtında	166
Siz məni yaşatdınız	167
Ey Tanrım	168
Bayraq şeirlər	169
Yaxşı adamların sırasındasan	170
Bu necə vətəndi	172
«Biri yoxdu, biri var»	173
Haqqın özüdür	173
Deyəcəm hələ	174
Ömürdən o yana	175
Şəhid düşdüyü yerdə	176
Ölmək istəmirəm hələ	177
Gümandan keçirik	178
Dizim torpağa qatlandı	178
Yönümü tapam	179
Gözə görünmür yollar	180
Uzaqdan gələn adam	181
Qırmızı don	182

İzimizi qılıncı yazmaq	183
Yuxu nağılı	184
Mən şair ola bilmərəm	185
Haqq davası	186
Qoy sənə yaxın gəlirəm	187
Diriykən ölürəm	188
Bir «Cəngi» havası bizə qəhətədi	189
Dərd qatarı	191
İki yol hərəkət gördüm	193
Yurd yerinə gedən yollar	194
Mən zəfər gününü görüb ölürəm	195
Torpağı çəkir	196
Nigaranam	197
Sığnacağımdı	198
Halalım mənim	199

«DİNMEK GÜMÜŞDƏNSƏ, SUSMAQ QIZILDANDI»

Pay düşməz	202
Görürəm	204
Ay haray... boğuluram!	205
Keçənlər olub	206
Düzəldə bilməyib çoxu dünyanı	207
Təmənna	208
Bilgəh qocalar evində	209
Nə düşəcək payıma	210
Bir fikir	211
Sözü alan yox	212
Susmaq qızıldandı	213
Dinmirik	214
Bir uşaq maşın yuyurdu	215
Kaş uzaq düşməyim	216
Özüm özümdən	216
Yaşayırıq, biz də guya	217
Calanma sən	218

YANMIŞ DƏFTƏRİMDƏN YARPAQLAR 1975-1980

Bu axşamın qəribliyi	221
İstəmə	221
Bağlayaydım	222
Mənə	223
İstərəm	224
Demə!	224
Necə doyum	225

Bilmədim	226
O dağlarda.....	227
Özünə güvən.....	227
Neynirəm.....	228
Bir də mən	229
İntizar gecələr	230
Xan çinar.....	230
Dördüncü qız	231
Sonra gec olar.....	232
Ağladım.....	233
Qayıtma ömrümə!.....	233
Gileylənirdi.....	234
Könlümü almazsan	235
Həsrətim	235
Niyə bir oğlum da olmadı mənim?.....	236
Könül.....	237
Unutmamışam	238
Səni sevmək üçün yaşayacağam	239
Peşimanam	239
Bahar küləyi.....	240
Gülüm.....	241
Sən həmişə mənimləsən.....	242
Könlümü.....	242
Eşqimə.....	243
Sevinir.....	243
Bir şeir qoşmağım gəlir	244
Daş ömürlü dözüüm.....	245
Yaşadacaq ulu millətim	246
İstəyirəm zərrə qədər məhəbbəti	247
Döyməsin qapını ömrün payızı	248
Duman olam.....	249
Başımın üstə.....	249
Ana olasan gərək	250
Darıxram	251
Qaldı.....	251
Ayrılsa	252
Analı dünyam	253
Birgə olaq	254
O yerlərə apar məni	255
Hardan axtarım səni?.....	255
Bayramınız mübarək olsun	256
Eldə dağım-daşım qalıb	257
Daim yaşamaq Üçün.....	258
Məni də özünlə apar, ey külək!.....	259
Olaydı.....	260

Ömürdən bahar itməyə	261
Var	262
Eyləmişəm	263
Sözün qiyməti	264
Oyan, könül	265
Seyrə çıx	266
Hər kəsin öz yolu, cıdırı ola	267
Qoruyaq	267
Könlüm istəyir	268
El-elə qovuşub doğmalaşmasa	269
Anamız torpağa bağlanmasaydın	270
Deyil	272
Olmasın	273
Məhəbbət apar	273
Aşiq Ələsgərə	274
Görəydim gəncliyim qayıdıb geri	275
Qəzəllər	277
Oldu	278
Sənsiz	279
Demişəm	280
Kərəmi	281
Sönən deyil	282
Zaman	283
Bu gecə	284
Könlüm	285
İlham Pərisi (<i>Lirik Poema</i>)	286
Haqqın harayı (<i>Epik-Lirik Poema</i>)	309
Ana layla çalır yuxularında	342
Kənd uşaqları <i>Lirik Poema</i>	352
Həyat yollardadır	356
Bir kənd vardı	362
Qan yaddaşı	371

Şövkət Zərin

**«Seçilmiş əsərlər»
(şeirlər və poemalar).**

III cild

Bakı, «Ecoprint» nəşriyyatı, 2016, 384 səh.

Naşir: Ceyhun Əliyev
Dizayner: Flora Əliyeva
Texniki redaktor: Ülvi Arif
Operatorlar: Asim Səfərov

Yığılmağa verilmişdir: 12.12.2015

Çapa imzalanmışdır: 11.02.2016

ş.ç.p. 24, Sifariş № 25

Tiraj sayı: 500

“Ecoprint” nəşriyyatının mətbəəsində
çap olunmuşdur